

TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027

KAUPUNGINVALTUUSTO
12.11.2024

SISÄLLYS

I YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3
I.1 Yleinen taloudellinen tilanne.....	3
I.2 Kuntatalous.....	5
I.3 Toimintaympäristön muutokset.....	8
I.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset.....	9
I.5 Työllisyyden ja elinkeinoelämän kehitys.....	12
I.6 Hyvinvointikertomus.....	15
I.7 Maankäyttö ja asuntorakentaminen.....	15
2 STRATEGINEN OHJAUS.....	17
2.1 Haminan kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa.....	17
2.2 Kaupunkistrategia Hamina.....	19
2.3 Kaupunkistrategian toimeenpano.....	21
2.4 Eettiset pelisäännöt.....	25
2.5 Hamina-konsernirakenne.....	27
2.6 Omistajapolitiikka ja -ohjaus.....	28
2.7 Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet.....	29
2.8 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.....	38
2.9 Hankintojen ohjaus.....	39
2.10 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen.....	40
2.11 Hamina-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot.....	40
3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT	44
3.1 Taloussuunnitelman laadinta.....	44
3.2 Verotulot.....	46
3.3 Haminan verotulot.....	47
3.4 Valtionosuudet.....	49
3.5 Toimintatuotot.....	53
3.6 Toimintakulut.....	53
3.7 Investoinnit.....	53
3.8 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto.....	55
3.9 Alijäämän kattaminen.....	55
4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE.....	56
4.1 Kuntalaki.....	56
4.2 Talousarvio ja -suunnitelman rakenne.....	56
4.3 Rakenteelliset muutokset ja vertailtavuus.....	56

5 TALOUSARVION SITOVUUS.....	57
5.1 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto.....	58
6 KÄYTTÖTALOUSOSA.....	59
6.1 Kaupunginvaltuusto.....	61
6.2 Tarkastustoimi.....	62
6.3 Strateginen johtaminen.....	62
6.4 Hyvinvoiva haminalainen.....	76
6.5 Vetovoimainen Hamina.....	110
7 INVESTOINTIOSA.....	146
7.1 Strategisen johtamisen investoinnit.....	147
7.2 Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit.....	148
7.3 Vetovoimaisen Haminan investoinnit.....	150
8 TULOSLASKELMA.....	157
9 RAHOITUS.....	163
9.1 Verotulot.....	163
9.2 Valtionosuudet.....	163
9.3 Rahoitustuotot ja -kulut.....	163
9.4 Antolainojen muutokset.....	164
9.5 Pitkäaikaisten lainojen muutokset.....	165
HAMINAN VESI - LIKELAITOS.....	166
Käyttötalous.....	166
LIITTEET.....	175

I YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

I.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön syksyn talouskatsauksen mukaan Suomen talouden taantumien pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntäminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävät kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Keskipitkällä aikavälillä kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,3 prosenttia ja vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,2 prosenttia. Bruttokansantuotteenkehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpävän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena.

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Tänä vuonna julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen yltäen 3,7 prosenttiin BKT:sta. Alijäämät syvenevät, kun heikko suhdannetilanne jatkuu, verotulojen kasvu on vaimeaa ja sosiaaliturvamaksujen tuotot supistuvat. Syyskuun alussa voimaan tullut arvonlisäveron korotus kasvattaa verotuloja, mutta menoja lisäävät kulutusmenojen sekä korko- ja eläkemenojen kasvu. Työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen heikentää entisestään julkisen talouden rahoitusasemaa.

Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin BKT:sta. Vaikka menoja kasvattaa muun muassa suuret puolustushankinnat, hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt sopeutustoimet vähentävät menoja ja lisäävät tuloja merkittävästi. Tulevina vuosina rahoitusasema paranee edelleen ja alijäämä asettuu 2,1 prosenttiin BKT:sta vuonna 2028.

Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen.

Bruttokansantuote mittaa talouden tulonmuodostusta ja Suomessa sen kasvuvauhdin arvioidaan yleisesti heiluvan yhden prosentin molemmin puolin pitkällä aikavälillä. Kun työn määrä ei juuri kasva ja työn tuottavuus kasvaa hitaasti, myös tulot kasvavat hitaasti.

Näin alhainen tuotannon, tuottavuuden ja tulojen kasvu ei riitä rahoittamaan hyvinvointivaltion palvelulupausta – niitä julkisen sektorin maksamia etuuksia ja tarjoamia palveluita, joita odotamme saavamme lakeihin perustuen ja maksamien verojen vastineeksi.

Hyvinvointivaltion palvelulupaus on kestävä, jos se sopii talouden tulonmuodostuksen asettamaan raamiin. Epätasapainoa voi korjata kolmella tavalla. Palvelulupauksen voi määritellä uudelleen tulojen kasvun mukaiseksi ja säästää. Palvelulupauksen katteeksi voi kerätä veroina suuremman osuuden tuloista ottaen samalla huomioon, että verojen korotus todennäköisesti heikentää tulonmuodostusta. Lisäksi työllisyyden ja tuottavuuden kasvua voi pyrkiä edistämään talouspolitiikan keinoin. On vaikea nähdä, miten velkasuhde kyettäisiin Suomessa vakauttamaan kestäväällä tavalla käyttämättä kaikkia näitä.

Hallituksen sopimasta 9 mrd:n sopeutuskokonaisuudesta säästöjä on noin 5,5 mrd. ja verojen korotuksia noin 1,5 mrd. Loput noin 2 mrd. ovat työllisyyttä ja talouden kasvua tukevien uudistusten varassa.

Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Suomessa tuotanto laski vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen vuoden 2023 loppuun mennessä yhteensä noin 2,5 prosenttia. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset Suomen talouteen. Sekä sodan että korkojen nousun epäsuotuisat vaikutukset ovat olleet Suomessa suuremmat kuin euroalueen maissa keskimäärin. Venäjän talouden ja kaupan merkitys Suomelle oli ennen hyökkäystä suurempi kuin useimmille euroalueen maille. Korkojen nousun vaikutus on ollut muita maita voimakkaampi, koska Suomessa asuntoluotoista 94 prosenttia on vaihtuvakorkoisia ja korkojen nousu on välittynyt reaalitalouteen nopeasti.

Euroalueella ja erityisesti Saksassa talouden kasvu on heikkoa vielä tänä vuonna. Euroalueella kasvu on kuitenkin käynnistynyt jo kuluvan vuoden alkupuoliskolla ja ensi vuodesta alkaen myös kasvun odotetaan nopeutuvan. Talouden piristymisen taustalla on inflaation hidastuminen ja korkojen lasku. Yhdysvalloissa talouden kasvu jatkuu, vaikka vauhti hieman hidastuu ensi vuonna. Maailmankaupan ennustetaan toipuvan vauhdikkaammin kuin maailmantalouden, mikä hyödyttää Suomen tavaravientiä. Suomen kustannuskilpailukyky on säilynyt kohtuullisen hyvänä ja tukee vientiä, kun kysyntä vientimarkkinoilla elpyy.

Inflaatio on hidastunut selvästi ja myös jatkossa varsinkin kotimaiset hintapaineet ovat vähäisiä. Arvonlisäveron korotus nostaa hintoja ja hidastaa inflaation laskua erityisesti ensi vuonna. Hallituksen keväällä kehysriihessä ja aiemmin päättämien välillisen verotuksen muutosten arvioidaan kiihdyttävän inflaatiota suoraan yhteensä noin 0,9 prosenttiyksikköä vuosina 2024–2026. Tästä huolimatta inflaatio on pysymässä matalana. Inflaatio laskee 1,8 prosenttiin tänä vuonna. Vuosina 2025 ja 2026 inflaatio on 1,4 ja 1,3 prosenttia.

Kotitalouksien yhteenlasketun ostovoiman arvioidaan parantuvan myös vuosina 2024 ja 2025 inflaation hidastuessa edelleen. Vuonna 2024 ansiotulojen verotus kevenee hieman työttömyysvakuutusmaksun laskiessa, mikä parantaa palkansaajien ostovoimaa. Toisaalta työllisyyden heikkeneminen vaikuttaa negatiivisesti palkansaajien reaalituloihin. Sosiaalietuuksien kasvu jatkuu vahvana myös vuonna 2024 eläkkeiden suurten indeksikorotusten takia. Toisaalta muiden sosiaalietuuksien leikkaukset heikentävät pienituloisten ostovoimaa ennusteajaksolla. Yksityisen kulutuksen hintojen arvioidaan nousevan 1,3 prosenttia vuonna 2024 ja 2 prosenttia vuonna 2025.

Rakentaminen on ollut jyrkässä laskussa, mutta lasku näyttäisi nyt pysähtyneen. Korkojen lasku piristää asuntomarkkinoita, varsinkin kun maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto ovat kasvattaneet asuntojen kysyntää. Asuntorakentamisen toipuminen kestää kuitenkin aikansa ja asuntorakentamisen odotetaan kasvavan vasta ensi vuonna. Muussa rakentamisessa lasku on ollut pienempi ja toipuminen alkaa asuntorakentamista aikaisemmin.

Kone- ja laiteinvestoinnit ovat kasvaneet taantumasta huolimatta. Investointeja ovat kasvattaneet energiamurros ja etenevä digitalisaatio. Erityisesti energiantuotantoon liittyvät investoinnit ja halpaa sähköä hyödyntävä tuotanto ovat kasvaneet. Investoinnit näille aloille tulevat jatkumaan myös tulevana vuosina, sillä investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysmäärin. Investointeja lisäävät myös puolustukseen liittyvät valtion investoinnit. Merkittävimmät näistä ovat F-35 -hävittäjät, joista ensimmäiset luovutetaan Suomen käyttöön vuonna 2025. Kokonaisuudessaan investoinnit vähenevät tänä vuonna, mutta kasvavat lähes 6 prosenttia vuonna 2025.

Työllisyys vähenee tänä vuonna reilulla 10 000 hengellä tuotannon laskun vanavedessä. Voimakkainta työllisyyden väheneminen on ollut rakentamisessa. Sen sijaan palveluissa työllisyys on edelleen noussut. Ensi vuonna, kun talous toipuu, työllisyys alkaa kasvaa ja kasvu jatkuu myös vuonna 2026. Hallituksen työllisyysuudistukset sekä maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa ja luovat työllisyydelle tilaa kasvaa, kun tuotanto elpyy.

Työttömien määrä kasvoi alkuvuonna laaja-alaisesti, mutta kesällä työttömyyden kasvu näyttäisi pysähtyneen. Vuonna 2024 työttömyysaste nousee kahdeksaan prosenttiin. Ensi vuodesta alkaen työttömyys vähenee, mutta jää 7,2 prosenttiin vuonna 2026. Tämä ylittää edelleen rakenteellisen työttömyyden tason Suomessa.

Euroalueen ja maailmantalouden elpyminen saattaa toteutua odotettua hitaammin. Erityisesti miten Saksan ja Kiinan taloudet luovivat ulos pitkittyneistä ongelmistaan pitää yllä epävarmuutta. Suomessa rakentamisen lama voi olla pidempi ja työllisyyden kuoppa syvempi kuin mitä ennusteissa on oletettu. Jos näin käy, kulutus toipuu ennustettua hitaammin. Hallituksen toimien vaikutus kysyntään voi poiketa ennusteissa arvioidusta, varsinkin jos talouden muu toipuminen on odotettua hitaampaa. Investointihankkeiden toteutumisen liittyy suurta epävarmuutta kumpaankin suuntaan.

Jos talous kasvaa ennustettua heikommin, julkisen talouden alijäämät kasvavat ennustettua suuremmiksi. Sama tapahtuu, jos sopeutustoimien vaikutukset viivästyvät tai osoittautuvat arvioitua tai suunniteltua vähäisemmiksi. Korkojen nopeat liikkeet puolestaan haastavat erityisesti työeläkelaitosten omaisuustulojen ennustamista. Lisäksi lähivuosina toteutetaan suuria puolustusinvestointeja, joiden ajoittuminen vaikuttaa merkittävästi valtion menoihin ja alijäämään.

Väestön ikääntyminen on jo viimeisen kymmenen vuoden aikana lisännyt eläkemenoja ja aiheuttaa merkittäviä paineita julkisen talouden kestävyteen pidemmällä aikavälillä. Ikääntyneen väestön määrän kasvu lähivuosikymmeninä lisää hoiva- ja terveysmenoja, joiden rahoittamiseksi nykyinen kokonaisveroaste ei tulevaisuudessa riitä. Samaan aikaan työikäisen väestön väheneminen ja hidas tuottavuuden kasvu pitävät talouskasvun vaimeana, mikä heikentää verotuloja, joita käytetään julkisten palveluiden ja sosiaaliturvan rahoittamiseen. Pitkällä aikavälillä julkisen talouden tulojen ja menojen välillä vallitsee epätasapaino eli kestävyysvaje. Kestävyysvajearvio kertoo, kuinka paljon julkista taloutta olisi vahvistettava lähitulevaisuudessa, jotta julkinen talous olisi pitkän aikavälin tasapainossa. Väestön ikääntymisen lisäksi julkisen talouden velkasuhteen ennustettu kasvu lisää julkisen talouden riskejä.

(Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus syksy 2024)

1.2 Kuntatalous

Vuosi 2023 oli kuntataloudessa poikkeuksellinen sote-uudistuksen vuoksi. Kuntatalouden (ml. Ahvenanmaa) tilikauden tulos oli varsin vahva, 1,7 mrd. euroa, mutta ilman sote-uudistuksen kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt lähelle nollaa. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta ylsi vajaat 400 milj. euroa positiiviseksi ja lainakanta laski 19,9 mrd. euroon, kun sote-kuntayhtymien lainoja siirtyi hyvinvointialueille noin 5 miljardia euroa.

Myös kuntakohtaisesti tarkasteltuna vuoden 2023 tulokset olivat varsin vahvoja. Vahvimmat vuosikatteen ja tulokset olivat suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa, kun taas heikoin tilanne oli pienissä alle 2 000 asukkaan kunnissa. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä, 15, oli edellisvuosien tapaan alhainen.

Emokuntien talouden vahvistuminen pääosin sote-uudistuksen kertaluonteisten erien johdosta vahvisti myös kuntakonsernien taloutta. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos vahvistui vajaalla 0,5 mrd. eurolla 2,1 mrd. euroon. Negatiivisten tilikauden tulosten määrä lähes puolittui edellisvuodesta määrän ollessa 53, kun vuonna 2022 määrä oli 99 kuntakonsernia.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna,

sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2025 on 3,4 prosenttia ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,1 prosenttia.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointi paineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja veloitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin maltillistettu aiemmin arvioidusta.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuosikatteet eivät riitä vuosina 2025–2028 nettoinvestointeihin tai edes poistoihin. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

Tilinpäätöstietojen mukaan kuntien lainamäärä kasvoi vuonna 2023 noin 76 milj. euroa 18,77 mrd. euroon. Asukaskohtaisesti lainamäärä oli keskimäärin 3.368 euroa. Kuntien lainamäärän tulkinnassa tulee kuitenkin ottaa huomioon se, että osa investointihankkeista toteutetaan ja niiden rahoittamiseksi tarvittavista lainoista nostetaan kuntien tytäryhtiöissä. Tytäryhtiöiden lainat esitetään vain konsernitilinpäätöksessä, mutta ei emokunnan tilinpäätöksessä. Lisäksi kunnat ja niiden tytäryhtiöt voivat toteuttaa investointihankkeita omassa taseessa esitettävien investointien ja lainojen sijasta toimintakuluihin vaikuttavilla pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla.

Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat kasvattavat lainakannan 28,0 mrd. euroon vuonna 2028. Kuntatalouden menot voivat osoittautua painelaskelmaa maltillisemmiksi, mikäli kunnat ja kuntayhtymät pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Toisaalta palveluverkon karsiminen voi osoittautua kaikenkokoisissa kunnissa poliittisesti hankalaksi kysymykseksi. On myös huomioitava, ettei painelaskelmassa ole vielä ennakoitu, miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin ja sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen.

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joista useimpien nettovaikutus kuntatalouteen on lähellä neutraalia tai hieman vahvistava. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja veloitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperuste muutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Osana keväällä 2024 linjattuja säästöpäätöksiä joitain kuntien tehtäviä ja veloitteita poistetaan. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan vahvistavan kuntataloutta kokonaisuudessaan noin 270 milj. euroa suhteessa edellisen vuoden talousarvioon.

Sosiaaliturvaetuksien indeksijäädytyksillä ja säästöillä on erisuuntaisia vaikutuksia kuntatalouteen.

Ne vähentävät suoraan kuntien menoja, mutta lisäävät toisaalta toimeentulotuen tarvetta ja pienentävät verokertymää. Pidemmällä aikavälillä toimien arvioidaan lisäävän työllisyyttä, mikä puolestaan lisää kuntien verotuloja.

Kuntien rahoituksen riittävyttä kuvataan toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen. Toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteltaessa on otettava huomioon, että kuntien kyky rahoittaa lakisääteiset tehtävänsä perustuu tulojen ja menojen tasapainoon pitkällä aikavälillä. Lyhyemmällä aikavälillä kuntien nettoinvestointitarpeet voidaan kuitenkin rahoittaa lainanotolla, joten toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuus ei välttämättä suoraan kerro siitä, ettei rahoitusperiaate toteutu. Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat kuitenkin pidemmällä aikavälillä uhattuna, jos toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. On tarkoituksenmukaista myös eriyttää käyttötalouden rakenteellinen jäämä investointitaloudesta. Esimerkiksi palveluiden tuottavuutta kohentavia investointeja voi olla lyhyellä aikavälillä perusteltua rahoittaa velalla, jos velanoton riskienhallinta ja tulevat tulot ovat riittävällä tasolla.

Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelujakson aikana, mutta pienemmissä kuntakokoryhmissä laskennallinen veroprosentin korotuspaine kasvaa joinakin vuosina merkittävästi.

Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen demografiakehitys jatkuu ennustetun kaltaisena. Jatkuva epätasapaino painelaskelmassa tulojen ja menojen välillä osoittaa tarvetta menojen sopeutustoimenpiteille ja veronkorotuksille. Jatkovuosien ennakoitavuutta kuitenkin helpottavat sivistystoimen palvelutarpeen lasku ja pienenevät investointitarpeet varsinkin pienempien kuntakokoryhmien talouteen. Investointien ja palvelutarpeen ennakoivan suunnittelun tarve korostuu jatkossa sopeutusmahdollisuuksien siirtyessä enemmän veroprosentin korotuksiin. Pienimpien kuntakokoryhmien osalta tilanne voi olla haastava, sillä monissa pienissä kunnissa kunnallisveroprosentit ovat jo korkeampia ja yksikkötuotot matalampia.

Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuosille 2025-2028, syksy 2024).

I.3 Toimintaympäristön muutokset

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Vuoden 2025 alusta lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan. Työvoimapalveluista tulee osa kunnan peruspalveluja ja niiden rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Palkkatuen myöntämiseen kunnille ja kuntayhtymille valmistellaan muutoksia. Palkkatukea kohdennettaisiin jatkossa erityisesti yksityiselle ja kolmannelle sektorille. Samalla vähennettäisiin tilanteita, joissa työvoimaviranomaisen tehtävää hoitava kunta myöntäisi itselleen palkkatukea. Kunnille ja kuntayhtymille myönnettäisiin palkkatukea jatkossa vain tietyissä tapauksissa, esimerkiksi alentuneesti työkykyisistä henkilöistä tai yli 60-vuotiaista pitkään työttömänä olleista henkilöistä. Palkkatuen myöntäminen vähentyisi arviolta noin 37 milj. eurolla vuodessa. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta.

Työllistämiselvoitetta koskevan sääntelyn kumoaminen vaikuttaa kuntien tehtäviin ja menoihin. Kuntien kustannuksiksi veloitetyöllistämisestä vuonna 2025 arvioidaan noin 50 milj. euroa. Työllistämiselvoitetta koskevien säännösten kumoamisen vuoksi kuntien valtionosuuksiin tehdään tehtävämuutosta vastaava 18,7 milj. euron vähennys. Lakimuutokset tulivat voimaan syyskuussa 2024.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirron voimaantulo säännöksiä on tarkennettu siten, että kunnille maksetaan korvauksia niistä sitoumuksista, jotka kohdistuvat valtion järjestämisvastuun aikaiseen toimintaan, mutta näiden maksaminen siirtyy työvoimaviranomaisten vastuulle.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta kunnille korvataan pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan. Vuonna 2025 korvauksia arvioidaan maksettavan kunnille yhteensä noin 98,1 milj. euroa. Pakolaiskiintiö vuosina 2025–2028 on hallitusohjelman mukaisesti 500 henkilöä/vuosi. Laskennallisia korvauksia maksetaan vuodesta 2025 lähtien aiempaa lyhyemmältä ajalta. Lisäksi kotoutumisen laskennallisiin korvauksiin tehdään 58 milj. euron vähennys vuonna 2025.

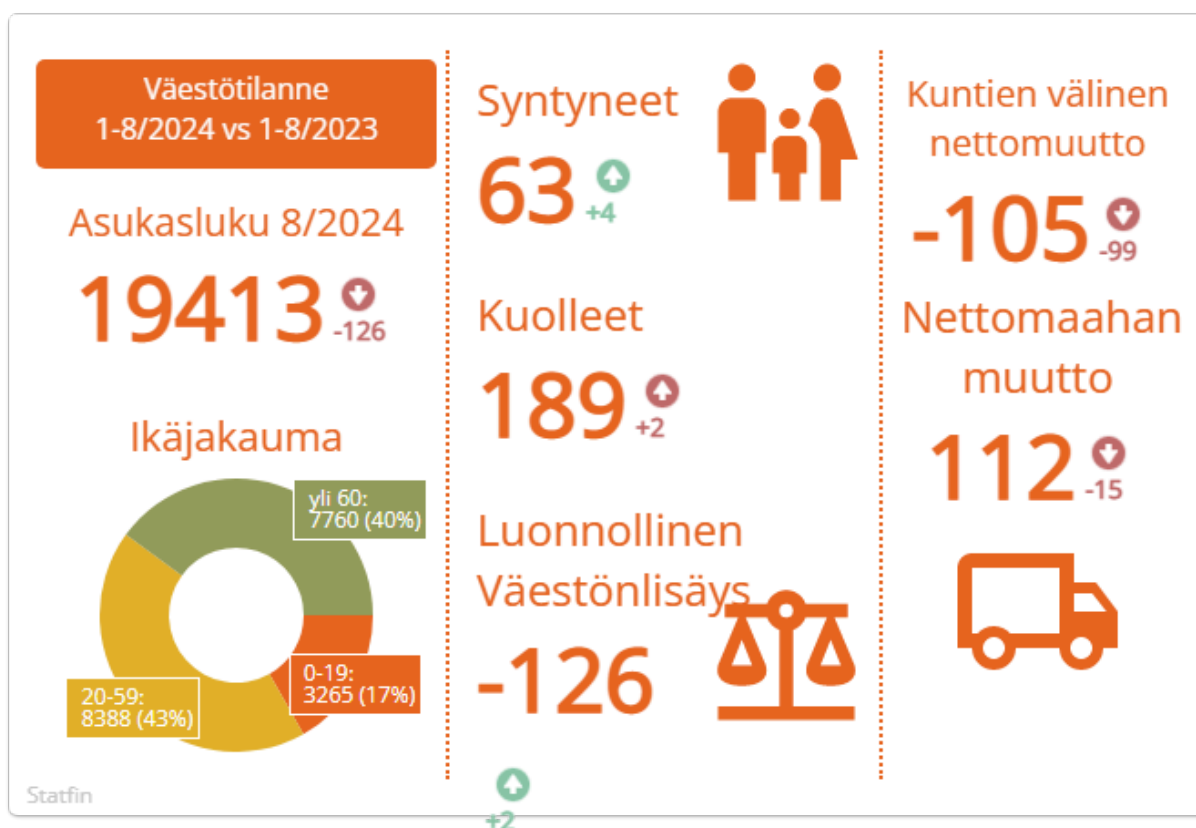
Sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointi ja sairauspäivärahan laskukaavan muutokset ovat kokonaisuutena kuntataloutta vahvistavia muutoksia. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevaksi esitetty kanavointiratkaisu vahvistaisi kuntataloutta vuositasolla noin 89 milj. eurolla.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kuntia koskevia toimenpiteitä ovat julkisen henkilöliikenteen ostojen tukeminen, MAL-sopimusmenettelyiden jatkaminen sekä valtionrahoituksen ohjaaminen kuntien kävelyä ja pyöräilyä edistäviin hankkeisiin. Ympäristöministeriön hallinnonalalla rahoitusta kohdennetaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen ja asumisneuvonnan kehittämiseen vuodelle 2025. Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvana toimenpiteenä uudistetaan lunastuslain korvausperusteet. Muutos kasvattaa lunastuskustannuksia ja koska yhdysrakentamista palveleva maanhankinta perustuu kuitenkin lähes kokonaisuudessaan vapaaehtoiseen oikeustoimiin, aiheuttaisivat ehdotetut muutokset vastaavanlaisen korotuspaineen myös sopimusperusteiseen maanhankintaan. Uudistuksella on vaikutusta kunnan maanhankinnan edellytyksiin.

Hallitusohjelman mukaisesti kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan purkamalla normeja kuntien nykyisestä tehtäväkentästä. Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelman tavoitteena on löytää purettavia normeja ja edistää kokeiluja, joilla joustavoitettaisiin kuntien tehtävien hoitamista, vähennettäisiin byrokratiaa ja sujuvoitettaisiin toimintaa kunnan ja asiakkaan näkökulmista. Kevään 2024 kehysriihessä hallitus päätti osana uusia sopeuttamistoimia, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään tai kuntien maksutuloja lisätään siten, että julkinen talous vahvistuu 100 milj. euroa vuodesta 2025 lähtien. Kaikilla hallinnonaloilla on tarkoitus vähentää erilaisten suunnittelu- ja kirjausvelvoitteiden määrää kunnan toiminnassa. Tällä hetkellä valmistelussa on esimerkiksi eräiden varhaiskasvatukseen liittyvien suunnitelma- ja raportointivelvoitteiden kumoaminen. Vuoden 2025 talousarvioesitykseen sisällytetyt norminpurkutoimet vähentävät kuntien menoja noin 9,3 milj. euroa vuonna 2025.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2025-2028, syksy 2024).

1.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Vuoden 2023 lopussa Haminan väestömäärä oli 19 534. Väestömäärä laski edelliseen vuoteen nähden ainoastaan 15 henkilöllä (-0,1 %). Vuoden aikana syntyi 89 (119 vuonna 2022) lasta. Kuolleiden määrä oli 283 (324). Kokonaisnettomuutto (nettomaahanmuuton ja kuntien välisen nettomuuton summa) oli 172 henkilöä, kun se edellisenä vuonna oli 53 henkilöä.

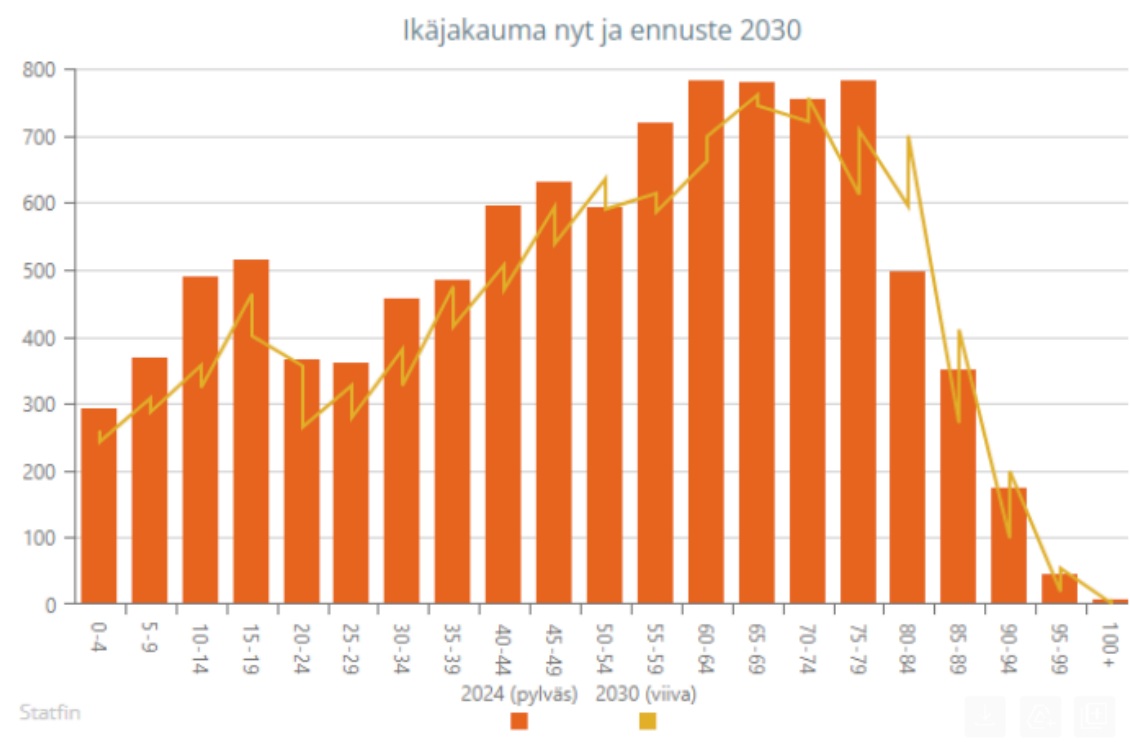
Haminan ennakkoväkiluku oli elokuussa 19 413, mikä oli 121 asukasta vuodenvaihteen tilannetta vähemmän. Laskun selittää luonnollinen väestönkehitys, eli syntyneiden ja kuolleiden erotus oli -126 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli alkuvuoden aikana myös negatiivinen ollen -105 asukasta.

Tilastokeskuksen 30.9.2021 julkaiseman ennusteen mukaan Haminan väkiluku alittaisi 19 000 asukkaan rajan vuonna 2025. Tämän hetkisen tilanteen mukaan näin ei olisi nettomaahanmuuton ansiosta tapahtumassa. Toisaalta aiemmin vuonna 2014 julkaistussa ennusteessa 20 000 asukkaan rajan ennustettiin alittuvan vasta vuonna 2025. Väkiluvun kehityksen kääntämiseen ennen kaikkea kuntien välisen nettomuuton ja nettomaahanmuuton osalta on välttämätöntä panostaa. Kotouttamista edistävien palveluiden turvaaminen on erittäin tärkeää.

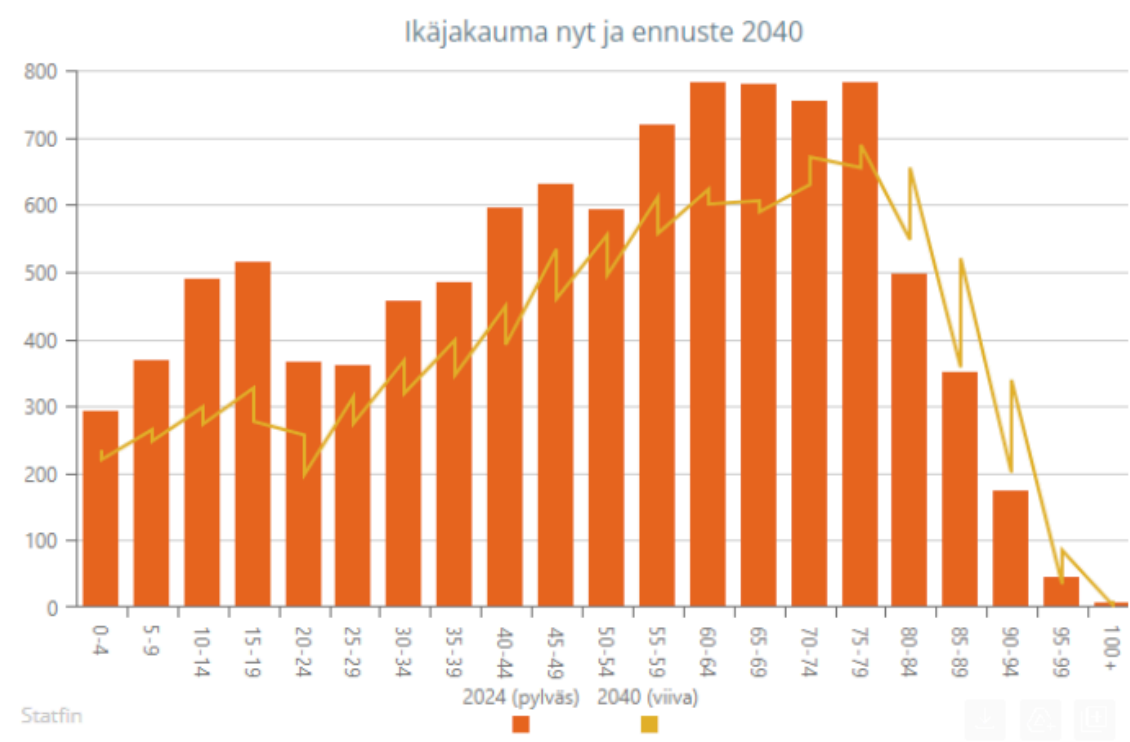
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen asiakkaat vähenevät uusimman ennusteen mukaan rajusti, sillä vuoteen 2030 alle 16-vuotiaita on noin 500 nykyistä vähemmän. Tämä muutos on huomioitava myös tulevaisuuden palveluverkkoa suunniteltaessa.

Vastaava muutos tapahtuu myös yli 75-vuotiaissa, joiden osuus väestöstä kasvaa kymmenessä vuodessa nykyisestä 17 prosentista yli 20 prosenttiin. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa noin 400 henkilöllä. Tämä merkitsee edelleen huoltosuhteen heikkenemistä.

2030 ennusteella

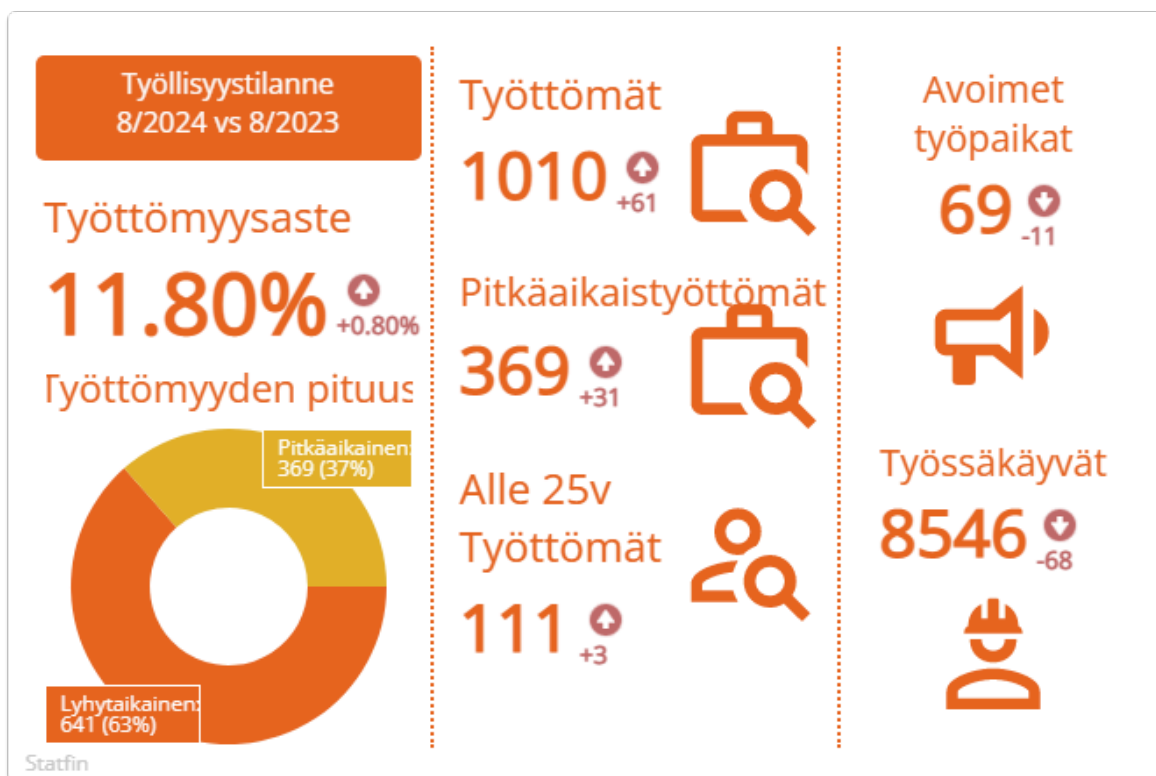

2040 ennusteella

I.5 Työllisyyden ja elinkeinoelämän kehitys

Vuosi	Työpaikat	Muutos
2004	8535	246
2005	8406	-129
2006	8575	169
2007	8312	-260
2008	7508	-807
2009	7158	-305
2010	7428	270
2011	7223	-205
2012	6928	-295
2013	6861	-67
2014	6722	-139
2015	6504	-218
2016	6409	-95
2017	6272	-137
2018	6453	181
2019	6277	-176
2020	6105	-172
2021	6122	17
2022	6166	44

Rakennemuutos jatkuu niin Kymenlaaksossa kuin myös Haminassa. Äkillisen rakennemuutoksen lisäksi edelleen jatkuvan Ukrainan sodan myötä alentuneet vientinäköymät, kohonneet kustannukset ja pakotteiden aiheuttamat vienti- ja tuontirajoitukset ovat tuoneet haasteita myös vienti- ja tuontimääristä riippuvaiseen satamatoimintaan. Rajan ylittävän liikenteen loppuminen on vaikuttanut dramaattisesti koko logistiikka-alaan. Heikkenevä tilanne näkyy myös konkurssien määrän kasvuna.

Koska tilanne jatkui vaikeana, Kymenlaakson kunnat ja muut toimijat laativat äkillisen rakennemuutoksen suunnitelman, joka toimitettiin valtioneuvostolle ja keskeisille ministeriöille keväällä 2024. Tämän johdosta valtioneuvosto päätti, että Hamina, Kotka ja Pyhtää siirtyivät lokakuun 2024 alusta alkaen korkeimpaan eli I-yritystukiluokkaan. I-tukialueella pienet yritykset voivat saada jatkossa 40:n, keskiuuret yritykset 30:n ja suuret yritykset 20 prosentin tuen hyväksyttäviin investointeihin. Päätös auttaa suunnitelmassa olevien hankkeiden liikkeellelähtöä seudulla ja se tarkoittaa merkittävää määrää investointitukea alueelle. Nyt on Haminassakin vahvistettava Invest in –toimintaa uusien yritysten ja työpaikkojen löytämiseksi. Työpaikkojen sijoittuminen etelä-Kymenlaaksoon helpottuu, nyt kun koko alue pääsi korotettujen yritystukien piiriin.

Uudistumisen potentiaalia on erityisesti puhtaan energian edistämisessä, akkuteollisuudessa, vetytaloudessa ml. geologinen vety ja elintarvikesektorilla. Puhdas energia on keskeinen sijoittumiskriteeri uusissa investoinneissa. Vetytalouden edistäminen on iso mahdollisuus maakunnassa, jossa on hyödynnettävissä runsaasti bioperäisiä hiilidioksidipäästöjä. Etenkin akkuteollisuuden odotetaan tuovan ensivaiheessa yli 600 työpaikkaa. Akkuklusterin luomisessa tärkeää on toimenpiteiden nopea käynnistäminen ja erityisesti lupamenettelyiden sujuvoittaminen ja nopeuttaminen. Uusien yritysten sijoittuminen vaatii osaavan työvoiman varmistamista ja työelämälähtöisen koulutuksen oikea-aikaista käynnistämistä. Yritysten liiketoimintamahdollisuuksien tukemiseksi tarvetta on innovaatioekosysteemin vahvistamiseen ja soveltavan osaamisen toimenpiteille.

Tilastokeskuksen kahden vuoden viiveellä julkaisemien tilastojen mukaan Haminassa työpaikkojen määrä on laskenut muutamaa poikkeusvuotta lukuunottamatta tasaisesti koko 2000-luvun. Lähivuosina on kuitenkin merkittäviä positiivisia odotuksia akkumateriaalitehtaan tulolle Haminaan. Koko Etelä-Kymenlaakson elinvoiman kannalta on välttämätöntä, ettei ainutlaatuinen mahdollisuus kariudu valitukseen ja ympärisöluopien eväämisiin.

Suomi on ollut taantumassa vuoden 2022 jälkipuoliskosta lähtien. Tämä näkyy myös Haminassa työttömyyden kasvuna. Elokuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 61 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli 11,80 % (11,0 % 8/2023). Elokuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 61 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli 11,80 % (11,0 % 8/2023). Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on edellisvuoden tavoin ollut kasvussa (+31 hlö/9 %). Niin ikään nuorten työttömien määrä on kasvanut hieman vuoden takaiseen verrattuna (+3 hlö/3 %).

Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on edellisvuoden tavoin ollut kasvussa (+31 hlö/9 %). Niin ikään nuorten työttömien määrä on kasvanut hieman vuoden takaiseen verrattuna (+3 hlö/3 %).

Koronan jälkeen venäläisten matkailu ei ehtinyt edes elpyä, kun Ukrainan sota alkoi ja viisumien ehtoja tiukennettiin olennaisesti ja lopulta raja suljettiin kokonaan. Venäjän rajaliikenteen paluussa vanhaan voi kestää vuosikausia, sillä tiedossa ei ole milloin raja edes avataan liikenteelle. Kotimaan matkailun merkitys on korostunut.

Tervasaaren asunto- ja satama-alueen kehittäminen on edelleen yksi kaupungin kärkihankkeista. Tiukasta taloustilanteesta huolimatta sitä jatketaan määrätietoisesti eteenpäin. Yksityisen vuokra-kerrostalokohteen ja kaupungin vuokrataloyhtiön lisäksi aluetta pyritään avaamaan koronan jälkeen uudestaan yksityiselle asuntorakentamiselle.

Sataman liikenteessä on syyskuun tilanteessa pudotusta - 6 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Epävarmuustekijöitä on edelleen lähitulevaisuudessa maailman tilanteesta johtuen ennätyskellisen paljon. Kansainvälisen konttiliikenteen vaikeuksien rinnalle tulivat Venäjään kohdistetut pakotteet. Euroopan ja Suomen

taantuma sekä työmarkkinatilanteeseen liittyvät epävarmuustekijät luovat Punaisenmeren ja Suezin alueiden levottomuuksien lisäksi epävarmuutta lähitulevaisuudessa. Haasteista huolimatta sataman kuluva vuosi on ennusteiden mukaan kohtuullisen hyvä.

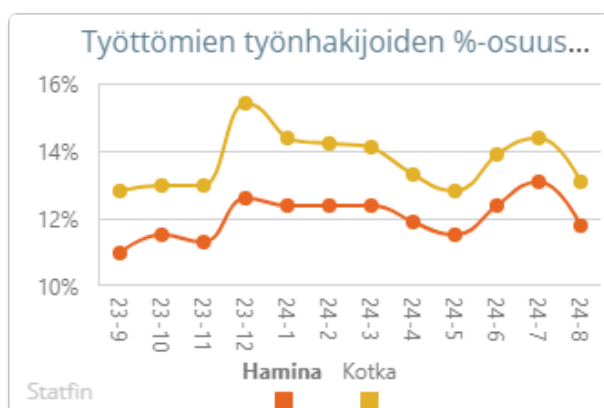
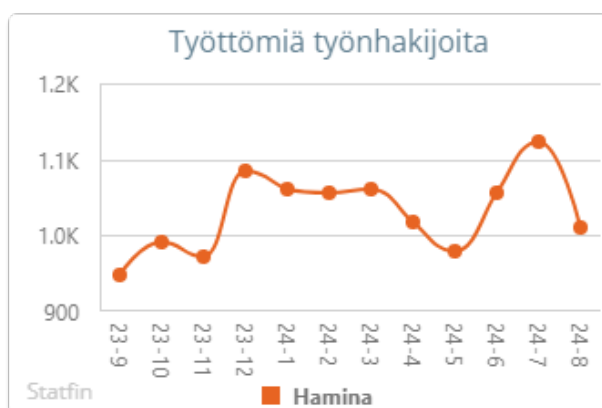
Google laajentaa edelleen. Uuden laajennuksen odotetaan valmistuvan elokuussa 2025 ja investoinnin myötä Haminaan syntyy 100 uutta työpaikkaa. Google on ilmoittanut myös ensimmäisestä maailmanlaajuisesta lämmön talteenottoa hyödyntävästä pilottiprojektista. Haminan datakeskuksessa talteenotetaan sen tuottama hukkalämpö, joka uudelleenkäytetään kaukolämmön tuottamisessa Haminan alueella. Projekti tehdään yhteistyössä paikallisen energiantoimittajan, Haminan Energia Oy:n kanssa. Googlen palvelinkeskuksen talteenotetulla lämmöllä lämmitetään kotitalouksia, kouluja ja julkisia palvelurakennuksia Haminan alueella. Lämmön talteenoton odotetaan alkavan vuonna 2025.

Cursorin kanssa jatketaan toimenpiteitä satamasidonnaisen yritystoiminnan lisäämiseksi (BusinessMooring). Yhteisestä Power Coast-seutumarkkinoinnista haetaan uutta liiketoimintaa seudulle.

Hillonlahden pohjoispuolelle sijoittuva työpaikka-alue tarjoaa tulevaisuudessa mahdollisuuksia isoille toimijoille, esimerkiksi datacentereille tai akkuteollisuuden toimijoille. Alueella tuetaan myös Haminan satamaosan kehitysmahdollisuuksia.

E18-moottoritie on luonut mahdollisuuksia elinkeinoelämälle ja uusien työpaikkojen syntymiselle. Mahdollisuuksia luo myös valtatie 15 etelä- ja pohjois-Kymenlaakson osalta, kun tieosuudelle Kotkan ja Kovuolan välille on viimein saatu valtion rahoitus. Valtatie 15:n korjausten valmistelevat työt alkavat todennäköisesti vuonna 2025. Yhtä tärkeää olisi rautatieyhteyksien kehittäminen turvaamaan HaminaKotka Sataman raideliikenteen tarpeita.

Vuonna 2025 Haminan kaupungin tapahtumatuotanto keskittyy yhteistyökumppanien kanssa toteutettaviin tapahtumiin. Tapahtumia järjestävät tahot vuokraavat tapahtumatilaa Haminan kaupungin tapahtumatuotannolta ja vastaavat itse tapahtuman toimintatuloista ja toimintamenoista. Yhteistyötapahtumien lisäksi talousarviossa on huomioitu yksi Haminan kaupungin tapahtumatuotannon itsenäisesti tuottama tapahtuma, perinteiseksi muodostunut Wanhan Holviston Joulu.

I.6 Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus johtopäätökseen kuntalaisten tai alueen hyvinvoinnista, työ- ja toimintakyvystä sekä niiden edistämisestä kunnan eri toimialueilla. Hyvinvointikertomus tukee tiedolla johtamista ja edistää suunnitelmallista hyvinvoinnin, työ- ja toimintakykyä edistävien rakenteiden ja toiminnan johtamista. Hyvinvoinnin tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan vuosittain ja niitä voidaan painottaa eri vuosina eri tavoin.

Haminan hyvinvointikertomukseen on koottu eri väestöryhmien hyvinvointi- ja terveyseroja ja niiden kaventamiseen liittyviä tavoitteita. Lisäksi hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden muutoksia. Hyvinvointikertomus muodostuu Haminan hyvinvointia edistävien rakenteiden kehittämissuunnitelmasta, osallisuussuunnitelmasta, lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta sekä ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmasta. Haminan ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus oli valtuustolla käytettävissään vuonna 2022. Toimenpiteitä ja tavoitteita arvioitiin keväällä 2023 ja 2024. Seuraava hyvinvointikertomus ja arviointi tehdään vuonna 2025.

Hyvinvointityön edistämiseksi ja systematisoimiseksi vuonna 2022 perustettiin eri tahojen muodostama hyvinvointityöryhmä, jonka työskentely on säännöllistä. Hyvinvointityöryhmä vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevien strategisten tavoitteiden valmistelusta. Tarvittaessa hyvinvointityöryhmä määrittelee toiminnan tai palvelun jalkauttamisessa tarvittavat alatyöryhmät ja verkostot. Hyvinvointityöryhmä vastaa hyvinvointikertomuksen laadinnasta ja kaupungin ja alueen osaamisen hyväksikäyttämisestä. Jäsenet vastaavat oman organisaatioiden osalta sovittujen toimenpiteiden jalkauttamisesta ja onnistumisen arvioinnista sekä tuovat ryhmään omalta alueeltaan tietoon perustuvaa näkemystä hyvinvointityön perustaksi.

Kymenlaakson hyvinvointia edistetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Pohjana yhteistyölle ja onnistumisen arvioinnille on alueellinen hyvinvointikertomus.

I.7 Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Haminan kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, taloudelliseksi ja ekologisesti kestäväksi, viihtyiseksi ja turvalliseksi luomalla toiminnallisia alueita asumiselle, palveluille ja elinkeinon harjoittamiselle.

Kaupunkisuunnittelu huolehtii kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

Alueiden käytön suunnittelulla vaikutetaan suoraan asumisen, elinkeinoelämän ja vapaa-ajan toimintojen sijoittumiseen sekä niitä yhdistäviin verkostoihin. Kestävällä alueiden käytön suunnittelulla edistetään yhteiskunnan toimivuutta, rakennetun ympäristön laatua ja ihmisen arjen sujuvuutta. Nyt tehtävät alueiden käyttöä koskevat ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen, myös tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

Kaavoituksen ja maankäytön periaatteina on pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, aktiivisuus ja avoimuus sekä yhdenvertaisuus. Lisäksi keskeistä on myös ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyden tukeminen maankäytön keinoin. Maankäytön suunnittelun ja toteuttamisen tavoitteena on luoda kasvun edellytykset ja vahvistaa kaupungin veto- sekä pitovoimaa. Tässä keskeisenä keinona on turvata kaupungin riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta rakentamiseen ja yritystoimintaan.

Maanhankinnan ja kaavoituksen tulee olla oikea-aikaista ja ennakoivaa. Näin vastaamme kysyntään ja luomme toimivaa ja houkuttelevaa toimintaympäristöä uusille, alueelle sijoittuville sekä nykyisille alueella toimiville yrityksille sekä luomme pohjan myös olemassa olevan yritystoiminnan kehittymiselle. Erityisesti yritystonttien osalta tulee jatkossa huomioida myös kaavoitetun alueen esivalmistelu ja kunnallistekniikan rakentaminen ennakoivasti.

Tavoitteena on luoda veto- ja pitovoimaisia asuinalueita. Asuinalueiden suunnittelussa huomioidaan yhteisöllisyys ja monipuolinen palvelurakenne. Turvallinen, terveellinen, viihtyisä, sosiaalisesti toimiva ja eri väestöryhmien tarpeet huomioiva elin- ja toimintaympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia. Suunnittelu ja toteuttaminen toteutetaan vuorovaikutteisesti asukkaiden kanssa. Tavoitteena on tiivistää yhdyskuntarakennetta ja muodostaa asuinrakentamiseen soveltuvia tontteja eri puolille kaupunkia, lähelle palveluita.

Myös alueiden välisiä yhteyksiä, kuten viheralueverkostoa, ylläpidetään ja kehitetään maankäytön suunnittelun keinoin. Ilmastovaikutusten arviointi alueiden käytön suunnittelussa korostuu jatkossa entisestään. Yhdyskuntarakenteen eheyttämisellä ja tiivistämisellä sekä olemassa olevan infran hyödyntämisellä luodaan taloudellisesti ja ekologisesti kestävämpää yhdyskuntarakennetta.

2 STRATEGINEN OHJAUS

2.1 Haminan kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatiorakenteessa

Luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatio

Kaupunginvaltuusto koostuu 43 valtuutetusta. Nykyinen valtuustokausi alkoi poikkeuksellisesti 1.8.2021 kuntavaalien siirryttyä huhtikuulta kesäkuulle koronaviruspandemian vuoksi. Haminassa on käytössä valiokuntamalli, joka otettiin käyttöön edellisen valtuustokauden (2017–2021) alussa. Huhtikuussa 2024 järjestetään kuntavaalit ja uusi valtuustokausi alkaa 1.6.2025.

Nykyisen valtuustokauden (2021-2025) luottamushenkilöorganisaatio koostuu viidestä valiokunnasta:

Hyvinvointivaliokunta
Kasvatus ja koulutus -valiokunta
Kaupunkikehitysvaliokunta
Kilpailukykyvaliokunta
Lupavaliokunta

Kaupungin operatiivista johtamisjärjestelmää arvioidaan säännöllisesti. Alkuvuodesta 2024 operatiivista johtamisorganisaatiota päivitettiin.

Kaupungin operatiivinen toiminta jakautuu kolmeen palvelualueeseen:

Strateginen johtaminen
Hyvinvoiva haminalainen
Vetovoimainen Hamina

Strategisesta johtamisesta vastaa kaupunginjohtaja yhdessä hallintojohtajan, osallisuusjohtajan ja talousjohtajan kanssa. Hallintojohtaja johtaa hallinto- ja henkilöstöpalveluita, osallisuusjohtaja viestintää ja tietohallintoa ja talousjohtaja talouspalveluita. Viestintä ja tietohallinto siirtyvät jatkossa hallinto- tai talousjohtajan alaisuuteen.

Hyvinvoiva haminalainen koostuu kasvatus- ja koulutuspalveluista sekä hyvinvoinnin edistämisestä. Perusopetusta, lukio-opetusta, kansalaisopistoa ja nuorisopalveluita johtaa opetuspäällikkö, varhaiskasvatusta (ml. opetuksen ja varhaiskasvatuksen tuki) varhaiskasvatuspäällikkö ja hyvinvoinnin edistämistä (ml. kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut) osallisuusjohtaja yhdessä osallisuus- ja hyvinvointipäällikön kanssa.

Vetovoimainen Hamina koostuu elinkeino- ja vetovoimapalveluista, kaupunkisuunnittelusta, kaupunkikehityspalveluista ja ympäristön ja rakentamisen valvonnasta. Elinkeino- ja vetovoimapalveluita sekä kaupunkisuunnittelua johtaa elinvoimajohtaja, alue- ja kiinteistöpalveluita kiinteistöpäällikkö ja rakennusvalvontaa, ympäristön- ja terveydensuojelua sekä ruoka- ja puhtauspalveluita ympäristöpäällikkö.

Uusi elinvoimajohtaja aloitti virassaan 1.2.2024. Osallisuusjohtajan virka vapautui 1.9.2024 alkaen eikä sitä ole tarkoitus enää 1.1.2025 lukien täyttää. Osallisuusjohtajaa sijaistaa osallisuus- ja hyvinvointipäällikkö, joka toimii 31.5.2025 asti hyvinvointivaliokunnan esittelijänä.

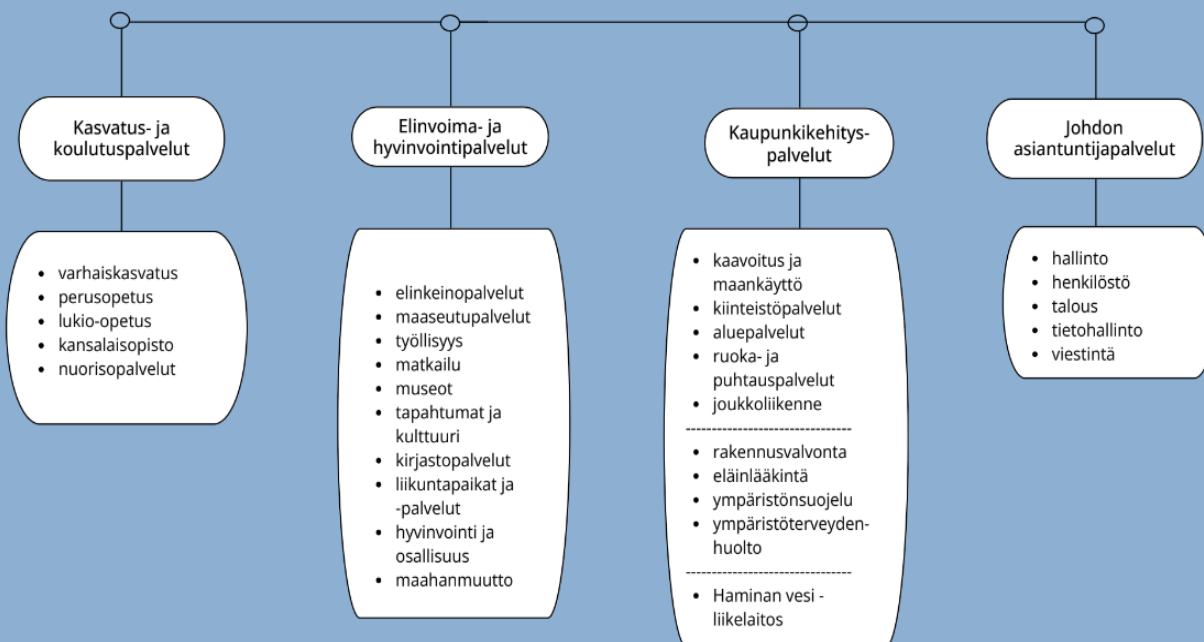
Kauttaaltaan loppuvuoden 2024 aikana vahvistetaan myös uusi operatiivinen organisaatio 1.1.2025 alkaen. Tarkoitus on, että jatkossa olisi kolme palvelualueetta, jotka vastaisivat kolmea lauta-/valiokuntaa ja toimielimen esittelijänä toimisi palvelualueen johtaja.

Loppuvuoden 2024 aikana arvioidaan myös luottamushenkilöorganisaatiota. Kaupunginvaltuuston tulee päättää 31.12.2024 mennessä seuraavan valtuustokauden valtuuston koosta. Myös valiokuntamallin toimivuutta arvioidaan ja harkitaan paluuta lautakuntamalliin. Uutta luottamushenkilöorganisaatiota kuvaavassa kuvassa on käytetty valiokunta-termiä, mutta se muutetaan sen mukaan, mitä kaupunginvaltuusto asiasta päättää myöhemmin. Luottamushenkilöorganisaatiota on tarkoitus tiivistää ja yhdistää nykyiset hyvinvointi- ja kilpailukykyvaliokunnat yhdeksi elinvoima- ja hyvinvointivaliokunnaksi/lautakunnaksi.

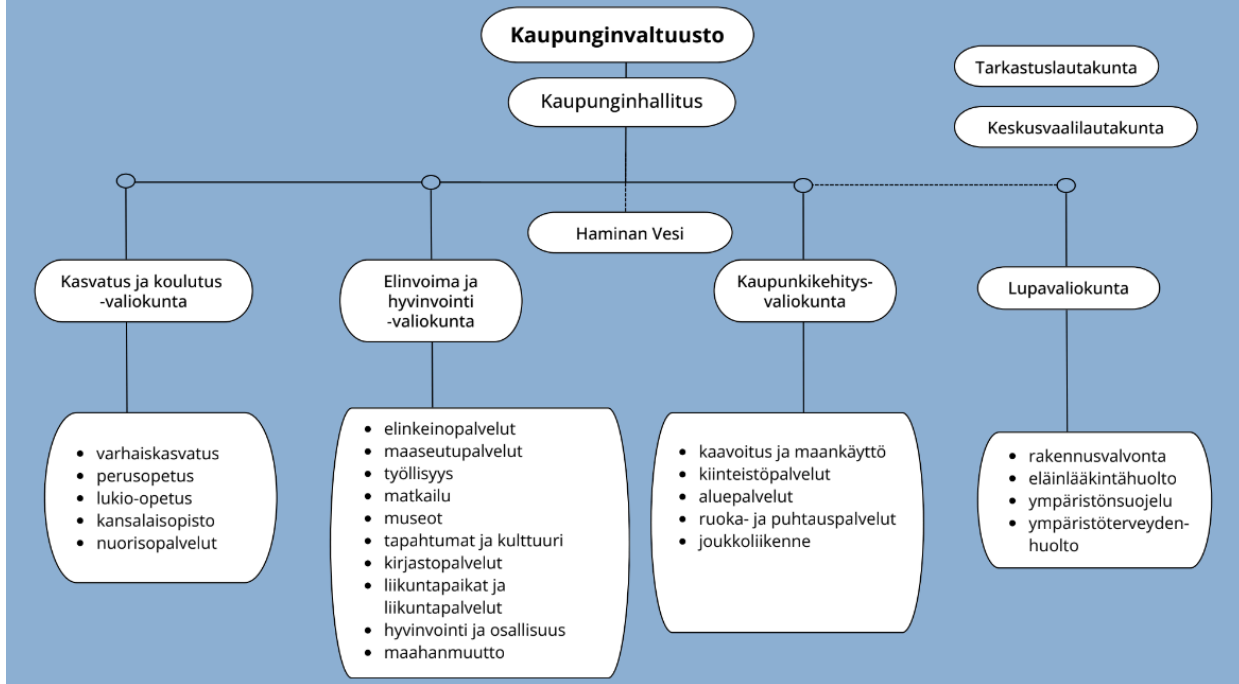
Uutta organisaatiota on kuvattu seuraavissa kuvissa. Jälkimmäinen kuva kuvaa mahdollista luottamushenkilöorganisaatiota 1.6.2025 alkaen. Ajatuksena on, että luottamushenkilöorganisaatio ja operatiivinen organisaatio vastaisivat toiminnaltaan täysin toisiaan 1.6.2025 alkaen. Tavoitteena kuitenkin on, että operatiivisen organisaation osalta muutoksia voitaisiin jalkauttaa jo 1.1.2025 alkaen. Hallintosääntöä tulee päivittää sekä loppuvuodesta 2024 että keväällä 2025. Myös talousarvion rakennetta joudutaan päivittämään valtuustokauden vaihtuessa.

Organisaatio 1.1.2025 / 1.6.2025

Palvelualueet

Luottamushenkilöorganisaatio 1.6.2025

2.2 Kaupunkistrategia Hamina

Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudistetun strategian vuonna 2022. Syksyllä 2025 käynnistetään strategian päivitysprosessi uuden kaupunginvaltuuston kanssa.

Nykyisessä strategiassa on tiivistetty aiempaa visiota; Maailmanluokan pikkukaupunki Hamina on satama hyvälle elämälle ja yrittämiselle ja pitäytytty vanhoissa, hyväksi todetuissa arvoissa. Strategiaan lisättiin uutena elementtinä palvelulupaus. Aiemmat yhdeksän strategista tavoitetta korvattiin neljällä strategisella painopisteellä:

Elinvoimainen ja kasvava Hamina

Osaava ja oppiva Hamina

Hyvinvoiva Hamina

Viihtyisä ja toimiva Hamina

Kaupunkistrategia on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla:

<https://www.hamina.fi/kaupunki-ja-paatoksenteke/hallinto/haminan-kaupunkistrategia/>

Luvussa 2.3. on esitetty kaupungin strategiaan kirjatut strategiset painopisteet ja tavoitteet. Kaupunkistrategian toteutumista arvioidaan talousarvioon kirjattujen strategisten mittareiden avulla. Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi valiokunnat hyväksyvät valiokunnille yhteiset vuosittain määriteltävät toimenpiteet, jotka kirjataan valiokuntien käyttösuunnitelmiin. Valiokunnat seuraavat toimenpiteiden toteutumista osavuosisikatsausten ja toimintakertomuksen aikataulun mukaisesti.

HAMINA 2030 KAUPUNKISTRATEGIA

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

VISIO
Maailmanluokan pikkukaupunki
Hamina on satama hyvälle elämälle
ja yrittämiselle.

PALVELULUPAUS

Edistämme asukkaiden hyvinvointia ja turvallisuutta sekä yhteisöjen ja yritysten toimintaedellytyksiä. Kuuntelemme kaupunkilaisia, viestimme avoimesti ja lisäämme avointa päätöksentekoa. Tuemme asukkaiden aktiivista tekemistä, kehitämme lähipalveluita ja edistämme kestävää kehitystä.

ARVOT
Tulevaisuuslähtöisyys
Asukas- ja yrityslähtöisyys
Rohkeus

 Elinvoimainen ja kasvava Hamina

 Osaava ja oppiva Hamina

 Hyvinvoiva Hamina

 Viihtyisä ja toimiva Hamina

2.3 Kaupunkistrategian toimeenpano

Elinvoimainen ja kasvava Hamina

- ❖ Kehitämme Haminasta entistä monipuolisemman kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakaupungin ja lisäämme kaupungin tunnettuutta Suomen festivaalikaupunkina.
- ❖ Mahdollistamme satamasidonnaisen teollisuuden kasvun kehittämällä alueen kaavoitusta ja houkuttelemalla alueelle kansainvälisiä yrityksiä.
- ❖ Hyödynnämme meren läheisyyden ja saaristoluonnon mahdollisuudet matkailun, virkistyskäytön sekä yritystoiminnan kehittämisessä.
- ❖ Kehitämme Tervasaaresta monimuotoisen ja elämää täynnä olevan kaupunkialueen.
- ❖ Vastaamme monipaikkaisuuden tuomaan kysyntään lisäämällä ekologista ja monimuotoista asumista sekä tonttitarjontaa.
- ❖ Huolehdimme tasapainoisesta kasvusta. Haminan vahva talous turvaa elinvoiman.

Strateginen painopiste		Elinvoimainen ja kasvava Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2024 tilanne	Toteuma	
Haminan nettomuutto on positiivinen (viimeinen vuosi ja viiden vuoden trendi)			
Kaupungin ja kaupunkikonsernin lainakanta euroa/asukas pienenee (vähintään viiden vuoden trendi)			
Työttömien määrä pienenee	Elokuu 2024: 1 010		
Tilikauden ylijäämä vähintään yksi miljoonaa euroa			
Haminan kaupungissa aloittaneet uudet yritykset (kpl)	1.9.2024: 60		
Cursorin yrityspalvelujen palvellut yritykset kpl (tavoite 300)	Vuonna 2022: 708 Vuonna 2023: 240 1.9.2024: 248		

Osaava ja oppiva Hamina

- ❖ Rakennamme tulevaisuuden opintopolun yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen sekä yritysten kanssa vastaamaan tulevaisuuden osaamis- ja työelämävaatimuksiin.
- ❖ Kehitämme palveluja digiteknologiaa sekä kolmannensektorin toimijoita hyödyntämällä.
- ❖ Kehitämme palveluverkkoa lähtökohtana modernit, terveet ja monipuoliset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus.
- ❖ Edistämme opetuksen ja koulutuksen kilpailukykyä vahvistamalla tulevaisuuden kannalta tärkeitä koulutussisältöjä ja profiloimalla koulutustarjontaa esimerkiksi huomioilla kansainvälisyyden.

Strateginen painopiste Osaava ja oppiva Hamina

Mittari	Lähtötaso Vuoden 2024 tilanne	Toteuma	
Pätevän opetushenkilökunnan määrä (perus- ja lukio-opetuksen opettajat ja varhaiskasvatuksen opettajat, ml. erityisopettajat, tavoite 100 %)	1.8.2024: Perus- ja lukio-opetuksen opettajat 84 %, Varhaiskasvatuksen opettajat 91,2 %		
Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa vahvistetaan monikielisyyttä (varhaiskasvatuksessa toteutetaan kielirikasteista opetusta, perusopetuksessa toteutetaan kielitietoista opetusta ja annetaan perusopetuksen valmistavaa opetusta)	1.8.2024: Varhaiskasvatuksessa suunnitellaan kielirikasteista opetusta. Perusopetuksessa toteutetaan osin kielitietoista opetusta ja annetaan perusopetuksen valmistavaa opetusta molemmissa yhtenäiskouluissa.		
Palveluverkkoselvityksen mukaisia toimenpiteitä toteutetaan (Kyllä / Ei)	1.8.2024: Uuden-Summan alueen palveluverkko toteutunut. Neuvottomassa projekti hankintavaiheessa.		
Nuorisopalvelut tavoittaa eri alueiden nuoria (Wauton raportointi)	1.8.2024: Wauto tavoittaa nuoria keskimäärin neljältä alueelta noin kahtena iltana viikossa.		

Hyvinvoiva Hamina

- ❖ Rakennamme kumppanuuksia ja luomme mahdollisuuksia kuntalaisten toimijuudelle, osallisuudelle ja yhteisöllisyydelle.
- ❖ Parannamme lasten ja nuorten hyvinvointia varmistamalla turvallisen polun aikuisuuteen. Päätöksiä tehtäessä huomioimme lapsivaikutukset.
- ❖ Edistämme työllisyyttä ja työllistymistä tuomalla yksilölliset palvelut lähelle asiakkaita matalalla kynnyksellä.
- ❖ Ehkäisemme syrjäytymistä ja tuemme huono-osaisten osallistumismahdollisuuksia harrastuksiin ja tapahtumiin.
- ❖ Edistämme ikäihmisten toimintakyvyn säilymistä sekä luomme mielekästä arkea ja hyvinvointia.
- ❖ Huolehdimme, että hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyö hyvinvoinnin edistämiseksi toimii ja on tuloksellista.
- ❖ Panostamme liikunnan edistämiseen, luontoliikuntaan ja liikuntapaikkojen kehittämiseen.
- ❖ Huolehdimme henkilöstömme hyvinvoinnista ja osaamisen jatkuvasta kehittämisestä.

Strateginen painopiste		Hyvinvoiva Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2024 tilanne	Toteuma	
Hyte-kerroin euroina nousee	Vuonna 2023: 376,1 / 1.000 euroa/asukas Vuoden 2024 lukua ei ole vielä saatavilla		
Henkilöstön työhyvinvointi (koko kyselyn keskiarvo yli 3)	Vuoden 2024 työhyvinvointikyselyn keskiarvo 3,0		
Asiakaskokemuksen mittaaminen esim. hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemus paranee eri ikäryhmissä	Vuonna 2024 on toteutettu Kuntaliiton hyvinvointikysely. Mitä kuuluu Hamina -kysely on toteutettu edellisen kerran vuonna 2023.		
Tea-viisarin pisteet nousevat	Haminassa kaikki sektorit 65 (luku otettu lokakuu 2024)		

Viihtyisä ja toimiva Hamina

- ❖ Kehitämme asuinympäristön toiminnallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä ja estetiikkaa ekologisesti kestävästi sekä huomioimalla puunkäytön mahdollisuudet asuinympäristön viihtyisyyden lisääjänä.
- ❖ Säilytämme historiallisen keskustan kaupunkikuvan.
- ❖ Hyödynnämme Haminan kaunista, merellistä ja rauhallista asuin-, elin- ja etätyöympäristöä kaupungin toiminnoissa sekä erityisesti markkinoinnissa.
- ❖ Kehitämme tilojen käyttöratkaisuja kestävä kehitys huomioiden ja luomme kasvualustan yrittäjyydelle, kaupunkikulttuurille, luovuudelle ja kuntalaisten toimijuudelle.
- ❖ Kehitämme asuinalueiden toiminnallisuutta ja viihtyvyyttä kuntalaisia osallistamalla.

Strateginen painopiste

Viihtyisä ja toimiva Hamina

Mittari	Lähtötaso Vuoden 2024 tilanne	Toteuma	
Pitovoima: asukastyytyväisyys paranee (vuosittainen kysely yhdessä hyvinvoinnin kanssa kaupunkilaisille)			
Kaupungin omien tilojen käyttöaste (kiinteistöstrategian seuranta)			
Hiilidioksidipäästöjen pieneneminen, tavoite -80 % / 2030	Uusin luku 2023: -30 %		

2.4 Eettiset pelisäännöt

Kuntalain 69.2 §:n mukaan ”*Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.*”

Eettisyys ja oikeudenmukaisuus edistävät hyvinvointia ja jaksamista sekä vahvistavat sitoutumista yhdessä tekemiseen. Myös toiminnan tehokkuus ja sujuvuus lisääntyvät. Eettiset pelisäännöt vahvistavat tahtoa toimia yhteisen haminalaisen edun ja hyvinvoinnin puolesta. Säännöt antavat myös rohkeutta ja työkalun puuttua tilanteisiin, jotka koetaan epäasiallisiksi. Kaupunginvaltuusto johtaa esimerkillään Haminan kaupunkia maailmanluokan pikkukaupungiksi.

Edellinen kaupunginvaltuusto laati itse itselleen eettiset pelisäännöt, jotka on sisällytetty vuosittain talousarviokirjaan. Myös henkilöstölle on laadittu omat; *Haminan kaupungin työntekijöiden eettiset pelisäännöt*, jotka tehtiin yhdessä johtavien viranhaltijoiden, asiantuntijapäälliköiden ja henkilöstöedustajien kanssa.

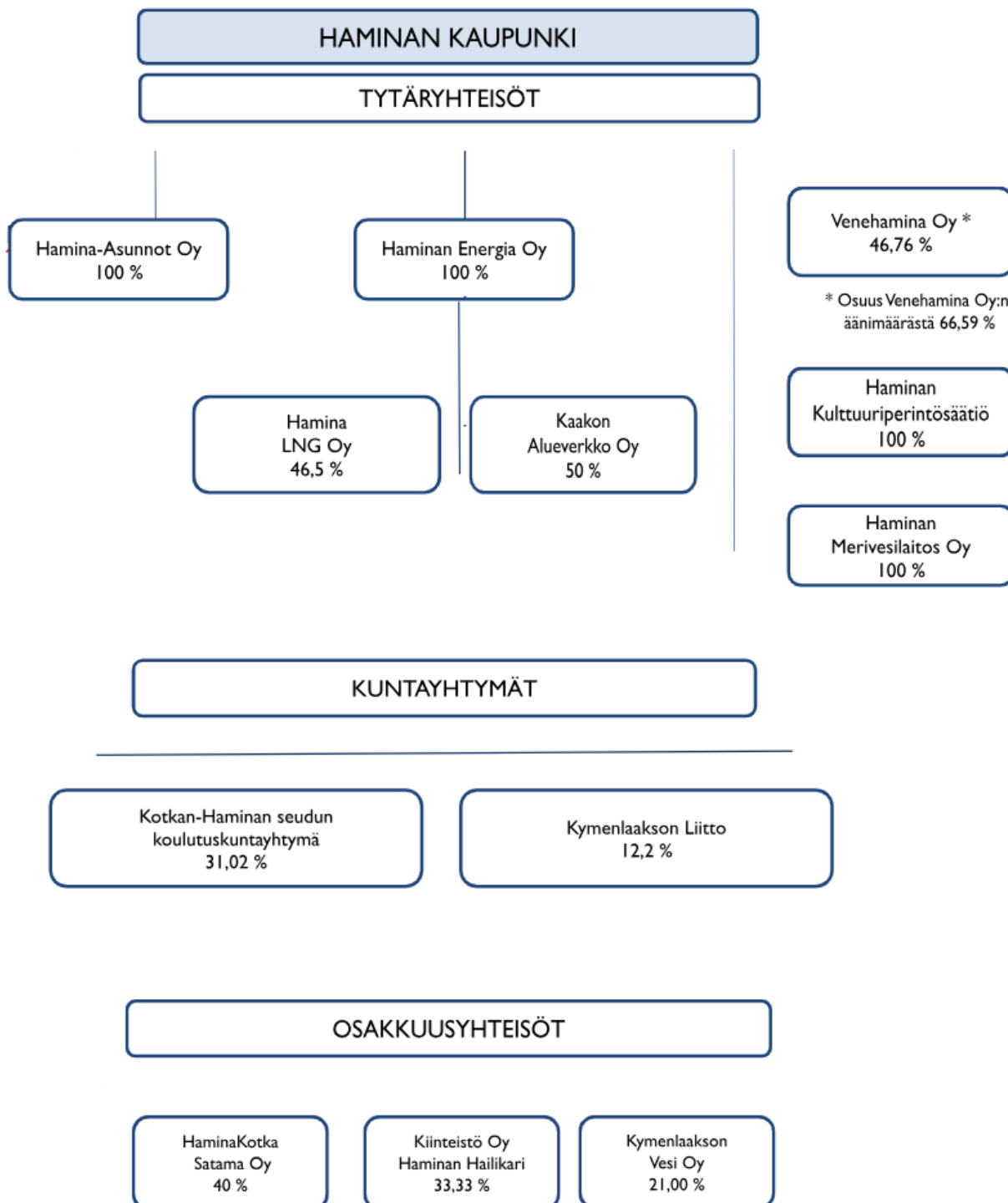
Kaupunginvaltuusto on valtuuttanut kaupunginhallituksen antamaan tarkemmat ohjeet, miten toimitaan, jos eettisiä pelisääntöjä ei noudateta. Ensisijaisesti pitää olettaa, että luottamushenkilöt sekä työntekijät sitoutuvat yhdessä sovittuihin eettisiin pelisääntöihin. Kaupunginvaltuusto ja muutkin toimielimet voivat vuosittain tai toimikausittain arvioida omaa työskentelyään ja samassa yhteydessä arvioida, miten eettisiä pelisääntöjä on noudatettu kyseisen toimielimen toiminnassa.

Jos luottamushenkilö tai työntekijä huomaa, että kollega toimii eettisten pelisääntöjen vastaisesti, tulee asiasta asiallisesti ja välittömästi mainita kyseiselle henkilölle. Jos eettisten pelisääntöjen noudattamatta jättäminen on jatkuvaa, tulee asia tuoda esihenkilön tietoon, jos kyse on työntekijästä. Luottamushenkilöiden kohdalla asia tuodaan tiedoksi valtuustoryhmien neuvottelukunnalle, joka koostuu kaikista valtuustoryhmien puheenjohtajista sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajasta. Neuvottelukunta päättää sitten, miten asiassa edetään. Hallintojohtajan tehtävänä on toimia eettisten pelisääntöjen vastuullisena viranhaltijana.

Eettisiä pelisääntöjä on tarpeen tarkastella uudelleen ja tarvittaessa päivittää uuden kaupunginvaltuuston aloittaessa 1.6.2025. Samassa yhteydessä on myös hyvä päivittää henkilöstön eettiset pelisäännöt.

2.5 Hamina-konsernirakenne

2.6 Omistajapolitiikka ja -ohjaus

Kaupungin omistajapolitiittisten linjausten lähtökohtana ovat kaupungin kehittämistavoitteet, joiden tarkoituksena on tukea kaupunkistrategian toteutusta. Linjauksissa määritellään kunnan pääoman ja eri omaisuuserien omistamiseen, hankintaan ja käyttöön liittyvän päätöksenteon periaatteet. Linjausten tavoitteena on turvata päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus.

- Kaupunki omistajana pyrkii selkeään konsernirakenteeseen toiminnan läpinäkyvyyden turvaamiseksi. Samankaltainen toiminta pyritään järjestämään omaksi järkeväksi kokonaisuudeksi.
- Kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain tai määräajaksi kaupungin liikelaitoksille ja tytäryhteisöille tuottovaatimuksen.
- Kaupunki perii sijoittamalleen pääomalle kohtuullisen koron.
- Kaupungin palvelutuotannon tai hallinnon kannalta tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan kiinteistöstrategian linjausten mukaisesti. Omistusjärjestelyjä tehtäessä noudatetaan käyvän arvon periaatetta ja omaisuudesta luopumisen tulee tapahtua markkinahintaan, ellei ole erityisiä perusteita poiketa tästä periaatteesta.
- Eri toimintojen tarvitsemat toimitilat tulee hankkia kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla joko vuokraamalla tai rakennuttamalla. Kone- ja kalustohankinnoissa on arvioitava kokonaistaloudellisuus omaan taseeseen hankinnan ja vuokrauspalvelun / leasing-rahoituksen välillä. Arviointi on tehtävä tapauskohtaisesti eikä yleistä suositusta hankintojen rahoituksesta ole mahdollista antaa.
- Kaupungin toimitila järjestelyissä tulee ensisijaisesti hyödyntää kaupunkikonsernin omistamia tiloja.
- Sisäinen vuokra koostuu ylläpito- ja pääomavuokrasta.
- Kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille tai yhteisöille voidaan perustellusta syystä myöntää takaus, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Takauksen myöntämisessä noudatetaan valtioneuvoston ohjeita. Konsernin ulkopuoliselle toimijalle voidaan myöntää takaus vain poikkeustapauksessa (Kuntalaki 129 §).
- Antolainoista peritään vähintään markkinakorko lukuun ottamatta yhteisöjen työllistämiseen ja kehittämishankkeisiin myönnettyjä lyhytaikaisia lainoja (ns. puskurirahoitus), jotka ovat korottomia.
- Haminan kaupungin omistamien yhtiöiden ja liikelaitosten hallinnollista ja muuta yhteistyötä lisätään.

Liikelaitoksia koskeva ohjeistus

- Vesiliikelaitoksen toiminta tulee olla kannattavaa. Hinnoittelu perustuu omakustannushinnoitteluun siten, että hinta kattaa toiminnasta aiheutuvat pääomakulut ja käyttökulut sekä varautumisen verkoston uudistamisesta ja korvausinvestoinneista aiheutuviin kuluihin pitkällä aikavälillä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt erillisen konserniohjeen (15.6.2021). Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa konsernin kokonaisedun, valtuuston tytäryhteisöille asettamien omistajapolitiittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen osakeyhtiölain ja kuntalain edellyttämällä tavalla. Konserniohjeessa määritellään, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään.

Hallintosäännön 39 §:n mukaan kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia. Kaupunginhallitus vastaa strategisten osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien johtamisesta ja ohjaamisesta. Kaupunginhallituksen tulee omistajaohjauksessaan huomioida kaupunkikonsernin kokonaisuus.

2.7 Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet

Yhteisön nimi	Haminan Energia -konserni
Konsernirakenne	Haminan Energia Oy (emoyhtiö) Hamina LNG Oy (46,5%) Kaakon Alueverkko Oy (50,0 %)

Toiminta-ajatus

Haminan Energia -konsernin omistajapoliittisena päätavoitteena on kestävästi turvata energiahuollon toimintavarmuus, energian laatu ja kilpailukykyinen hinta sekä energiatoimialan kehittäminen paikallisesti ja valituilla toimialoilla myös kansallisesti.

Haminan Energian tulee toiminnassaan ja hinnoittelussaan toimia tasapuolisesti ja kustannus vastaavasti sekä kehittää energiahuolto verkostoja ja palveluntarjontaa niin, että alueen luonnollinen kasvu on mahdollista.

Huom: Edellä mainittu toiminta-ajatus kuvaa tämänhetkisen konsernin tilannetta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä/Osittain/Ei
Toiminnan sopeuttaminen vastaamaan uutta liiketoiminnallista tilannetta ja tarvetta		
Varmistuminen siitä, että liiketoimintaa jatkava yhtiö saa tarvittavan tuen ja pystyy jatkamaan toimintaa häiriöttömästi		
Yhtiön omistusten strateginen harkinta (pidetäänkö vai luovutaanko osin tai kokonaan)		

Sitovat taloudelliset tavoitteet 2025

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä / Osittain / Ei
Korollisten velkojen poismaksu		
Kassan turvaaminen omistajan käyttöön		

Tärkeimmät investoinnit 2025-2027

Ei merkittäviä investointeja kaudella 2025-2027.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Merkittävimmät riskit liittyvät osakkuusyhtiön ja Suomen Voiman omistuksen kautta mahdollisesti realisoituviin sopimuksellisiin tai liiketoiminnallisiin riskeihin.

Aktiivinen omistajaohjaus sekä tarvittaessa omistusten realisointi ovat avainasemassa riskien hallinnassa.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2022	TP 2023	Arvio 2024	TA 2025
Liikevaihto €	80 474 146	48 410 698	17 000 000	1 200 000
Liikevaihdon muutos, %	+61,6	-39,8	-64,9	-92,9
Liikevoitto %	+4,7	-10,7	-41,8	-125,0
Tilikauden tulos, €	-7 504 349	-3 299 059	5 150 000	-1 000 000
Sijoitetun pääoman tuotto %	+3,7	-8,2	17,7	-2,9
Lainat	76 513 368	66 664 734	4 200 000	ei ole
Leasingvuokravastuut €	18 295 819	8 670 464	0	0
Taseen loppusumma €	100 677 319	84 966 429	20 500 000	15 800 000
Omavaraisuusaste %	3,5	0,3	75,6	94,9
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100
Henkilöstö	69	65	3	3

Kaupungin sijoitukset	TP 2022	TP 2023	Arvio 2024	TA 2025
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	17 091 276	17 091 276	17 091 276	17 091 276
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	4 600 000	4 400 000	4 200 000	ei ole
Takaukset,€	8 290 895	7 611 789	ei ole	ei ole

*) Vuoden 2024 arviossa oletettu rakennejärjestelyjen toteutuminen. Transaktioiden ollessa kesken, vuoden 2024 arvioon ja vuoden 2025 talousarvion lukuihin liittyy poikkeuksellista epävarmuutta.

Toiminta-ajatus

Viihtyisää, turvallista ja vaivatonta asumista kohtuuhinnalla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2025

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä / Osittain / Ei
Asetetaan asuntojen käyttöastetavoitteeksi 95 % (toteuma 1.1 – 31.8.2024: 88,4 %). Vuokrien osalta tehdään 1.3.2025 vuokrankorotus (noin 2 %).		
Hamina-Asuntojen kassavirta-analyysin (vuosille 2025 - 2034) sekä kiinteistöjen salkutuksen pohjalta tehdään päätöksiä mahdollisesta uudisrakentamisesta ja vanhojen kohteiden peruskorjauksesta tai myynnistä/purkamisesta		
Pyritään lyhentämään asuntojen tyhjääoloaika tehostamalla vuokrausprosessia ja uudistamalla yhtiön nettisivut.		

Sitovat taloudelliset tavoitteet 2025

Ei tulostavoitetta.

Tärkeimmät investoinnit 2025-2027

Toteutetaan kuntoarvioiden ja kassavirta-analyysin pohjalta rakennuksissa sisä- ja ulkopuolisia korjauksia (peruskorjauksia ja huoneistokohtaisia korjauksia).

Suunnitellaan uudisrakentamista Tervasaaren alueelle.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Yhtiön merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät vuokrausasteen laskuun sekä edelleen korkeana pysyneisiin kiinteistöhoitokustannuksiin mm. rakennuskannan ikääntymisen takia. Vuokra-asuntojen käyttöastetta, vaihtuvuutta, hakijoiden määrää sekä näiden muutoksia seurataan kuukausitasolla ja reagoidaan mahdollisimman nopeasti muutoksiin.

Rahoitusriskejä hallitaan korkokehityksen jatkuvalla seurannalla ja tarvittaessa lainojen uudelleenjärjestelyllä. Lainasalkussa vaihtuvakorkoisten lainojen osuus pidetään pienenä. Investointien rahoittaminen hoidetaan pääsääntöisesti kiinteäkorkoisilla lainoilla rahoituskustannusten pitkän ajan ennustettavuuden vuoksi. Luottotappioriskiä hallinnoidaan asukkaiden maksukykyä seuraamalla, asukasneuvonnalla ja ulkoistetulla perintäpalvelulla.

Merkittävimmät kiinteistöihin liittyvät riskit ovat vahinkoriskejä, kuten vesivahingot ja tulipalot. Vahinkoriskejä hallitaan asianmukaisella ennaltaehkäisevällä turvallisuustyöllä ja oikeansuuruisilla vahinkovakuutuksilla.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2022	TP 2023	Arvio 2024	TA 2025
Liikevaihto, €	5 495 139	5 564 951	5 640 000	6 150 000
Liikevaihdon muutos, %	3,4	1,3	1,35	9,04
Liikevoitto, %	-9,2	3	6,17	13,46
Tilikauden tulos, €	85 314	109 444	0	0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,3	2,0	1,9	2,2
Lainat, €	28 342 211	27 943 506	29 658 806	29 942 716
Leasingvuokravastuut €	170 310	707 089	580 545	580 545
Taseen loppusumma, €	39 651 817	40 459 856	38 254 622	36 912 369
Omavaraisuusaste, %	20	19	19	20
Asuntojen määrä, kpl	753	746	746	742
Asuntojen käyttöaste, %	90,9	89,1	90,0	95
Asukasvaihtuvuus, %	22	28	13	12
Vuokra-asuntojen keskineliövuokra, €/kk	10,56	11,78	12,04	12,25
Haminan kaupungin omistusosuus, %	100	100	100	100
Henkilöstö	7	7	7	7

Kaupungin sijoitukset	TP 2022	TP 2023	Arvio 2024	TA 2025
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	632 867	632 687	632 687	632 687
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	2 920 122	2 869 509	2 553 624	2 789 092
Takaukset, €	22 708 052	23 258 306	25 679 726	26 576 647

Huomioitavaa:

- korjattu v. 2023 sijoitetun pääoman tuotto (aikaisemmin virheellinen luku 1,9)
- asukasvaihtuvuuden osalta laskentaperiaate on uuden järjestelmän myötä muuttunut ja aikaisemmat vuodet (ennen v. 2024) eivät ole enää vertailukelpoisia

Toiminta-ajatus

Yhtiön tavoitteena on tehdä merivedestä käyttövettä teollisuudelle. Laitos on suunniteltu sijoitettavan Haminan satamanosaan, jossa se tuottaa prosessivettä pääasiassa alueelle rakennettavan akkumateriaalitehtaan käyttöön.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2025

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä/Osittain/Ei
Teollisuuden prosessivettä merivedestä tuottavan laitoksen rakennuttaminen, mikäli CNGR Finland Oy päättää akkutehtaan rakentamisesta Haminaan. Asiakkaan kanssa tehdään myyntisopimus veden toimittamisesta.		
Tuotantolaitoksen rakentajan etsiminen ja kilpailuttaminen.		
Rakentamisen alkaessa projektin etenemisen ja kustannushallinnan varmistaminen.		
Rakentamisen alettua tuotantolaitoksen ylläpidosta huolehtivan luotettavan kumppanin etsiminen ja kilpailuttaminen.		
Yhtiön markkinointi ja potentiaalisten asiakkaiden kanssa käytävät neuvottelut.		

Yhtiöllä on valmiina alustavat suunnitelmat prosessiveden tuotantolaitoksen rakentamisesta. Suunnitelmien toteuttaminen aloitetaan, mikäli CNGR Finland Oy tekee päätöksen akkumateriaalitehtaan rakentamisesta Haminaan. Veden myynti alkaa, kun akkumateriaalitehtaan vedentarve alkaa. Siihen asti ei liikevaihtoa tai muita tuottoja kerry. Rakentamisen kustannusarvio varmistuu rakennuttajan kilpailuttamisen yhteydessä.

Jo rakentamisen aikana on tarpeellista käynnistää myös tuotantolaitoksen ylläpidosta huolehtivan kumppanin etsiminen. Rakennuttamispäätös edellyttää liiketoimintasuunnitelman (kannattavuuslaskelmien) perusteella tehtävät sitovat sopimukset CNGR Finland Oy:n kanssa prosessiveden toimittamisesta.

Haminan kaupunki on tehnyt päätökset pääomasijoituksista yhtiöön

- 810 000 euroa vuonna 2023
- 300 000 euroa vuonna 2024

Vuodelle 2025 esitetään 250 000 euron SVOP-sijoitusta.

Yhtiölle on tehty riskikartoitus kesällä 2024. Tällä hetkellä suurin riski on se, ettei akkumateriaalitehdasta päätetä rakentaa. Muut riskit ajankohtaistuvat vasta rakentamispäätöksen jälkeen.

Yhteisön nimi

HaminaKotka Satama Oy -konserni

Yhteisön tytäryhtiöt

Kotkan Satamatalot Oy

Toiminta-ajatus

Yhtiön perustehtävä ja toiminnan tarkoitus on kehittää ja ylläpitää toimintaedellytyksiä merikuljetuksille ja niitä palveleville yrityksille. Yhtiö huolehtii sataman infrastruktuurista ja alusliikenteestä. Satamakonsernin kiinteistöjen omistus ja hallinnointi on pääosin keskitetty tytäryhtiö Kotkan Satamatalot Oy:lle.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2025

Tavoite	Arvio tavoitteen toteutumisesta	Toteutunut Kyllä/Osittain/Ei
Suomen vientiteollisuuden tukeminen kehittämällä ja ylläpitämällä sataman infraa (esim. puutavarakentät) toimijoiden logististen haasteiden ratkaisemiseksi.		
Väylämaksujen puolituksen palauttaminen – vaikuttaminen valtioon. Lobataan puolittamisen palauttamista ja myöhemmin väylämaksujen poistamista kokonaan.		
Maasähkövalmiuden suunnittelu ja ratkaisun valinta direktiivin määräämässä aikataulussa.		
Korvaavan liikenteen etsiminen Ukrainan sodan aiheuttaman kauttakululiikenteen vähenemisen tilalle.		
Energian säästämiseen tähtävien ja muiden kulujen kurissapitoon liittyvien ratkaisujen etsiminen yhtiön talouden tasapainon säilyttämiseksi.		
Jatketaan Haminan Lakulahden laitureiden kunnostamista.		
Akkuteollisuuden käynnistymisen tukeminen. Satamayhtiö hoitaa akkutehtaan käynnistämiseen tarvittavan vesihuollon järjestämistä varten perustetun Haminan Merivesilaitos Oy:n hallinnon ja meriveden puhdistamisen hoitavan tuotantolaitoksen suunnittelun ja rakennuttamisen.		
Satamaan sijoittuvan liiketoiminnan etsiminen ja sijoittumisen varmistaminen.		
Risteilyliikenteen toimintaedellytysten varmistaminen Kotkan ja Haminan alueella.		

Valmiuksien ylläpito pandemioiden ja muiden mahdollisten häiriötilanteiden varalle, jotta sataman aukiolo ja toiminnan jatkuminen pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa.		
Toimistotilojen muuntelu ja vuokraaminen myös muuhun kuin satamasidonlaiseen toimintaan.		

Tärkeimmät taloudelliset tavoitteet 2025

Liikennemäärän kasvattaminen siten, että HaminaKotka satama säilyttää asemansa Suomen suurimpana yleissatamana. Vuonna 2025 tavoitellaan 13,7 miljoonan tonnin liikennemäärää.

Konserni tavoittelee 45,6 miljoonan euron liikevaihtoa ja 1,27 miljoonan euron tulosta.

Investoinnit mitoitetaan siten, että infra pystytään pitämään kunnossa.

Vastuut omistajille ja rahoittajille hoidetaan sopimusten mukaisesti.

Tärkeimmät investoinnit 2025-2027

Lakulahden laitureiden kunnostaminen.

Valomastojen valaisinmuutokset led-tekniikalle.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Maailmantalouden ja geopolitiikan kehittyminen: Sataman toiminta on riippuvaista yleisestä talouden kehitymisestä. Suurvaltojen keskinäinen valtataistelu ja sen myötä kasvaneet geopolittiset riskit aiheuttavat epävarmuutta maailmantalouden kasvuun, mikä pienentää sataman kautta kulkevaa tavaramäärää. Suomen vientiteollisuuden kilpailukyky ei pystytä turvaamaan. Metsäteollisuuden heikko kehitys ja Venäjän liikenteen hiipuminen vaikuttavat erityisesti satamaan. Vaarana on, että valtiojohtoisesti panostetaan Länsi-Suomen saamien ja muun liikenneinfran kehittämiseen. Suomen hallitus päätti toukokuun kehysriihessä hallitusohjelmansa vastaisesti palauttaa merenkulunväylämaksut täysimääräisiksi. Mikäli tämä toteutuu, on sillä merkittävä negatiivinen vaikutus HaminaKotka sataman liikenneteisiin ja laajemmin Suomen ulkomaankaupan kuljetuksiin sekä mahdollisesti myös teollisuuden sijoittautumispäätöksiin. HaminaKotka Satama Oy on tehnyt kaikkensa vaikuttaakseen siihen, että hallitus peruuttaa kehysriihen päätöksensä. Riskiä hallitaan laajentamalla asiakaspohjaa ja monipuolisilla palveluilla sekä suuntaamalla myyntiponnistelut potentiaalin mukaan. Nato mahdollisuus, alue pidettävä asuttuna.

Venäjä-riski: Venäjän aloittama hyökkäyssota ja EU:n sen seurauksena asettamat talouspakotteet ovat vähentäneet kauttakulku liikennettä ja kauttakulun nesteliikenne on hiipunut lähes täysin. Pelkona on, että viimeisetkin Venäjän kautta kulkevat tavaraerät poistuvat. Negatiivinen julkisuus venäläisten toimijoiden ympärillä voi vaikuttaa myös sataman maineeseen. Venäjä voi sulkea rajan kokonaan ja tilanne voi jatkua pitkäänkin. Raakapuuta ei enää saada Venäjältä, mikä tuo metsäteollisuudelle uusia haasteita raakapuun hankintaan ja hintaan, mikä heijastuu metsäteollisuuden kannattavuuteen. Riskiä hallitaan selvittämällä asioita aktiivisesti ja seuraamalla tilannetta, jotta saadaan tieto muutoksista ajoissa ja osataan toimia. Aktiivinen yhteydenpito viranomaisten kanssa.

Omistajariski: Omistajakaupunkien haastava taloudellinen tilanne ja korkeat tuotto-odotukset rajoittavat sataman pitkäjänteisiä kehittämismahdollisuuksia. Dominoefekti muiden riskien eskaloitumisesta, mikäli investointeja ja kunnossapitoa joudutaan rajoittamaan. Jatkuvuussuunnittelu haasteellista, kun iso osa hallituksesta voi vaihtua vaalien mukaan, hankaloittaa pitkäjänteistä toimintaa. Riskiä hallitaan ylläpitämällä suhteita ja riittävän avoimella tiedottamisella sataman tilanteesta. Uuden hallituksen jäsenten perehdyttäminen.

Maasähkön rakentamisvelvoite: V. 2030 konttilaivoille on pystyttävä tarjoamaan maasähkö. Vaatimus tulee sekä lastin antajilta että EU-tasoisista että globaaleista direktiiveistä. Laivoilta puuttuu standardit sähkön vastaanottamiseen. Tehdäänkö oikea tekninen valinta. Riskiä hallitaan tekemällä perusteellinen kartoitus varustamoiden kanssa maasähkötarpeesta ja selvitys sidosryhmien kanssa investointien kohdentamiseksi hyvään ratkaisuun.

Yhteistyö kumppanien kanssa: Kaikki hakevat nyt uutta liikennettä. Satama halutaan mukaan moniin hankkeisiin, mutta riskinä on, ettei rajallisia resursseja ja investointimahdollisuuksia pystytä suuntaamaan sataman kannalta tehokkaasti ja tuottavimmalla tavalla. Kumppaneiden tilanteet voivat kriisiytyä nopeasti, viranomaisvaateet kasvavat. Asiakkaat eivät etukäteen kerro suunnitelmistaan vaan vasta sitten, kun tarvitsevat erilaisia lupia. Riskiä hallitaan valitsemalla tarkkaan, mihin hankkeisiin lähdetään. Uusien asiakkaiden taustaselvitykset tehdään nykyistä tarkemmin.

Työmarkkinatoiminta: Lakot ja laittomat mielenilmaukset keskeyttävät sataman toiminnan ja tilanne vaikuttaa maineeseen. Tilanne työmarkkinoilla on huomattavan tulehtunut, mikä saattaa johtaa uusiin lakkoihin kevään pitkien lakkojen lisäksi.

Hybridihukat: Satama joutuu ulkopuolisen, valtiollisen tahon hybridihyökkäyksen kohteeksi. Hyökkäys voi kohdistua sataman infraan, verkkoon tai olla valheellisen tiedon välittämistä ja aiheuttaa mainehaittoja. Jengiytymisen ja segregaaation vaikutuksia ei osata ennakoida. Riskiä hallitaan pitämällä harjoituksia säännöllisesti ja tihentyneellä tahdilla. Tietohallinnon henkilöiden ajantasainen kouluttautuminen ja yhteistyö sekä tiedonvaihto viranomaisten ja muiden satamien kanssa.

Tietomurrot, palvelunestohyökkäykset ja kiristyshaittaohjelmat. Riskiä hallitaan pitämällä ohjelmistot ja käyttöjärjestelmät päivitettyinä, erillisillä palveluilla palvelunestohyökkäysten torjumiseksi ja yhtiön laitteiden tietoturvan valvontaan, huolehtimalla varmuuskopioinnin toiminnasta kiristyshaittaohjelmien estämiseksi, tietoturvan vuosittaisilla riskiarvioinneilla ja yhteistyöllä Traficomien kanssa ympäristön haavoittuvuus-kartoituksissa.

Kemialliset riskit, palo- ja vuotoriskit, sähkökatkokset, tekniset järjestelmäriskit: Ylläpidetään kattava palo- ja vuotohälytysjärjestelmä sekä kamerajärjestelmä ja vartiointi. Tekniset laitteistot huolletaan säännöllisesti ja laitteita käytetään asianmukaisesti. Henkilöstöä ja asiakkaita koulutetaan. Budjetoidaan saneerauksiin lisää rahaa mahdollisuuksien mukaan.

Tuloksellisuusmittarit (konserni)	TP 2022	TP 2023	Arvio 2024	TA 2025
Liikennemäärä, tuhatta tn	16,3	14,1	13,7	13,7
Liikevaihto, €	42 993 447	44 063 760	46 400 000	45 600 000
Liikevaihdon muutos %	+9,3	+2,5	+5,3	-1,7
Liikevoitto, €	7 369 929	5 087 290	6 350 000	4 350 000
Liikevoitto %	17,1	11,6	13,7	9,5
Tilikauden tulos, €	4 633 496	2 368 678	3 140 000	1 270 000
Käyttökate %	37	32,2	33,6	29,5
Sijoitetun pääoman tuotto %	3,8	2,8	3,5	2,5
Lainat, €	90 121 578	95 040 211	86 476 651	79 129 758
Leasingvuokravastuut, €	314 135	294 780	350 000	325 000
Taseen loppusumma, €	167 141 150	182 260 387	176 700 000	172 500 000
Omavaraisuusaste %	40	40	43	45
Haminan kaupungin omistusosuus, %	40	40	40	40
Henkilöstö	67	62	61	59

Kaupungin sijoitukset	TP 2022	TP 2023	Arvio 2024	TA 2025
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta€	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Pääoma- ja muut lainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	20 730 043	23 596 198	20 946 652	18 297 105

2.8 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Tammikuussa 2024 vakituisia työntekijöitä oli 614 ja määräaikaisia 173. Määräaikaisten määrä vaihtelee riippuen tarkastelu ajankohdasta.

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä
1.1.2024	614	173	44	831
18.10.2024	579	151	18	748

Henkilöstön kokonaismäärä on vuoden 2024 aikana vähentynyt. Vuonna 2025 henkilöstön määrä tulee vähenemään lisää irtisanomisten, eläköitymisten sekä määräaikaisten palvelussuhteiden vähentymisen myötä.

Määräaikaisten määrä vaihtelee vuoden aikana useista syistä, mm. kansalaisopiston määräaikaiset opettajat sekä muiden toimialojen sijaisuudet näkyvät määräaikaisissa korottavasti. Määräaikaisen henkilöstön määrässä näkyy myös, että sairauspoissaoloissa ei ole vielä palattu koronaa edeltävälle tasolle. Määräaikaisten palvelussuhteiden käyttöä tarkastellaan jatkuvasti. Myös työllistettyjen määrä on vähentynyt valtion leikatessa palkkatukea. Trendi tulee jatkumaan myös vuonna 2025 ja työllistettyjen määrä tulee vähenemään.

Henkilöstön kokonaismäärää on aiempina vuosina vähennetty pääasiassa vain eläköitymisten avulla sekä muuttamalla henkilöstön rakennetta tehtävien vapautuessa. Toukokuussa 2024 kaupunginhallitus käynnisti YT-menettelyn kaupungin heikentyneen taloudellisen tilanteen vuoksi. YT-menettely tuli päätökseen elo-syyskuussa 2024 ja kaupunginhallitus päätti 16.9.2024 irtisanoa tuotannollis-taloudellisin perustein 12 työntekijää (11,5 htv). Lisäksi määräaikaisten palvelussuhteiden jatkamista arvioitiin kriittisesti ja eläköitymisten johdosta kaikkia tehtäviä ei enää täytetä. Henkilöstösäästöjen määrä vuodelle 2025 on noin kaksi miljoonaa euroa.

Kaupungin henkilöstön keski-ikä on laskenut hieman; 47,3 (lokakuu 2024). Koko kunta-alan keski-ikä on 45,5 vuotta. Vanhuuseläkkeelle vuoden 2025 aikana siirtyy arvion mukaan 31 työntekijää. Poistuman hyödyntäminen tuottavuuden lisäämiseksi tarkoittaa työssä olevan henkilöstön muutoskyvykkyyden välttämättömyyttä uusien toimintamallien omaksumiseksi. Onnistunut rekrytointi edellyttää ennakoivaa henkilöstösuunnittelua, kilpailukykyistä henkilöstöpolitiikkaa ja palkkausta sekä myönteistä Hamina-brändiä. Henkilöstön digiosaamista vahvistetaan jatkuvasti ja jo rekrytointivaiheessa korostetaan digiosaamista.

Eläkepoistuma 2025-2027

Vuosi	Vanhuus-eläke	Työkyvyttömyyseläke	Osatyökyvyttömyyseläke	Eläkepoistuma yht.	Eläkepoistuma, %
2025	31	5	4	40	4,7
2026	33	5	4	42	4,8
2027	29	5	4	38	4,3

Lähde: Keva

Ennusteessa kuvataan vakuutettujen arvioitu eläköityminen suurimmissa ammattiryhmissä. Ennuste perustuu vuoden 2023 maaliskuun lopussa *) vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2023 alun organisaatiotilanteeseen. Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt. Vanhuuseläkkeet sisältävät varhennetut vanhuuseläkkeet. Täydet työkyvyttömyyseläkkeet sisältävät täydet kuntoutustuet ja työuraeläkkeet. Osatyökyvyttömyyseläkkeet sisältävät osakuntoutustuet. Kuvaajassa näytetään vain ne ammattiluokat, joissa on vähintään viisi vakuutettua. Vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuen alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain.

Jokaisen työssä tulisi korostua asiakaskokemukseen perustuva kehittäminen sekä oman työn kehittäminen. Johtamista on suunnattu palvelemaan henkilöstön tuottavuutta ja työhyvinvointia. Myös yksilön vahvuuksia pyritään jatkossa korostamaan enemmän työyksikön toiminnan tehokkuudessa. Henkilöstöjohtamisessa korostuu entistä enemmän työntekijän tunteminen yksilönä.

Organisaatiossa toimii *Urapalvelut*, joka on tarkoitettu koko henkilöstölle. Urapalveluiden tarkoituksena on vahvistaa työurajohtamista. Työntekijä voi ottaa yhteyttä Urapalveluihin ja pohtia yhdessä asiantuntijoiden kanssa omaa työuraansa. Urapalveluissa neuvotaan täydennyskoulutuksesta alan vaihtoon työntekijän omien tarpeiden ja toiveiden mukaisesti.

**) Talousarvion laadintahetkellä ei ole vielä tiedossa vuoden 2024 tietoja. Keva päivittää eläköitymisennustetta, kun kaikkien työnantajien tiedot ovat ajantaisina saatavilla Tulorekisteristä. Hyvinvointialueiden voimaantulon yhteydessä kunta-alan työnantajiin tuli suuria muutoksia.*

2.9 Hankintojen ohjaus

Haminan kaupungin hankintoja strategisella tasolla ohjaa kaupunginhallituksen 15.12.2017 hyväksymä *Haminan kaupungin hankintaperiaatteet*. Haminan kaupungissa noudatetaan seuraavia hankintoja koskevia strategisia linjauksia: ennakoiva toiminta, hankinta- ja sopimusasiantuntemus, sähköisten järjestelmien käyttöönotto/käyttäminen sekä yritys yhteistyön vahvistaminen.

Yksityiskohtainen hankintaohjeistus on jo useamman vuoden sisällytetty vuosittain päivitettävään talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen.

Hankintaohjeistusta päivitetään tarpeen mukaan. Hankintaohjeistus sisältää sekä pienhankintoja että kansalliset kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskevan ohjeistuksen. Ohjeistukseen on sisällytetty myös sopimustenhallinta ja sähköisten järjestelmien käyttöön liittyvä opastus. Yleisellä tasolla kaupungin hankintoja johtaa hallintojohtaja. Ohjauksessa apuna hankintakoordinaattori. Yksittäisistä kilpailutuksista vastaa asianomainen viranhaltija tai esihenkilö ja viime kädessä palveluprosessin päällikkö tai toimialajohtaja.

2.10 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen

Yritystoiminnan edellytysten kehittämisessä ja työllisyyden edistämisessä on koko kaupungin organisaatiolla merkittävä rooli tonttitarjonnasta ja toimivasta infrasta lähtien aina osaavan henkilökunnan saantiin ja sujuvaan arkeen. Myös yhteistyö Cursorin kanssa on merkittävässä roolissa. Keskeisiä tavoitteita ovat oikeanlaisen ja riittävän tonttitarjonnan varmistaminen teollisuudelle ja palvelutuotannolle, toimiva infrastruktuuri, nopeat ja selkeät prosessit tonttien luovutuksen osalta sekä toimiva raakamaan hankinta.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä kunnille, tulee TE-palveluista osa jokaisen kunnan peruspalvelua. Palveluita tullaan kehittämään ja kunnan koko toimintaympäristö ja paikallisten työmarkkinoiden erityispiirteet otetaan huomioon. Jokaisen kunnan rooli tulee kasvamaan uuden työllisyydenhoidon mallin kehittämisessä ja käyttöönotossa. On tärkeää että kaupunki luo pohjaa ja mahdollistaa kokeilut omalta osaltaan. Työllisyyden edistämisen kannalta merkittävää on yrittäjien ja kolmannen sektorin aktivoiminen mukaan työllisyyden hoidon kokonaisuuteen. Kohtaanto-ongelmaan tulee pureutua mm. työnhakijoiden täsmä osaamista kartoittamalla sekä työllistymisen esteitä poistamalla että työssä jaksamista tukemalla. Osaavan henkilökunnan saatavuuden varmistaminen vaatii myös tiivistä yhteistyötä seutukaupunkien ja Ekamin kanssa.

2.11 Hamina-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riskien arviointi on kytketty talousarvioprosessiin ja sen toteutumista on arvioitu osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Haminan kaupungin riskejä voidaan tarkastella seuraavan luokittelun mukaisesti:

Taloudelliset riskit

Haminan kaupungin talous on ajautunut rakenteelliseen epätasapainoon ja olisi ilman merkittäviä kertaeriä ollut kahtena tilikautena peräkkäin raskaasti alijäämäinen (noin 6 miljoonaa euroa sekä tilikaudella 2022 että 2023). Voimakkaasti kasvaneiden sote-menojen (mm. etunojassa toteutettu maakuntamalli palkkaharmonisointineen) ja heikon kunnallisverokertymän seurauksena kaupungin taloudessa tapahtui olennainen käänne huonompaan suuntaan vuoden 2022 aikana.

Vuonna 2023 kaupungin talous oli vielä tasapainossa edellisiltä vuosilta kertyvien verohäntien ansiosta, ja viime vuoden tulos oli 4,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kaupungin talous ajautuu kuitenkin nopeasti syvään epätasapainoon vuodesta 2024 alkaen, kun valtionosuudet romahtavat noin 3,4 miljoonaa negatiiviseksi pudotuksen vuoden 2023 tasoon ollessa peräti noin 6 miljoonaa euroa. Heinäkuun osavuosikatsauksen perusteella tilikauden 2024 tulos tulee olemaan noin 6 miljoonaa euroa alijäämäinen siitäkin huolimatta, että kunnallisveroa korotettiin 1,0 % yksiköllä 9,4 %:iin vuodelle 2024. Veronkorotuksen vaikutus vuoden 2024 kunnallisverokertymään on hieman alle 4 miljoonaa euroa ja ilman veronkorotusta vuoden 2024 tulos olisi noin 10 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kaupungin taloudessa tapahtuneen muutoksen nopeus ja rakenteellisuus tekee reagoinnista erittäin vaikean ja pitkäaikaisen. Oman haasteensa tuo myös Haminassa toimivien yhteisöjen maksamien yhteisöverojen kokonaisuudessaan roima pudotus vuoden 2021 verotuksessa, joka heikentää verokertymää vuosina 2023-2024. Vuoden 2023 verotuksen ennakkotietojen perusteella yhteisöverokertymä heikkenee jälleen merkittävästi alentaen yhteisöverotulojen jako-osuutta ja kertymää vuodesta 2025 alkaen. Suomen talous on ollut taantumassa vuoden

2022 jälkipuoliskolta lähtien ja syksyllä 2024 on käynnissä yt-neuvottelujen aalto, mikä tulee väistämättä heijastumaan verotulojen kehitykseen. Verotulojen kehitykseen liittyy riski, sillä kuntien talouden tasapaino pidemmällä aikavälillä riippuu käytännössä yksinomaan siitä, että verotulojen kasvu kattaa toimintamenojen kasvun.

Haminan Energian heikko taloudellinen tilanne ja merkittävät taloudelliset vastuut aiheuttavat kaupungin ja kaupunkikonsernin taloudelle merkittävän taloudellisen riskin. Hamina Energia uutisoi lokakuussa myyvänsä tytäryhtiönsä Hamina Sähköverkko Oy:n ja Hamina Kaukolämpö Oy:n osakkeet pääomasijoittajalle. Myynnit ovat välttämättömiä yhtiön heikon taloudellisen tilanteen ja kantokyvyn takia. Kaupungille aiheutuu Haminaan Energiaan tehdyistä sijoituksista ja saatavista merkittävät alaskirjaukset, joiden suuruus tarkentuu myöhemmin.

Kaupungin talous edellyttää välittömiä sopeuttamistoimenpiteitä ja niitä on vuonna 2024 myös tehty. Vuoden 2024 aikana on toteutettu yt-menettely sekä päätetty talouden tasapainottamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Kaupunki haki ensimmäistä kertaa 11 vuoteen myös harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta.

Nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä ikärakenteen muutos ja 0-15 -vuotiaiden määrän tasainen pienentyminen vähentää nykyisessä valtionosuusjärjestelmässä vuosittain valtionosuuksia edelleen 0,5 - 1 miljoonalla eurolla. Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen vuodesta 2027 alkaen voi parantaa hieman Haminaan tilannetta, jos sote-uudistuksen tasauseriä loivennetaan, mutta mitään takeita siitä ei ole.

Kaupungin kilpailukyvyyn ja kestäväen talouden vahvistamiseksi tulee palvelurakenteita edelleen arvioida suhteessa palveluiden kysynnässä ja tarpeissa jatkuvasti tapahtuviin muutoksiin. Erityisesti kasvatus- ja koulutuspalveluiden palveluverkon uudistuksessa on onnistuttava. Nykyinen palveluverkkosuunnitelma ei vastaa nopeasti laskevaan oppilasmäärään, eikä mahdollista talouden ja palvelutarpeen kannalta järkeviä opetusryhmiä ja henkilöstösuunnittelua. Henkilöstömenoihin on välttämätöntä löytää säästöjä, sillä lapsimäärä vähenee pelkästään esi- ja alakoulussa yli 400 lapsella vuosikymmenen loppuun mennessä. Palveluverkkoa on välttämätöntä tarkastella pikimmiten uudelleen.

Kaupungin elinvoiman vahvistamisessa on onnistuttava, sillä talouden tasapainon kannalta on välttämätöntä, että verotulot kasvavat toimintamenoja nopeammin. Tämä edellyttää uusien työpaikkojen syntymistä Haminaan. Suunnitteilla olevan akkumateriaalitehtaan saaminen Haminaan olisi äärettömän tärkeää.

Seuraavien vuosien investointitarpeet on arvioitava kriittisesti, sillä velkamäärä kääntyi uudellen kasvuun jo vuonna 2023. Nopeasti noussut korkotaso aiheuttaa inflaation ja palkkatarkistuksen kanssa merkittäviä haasteita käyttötaloudelle, vaikka kaupungin nykyinen lainakanta onkin vielä hyvin suojattu koronnousulta.

Kuntien taloudellista riskiä kasvattaa merkittävästi, mikäli kunnille asetetaan velvoitteita lisätä maksuttomia palveluja, ja mikäli TE-uudistukseen liittyvät uhkakuvat kunnille työttömyyden hoidon kasvavine maksuineen toteutuvat.

Rahoitusriskit

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmius-suunnittelulla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kaupungilla on käytössään konsernitilien luottolimiitit sekä kuntatodistusohjelma.

Kaupungilla on lainasalkun jälleerahoituslainojen sekä uusien investointilainojen johdosta jälleerahoitusriski, jota hallitaan hajauttamalla laina-aikoja sekä suojaamalla lainasalkku markkinatilanteen mukaan.

Korkoriskeihin suojaudutaan laina-analyysin ja strategiakartoituksen tavoitteiden mukaisesti. Kaupunki suojautuu korkoriskiltä säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta salkussa. Lainasalkkua suojataan myös

koronvaihtosopimuksilla muuttamalla vaihtuvaa korkoa kiinteäksi koroksi. Syyskuun lopun tilanteessa suojausaste oli 80 %.

Suurimmat luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin, joista merkittävä osa on omilta tytäryhtiöiltä tai osakkuusyhteisöiltä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät mm. henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristövahinkoihin ja onnettomuuksiin. Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Kaupunki käyttää vakuutusmeklarin asiantuntijapalveluja.

Henkilöriskit

Kaupungin toimitilojen huono sisäilma ja kunto muodostavat olennaisen henkilöstöriskin. Tilojen kuntoa seurataan jatkuvasti ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Loppuvuoden 2023 ja vuoden 2024 aikana kaupungintalo (Puistokatu 2) on tyhjennetty ja henkilöstö on siirretty eri toimipisteisiin: Sataman Porttitaloon (Satamantie 4) ja kaupungin Kassulle (Isoympyräkatu 10). Kaupungin asiointipalvelu Rinkeli (ml. kirjaamo ja hallintopalvelut) siirrettiin torin laidalle (Puistokatu 6).

Elokuussa 2024 Uuden-Summan koulu, päiväkotit ja esikoulu siirtyivät uusiin tiloihin. Vuoden 2025 aikana valmistuu uudet tilat Neuvottoman koulun ja päiväkodin henkilöstölle.

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön kiinteällä yhteistoiminnalla. Työturvallisuuteen liittyvien riskien kartoittamisessa hyödynnetään sähköistä riskienkartoitus ohjelmaa *Falcony HSE Lite*. Järjestelmä on helppokäyttöinen ja käytettävissä mobiililaitteilla, joten havaintojen kirjaaminen on vaivatonta. Järjestelmä vastaa lähes täysin aiemmin käytössä ollutta RiskiPulssi-työkalua ja siihen on myös arkistoitu aiemmin RiskiPulssissa tehdyt auditoinnit ja turvallisuushavainnot.

Kaupungin henkilöstön eläköityminen on suurta. Eläköitymistien seurauksena tehtävänkuvia uudelleenarvioidaan ja päivitetään. Riskinä on osaajapula ja hiljaisen tiedon katoaminen sekä henkilöstön työhyvinvointi. Muutoksiin reagoidaan tehostamalla osaamisen ja suorituksen johtamista sekä ennakoivaa henkilöstösuunnittelua. Esihenkilötaitojen vahvistamiseen kiinnitetään jatkuvasti enemmän huomiota. Osaamisen kehittämistä tuetaan tarjoamalla koko henkilöstölle rajaton käyttöoikeus Eduhouse-palveluun. Lisäksi työurajohtamisen uutta toimintamallia (Urapalvelut) pyritään hyödyntämään entistä vahvemmin.

Palkkausta kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2022 uudistettu määräaikaisen henkilökohtaisen lisän myöntöprosessi on tehnyt henkilökohtaisesta lisästä saavutettavamman. Keväällä 2023 ja 2024 käydyissä järjestely- ja kehittämisneuvotteluissa on onnistuttu merkittävästi korjaamaan palkkauksen epäkohtia sekä yhdenmukaistamaan ja selkeyttämään palkkahinnoittelua.

Omaisuusriskit

Kaupungin rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen on haasteellista, mikäli pitkäntähtäimen suunnitelmaa ei saada toimivaksi. Lisäksi vesihuoltojohtojen, katujen ja muun infran korjausvelka on merkittävä ja riski sen kasvamiseen on, mikäli saneerauksia jouduttaisiin myöhentämään. Riskinä tässä kehityksessä on se, että omaisuuden arvo laskee, korjaustarpeet kasaantuvat ja päivittäinen toiminta- ja palvelukyky heikkenee. Korjaustarpeet syntyvät ennakoimattomasti ja aiheuttavat paljon ylimääräisiä kustannuksia.

Kuluvan ja viime vuoden aikana sisäilma-asiat ovat olleet aiempaa enemmän ajankohtaisia. Sisäilmaongelmista saattaa seurata vakavia henkilöön kohdistuvia vaikutuksia, mutta myös suuria kustannuksia. Tästä syystä havaittuihin ongelmiin on puututtu ja tehty korjaavia toimenpiteitä, kuten siirretty henkilöstöä väistötiloihin. Toimenpiteet on toteutettu moniammatillisessa yhteistyössä mm. työterveyshuollon kanssa. Lisäksi tilojen käyttöä tehostamalla on voitu luopua tuottamattomista ja toimintaan soveltumattomista kiinteistöistä.

Kiinteistöomaisuudelle suunniteltavat toimenpiteet ja vastuunjako on linjattu kiinteistöohjelmassa. Näistä raportoidaan kaupunginhallitukselle säännöllisesti osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupungin riskikartoitus päivitettiin vuonna 2024 ja se päivitetään vuosittain pisteyttämällä riskit sen mukaan, mikä on niiden todennäköisyys ja merkittävyys.

Konserniyhtiöiden seurantaan on valittu vastuuhenkilöt yhtiöittäin. Konserniohje on päivitetty vuonna 2021. Keskeisten konserniyhtiöiden riskit ja niiden hallintakeinot on kuvattu edellä luvussa 2.7.

3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT

3.1 Taloussuunnitelman laadinta

Talousarvioraamin laadinnan lähtökohdat olivat edellisvuosia selvästi haastavammat, sillä parina viime vuotena kaupungin talouden kuvaa vääristäneiden positiivisten kertaerien poistuttua sekä negatiivisten valtionosuuksien ja heikentyneen verotulojen kehityksen seurauksena kaupungin talous ajautuu raskaasti alijäämäiseksi vuonna 2024. Kaupungintalous on tosiasiaa ollut rakenteellisesti epätasapainoissa noin 6 miljoonaa euroa vuodesta 2022 lähtien. Epätasapaino olisi kasvanut tästä tasosta lähes 4 miljoonaa euroa ilman ensimmäisen kerran 10 vuoteen vuodelle 2024 tehtyä kunnallisveroprosentin korotusta.

Kaupunginhallitus päätti 5.2.2024 § 32 käynnistää selvitykset välttämättömistä talouden sopeuttamistoimenpiteistä kaupungin talouden saattamiseksi kestäväälle uralle. Kaupunginhallitus päätti edelleen 13.5.2024 käynnistää yhteistoimintamenettelyn kaupungin talouden sopeuttamiseksi, sillä tarvittavia mittavia lähemmäs 10 miljoonan vuotuisia säästöjä ei ole mahdollista saavuttaa ilman rakenteellisia muutoksia tai henkilöstömenojen vähentämistä. YT-neuvottelut päättyivät syyskuussa.

Kaupunginhallitus antoi 17.6.2024 tulosalue- ja tulosityksikkökohtaisen talousarviokehityksen ja taloussuunnitelman valmisteluohjeet. Kaupunginhallituksen 17.6.2024 hyväksymä vuoden 2025 budjettiraami tähtäsi nollatulokseen. Tavoite oli erittäin haastava, ja käytännössä tasapainoisen käyttötalouden saavuttaminen vuoden 2025 osalta oli ilman veronkorotuksia mahdotonta. Kaupunginhallitus näki kuitenkin välttämättömänä, että jo vuoden 2025 talousarviota laadittaessa jokaisen tulosityksikön osalta tehdään selvitykset, millä toimenpiteillä raamin mukainen toimintakate voidaan saavuttaa viimeistään taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 aikana. On kuitenkin muistettava, että vaikka raami oli nyt esitetty myös tulosityksiköittäin, oli sopeuttamisen keinot tarkasteltava tulosaluetasolla. Valtuustoon nähden sitovaa on vuoden 2025 talousarviossa edelleen tulosalueen toimintakate.

Lähtötilanne talousarvion valmisteluun oli hyvin haastava. Heinäkuun osavuosikatsaus ennakoii vuoden 2024 tuloksen olevan 6,0 miljoonaa euroa alijäämäinen. Edelleen vaikka valtionosuuksien negatiivisuus pienenee ensi vuonna arviolta 2 miljoonaa euroa, TE-palveluiden siirto kunnille on tuomassa Haminalle noin 2,1 miljoonan euron maksusuudet Kotkan kaupungille TE-palveluiden järjestämisestä. Ja edelleen työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoidaan kasvavan noin 1 miljoonalla eurolla yhteensä 2,5 miljoonaa euroon vuonna 2025. Tasapainoisen käyttötalouden saavuttaminen olisi siten edellyttänyt jopa yli 7 miljoonan euron sopeutustoimia.

Raami oli laadittu Kuntaliiton huhtikuussa julkaisemien verotulo- ja valtionosuusennusteiden mukaiselle tulopohjalle, jota oli tarkennettu omin laskelmin. Talousarvion kehys oli rakennettu nykyiselle tuloveroasteelle, joka sote-uudistuksen ja vuodelle 2024 tehdyn kunnallisveronkorotuksen jälkeen on 9,4 %.

Vaikka raamibudjetti tähtäsi nollatulokseen, palkkamäärärahoja ei raamissa haluttu leikata. Sen sijaan aineiden ja tarvikkeiden sekä palveluiden ostojen ja avustusten määrärahoja jouduttiin leikkaamaan raamissa kovalla kädellä, jotta tasapainoinen raami saavutettiin. Tulosalueiden ja tulosityksiköiden edellytettiin tarkastelevan toimintaansa ja vaihtoehtoisia palveluntuottamisen tapoja hyvin kriittisesti. Raami oli teknisluonteinen, sillä ostoihin kohdistuvat valtavat leikkaukset nolla tulokseen pääsemiseksi kohdistuivat epätasapainoisesti eri tulosityksiköihin. Tarkoituksena oli, että kaupungin johtotiimi katsoo kaupunginjohtajan budjettiriihissä talouden tasapainotustarpeita ja -mahdollisuuksia kokonaisuus huomioiden.

Talousarviokehys edellytti, että palvelurakenteiden uudistustyötä tuli jatkaa. Erityisesti tuottavuutta edistävät toimenpiteet tuli olla rakenneuudistusten ja palveluprosessien kehittämisen keskiössä. Muutokset kaupunkilaisten ikäjakaumassa sekä asukasmäärässä ja siten palveluiden kysynnässä vaikuttavat tarvittavan henkilöstön määrään. Henkilöstömenojen hallinta on keskeinen osa kestävästä taloudesta, joka turvataan hyvällä ja ennakoivalla

henkilöstösuunnittelulla sekä osaamisen johtamisella. Sen tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä ja että henkilöstöresurssit ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Tavoitteena on vastata digitalisaation ja uusien toimintatapojen tuomilla mahdollisuuksilla tulevaisuuden palvelutarpeisiin hyödyntäen eläke- ja muuta poistumaa sekä vähentämällä määräraikaista henkilöstöä.

Investointisuunnitelma valmisteltiin jälleen kolmea vuotta pitemmälle ajalle, ja vuoden 2025 talousarviossa esitetään kolmen suunnitelmavuoden lisäksi myös ensimmäistä kertaa investointiohjelman luonnos 10 vuodelle. Tämä on erityisen tärkeää kokonaiskuvan ja pidemmän aikavälin tarpeiden hahmottamiseksi ja investointien mitoittamiseksi erittäin niukkaan tulorahoitukseen. Investointien tulee reagoida muuttuneeseen näkymään siten, että priorisoinnin, karsinnan ja ajoituksen avulla investointitasoa pystyttäisiin pudottamaan seuraavina vuosina edelleen, mikäli vain mahdollista. Velkaantumisen kiihtymistä uudelleen olisi kaikin keinoin pyrittävä välttämään epävarman toimintaympäristön ja nousevien korkokustannusten vuoksi. Taloussuunnitelmavuosina investointien sovittaminen tulorahoitukseen on hyvin haasteellista ja riskinä on, että kaupunki tulee velkaantumaan.

Vuodesta 2025 alkaen ei laadita enää erillisiä valiokuntien käyttösuunnitelmia. Talousarviossa esitetään tulosaluekohtaisten tuloslaskelmien lisäksi tulosityksikkötason tuloslaskelmat. Talousarvion laadintaohjeissa korostettiin, että tulosityksiköittäin on tehtävä riittävällä tarkkuudella selkoa siitä, mistä talousarvioon varatut toimintamenot ja -tulot tiliryhmätasolla muodostuvat. Talousarvion lukijoille, päättäjille ja veronmaksajille pitää muodostua selvä käsitys siitä, mihin veroeurot käytetään ja mitä niillä saadaan. Esimerkiksi palvelujen ostojen ja avustusten määrärahat on avattava olennaisilta osin (mitä palveluita ostetaan, mitä avustuksia myönnetään jne.). Lukujen avaamista vaikeuttaa se, että tulosalue- tulosityksikkö- ja kustannuspaikkarakente ei kaikilta osin ryhmittele toimintoja järkeviin ja selviin sekä yhteismitallisiin kokonaisuuksiin. Rakenteita on tarkoitus tarkastella tältäkin osin ensi vuonna organisaatiouudistuksen yhteydessä.

Avustukset halutaan vuodesta 2025 tehdä myös yhdistyksille ja muille toimijoille vuokrattujen kaupungin tilojen osalta läpinäkyviksi. Ulkopuolisten toimijoiden edellytetään maksavan tiloista käypä, kaupungin ylläpitokustannukset kattava vuokra, johon yhdistyksille myönnetään mahdollisesti kaupungin avustuskriteereihin perustuen avustusta.

Taloussuunnitelma ei sisällä esityksiä kunnallis- tai kiinteistöveroprosenttien korottamisesta.

Vuoden 2025 talousarvion valmistelussa on tunnistettu merkittävä määrä talouden sopeuttamiseen tähtäviä toimenpiteitä. YT-menettelyssä tunnistetut henkilöstösäästöt on huomioitu vuoden 2025 talousarvion valmistelussa. Myös kaupunginhallituksen 16.9.2024 omalta osaltaan hyväksymät talouden sopeuttamisen toimenpiteet on päätöksen mukaisesti sisällytetty vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaan.

Talouden tasapainottamisessa on onnistuttu talousarviota laadittaessa verraten hyvin, sillä tulosalueiden talousarvioesitysten mukaisesti budjettiesitys ennen kaupunginjohtajan budjettiriihiä oli noin -2,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tarkentuneiden poistolaskelmien, henkilösivukulujen ja valtionosuuslaskelmien jälkeen vuoden 2025 talousarvio on noin 1,0 miljoonaa alijäämäinen. Kuitenkin lisää toimenpiteitä tarvitaan jatkossa edelleen talouden tasapainottamisen saavuttamiseksi. Työllisyysenhoidon kustannusten kasvu ja odotettua heikompi verokertymä horjuttaisivat tasapainoa entisestään.

Kaupungin talouden kestävyyttä on viime vuosina tarkasteltu kolme indikaattorin avulla. Indikaattoreista yksi täytyy talousarvioesityksessä. Kaupungin talouden tasapainon kannalta pidemmälläkin aikavälillä on välttämätöntä, että verorahoitus kasvaa toimintakatetta nopeammin. Vuoden 2024 talousarvioesityksessä toimintakate paranee, mikä on välttämätöntä talouden sopeuttamisen onnistumisen kannalta. Asukaskohtainen lainamäärä kuitenkin kasvaa hieman vuonna 2023. Asukaskohtaisen lainamäärän pienentämiseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota, sillä väestökehityksen jatkuessa ennustetun suuntaisesti tulevien sukupolvien vastuut kasvavat. Tällä kehityksellä myös lainanhoitokustannukset kasvavat vuodesta 2024 alkaen. Vuosikate ei kata poistoja, vaan tilikauden tulos on lähes 1,0 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Taloussuunnitelmavuosissa on otettu huomioon Hamina Tattooon järjestäminen joka toinen vuosi. Taloussuunnitelmavuosissa on varauduttu korkomenojen sekä myös poistotason kasvuun.

Taloussuunnitelmavuosina 2026-2027 kaupungin talous näyttäisi saavuttavan tasapainon esityksessä huomioitujen sopeuttamistoimenpiteiden avulla. Suunnitelmavuosiin liittyy kuitenkin huomattavan suurta epävarmuutta erityisesti verotulokertymän ja TE-uudistuksen vuoksi, joten suunnitelmavuosien lukuihin on suhtauduttava suurella varauksella. Edelleen on varauduttava siihen, että kaupungin taloutta on onnistuttava sopeuttamaan nyt esitettyjen sopeutustoimien jälkeen huomattavasti, jotta kaupungin taseeseen kertynyt ylijäämä ei hupene nopeasti seuraavien vuosien aikana.

Strateginen tavoite	Vaikuttavuusindikaattori	Ta 2025
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta Huolehdimme siitä, että toimintakatteen alijäämän kasvu ei ylitä verotulojen ja valtionosuuksien kasvua, käänämme lainamäärän laskuun, luovumme tarpeettomista kiinteistöistä, uudistamme palvelut vastaamaan kysyntää, pidämme veroprosentit kilpailukykyisinä	Toimintakatteen alijäämän kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu	Kyllä - 3,4% / + 3,8 %
	Lainamäärä euroa/asukas vähenee	Ei
	Vuosikate/poistot %, tavoite yli 120 %	Ei 90 %

3.2 Verotulot

Tuloverotukseen soten vuoksi tehdyt veroperustemuutokset vuonna 2023 muodostivat euromäärältään Suomen historian suurimman finanssipoliittisen uudistuksen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen siirrettyä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirrettiin valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Jokaisen kunnan tuloveroprosenttia laskettiin vuonna 2023 vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksiköllä ja kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennettiin noin kolmanneksella. Toiseen suuntaan vaikutti varhaiskasvatusmaksun alentaminen 1.8.2023 alkaen ja sen kompensatio kunnille, joka nosti kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta 1,25 % -yksikköä vuodesta 2023 alkaen.

Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näkynyt täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyi vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Tästä johtuen kuntien verotulot putoavat edelleen noin 5 % vuonna 2024.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kuitenkin muutoksen aiheuttamaa kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntatalouden investointien rahoittamiseen, vaan välttämättömät investoinnit jatkuvat monissa kunnissa lainarahoituksella.

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan sote-verouudistuksen jälkeen olevan keskimäärin noin 71 prosenttia, yhteisöveron noin

12,5 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16,5 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,9 mrd. euroa.

Maksettujen palkkojen osuus kunnallisveron veropohjasta on noin 68 prosenttia, eläkkeiden noin 24 prosenttia ja muiden tulojen, kuten esimerkiksi päivärahatalojen ja yritystulojen, osuus on noin 8 prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä. Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat yksittäisten kuntien veropohjaan ja siten tulojen muodostumiseen.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 10,3 mrd. euroa, mikä on noin 0,5 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2024. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,8 mrd. euroa vuonna 2025. Maksuunpanon mukaisen kokonaistuoton arvioidaan kasvavan vuosina 2025–2028 keskimäärin noin 4 prosenttia vuodessa. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti.

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025, mikä on noin 39 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2024. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 2,3 prosentin vuosivauhtia.

Kiinteistöverouudistusta koskeva hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on aikaisempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon, vaan kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

3.3 Haminan verotulot

Haminan yhteisöverotulojen kasvu on viime vuosina ylittänyt selvästi maan keskiarvon. Muutaman yhteisön viime vuosien hyvästä tuloskehityksestä johtuen Haminan kaupungin jako-osuus yhteisöverotilityksistä on kasvanut merkittävästi. Vuonna 2021 Haminassa toimivien yhteisöjen maksama yhteisövero laski selvästi edellisvuodesta ja tämä näkyy vuosien 2023 ja 2024 yhteisöverotilityksissä. Muutoinkin yhteisöverotulojen hyvästä kehityksestä leikkaantui kolmannes, kun kuntaryhmän jako-osuutta siirrettiin valtiolle hyvinvointialueiden menojen kattamiseksi.

Yhteisöverotulojen positiivisen kehityksestä poiketen haminalaisten ansiotulojen palkkasumma on kehittynyt vuosina 2021-2023 selvästi maan keskiarvoa heikommin. Tämä on näkynyt kunnallisverotulojen heikossa kehityksessä. Esimerkiksi vuoden 2021 verotuksessa haminalaisten palkkasumma laski 1,2 %, kun koko maassa kasvu oli 5,4 %. Sinänsä kehitys ei ole täysin yllättävää, sillä työikäisen väestön määrä on viime vuosikymmenen ajan laskenut tasaisesti Haminassa.

Kuluvan vuoden verotulot ovat Kuntaliiton viimeisimmän ennusteen mukaan toteutumassa hieman talousarviota suurempina. Tämä johtuu kunnallisverokertymän ennustettua paremmasta kehityksestä, joskin tähän ennusteeseen liittyy vielä epävarmuutta.

Ensi vuonna kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän noin 41,7 miljoonaa euroa nykyisellä 9,4 % tuloveroprosentilla. Kasvua tämän vuoden verotuloennusteeseen on 5,5 %.

Kiinteistöveron tuotoksi ensi vuodelle on arvioitu 7,8 milj. euroa.

Kiinteistöveroprosentit ja niiden arvioitu tuotto verolajeittain on seuraava:

	vero %	Hamina %	M€
Yleinen kiinteistövero rakennukset	0,93–2,00	1,25	4,1
Yleinen kiinteistövero maapohja	1,30–2,00	1,3	0,8
Vakituiset asuinrakennukset	0,41–1,00	0,55	2,5
Muut asunnot	0,93–2,00	1,15	0,4
Voimalaitosrakennukset	0,93–3,10	2,85	0
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00–2,00	0	0

Kuluvana vuonna yhteisöverotulot pienentyvät edellisestä vuodesta 47 %. Tämä johtuu viime vuonna kertyneistä edellisten vuosien verohännistä. Vuoden 2023 verotuksen ennakkotietojen perusteella haminalaisten yhteisöjen maksamat ennakkoverot ovat romahtaneet vuoden 2022 tasosta. Tämä vaikuttaa vuosien 2025-2026 kuntakohtaisen jako-osuuden laskentaan. Ensi vuonna yhteisöverotulojen ennakoitaan pienentyvän peräti 23 % haminassa toimivien yhteisöjen vuoden 2023 verotuksessa maksaminen ennakkoiden perusteella.

Kaikkiaan verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 54,4 milj. euroa. Kasvua kuluvaan vuoteen on 0,6 miljoonaa euroa. Kunnallisverotulot kasvavat ennusteen mukaan 5,5 % (noin 2,2 milj. euroa), mutta yhteisöverotulojen ennakoitaan pienentyvän 1,5 miljoonaa euroa. Haminassa toimivien yhteisöjen ennakkoverot ovat vuoden 2023 verotuksen ennakkotietojen perusteella romahtaneet edellisvuodesta, mikä näkyy yhteisöveroennusteessa.

Verotulojen arvioinnin pohjalla on käytetty Kuntaliiton julkaisemaa veroennustekehikkoa, jonka perusteella on tehty oma asianmukaiseen varovaisuuteen ja vuoden 2023 yhteisöverotuksen ennakkotietoihin perustuva ennuste.

Verolajeittain jakauma on seuraava:

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	74 701	37 421	39 565	41 744	43 184	44 092
Muutos %	-3,7	-49,9	5,7	5,5	3,5	2,1
Yhteisövero	20 238	12 142	6 432	4 971	5 090	5 360
Muutos %	39,9	-40,0	-47,0	-22,7	2,4	5,3
Kiinteistövero	7 304	7 742	7 818	7 767	7 767	7 767
Muutos %	8,0	6,0	1,0	-0,6	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	102 244	57 305	53 816	54 482	56 041	57 219
Muutos %	3,5	-44,0	-6,1	1,2	2,9	2,1

3.4 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Monella kunnalla, myös Haminalla, tämä on miinusmerkkinen erä, jolloin se pienentää muuta valtionosuutta. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta omaksi eräkseen ja ne maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta. Kunnille maksettavan rahoituksen lopputulokseen vaikuttavat osaltaan myös kotikuntakorvaukset, jotka ovat kuntien välisiä, mutta joiden maksatus hoidetaan valtionosuuksien yhteydessä. Kuntien kirjanpidossa nämä kirjataan toimintakatteeseen.

Vuonna 2023 sote-uudistus leikkasi valtionosuuksia dramaattisesti ja suhteellisesti vielä enemmän kuin verotuloja. Vaikka sote-uudistuksessa kunnilta siirtyi koko maan tasolla yhtä paljon tuloja kuin kustannuksia, kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja tulot poikkeavat merkittävästi toisistaan. Siirtyvissä sote-kustannuksissa on asukaskohtaisesti suuria eroja kuntien välillä, minkä lisäksi kunnallisveron tuotto- ja yhteisöveron kuntakohtaiset jako-osuudet poikkeavat merkittävästi kunnittain. Jotta poikkeamat kunnalta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitettiin valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä. Yksittäisten kuntien osalta nämä saattoivat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen. Joillakin kunnilla valtionosuuden osuus verorahoituksesta kasvoi huomattavasti, kun taas kuudella kunnalla valtionosuus muuttui vuonna 2023 miinusmerkkiseksi. Edelleen vuonna 2024 ja 2025 valtionosuus on negatiivinen noin 10 kunnalla.

Kuntien rahoituslaskelmat päivitettiin lopullisiksi vuoden 2022 verotuksen valmistuttua marraskuussa 2023 ja samassa yhteydessä muutettiin lopullisiksi myös sote-uudistuksen kuntatalousvaikutuksia tasaavat rahoituserät eli muutosrajoitin ja järjestelmämuutoksen tasaus. Hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten ja tulojen kuntakohtaista epätasapainoa tasattiin lisäksi 60 prosenttisesti valtionosuuteen sisältyvällä muutosrajoittimella. Järjestelmämuutoksen tasauksella rajoitettiin uudistuksen aiheuttamaa muutosta kuntien tasapainotilaan (vuosikate poistojen jälkeen) siten, että muutos voi olla enintään +/- 60 euroa asukasta kohti viiden vuoden aikana. Osalla kunnista sote-uudistuksen tasauselementit muodostuivat erittäin suuriksi.

Vuonna 2024 negatiivisten valtionosuuksien kuntien määrä kasvoi kymmeneen. Valitettavasti niiden joukossa on Hamina ja Kymenlaakson kunnista lisäksi Kouvola. Haminan valtionosuudet romahtivat peräti 3,3 miljoonaa euroa miinukselle.

Sote-rahoituslaki ei todellakaan kohdellut kaikkia kuntia ja alueita yhdenvertaisesti. Ne kunnat, jotka olivat aiemmin siirtäneet sosiaali- ja terveyspalvelut kuntayhtymän järjestämisvastuulle ovat järkyttävän paljon heikommassa asemassa kuin ne kunnat, jotka vastasivat itsenäisesti sote-palveluiden järjestämisestä. Ensin mainittujen kuntien talous ajautui monessa tapauksessa syvään kriisiin niiden saatua kiitokseksi etunojassa toteutetusta maakuntamallista palkkaharmonisoinnin valtavat kustannukset, jotka muutoin olisi rahoitettu valtion budjetista! Näiden kuntien edunvalvonnassa myös Kuntaliitto epäonnistui pahasti.

Valtion rahoitusosuus kuntien peruspalveluihin putosi vuonna 2023 historiallisen alhaiselle tasolle (20,2 %). Vuonna 2025 se kattaa enää 25,02 % palveluiden kustannuksista, mutta edellä mainituista syistä johtuen kuntien välillä on suuria eroja. Haminan kaupungin valtionosuusprosentti vuonna 2025 on huima 11,15%! Valtionosuusjärjestelmä kaipaisi pikaista remonttia. Uuden kunnan rahoitusjärjestelmän tulisi olla ennustettava, vakaa ja perustua kunnan soten jälkeisiin lakisääteisiin tehtäviin, ei menneisyyteen.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään

samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi.

Valtionosuuksien kasvua hidastavat myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien (alle 16 vuotiaiden) pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Ensi vuonna valtionosuutta lisää myös sote-uudistuksen valtionosuus vaikutuksia lieventävä valtionosuuden lisäys, 277 milj. euroa. Valtionosuutta nostavat myös indeksikorotus ja kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuutta puolestaan vähentävät muun muassa sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentuminen, vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen valtionosuuslisäyksen poistuminen ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys.

Valtionosuutta kasvattavat lisäksi väestörakenteen muutokset. Vuoden 2025 valtionosuudet määräytyvät Tilastokeskuksen vuoden 2023 väestörakennetilaston perusteella. Suomen väkiluku kasvoi vuoden 2023 aikana noin 40 000 henkilöllä. Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien määrä väheni noin 22 000 henkilöllä, mutta vieraskielisten määrä kasvoi noin 62 000 henkilöllä. Vieraskielisten määrän kasvu selittyy osittain vuoden 2022 aikana Suomeen tulleilla ukrainalaisilla, jotka saivat kotikuntaoikeuden vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2025 peruspalvelujen valtionosuuksien laskennalliset kustannukset ovat yhteensä 10,9 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen osuus on 8,7 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 8,2 mrd. euroa eli noin 1.470 euroa asukasta kohden. Omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,7 mrd. euroa. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 21,92 prosentista 25,02 prosenttiin vuonna 2025. Valtionosuuden lisäosat ovat noin 300 milj. euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus noin 800 milj. euroa. Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasauslisäykset ovat 900 milj. euroa ja tasausvähennykset -100 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2025 huomioon uusina tehtävinä oppimisen tuen uudistamisen kokonaisuus (38,2 milj. euroa), kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen perusopetukseen (8,6 milj. euroa), maahanmuuttajaätien aseman parantaminen (4,9 milj. euroa), yksityisten opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostaminen 100 prosenttiin (4,5 milj. euroa) sekä ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen vahvistaminen (0,5 milj. euroa). Samanaikaisesti kuntien tehtäviä ja velvoitteita kuitenkin vähennetään siten, että tehtävämuutosten nettovaikutus valtionosuuteen on vuonna 2025 noin 5 milj. euroa valtionosuutta lisäävä.

Hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tuen, johon kohdennetaan peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä 38,2 milj. euroa vuonna 2025. Perusopetusta vahvistetaan myös lisäämällä tuntijakoon kolme vuosiviikkotuntia. Tähän osoitetaan 8,6 milj. euroa peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä.

Peruspalvelujen valtionosuuden tasoon vaikuttaa vuonna 2025 myös palkkatuen myöntämiseen kunnille ja kuntayhtymille valmisteltu muutos, jonka mukaan palkkatuen myöntäminen vähentyisi 37 milj. eurolla vuodessa. Muutos otetaan huomioon vähennyksenä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa. Kunnan työllistämisvelvoitetta koskeva sääntely kumotaan, mikä vähentää kuntien valtionosuutta 18,7 milj. euroa ja tuo kuntien omaa rahoitusta vastaavan noin 31 milj. euron säästön. Kuntien roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevalla kotoutumislilla. Kunnille myönnettävä valtionosuus on noin 12,6 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuoden 2025 talousarvioesityksessä arviolta 1,3 mrd. euroa. Ne kasvavat edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna 91 milj. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta 208 milj. euroa.

Hallinnonalalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallituksen päätösten mukaisesti yhteensä 70 milj. euroa vuonna 2025 ja 145 milj. euroa vuodesta 2026 lukien. Vuoden 2025 kuntiin vaikuttavat uudet säästötoimet kohdistuvat pääasiassa esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannusten valtionosuuksiin sekä kuntien liikuntapaikkarakentamisen avustusten vähentämiseen. Säästötoimien vaikutukset tulevat näkymään toiminnan ja henkilöstön määrän vähentymisenä.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähennetään yhteensä 120 milj. eurolla vuodesta 2025 alkaen. Valtionosuuden vähennys on 62,6 milj. euroa, josta noin 40,7 milj. euroa arvioidaan kohdistuvan kuntiin.

Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelma pyrkii vahvistamaan kuntien toimintaedellytyksiä purkamalla normeja ja edistämällä kokeiluja. Ohjelmassa kerätään kunnilta satoja norminpurku ehdotuksia, joista 160 on käsiteltävänä eri säädös- ja kehittämishankkeissa. Lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä kuntien tehtävien ja veloitteiden vähentämisestä julkisen talouden vahvistamiseksi. Osana kokonaisuutta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 22,7 milj. euron valtionosuuden vähennys vuonna 2025.

Työvoimapalveluiden sekä eräiden kotoutumispalveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uudet valtionosuustehtävät, joiden rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta. Uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin myönnetään 100 prosentin valtionosuus koko maan tasolla, mutta rahoituksen kohdentuminen kustannuksia vastaavasti voi vaihdella kunnittain. Vaikutusten tasaamiseksi rahoitusmalliin sisältyy kahden vuoden siirtymäaika.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä kunnille siirtyvien työvoima- ja kotoutumispalveluiden rahoitus on noin 658 milj. euroa. Kun huomioidaan myös uudet, vuodesta 2025 voimaantulevat tehtävä- ja rahoitusmuutokset, muodostuu summaksi 607 milj. euroa. Rahoitus perustuu tasoon, jolla valtio olisi budjetoanut määrärahaa palveluihin tilanteessa, jossa valtio olisi vastannut palveluiden järjestämisestä vielä vuonna 2025.

Työvoima- ja kotoutumispalveluiden valtionosuusrahoitus kohdentuu kuntiin kolmen eri kriteerin kautta. Työvoimapalveluna järjestettävään kotoutumiskoulutukseen sekä kotoutumispalveluihin siirtyvä rahoitus kohdennetaan vieraskielisyyskriteerin kautta (noin 64 milj. euroa). Loput työvoimapalveluiden rahoituksesta kohdennetaan työikäisen väestön määrän (272 milj. euroa) sekä työttömien määrän mukaan (272 milj. euroa).

TE-rahoitukseen tulee seuraavina vuosina muutoksia, koska työikäisten määrän kehitys vaikuttaa siihen suuresti. Jos yksittäisen kunnan ikärakenne on suotuisa ja työttömiä vähän, rahoitus voi kasvaa. Väkiluvultaan supistuvat ja korkean työttömyyden alueet menettävät rahoitusta ja sellaiset alueet voivat saada lisää rahoitusta, jotka eivät todellisuudessa tarvitsisi, joissa on matala työttömyys ja paljon työikäisiä. Tässä mielessä järjestelmä ei ole oikeudenmukainen vaikka sen on väitetty olevan kannustava.

Rahoitusmalliin sisältyy työvoimapalveluiden rahoituksen osalta kahden vuoden siirtymäaika, jonka aikana osa rahoituksesta määräytyy kuntakohtaisen kustannustiedon perusteella. Loput rahoituksesta määräytyy laskennallisen valtionosuuden mukaan. Vaiheittainen siirtymä antaa kunnille mahdollisuuden sopeutua muutokseen.

Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta. Laajeneva rahoitusvastuu korvataan kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä. Korvaus määritetään poikkileikkaustilanteen mukaan vuonna 2023 maksettujen työttömyysetuuksien maksatuksesta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle vuoden 2023 loppuun mennessä kertyneiden tietojen perusteella. Korvaus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Kansaneläkeindeksi on kuitenkin jäädytetty vuosille 2024–2027.

Vuonna 2023 työmarkkinatuen etuusmenot olivat yhteensä noin 1,7 mrd. euroa, josta kuntien rahoitusosuus oli 479 milj. euroa. Uuden lainsäädännön mukaisessa tilanteessa kuntien osuus työmarkkinatuesta olisi vuoden 2023 tasossa noin 591 milj. euroa, eli noin 112 milj. euroa korkeampi. Lisäksi uutta rahoitusvastuuta peruspäivärahasta olisi vuoden 2023 tasossa noin 24 milj. euroa ja ansiopäivärahasta noin 79 milj. euroa. Muutos kuntien rahoitusvastuussa on siis yhteensä 216 milj. euroa. Vastaava summa maksetaan kunnille korvauksena valtionosuuden kautta vuodesta 2025 alkaen.

Vuonna 2025 verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä 540,5 milj. euroa. Valtion vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä laskee lähes 300 milj. eurolla. Korvausten pieneneminen johtuu ennen kaikkea hallituksen keväällä 2024 tekemästä päätöksestä, jonka mukaan tulosta tehtävä ansiotulovähennys poistetaan ja sitä vastaavasti kasvatetaan ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Muutos kaventaa hallitusohjelman mukaisesti kuntien nimellisten ja efektiivisten veroprosenttien välistä eroa. Toimenpide lisää kuntien verotuloja 338 milj. eurolla, mutta toteutetaan voimaantulo hetkellä kustannusneutraalisti siten, että kuntien verotulomenetysten korvauksia vähennetään kuntien verotulojen kasvua vastaavasti.

Haminan kaupungin vuoden 2025 valtionosuudet kasvavat TE-uudistuksesta johtuen noin 1,7 miljoonaa euroa. TE-palveluiden järjestämiseen osoitettu vos-rahoitus, jonka Hamina maksaa TE-palvelut järjestävälle Kotkan kaupungille, on kuitenkin 2,1 miljoonaa euroa, joten todellisuudessa valtionosuudet pienentyvät. Asukaskohtainen valtionosuus Haminassa on TE-uudistus huomioiden -81 euroa vuonna 2025!

Suunnitelmavuosien kuntakohtaiset valtionosuudet ovat vielä kysymysmerkki. Haminassa valtionosuudet pienentyvät nykyisessä järjestelmässä yli 0,5 miljoonaa euroa vuosittain 0-15 vuotiaiden määrän pienentyessä noin 100 hengellä seuraavina vuosina. Valtiovarainministeriö käynnisti uuden valtionosuusjärjestelmän uudistamistyön vuoden 2023 lopulla. Uuden valtionosuusjärjestelmän oli tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta, mutta valtiovarainministeriö uutisoi 22.10.2024, että uudistuu siirtyä vuodelle eteenpäin. Vuosien 2026-2027 valtionosuuksien osalta taloussuunnitelmavuosiin liittyy epävarmuutta.

Alla olevassa taulukossa on Kuntaliiton ennakkolaskelma Haminan vuoden 2025 valtionosuuksien jakautumisesta.

Haminan valtionosuudet vuonna 2025	€
Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta ja sote-eriä	1 684 600
Sote-erät yhteensä	- 6 216 500
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	- 104 500
TE-uudistuksen osuus (sis. työttömyysetuuskulujen kompensaaion n. 0.9 M€)	3 000 900
Peruspalvelujen valtionosuus yhteensä	- 1 635 400
Veromenetysten korvaus	1 847 000
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 499 000

Valtionosuudet yhteensä**-1 287 400**

Taulukossa on esitetty Haminan kaupungin valtionosuuksien kehitys vuodesta 2020 lukien.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1000 €	46 263	41 395	42 809	2 502	-3 267	-1 287	-1 287	-1 287
%	21,26	-10,52	3,42	-94,15	-223,90	-60,61	0,00	0,00

3.5 Toimintatuotot

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot (ilman vesiliikelaitosta) ovat 14,2 miljoonaa. Maa- ja vesialueiden vuokria arvioidaan kertyvän kaikkiaan 7,7 milj. euroa, josta HaminaKotka Satama Oy:n maksamat vuokrat ovat yli puolet. Muut vuokratuotot ovat noin 1 milj. euroa. Hoitopäivämaksuja arvioidaan kertyvän noin 0,3 milj. euroa. Liikuntapaikkojen maksutuottoja arvioidaan kertyvän 0,5 milj. euroa, joista uimahallin osuus on noin 0,4 miljoonaa euroa.

3.6 Toimintakulut

Toimintakulut pienenevät 2,8 M€ (-4,5 %) vuodesta 2024. Henkilöstömenot pienentyvät 3,1 M€ (-8,2 %) sopeutustoimenpiteiden johdosta.

Toimintakate paranee vain 0,3 milj. euroa (-0,1 %) TE-uudistuksesta johtuen.

3.7 Investoinnit

Kaupungin investointitaso pysyy edelleen korkeana. Suunnitelmakauden 2025—2027 investoinnit ovat vesiliikelaitos mukaan luettuna yhteensä 29,2 milj. euroa.

Vaikka taloussuunnitelmavuosien investointeja on arvioitu kriittisesti, investointitaso ei mahdollista lainojen lyhennyistä. Suunnitelmavuosiin liittyvistä epävarmuustekijöistä johtuen on mahdollista, että kaupungin velkamäärä kasvaa tällä investointitasolla. Keskimäärin toiminnan ja investointien rahavirran tulisi olla positiivinen, jotta talous on kestävällä pohjalla mahdollistaen myös velkamäärän pienentämisen.

Peruskaupungin bruttoinvestoinnit vuonna 2025 ovat 7,4 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat noin 7,1 milj. euroa. Investointien myynnin (myytävien tonttien, maa-alojen, rakennusten ja asunto-osakkeiden tasearvot) arvioidaan olevan 247.000 euroa.

Vuonna 2025 Investoinneissa painotukset ovat katujen saneerauksessa ja Uuden-Summan liikuntahallin rakentamisen aloituksessa. Toimitilojen pieniin peruskorjauksiin on määrärahaa 1,1 milj. euroa.

Rakennusinvestoinneista merkittävä on myös merivesilaitoksen rakentaminen perustettavan yhtiön lukuun. Merivesilaitos rakennetaan akkumateriaalitehtaan tarpeisiin, kun tehtaan investointipäätös on olemassa. Ensi vuodelle on varattu 0,25 miljoonaa euroa.

Pesäpallokentän katettuun katsomon ja oheistilojen toteuttamiseen esitettiin yhteensä 2 miljoonaa euroa vuosille 2026 ja 2027. Kaupunkikehitysvaliokunta esitti määräraharauksen pienentämistä 0,4 miljoonaan euroon per vuosi. Sekä Miesten että Naisten superpesiksen kilpailumääräykset edellyttävät katettua katsomoa, jota Haminan Vallikentällä ei ole. Tämän hetkisen tiedon mukaan kustannusarvio on 2,6 M€. Hankkeen rahoitus tulee hoitaa yhdessä Haminan Palloilijoiden ja mahdollisen ulkopuolisen rahoittajan kanssa. HP:n tulee tehdä realistinen liiketoimintasuunnitelma hankkeen toteuttamiseksi. Lopullinen investointipäätös tehdään liiketoimintasuunnitelman pohjalta.

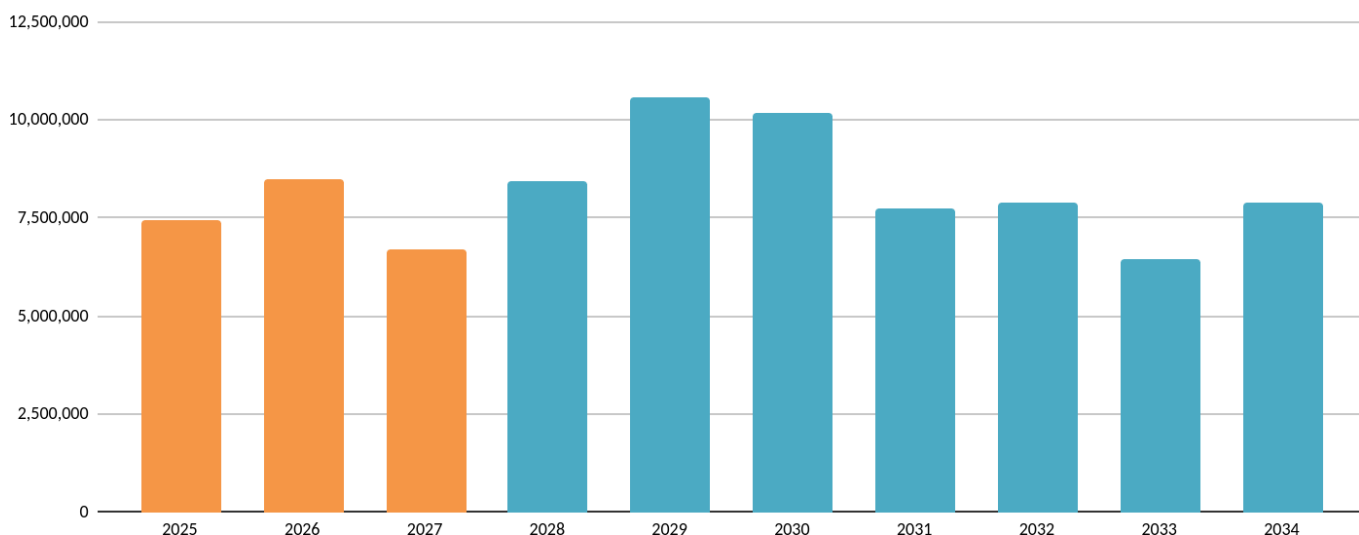
Maanhankintoihin varataan 0,6 miljoonaa euroa edellisten vuosien tavoin.

Katuverkon perusparantamiseen käytetään lähes 2,8 milj. euroa vuonna 2025. Katuverkon perusparannukset pyritään tekemään vesi- ja viemäriverkoston ja muun vastaavan infran uusimisen tahdissa.

Talousarvion valmistelun yhteydessä on päivitetty suunnitteluvuosia pidempi investointiohjelma 10 vuodelle kokonaistilanteen hahmottamiseksi. Kaupungin investointitaso pysyy vuodesta 2028 alkaen noin 8-10 milj. eurossa. Todennäköisesti pitkällä aikavälillä on paineita tätäkin suurempaan investointitasoon. Kaupungin käyttötalouden suunnitelmallinen ja pitkäkestoinen vahvistaminen on välttämätöntä.

Investointeja tarkasteltaessa on huomioitava yhtälailla mahdolliset leasing-rahoituksella toteutettavat hankkeet. Uuden-Summan koulu ja päiväkotitoteutettiin jo leasing-rahoitusmallilla, ja vuodelle 2025 kaavillaan Neuvottoman koulun ja päiväkodin rakentamista leasing-vuokramallilla. Leasing-vuokrat rasittavat käyttötaloutta siinä missä omaan taseeseen tehtävien investointien korkomenot ja suunnitelmapoistot.

Nettoinvestointitaso
2025-2034
(ilman vesiliikelaitosta)

3.8 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto

Antolainoissa on varattu yhteensä 150.000 euroa yhdistysten ns. puskurilainoihin sekä yhdistyksille myönnettäviin työllistämisen tilapäislainoihin.

Osinkotuottoja Kymenlaakson Sähkö Oy:ltä arvioidaan kertyvän noin 1,0 miljoonaa euroa. HaminaKotka Satama Oy tulouttaa SVOP-palautusta 0,34 miljoonaa euroa vuonna 2025.

Vuoden 2024 lisätalousarvioon pohjautuen kaupungin ja vesiliikelaitoksen lainamäärä yhteensä vuoden 2025 lopussa olisi 84,3 milj. euroa ja asukasta kohti noin 4.366 euroa. Kaupungin lainakanta pysyisi suunnitelmavuosina ennallaan.

Lainamäärän kehitykseen suunnitelmavuosina liittyy huomattavaa epävarmuutta. Mikäli käyttötalous toteutuu suunnitellusti, työllisyyden hoidon kustannukset eivät olennaisesti kasva, verotulot kehittyvät ennustetun kaltaisena ja investointitaso pidetään niin maltillisena kuin nyt on suunniteltu, kaupungin lainamäärä pysyy nykyisellä tasolla eikä kasva. Riskit lainamäärän kasvulle ovat kuitenkin olemassa. Pitkällä tähtäimellä kaupungin lainakantaa pitäisi pystyä lyhentämään. Kaupungin käyttötalouden suunnitelmallinen vahvistaminen on välttämätöntä.

Kaupunkikonsernin velkamäärästä johtuen tulevat investoinnit tulisi pystyä rahoittamaan tulorahoituksella. Mikäli asukasmäärän kehitys jatkaa laskuaan, asukaskohtaisen lainamäärän pienentäminen on vielä haasteellisempaa kuin kokonaislainamäärän kääntäminen laskuun.

Syyskuun lopun tilanteessa kaupungin lainakannasta oli suojattuna 80 %. Lainasalkun suojauksessa toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymää strategiaa korkoriskien hallinnasta.

3.9 Alijäämän kattaminen

Kuntalain 110 §:n 3. momentin mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Kaupungin tase on 24,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2024 tulos tulee olemaan arviolta noin 6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Taloussuunnitelma 2025-2027 on kokonaisuudessaan kumulatiivisesti noin 1,5 milj. euroa ylijäämäinen. Näin ollen kuntalain 110 §:n 3. momentissa mainittujen yksilöityjen toimenpiteiden määrittelylle ja niistä päättämiselle ei ole tarvetta.

4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE

4.1 Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma tulee laatia siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

4.2 Talousarvio ja -suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kaupungin organisaatorakenteen mukaisesti talousarvion eri osat jakautuvat käyttötalousoissa toimielinten tulosalueisiin ja tulosityksiköihin sekä investointiosassa hankeryhmiin/hankkeisiin.

Talousarvion määrärahoihin ja tuloarvioihin sisällytetään myös kaupungin eri organisaatioyksiköiden väliset sisäiset laskutukset.

4.3 Rakenteelliset muutokset ja vertailtavuus

Talousarvion vertailtavuutta eri vuosien osalta heikensi erityisesti sote- ja pelastustoimen tehtävien siirto 1.1.2023 aloittaneille hyvinvointialueille. Historiallisesta uudistuksesta johtuen vuosi 2023 ei anna todellista kuvaa kuntataloudesta ja kaupungin talouden tasapainosta, sillä vuonna 2023 kertyi aiemman verojärjestelmän häntiä vanhoilla veroprosenteilla ja yhteisöverotuksen kuntaryhmän jako-osuudella edellisiltä verovuosilta. Niinikään vuoden 2023 valtionosuudet kertyivät lopullisiin siirtolaskelmiin nähden ylisuurina. Vuoden 2023 tilikauden tulos antaa siten aivan liian positiivisen kuvan kaupungin taloudellisesta tilanteesta. Tämä vaikuttaa vuoden 2025 talousarvion vertailtavuuteen vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden. Vuosien 2023 ja 2024 vertailtavuuteen vaikuttaa lisäksi se, että Haminan kaupunki korotti kunnallisveroprosenttiaan 1,0 prosenttiyksiköllä 9,4 prosenttiin vuodelle 2024. Korotuksen vaikutus vuoden 2024 verokertymään on vajaa 4 miljoonaa euroa. Ilman veronkorotusta vuoden 2024 alijäämä olisi ennusteen mukaan noin 10 miljoonaa euroa.

Vuodesta 2025 alkaen TE-palveluiden järjestämistä vastuu siirtyy kunnille. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu uuden järjestelmän ja työttömyyden lisääntymisen vuoksi kasvattaa kaupungin työllisyyden hoitomaksuja merkittävästi. Taloussuunnitelmavuosien ennustamiseen liittyy edelleen tältä osin epävarmuutta. Taloussuunnitelmavuosien vertailtavuuteen vaikuttaa edellisten lisäksi Tattoon järjestäminen joka toinen vuosi sekä vaalit.

5 TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion merkityt menot, tuloarviot ja tavoitteet ovat sitovia seuraavasti:

Peruskaupunki

- Toiminnalliset tavoitteet
Toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategiasta.
- Käyttötalouden sitovat määrärahat
Kaupunginvaltuustoon nähden on sitovaa käyttötalouden tulosalueen toimintakate.
- Rahoituksessa nettositovia ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä lainojen muutokset.
- Investoinneissa sitova määräraha on hankeryhmän menomääräraha. Hankkeille, joiden kustannusarvio on vähintään 1 milj. euroa, osoitetaan kuitenkin oma määräraha, joka on valtuustoon nähden sitova.

Lainanottovaltuudet

- kaupunginhallituksen pitkäaikaisten lainojen ottovaltuus vuonna 2025 on 20,0 milj. euroa
- kaupunginhallituksella on oikeus kaupungin lainojen uudelleenjärjestelyyn, mikäli se markkina-tilanteen perusteella on kaupungille edullista
- kaupunginhallituksen joukkovelkakirjalainan (ns. kuntabondin, 3-7 vuotta) ottovaltuus vuonna 2025 on 30,0 milj. euroa.
- lyhytaikaisen kassalainan ottovaltuus vuonna 2025 on 40,0 milj. euroa.

Haminan Vesi -liikelaitos

Toiminnalliset tavoitteet, tilikauden tulos ja korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta sekä investointimäärärahat ja lainojen muutokset sitovat vesiliikelaitosta.

Tytäryhtiöt

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

5.1 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Sitovuus N/B	Netto	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Kaupunginvaltuusto				
Toimintakate	N	175	175	0
Tarkastustoimi				
Toimintakate	N	35	35	0
Strateginen johtaminen				
Toimintakate	N	4 101	4 265	164
Johdon asiantuntijapalvelut				
Toimintakate	N	2 037	2 081	44
Kasvatus- ja koulutuspalvelut				
Toimintakate	N	35 374	36 941	1 567
Hyvinvoinnin edistäminen				
Toimintakate	N	2 469	3 126	657
Elinkeino- ja vetovoimapaalvelut				
Toimintakate	N	8 898	9 305	407
Kaupunkisuunnittelu				
Toimintakate	N	-7 348	1 209	8 557
Kaupunkikehityspalvelut				
Toimintakate	N	-140	18 508	18 648
Ympäristön ja rakentamisen valvonta				
Toimintakate	N	948	1 608	660
		46 549		
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B			54 482
Valtionosuudet	B		-1 287	
Korkotuotot	B			324
Muut rahoitustuotot	B			2 100
Korkomenot	B		1 259	
Muut rahoitusmenot	B		6	
Satunnaiset erät	B			
INVESTOINTIOSA				
Investoinnit yhteensä	N*	7 174	7 421	247
RAHOITUSOSA				
Tulorahoituksen korjauserä			120	
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	N		150	
Antolainasaamisten vähennykset	N			756
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B			20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B		18 180	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N			
Oman pääoman muutokset	B		0	
Vaikutus maksuvalmiuteen			5 511	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA			108 613	108 613

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Sitovuustaso käyttötaloulosassa on tulosalue siten, että toimintatulojen ja -menojen nettomäärä on sitova.

*) Investointien osalta sitovuustaso on määritelty hankekohtaisesti arvioiduksi nettomäärärahaksi.

Investointien osalta sitovuustasot on esitetty talousarvion investointiosassa.

6 KÄYTTÖTALOUSOSA

Strategisen johtamisen palvelualue, milj. €

Toimintatuotot 0,21
Toimintamenot -6,56
Toimintakate -6,35

Hyvinvoivan haminalaisen palvelualue, milj. €

Toimintatuotot 2,22
Toimintamenot -40,06
Toimintakate -37,84

Vetovoimaisen Haminan palvelualue, milj. €

Toimintatuotot 28,27
Toimintamenot -30,63
Toimintakate -2,36

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	30 985 475	32 471 000	30 569 800	30 569 800	31 709 800	30 659 300
MYYNTITUOTOT	7 940 745	8 880 000	7 834 000	7 834 000	8 729 000	7 934 000
MAKSUTUOTOT	742 433	818 700	717 500	717 500	717 500	717 500
TUET JA AVUSTUKSET	2 125 926	1 652 300	739 000	739 000	969 000	729 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	20 176 372	21 120 000	21 279 300	21 279 300	21 294 300	21 278 800
VALM.OMAAAN KÄYTTÖÖN	310 128	381 500	135 500	135 500	135 500	135 500
TOIMINTAKULUT	-80 504 249	-80 993 400	-77 255 100	-77 255 100	-78 347 400	-77 698 200
HENKILÖSTÖKULUT	-37 810 101	-38 560 800	-35 117 600	-35 117 600	-35 557 600	-35 689 700
PALVELUJEN OSTOT	-19 227 598	-19 236 300	-18 709 100	-18 709 100	-19 407 600	-18 790 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-5 786 536	-5 716 700	-5 076 900	-5 076 900	-5 118 700	-5 068 800
AVUSTUKSET	-3 102 328	-3 042 500	-3 588 500	-3 588 500	-3 538 500	-3 538 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 577 686	-14 437 100	-14 763 000	-14 763 000	-14 725 000	-14 611 200
TOIMINTAKATE	-49 208 646	-48 140 900	-46 549 800	-46 549 800	-46 502 100	-46 903 400
POISTOT JA ARVONAL.	-7 594 014	-8 935 900	-8 671 000	-8 671 000	-8 409 000	-8 479 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-7 594 014	-8 935 900	-8 671 000	-8 671 000	-8 409 000	-8 479 600
VYÖRYTYSERÄT	0	10 638				
YHTEENSÄ	-56 802 660	-57 066 162	-55 220 800	-55 220 800	-54 911 100	-55 383 000

6.1 Kaupunginvaltuusto

Toimielin	KAUPUNGINVALTUUSTO
Tulosalue	Kaupunginvaltuusto
Tulosyksiköt	Kaupunginvaltuusto

Tehtävä

Kaupunginvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa myös muille toimielimille.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTAKULUT	-212 510	-205 000	-174 900	-174 900	-176 700	-178 700
HENKILÖSTÖKULUT	-167 409	-137 700	-124 000	-124 000	-125 200	-126 500
PALVELUJEN OSTOT	-23 167	-42 800	-34 700	-34 700	-35 300	-36 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-3 953	-10 100	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-17 981	-14 400	-15 200	-15 200	-15 200	-15 200
TOIMINTAKATE	-212 510	-205 000	-174 900	-174 900	-176 700	-178 700
SUUNNITELMAPOISTOT	-2 754	-3 500				
VYÖRYTYSERÄT	-41 790	-39 885	-30 700	-30 700		
YHTEENSÄ	-257 053	-248 385	-205 600	-205 600	-176 700	-178 700

TALOUSARVION 2025 PERUSTELUT

Talousarvio sisältää valtuuston kokoukset, iltakoulut, seminaarit, koulutukset, materiaalit, valtuustoryhmien neuvottelukunnan toiminnan sekä mm. valtuutettujen laite- ja ICT-kustannukset. Suurin osa menoista koostuu kokouspalkkioista (henkilöstökulut).

Valtuustokausi vaihtuu 1.6.2025. Budjetissa on huomioitu valtuustokauden vaihtumiseen liittyvät kustannukset. Uuden valtuuston koosta kaupunginvaltuuston tulee päättää 31.12.2024 mennessä. Valtuuston koko osaltaan vaikuttaa myös kaupunginvaltuuston vuoden 2025 talousarvioon ja siinä pysymiseen.

6.2 Tarkastustoimi

Toimielin	TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tulosalue	Tarkastustoimi
Tulosyksiköt	Tarkastustoimi

Tehtävä

Kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, kunnanvaltuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTAKULUT	-34 007	-46 200	-35 400	-35 400	-35 900	-36 500
HENKILÖSTÖKULUT	-14 014	-14 500	-14 500	-14 500	-14 600	-14 800
PALVELUJEN OSTOT	-19 689	-31 600	-20 900	-20 900	-21 300	-21 700
MUUT TOIMINTAKULUT	-303	-100				
TOIMINTAKATE	-34 007	-46 200	-35 400	-35 400	-35 900	-36 500
VYÖRYTYSERÄT	-3 839	-3 254	-2 100	-2 100		
YHTEENSÄ	-37 845	-49 454	-37 500	-37 500	-35 900	-36 500

TALOUSARVION 2025 PERUSTELUT

Tarkastuslautakunnan talousarvio sisältää tarkastuslautakunnan toiminnasta ja tilintarkastuksesta aiheutuvat kustannukset sekä sidonnaisuusrekisterin ylläpitokustannukset.

Hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut ostetaan BDO Audiator Oy:ltä.

Tarkastuslautakunnan arviointikohteina vuonna 2025 ovat ympäristön ja rakentamisen valvonta sekä johtaminen ja hallinto. Lisäksi konserniyhteisöt, omistajaohjaus ja liikelaitoksen toiminta ovat tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteina.

6.3 Strateginen johtaminen

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Strateginen johtaminen
Tulosyksiköt	Konsernijohto ja Yleinen hallinto ja edunvalvontatehtävät
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Tehtävä

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta, laillisuuden valvonnasta sekä konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Tulosalue vastaa myös kaupungin tietohallinnosta ja viestinnästä. Tulosalue sisältää myös kaupunginjohtajan toiminnan, vanhat eläkevastuut sekä työterveyshuollon kustannukset.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTATUOTOT	4 943	1 000	163 700	163 700	163 700	163 700
MYYNITITUOTOT	2 853	1 000	3 700	3 700	3 700	3 700
TUET JA AVUSTUKSET	90		160 000	160 000	160 000	160 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 000					
TOIMINTAKULUT	-3 275 311	-2 823 900	-4 265 300	-4 265 300	-4 084 600	-4 142 500
HENKILÖSTÖKULUT	-715 190	-720 500	-1 745 600	-1 745 600	-1 805 300	-1 823 200
PALVELUJEN OSTOT	-1 992 989	-1 743 400	-2 280 000	-2 280 000	-2 039 600	-2 079 600
AINEET, TARV. JA TAV.	-95 419	-29 700	-19 200	-19 200	-19 200	-19 200
AVUSTUKSET	-63 450	-40 000				
MUUT TOIMINTAKULUT	-408 262	-290 300	-220 500	-220 500	-220 500	-220 500
TOIMINTAKATE	-3 270 368	-2 822 900	-4 101 600	-4 101 600	-3 920 900	-3 978 800
SUUNNITELMAPOISTOT	-20 440	-17 700				
VYÖRYTYSERÄT	873 705	837 125	2 625 800	2 625 800		
YHTEENSÄ	-2 417 103	-2 003 475	-1 475 800	-1 475 800	-3 920 900	-3 978 800

TALOUSARVION PERUSTELUT 2025

Tulosalue sisältää kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan sekä viestinnän ja tietohallinnon toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Tulosalue sisältää myös maakuntaliiton, Kuntaliiton, seutuneuvottelukunnan ja verotuksen yhteiskustannukset.

Tulosalueelle on siirretty johdon asiantuntijapalveluista työterveyshuollon kustannukset sekä vanhat eläkevastuut. Nämä korottavat tulosalueen talousarviota. Muutokset on huomioitu jo raamia tehdessä.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Kuntavaalit huhtikuussa 2025 ja valtuustokauden vaihtuminen 1.6.2025 vaikuttavat osaltaan taloussuunnitelma vuosiin.

Vuoden 2025 aikana tietohallinto koordinoi ja siirtää loput palvelut pois vanhoilta ostopalveluna hankituilta alustoilta ja yhtenäistää ne uudelle alustalle. Tämä alentaa tietohallinnon kuluja 25.000 euroa vuodesta 2026 lähtien. Asiantuntijapalveluiden sekä tukipalveluiden tuottaminen siirretään omaan tuotantoon ja mm. ostopalveluna tuotetusta Service Deskistä luovutaan vuoden 2025 aikana, millä saavutetaan noin 180.000 euron säästöt vuodesta 2026 eteenpäin.

Tietohallinto käy lisenssien tarpeen arvioinnin läpi vuoden 2025 aikana koko organisaatiossa. Tällä haetaan päällekkäisyyksien purkamista ja noin 20.000 euron säästöjä vuodesta 2026 lähtien.

Viestintä korvaa ostopalveluina hankittuja asiantuntijapalveluita omalla työllä. Tämä alentaa viestinnän kustannuksia noin 80.000 euroa vuodesta 2026 lähtien.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Poliittisen johtamisjärjestelmän rakennetta päivitetään 1.6.2025 alkaen. Päätökset asiasta tehdään jo loppuvuoden 2024 aikana.

Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistaminen edellyttää aikaisempaa vahvempaa vuorovaikutusta eri toimijoiden kesken sekä yhteistyön merkityksen ymmärtämistä koko kaupungissa. Kuntalaiset pyrkivät vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon ja toimintaan muillakin tavoin kuin äänestämällä kuntavaaleissa. Yhteistyötä ja epävirallisia vaikuttamisfoorumeita on lisättävä.

Kaupungin menestyminen ja kilpailukyvyyn parantuminen edellyttävät viestinnän ja tietohallinnon tarjoamien mahdollisuuksien monipuolisempaa hyödyntämistä. Kuntalaisten osallisuuden kokemuksen, osallistumisen ja kuulemisen lisääntyminen vaikuttavat kuntakuvaan ja myös kuntalaisten hyvinvoinnin kokemukseen.

Tietohallinto toimii palvelualueiden teknologisessa ja digitaalisessa kehittämisessä kumppanina ja tukee vaihtoehtojen valinnassa sekä ohjaa ja neuvoo järjestelmien ja työvälineiden käytössä. Tietohallinto vastaa myös teknologioiden yhteensovittamisesta.

Viestintä tuottaa viestinnän asiantuntijapalveluita koko organisaatiolle sekä vastaa viestinnän kehittämisestä. Viestintä myös tukee Google-työkalujen käyttöönottoa ja käytön tehostamista sekä tuottaa tukipalvelua tukemaan tätä siirtymää. Viestintä johtaa ja koordinoi myös viestintäverkoston toimintaa. Viestintä vastaa Haminan brändin uudistamisesta ja sen kehittämisestä.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Kaupunginhallitus jatkaa omalta osaltaan kehittämistyössä mukana oloa ja pyrkii kehittämään omaa toimintaansa. Kaupunginhallituksen tuki kaupungin henkilöstölle kehittämistyössä on elintärkeä. Haminan kaupungissa suhtaudutaan myönteisesti kehittämiseen ja asioiden uudistamiseen.

Sisäistä viestintää tehostetaan hyödyntämällä Portin ominaisuuksia entistä enemmän. Viestintäverkoston roolia oman vastuualueen tiedottamisessa lisätään edelleen. Verkostoon osallistuville työntekijöille mahdollisesta viestintätyöstä osana perustyötä.

Asukkaille kohdennettua jatkuvaa viestintää ja osallisuusmahdollisuuksia kaupungin kehittämiseen jatketaan kaupunki mobiilisovelluksen avulla ja uusien verkkosivujen avulla. Lisäksi päätösviestintää tehostetaan

Osallistavaan budgeointiin kaupunginhallituksen kustannuspaikalle on varattu 50.000 euron määräraha.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan edistämällä resurssien käyttöä tulosityksiköissä ja tulosityksiköiden välillä sekä tulosalueiden välisellä yhteistyöllä. Tehtävänkuvia uudistetaan vastaamaan muutostarpeita, ja erityisesti palveluosaamista sekä digiosaamista lisätään.

Tiedolla johtaminen (johdon raportointi) selkeyttää toimintaa, mahdollistaa suunnitelmallisen työtteen ja toiminnan jatkuvan seurannan. Käytettävissä on ajan tasalla olevaa tietoa, jota voidaan hyödyntää jatkuvassa toimintojen kehittämisessä ja päätöksenteossa.

Tietohallinto ja viestintä tehostavat yhteistoimintaa ja hakevat kokonaisvaltaista hyötyä saman työnohjausjärjestelmän sekä yhtenäisten toimintamallien kautta. Viestintä panostaa myös oman osaamisen laajempaan hyödyntämiseen ostopalveluiden sijasta.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Kaupunginjohtaja	1	1	1	1
Osallisuusjohtaja	0,4	0	0	0
Viestintäasiantuntija	1	0	0	0
Viestintäkoordinaattori	1	1	1	1
Markkinointisuunnittelija	1	1	1	1
Tietohallintopäällikkö	1	1	1	1
ICT-suunnittelija	1	1	1	1
ICT-kehittäjä	1	1	1	1
ICT-tukihenkilö	1	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	8,4	7	7	7

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 943	1 000	163 700	163 700	163 700	163 700
MYYNTITUOTOT	2 853	1 000	3 700	3 700	3 700	3 700
TUET JA AVUSTUKSET	90		160 000	160 000	160 000	160 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 000					
TOIMINTAKULUT	-2 729 445	-2 282 900	-3 695 200	-3 695 200	-3 503 100	-3 549 600
HENKILÖSTÖKULUT	-715 190	-720 500	-1 745 600	-1 745 600	-1 805 300	-1 823 200
PALVELUJEN OSTOT	-1 447 424	-1 202 400	-1 709 900	-1 709 900	-1 458 100	-1 486 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-95 419	-29 700	-19 200	-19 200	-19 200	-19 200
AVUSTUKSET	-63 450	-40 000				
MUUT TOIMINTAKULUT	-407 962	-290 300	-220 500	-220 500	-220 500	-220 500
TOIMINTAKATE	-2 724 502	-2 281 900	-3 531 500	-3 531 500	-3 339 400	-3 385 900
SUUNNITELMAPOISTOT	-20 440	-17 700				
VYÖRYTYSERÄT	881 005	844 980	2 634 200	2 634 200		
YHTEENSÄ	-1 863 937	-1 454 620	-897 300	-897 300	-3 339 400	-3 385 900

TALOUS

Konsernijohton tulosalue pitää sisällään hyvin erilaisia menoja (kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan kulut, vanhat eläkevastuut sekä työterveyshuollon, viestinnän ja tietohallinnon kulut). Tätä rakennetta tullaan muuttamaan vuoden 2026 talousarvioon.

Kaupunginhallituksen kokouspalkkioihin on budjetoitu noin 87.500 euroa (henkilöstökulut). Kaupunginhallituksen kustannuspaikalta maksetaan myös Raatihuoneen 2. kerroksen tilojen sisäinen vuokra (noin 108.000 euroa) ja osallistavaan budjetointiin on varattu 50.000 euroa. Nämä kustannukset on budjetoitu kaupunginhallituksen talousarvion muihin kuluihin. Kaupunginhallituksen alaisuuteen on siirretty myös sponsorointi määrärahat (50.000 euroa) viestinnän kustannuspaikalta.

Kaupunginjohtajan kustannuspaikalla on pääasiassa vain kaupunginjohtajan palkkakulut (168.000 euroa) ja edustusmenot.

Työterveyshuoltoon on budjetoitu 350.000 euroa. Kelakorvauksina kaupunki saa takaisin lähes puolet työterveyshuollon kustannuksista (tuet ja avustukset 160.000 euroa).

Vanhat eläkevastuut (noin 1.000.000 euron suuruiset henkilöstökulut) on kirjattu konsernijohton kustannuksiksi, jotka vyörytetään tilinpäätöksessä toimialoille.

Viestinnän kustannuspaikka pitää sisällään henkilöstökuluja 119.000 euroa. Viestinnän ICT-palvelut (80.000 euroa) sisältää Haminan verkkosivut, Haminan sovelluksen sekä Fonecta Kontakti Pro -palvelun. Painatukset, ilmoitukset ja markkinointi (56.000 euroa) pitää sisällään lähinnä Reimarin ilmoitukset sekä pienemmät ilmoitukset ja painatukset.

Tietohallintoon on varattu henkilöstömenoja 272.000 euroa. Tietohallinnon ICT-palveluihin on budjetoitu 930.000 euroa, joka koostuu suurimmaksi osaksi tietoliikennepalveluista (290.000 euroa), lisenssikustannuksista (270.000 euroa, konosalipalveluista (156.000 euroa) sekä tietoturvapalveluista (60.000 euroa). Kaupunki on tehnyt tietoisia tietoteknisiä valintoja, jotka näkyvät mm. ICT-kustannuksissa. Suunnitteluvuosina kaupungin tietohallinnon menot tulevat alentumaan, kun KS Tiedon kalliista palvelusopimuksesta irtaudutaan.

Yleinen hallinto ja edunvalvonta

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTAKULUT	-545 866	-541 000	-570 100	-570 100	-581 500	-592 900
PALVELUJEN OSTOT	-545 566	-541 000	-570 100	-570 100	-581 500	-592 900
MUUT TOIMINTAKULUT	-300					
TOIMINTAKATE	-545 866	-541 000	-570 100	-570 100	-581 500	-592 900
VYÖRYTYSERÄT	-7 300	-7 855	-8 400	-8 400		
YHTEENSÄ	-553 166	-548 855	-578 500	-578 500	-581 500	-592 900

TALOUS

Tulosyksikkö sisältää mm. maakuntaliiton, Kuntaliiton, seutuneuvottelukunnan ja verotuksen yhteiskustannukset. Yhteisöjen jäsenmaksut ovat yleensä sidottuja asukasluukuun, mutta maakuntaliiton jäsenmaksu on sidottu verotulojen kehitykseen, minkä johdosta maakuntaliiton vuoden 2025 jäsenmaksu nousee noin 13.000 euroa.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Johdon asiantuntijapalvelut
Tulosyksiköt	Hallintopalvelut, Henkilöstöpalvelut, Talouspalvelut, Vaalit
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Hallintojohtaja, Talousjohtaja

Tehtävä

Tukea demokraattista päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista johtamista, huolehtia kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuudesta, luoda yhteistyössä ydinprosessien kanssa edellytyksiä sille, että kaupunkilaisille tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja taloudellisia sekä tuottaa ydinprosesseille hallinto-, talous- ja henkilöstöpalveluita. Tulosalue vastaa myös kaupungin asiointipalvelu Rinkelistä ja keskitetystä arkistoinnista.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTATUOTOT	252 692	308 700	44 000	44 000	44 000	44 000
MYYNTITUOTOT	33 728	37 200	43 000	43 000	43 000	43 000
TUET JA AVUSTUKSET	194 146	270 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT	24 818	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000
TOIMINTAKULUT	-3 572 610	-3 877 400	-2 080 700	-2 080 700	-2 084 300	-2 005 700
HENKILÖSTÖKULUT	-2 409 828	-2 679 400	-1 284 100	-1 284 100	-1 296 700	-1 309 400
PALVELUJEN OSTOT	-967 962	-1 019 900	-644 800	-644 800	-635 800	-544 500
AINEET, TARV. JA TAV.	-21 805	-23 600	-22 800	-22 800	-22 800	-22 800
AVUSTUKSET	-3 000	-3 000				
MUUT TOIMINTAKULUT	-170 014	-151 500	-129 000	-129 000	-129 000	-129 000
TOIMINTAKATE	-3 319 918	-3 568 700	-2 036 700	-2 036 700	-2 040 300	-1 961 700
SUUNNITELMAPOISTOT	-9 392					
VYÖRYTYSERÄT	3 124 471	3 215 119	1 627 800	1 627 800		
YHTEENSÄ	-204 840	-353 581	-408 900	-408 900	-2 040 300	-1 961 700

TALOUS

Johdon asiantuntijapalveluiden taloutta haastaa kasvavat ICT-menot. Budjetti koostuu pääosin henkilöstömenoista (noin 1,2 miljoonaa euroa) sekä pakollisten järjestelmien kustannuksista. Myös muita pakollisia, koko organisaatiota koskevia menoja kirjataan johdon asiantuntijapalveluiden menoksi (esim. Postin vuosimaksut).

Kuntavaalien järjestäminen on täysin kunnan vastuulla eikä valtio kompensoi kustannuksia mitenkään. Tämä näkyy myös johdon asiantuntijapalveluiden tulosalueen kustannuksissa. Aluevaalien järjestämisestä on mahdollista saada vähäisiä korvauksia valtiolta, mutta niiden varaan vaalien budjetointia ei kannata jättää.

Johdon asiantuntijapalveluiden talousarviosta on vuodelta 2025 poistettu työterveyshuollon kustannukset sekä vanhat eläkevastuut (siirretty kaupunginhallituksen alaisuuteen).

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Johdon asiantuntijapalveluiden toiminta on vakiintunut nykytasolleen eikä merkittäviä muutoksia ole tiedossa. Talouspalveluissa on saatavilla säästöjä suunnitelmavuosille uudistamalla prosesseja sekä sähköisiä järjestelmiä. Riskinä johdon asiantuntijapalveluissa kuitenkin on, että pakollisten järjestelmien (Populus, Tweb, Cloudia jne.) kustannukset nousevat vuodelta. Talouspalveluissa on lähdetty pilotoimaan uutta taloushallinnon sovellusta, jonka käyttöönottoa valmistellaan vuoden 2027 alusta lukien. Toiminnallisten parannusten ja prosessien tehostamisen lisäksi uusi järjestelmä toisi taloudellista säästöä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Johdon asiantuntijapalveluiden roolissa korostuu asiantuntijoiden osaamisen hyödyntäminen tuottavuuden edistämiseksi. Digitalisaation nopea kehittyminen on muuttanut tukipalveluprosesseja vähentäen henkilöstötarvetta. Muuttuva työ edellyttää jatkuvaa oppimista ja uudistumista.

Talouspalveluiden tuelle talouden suunnittelussa ja seurannassa on palvelualueilla tunnistettu selkeä tarve. Talouspalveluiden uudelleen organisointia on valmisteltu syksyllä vuodelle 2025 uuden organisaation tarpeisiin vastaamiseksi. Talouspalveluihin perustetaan kolmen hengen controller-tiimi. Jokaiselle palvelualueelle nimetään controller talouden suunnittelun ja seurannan tueksi. Tiimi toimii talousjohtajan alaisuudessa ja ohjauksessa.

Operatiivinen organisaatio sekä poliittinen johtamisjärjestelmä ja poliittiset päätöksentekijät tarvitsevat hallinnollisia asiantuntijapalveluita, joita johdon asiantuntijapalvelut tuottavat.

SITOVAT TAVOITTEET

Kaupungin talousarvion luvussa 2.3. on esitetty kaupungin strategiaan kirjatut strategiset painopisteet ja tavoitteet. Kaupunkistrategian toteutumista arvioidaan talousarvioon kirjattujen strategisten mittareiden avulla. Vuodelle 2025 ei enää laadita valiokuntien käyttösuunnitelmia. Strategiaa toteuttavat toimenpiteet sisällytetään talousarvioon tai käsitellään erikseen valiokunnissa.

Johdon asiantuntijapalveluiden päämääränä on tukea ydinprosesseja kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin saavuttamiseksi huomiota tullaan kiinnittämään taloudellisiin tavoitteisiin, ennakoivaan henkilöstövoimavarojen resursointiin ja osallistavaan päätöksentekoon.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Hallintopalvelut

Hallintopalveluista on koostettu kokonaisuus, joka palvelee koko organisaatiota sekä ulkoisia asiakkaita. Hallintopalveluihin sisältyvät kirjaamo, kokous- ja asianhallinta, arkisto, assistenttipalvelut, hankinta-, sopimus ja lakineuvonta sekä asiointipalvelu Rinkeli, jossa hoidetaan mm. Poliisin löytötavaroita.

Hallintopalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea luottamushenkilötoimintaa, avustaa viranhaltijoita sekä tarjota asiakaslähtöistä ja korkealaatuista asiakaspalvelua sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille.

Huhtikuussa 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit, mikä sitoo hallintopalveluiden resursseja. Lisäksi valtuustokauden vaihtuminen 1.6.2025 vaikuttaa merkittävästi hallintopalveluiden toimintaan, koska se vaikuttaa merkittävästi mm. kokoushallintaan ja päätöksenteko prosesseihin. Uudet valtuutetut pitää myös perehdyttää luottamustehtäviinsä.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut muodostuvat henkilöstöhallinnollisista asiantuntijapalveluista sekä palkanlaskennasta. Hallintojohtaja johtaa henkilöstöpalveluita. Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on varmistaa, että työterveys sopimuksen mukainen palvelutaso saavutetaan ja työkyvyn johtamisen toimintamallit saadaan sujuvasti käyttöön. Henkilöstöpalvelut ja palkkalaskenta neuvovat ja avustavat kaupungin henkilöstöä ja esihenkilöitä palvelussuhde- ja palkka-asioissa.

Talouspalvelut

Talouspalvelut tuottavat tietoa kaupungin eri tulosalueiden toiminnan tuloksellisuuden arvioimiseksi ja päätöksenteon tueksi. Talouspalveluiden keskeinen tehtävä on myös mahdollistaa talouden johtamiseen ja suunnitteluun tarvittava oikea-aikainen talousdata ja tieto tulosalueille. Kaupunkikonsernin seuranta, talouden ohjaus ja yhteistyön merkitys konserniyhtiöiden johdon kanssa korostuu jatkossa entisestään.

Tulosalueiden vastuulla on huolehtia omasta taloudestaan ja sen seurannasta. Osana vuoden 2025 organisaatiouudistusta talouspalveluiden rakennetta uudistetaan, mikä mahdollistaa controller-tiimin perustamisen ja jokaiselle palvelualueelle nimetyt, oman controllerin. Tämä vahvistaa talouspalveluiden roolia taloudesta vastaavien viranhaltijoiden ja tulosalueiden tukena sekä parantaa merkittävästi talouden johtamiseen tarvittavaa organisaation sisäistä tiedonkulkua.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Sähköinen arkistointi on ollut jo vuosia johdon asiantuntijapalveluiden työlliställä, mutta se on iso kehittämisprosessi, jota ei ole pystytty viemään maaliin resurssipulan vuoksi. Sähköistä arkistointia on kuitenkin toteutettu vaiheittain. Vuoden 2023 aikana digitoitiin vanhat pöytäkirjat. Johdon asiantuntijapalveluiden prosessien kehittämistä digitalisaatiota hyödyntäen jatketaan yhä.

Vuoden 2024 aikana kaupungin arkistot on käyty läpi ja siirretty uusiin tiloihin ja tehty tarpeelliset seulonnat ja poistot.

Viime vuosina on otettu vaiheittain käyttöön uusi sähköinen talousdokumentti, johon on integroitu kirjanpidon ja taloussuunnittelun eurotaulukot. Osavuosisikatsaukset ja talousarviot on jo laadittu uuden sähköisen talousdokumentin avulla. Vuoden 2024 tilinpäätös tullaan laatimaan sähköistä talousdokumenttia hyödyntäen.

Vuoden 2024 alusta alkaen kaupunki ei enää ole vastaanottanut paperisia laskuja, vaan kaikki laskut tulee toimittaa verkkolaskuina.

Vuonna 2024 tehtiin päätös uuden taloudenohjausjärjestelmän pilotoinnista. Uudelta ohjelmistoratkaisulta haettavien toiminnallisten hyötyjen maksimoimiseksi talouspalveluiden prosessit tullaan auditoimaan vuoden 2025 aikana.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Hallintopalveluissa henkilöstömitoitus on sopiva eikä tuottavuutta ole saatavissa henkilömitoitusta tiukentamalla. Tuottavuutta on mahdollista parantaa toimintaprosesseja tehostamalla ja turhasta byrokratiasta luopumalla. Lean-ajatusmalli on vahvasti hallintopalveluiden toiminnan ytimessä. Muiden toimialojen toimintoja pyritään tilanteen ja tarpeen mukaan keskittämään asiointipalvelu Rinkeliin, kuten Waltti-kortin myyntiä. Hallintopalveluiden henkilöstö tukee myös Poliisin palveluita Haminassa.

Riskien hallinnan ja työhyvinvoinnin näkökulmasta henkilöstöpalveluiden henkilöstömäärää on ollut välttämätöntä vakiinnuttaa 2,5 henkilötyövuoteen. Palkanlaskennan henkilöstömitoitus on vakiintunut 4 henkilötyövuoteen. Palkanmaksu ja lakisääteiset henkilöstöhallinnon tehtävät (mm. työsuojaus) ovat pystyttävä hoitamaan kaikesta huolimatta. Vuodesta 2024 lähtien Haminan kaupunki on hoitanut myös Virolahden ja Miehikkälän kuntien palkanlaskennan.

Talouspalveluissa on jo tähän mennessä pystytty vähentämään manuaalista työtä, mutta prosesseja arvioimalla, osaamista kasvattamalla ja uuden taloushallinto-ohjelmiston kehittämiseen aktiivisesti osallistumalla tuottavuutta voidaan nostaa merkittävästi. Henkilöstömitoitusta on tarkistettu eläköitymisten yhteydessä.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Hallinnon asiantuntija	1	1	1	1
Hallintojohtaja	1	1	1	1
Johdon assistentti	1	1	1	1
Palveluassistentti	2	2	2	2
Henkilöstökoordinaattori	1	1	1	1
Palkka-asiantuntija	4	4	4	4
Työhyvinvointipäällikkö (ent. henkilöstöpäällikkö)	1	1	1	1
Talusasiantuntija (controller)	0	3	3	3
Talousjohtaja	1	1	1	1
Taloussihteeri	2	4	4	4
Taloussuunnittelija	2	0	0	0
Kirjanpito-päällikkö	1	0	0	0
Laskentasihteeri	2	0	0	0
Henkilötyövuodet yhteensä	19	19	19	19

Hallinto- ja henkilöstöpalveluissa henkilöstöresurssi ovat nyt toiminnan vaatimalla tasolla. Merkittäviä muutoksia ei ole lähivuosina tiedossa.

Talouspalveluissa on huomioitu eläköitymiset ja henkilöstöresurssit ovat nyt vakiintumassa. Talouspalveluissa tehdään auditointi vuoden 2025 aikana.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Digitaalisuus on muuttanut työtä ja haastaa uuden oppimiseen, mikä saattaa vaikuttaa työssäjaksamiseen. Chromebookkien käyttö on hetkellisesti voinut hidastaa toimintoja, mutta pitkässä juoksussa se lisää tehokkuutta ja tuo säästöjä. Eläköitymisten johdosta henkilöstön määrä on vähentynyt, mikä on vaikuttanut muiden työntekijöiden työssäjaksamiseen ja työhyvinvointiin. Joidenkin palveluiden henkilöstömitoitus on hyvin tiukka, jolloin pidempiaikaiset poissaolot voivat synnyttää suurenkin riskin palveluiden toimivuuteen ja saatavuuteen.

Yleisen maailmantilanteen seurauksena hybrdivaikuttaminen ja palvelunestohyökkäykset tulee huomioida johdon asiantuntijapalveluiden toiminnassa entistä paremmin. Palkanmaksu ja rahaliikenne on turvattava kaikissa olosuhteissa. Tiivis ja saumaton yhteistyö tietohallinnon kanssa on välttämätöntä.

Hallintopalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	7 580	8 900	7 400	7 400	7 400	7 400
MYYNTITUOTOT	7 580	8 900	7 400	7 400	7 400	7 400
TOIMINTAKULUT	-459 576	-435 000	-404 400	-404 400	-408 100	-412 100
HENKILÖSTÖKULUT	-270 891	-260 500	-262 300	-262 300	-264 900	-267 400
PALVELUJEN OSTOT	-84 276	-94 200	-75 500	-75 500	-76 600	-78 100
AINEET, TARV. JA TAV.	-5 437	-7 800	-5 100	-5 100	-5 100	-5 100
MUUT TOIMINTAKULUT	-98 973	-72 500	-61 500	-61 500	-61 500	-61 500
TOIMINTAKATE	-451 996	-426 100	-397 000	-397 000	-400 700	-404 700
VYÖRYTYSERÄT	154 945	191 632	124 100	124 100		
YHTEENSÄ	-297 052	-234 468	-272 900	-272 900	-400 700	-404 700

TALOUS

Hallintopalveluiden menot koostuvat pääasiassa henkilöstökuluista 262.000 euroa (4 htv + hallintojohtaja 0,6 htv) sekä palveluiden ostoista 75.000 euroa (lakisääteiset järjestelmät, kuten asianhallinta- ja kokoushallintajärjestelmä TWEB, ml. luottamushenkilöportaali sekä Cludia-hankintajärjestelmän kulut). Lisäksi hallinnosta maksetaan mm. Postin palvelumaksut sekä arkistotilojen sisäiset vuokrat.

Henkilöstöpalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	164 529	173 400	20 200	20 200	20 200	20 200
MYYNITUOTOT	11 001	11 900	19 200	19 200	19 200	19 200
TUET JA AVUSTUKSET	150 579	160 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 950	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000
TOIMINTAKULUT	-2 278 191	-2 519 900	-778 800	-778 800	-787 900	-797 900
HENKILÖSTÖKULUT	-1 609 311	-1 765 500	-462 800	-462 800	-467 200	-471 900
PALVELUJEN OSTOT	-622 317	-691 700	-268 400	-268 400	-273 100	-278 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-6 169	-12 000	-10 900	-10 900	-10 900	-10 900
AVUSTUKSET	-3 000	-3 000				
MUUT TOIMINTAKULUT	-37 394	-47 700	-36 700	-36 700	-36 700	-36 700
TOIMINTAKATE	-2 113 662	-2 346 500	-758 600	-758 600	-767 700	-777 700
SUUNNITELMAPOISTOT	-9 392					
VYÖRYTYSERÄT	2 364 138	2 272 249	737 700	737 700		
YHTEENSÄ	241 084	-74 251	-20 900	-20 900	-767 700	-777 700

TALOUS

Henkilöstöpalvelut tulosityksikön talousarvio on järkevä jakaa kahteen kokonaisuuteen: henkilöstöpalveluihin ja palkanlaskentaan (toimintakulut noin 490.000 euroa) sekä koko organisaatiota koskevaan henkilöstöhallintoon, joka sisältää mm. työsuojelun, yhteistoiminnan, työkykyä ylläpitävän toiminnan ja virkistystoiminnan (toimintakulut noin 290.000 euroa). Vanhat eläkevastuut ja työterveyshuollon kustannukset ovat siirretty konsernijohdon alaisuuteen.

Henkilöstöpalveluiden henkilöstökulut ovat noin 350.000 euroa, joka käsittää HR:n 2,4 henkilötyövuotta (hallintojohtaja toimii 0,4 htv:n osalta henkilöstöjohtajana) sekä palkanlaskennan 4 henkilötyövuotta. Loput toimintakuluista (noin 140.000 euroa) kohdentuvat mm. henkilöstöhallinnon ja palkanlaskennan ICT-menoihin, Kuntatyönantajien jäsenmaksuun (noin 20.000 euroa), sisäisiin vuokriin (noin 20.000 euroa) sekä palveluiden ostoihin.

Koko kaupungin henkilöstöä koskevia toimintamenoja on noin 290.000 euroa, josta lähes puolet on Epassi-rahaa. Vuonna 2025 kokoaikaisen työntekijän Epassin suuruus olisi 150 euroa. Toimintamenoilla katetaan myös lakisääteisiä yhteistoiminnan ja työsuojelun menoja ja mm. pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutetun henkilöstökuluja. Henkilöstön muistamiseen (mm. syntymäpäivinä ja eläköitymisen yhteydessä) varatuista lahjarahoista sekä työpaikkaruokailusta on YT-menettelyn yhteydessä päätetty luopua 1.1.2025 alkaen.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	42 646	16 400	16 400	16 400	16 400	16 400
MYYNTITUOTOT	15 148	16 400	16 400	16 400	16 400	16 400
TUET JA AVUSTUKSET	5 630					
MUUT TOIMINTATUOTOT	21 868					
TOIMINTAKULUT	-783 297	-809 200	-799 000	-799 000	-788 900	-695 100
HENKILÖSTÖKULUT	-493 207	-558 400	-479 100	-479 100	-483 900	-488 600
PALVELUJEN OSTOT	-252 736	-219 500	-288 000	-288 000	-273 100	-174 600
AINEET, TARV. JA TAV.	-7 054	-1 900	-3 300	-3 300	-3 300	-3 300
MUUT TOIMINTAKULUT	-30 301	-29 400	-28 600	-28 600	-28 600	-28 600
TOIMINTAKATE	-740 651	-792 800	-782 600	-782 600	-772 500	-678 700
VYÖRYTYSERÄT	608 085	760 234	773 300	773 300		
YHTEENSÄ	-132 566	-32 566	-9 300	-9 300	-772 500	-678 700

TALOUS

Talouspalveluiden kustannukset muodostuvat pääasiassa kahdeksan henkilön palkkakustannuksista sekä ohjelmistokustannuksista, joihin vuodelle 2024 on varattu noin 222.000 euroa. Vuonna 2024 uuden taloushallintojärjestelmän pilotointiin ja prosessien auditointiin on varattu erikseen määrärahaa. Vakuutusmeklarin palkkiot ja pankkipalveluiden kustannukset kirjataan myös talouspalveluille. Johdon työpöydän kehittämisestä aiheutuvat kustannukset jakautuvat talouspalveluiden ja tietohallinnon kesken.

Uuden, pilotoinnissa olevan taloushallintoratkaisun käyttöönotto vuoden 2027 alusta lukien pienentäisi järjestelmäkustannuksia arviolta noin 80.000 euroa. Toiminnallisten parannusten ja hyötyjen lisäksi kustannussäästö, noin 10 % nettomenoista olisi merkittävä.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	37 937	110 000				
TUET JA AVUSTUKSET	37 937	110 000				
TOIMINTAKULUT	-51 546	-113 300	-98 500	-98 500	-99 400	-100 600
HENKILÖSTÖKULUT	-36 420	-95 000	-79 900	-79 900	-80 700	-81 500
PALVELUJEN OSTOT	-8 633	-14 500	-12 900	-12 900	-13 000	-13 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-3 146	-1 900	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 346	-1 900	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
TOIMINTAKATE	-13 609	-3 300	-98 500	-98 500	-99 400	-100 600
VYÖRYTYSERÄT	-2 697	-8 997	-7 300	-7 300		
YHTEENSÄ	-16 306	-12 297	-105 800	-105 800	-99 400	-100 600

TALOUS

Huhtikuussa 2025 järjestetään samanaikaisesti sekä alue- että kuntavaalit. Valtio ei kompensoi kuntavaalien järjestämiseen liittyviä kustannuksia. Aluevaalien osalta on mahdollista saada vähäisiä korvauksia selvästi aluevaaleista johtuvista kustannuksista. Siksi talousarvioon ei ole budjetoitu tuloja. Vaalien samanaikaisuus tuo tiettyä säästöä, mutta käytännössä työmäärä esimerkiksi ennakoäänten käsittelyssä ja ääntenlaskennassa kaksinkertaistuu.

Vaalien talousarvioon on varattu noin 80.000 euroa henkilöstökuluja kokouspalkkioita ja muita vaalien hoitamiseen liittyviä palkkioita varten. Ennakoäänestys hoidetaan lähtökohtaisesti kaupungin oman henkilöstön voimin. Ääntenlaskentaan tullaan tarvitsemaan lisäapua. Kuntavaalien järjestäminen lisää myös keskusvaalilautakunnan kokouksien määrää, koska keskusvaalilautakunta vastaa niin ehdokasasettelusta kuin vaalituloksen vahvistamisesta.

6.4 Hyvinvoiva haminalainen

Toimielin	KASVATUS JA KOULUTUS -VALIOKUNTA
Tulosalue	Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Tulosyksiköt	Varhaiskasvatuksen hallinto ja kasvatuksen tuki, Opetus- ja nuorisopalvelut, Varhaiskasvatus
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Kasvatus- ja koulutusjohtaja

Tehtävä

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden ydintehtävä on tuottaa lasten ja nuorten sekä perheiden tarpeiden mukaisia lakisääteisiä, laadukkaita ja monipuolisia kasvatus- ja koulutuspalveluja, jotka sisältävät myös nuorisopalvelut. Lisäksi kasvatus- ja koulutuspalvelut vastaavat Haminan kaupungin kansalaisopiston toiminnasta.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden palvelukokonaisuuteen kuuluu lakisääteisten palveluiden lisäksi lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia edistäviä, vapaaehtoisia palveluja. Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä keskeisinä periaatteina ovat lapsen ja vanhemmuuden arvostaminen, hyvän lapsuuden ja nuoruuden rakentaminen yhteistyössä huoltajien kanssa.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista ja toiminnan vaikutuksia arvioidaan opetuksen laadun, yhteisöllisyyden ja osallisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	2 719 386	1 933 500	1 567 300	1 567 300	1 567 300	1 566 800
MYYNITUOTOT	610 106	567 100	583 800	583 800	583 800	583 800
MAKSUTUOTOT	615 013	546 700	507 500	507 500	507 500	507 500
TUET JA AVUSTUKSET	1 443 005	747 300	461 000	461 000	461 000	461 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	51 263	72 400	15 000	15 000	15 000	14 500
TOIMINTAKULUT	-38 220 153	-38 796 300	-36 940 900	-36 940 900	-36 974 300	-37 061 900
HENKILÖSTÖKULUT	-22 703 153	-22 913 900	-21 697 600	-21 697 600	-21 833 100	-21 959 600
PALVELUJEN OSTOT	-6 890 163	-6 845 000	-6 667 500	-6 667 500	-6 702 500	-6 735 900
AINEET, TARV. JA TAV.	-726 809	-888 000	-664 900	-664 900	-664 700	-656 800
AVUSTUKSET	-612 457	-635 000	-470 000	-470 000	-420 000	-420 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-7 287 571	-7 514 400	-7 440 900	-7 440 900	-7 354 000	-7 289 600
TOIMINTAKATE	-35 500 766	-36 862 800	-35 373 600	-35 373 600	-35 407 000	-35 495 100
SUUNNITELMAPOISTOT	-67 466	-96 700	-221 400	-221 400	-221 400	-221 400
VYÖRYTYSERÄT	-2 360 276	-2 355 177	-2 702 400	-2 702 400		
YHTEENSÄ	-37 928 509	-39 314 677	-38 297 400	-38 297 400	-35 628 400	-35 716 500

TALOUS

Kasvatus- ja koulutuspalveluilla on keskeinen rooli kaupungin toiminnassa, sen tarjotessa laadukasta varhaiskasvatusta, perusopetusta, lukiokoulutusta, vapaata sivistystyötä ja nuorisopalveluita. Osaava ja riittävä henkilöstö on keskeisessä roolissa laadukkaiden, lakisääteisten palveluiden tarjonnassa. Tämän vuoksi tuloslaskelman suurin menoerä ovat henkilöstömenot, joita arvioidaan säännöllisesti.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa lapsi- ja oppilasmäärä ja tuen tarpeet vaikuttavat palveluiden tarpeeseen ja niiden tuottamiseksi tarvittavan henkilökunnan määrään ja osaamistarpeeseen. Palveluverkkoselvityksen mukaisilla toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan siihen, että henkilöstömenot vastaisivat todellista tarvetta lapsimäärien vähentyessä tulevina vuosina.

Kansainvälinen taloustilanne, Ukrainan sota, ja yleinen kustannusten nousu voivat edelleen vaikuttaa myös kasvatuksen ja koulutuksen -toimialan kustannuksiin.

Toimintatuloihin vaikuttaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, joiden huomattava lasku johtuu voimaan tulleesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaista, joka vuosittain pudottaa asiakasmaksukertymää.

Valtionavustuksia tullaan edelleen hakemaan, joilla tuetaan olemassa olevaa toimintaa. Hankerahoituksia haettaessa kiinnitetään kuitenkin erityisesti huomioita omarahoitusosuuden suuruuteen ja hankkeesta mahdollisesti muodostuviin kustannuksiin. Vuonna 2024 alkanut tasa-arvo -hanke jatkuu vuodelle 2025. Hankerahoituksella on palkattu määräaikaista henkilökuntaa perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnan uudelleenorganisoinnin ja resursoinnin tarvetta arvioidaan ja toteutetaan vuonna 2023 vahvistetun palveluverkkoselvityksen mukaisesti. Suunnittelulla pyritään ohjaamaan opetuksen ja kasvatuksen resurssit ja tuki oikein tilanteessa, jossa lapsimäärät vähenevät, niihin yksiköihin, joissa toiminta on tarkoituksenmukaista järjestää varmistaen riittävät tuen ja ohjaamisen resurssit.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimintatuloja kasvatetaan 2025 tarkoituksenmukaisella hanketoiminnalla, joka tukee palveluiden ja toiminnan kehittämistä mm. opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen myöntämien avustusten avulla.

Tilakäyttösuunnittelun avulla pyritään pitämään kiinteistökustannukset mahdollisimman rajallisina. Tämä koskee erityisesti kansalaisopiston toimintaa, jota järjestetään mahdollisimman paljon kaupungin omissa tiloissa.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa henkilöstö nähdään investointina osaamiseen. Panostetaan jatkuvaan kouluttautumiseen, työhyvinvoinnin lisäämiseen ja onnistuneisiin rekrytointeihin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Haminan kaupungin kasvatus- ja koulutuspalveluiden palveluihin, toimintayksiköihin ja asiakkaisiin vaikuttavat keskeisesti palvelurakenteissa, asiakasmäärissä ja tuen järjestämisessä tapahtuvat muutokset.

Sekä varhaiskasvatuksen yksiköiden, että koulujen määrään vaikuttavat lapsi- ja oppilasmäärät. Palveluverkko pyritään pitämään mahdollisimman tarkoituksenmukaisena lapsiperheiden, opetuksen järjestämisen ja kustannusten kannalta. Palveluiden toteuttamisessa huomioidaan palveluverkkoselvityksessä määritellyt toimenpiteet.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa järjestetään lakisääteistä tukea, lasten ja oppilaiden tilanne ja tarpeet huomioon ottaen. Tuen tarve on moninaista, minkä vuoksi monialainen, asiantuntijoiden sujuva yhteistyö ja verkostoissa toimiminen on keskeistä.

Hallitus on antanut eduskunnalle syksyllä 2024 esityksen perusopetuslain muutoksesta. Laki hyväksyttäneen joulukuussa 2024. Muutoksessa nykyinen esi- ja perusopetuksen kolmiportaisen tuen järjestelmä lakkaa 1.8.2025 alkaen, jolloin siirrytään oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin, ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin sekä oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Oppilaskohtaisista tukitoimista tehtäisiin muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös. Lakiesityksen mukaan opetusryhmät muodostettaisiin siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena saavaa oppilasta. Lisäksi suurena muutoksena tulee pidennetyn oppivelvollisuuden muuttuminen varhennetuksi oppivelvollisuudeksi, jolloin lapsen esiopetuksen alkamista varhennetaan ja hänen oppivelvollisuutensa alkaa säädettyä aikaisemmin.

Perusopetuksen valmistavaa opetusta järjestetään Haminassa perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia perusopetuksessa opiskeluun. Valmistava opetus on keskitetty Haminan perusopetuksen yhtenäiskouluihin. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa maahanmuuttajataustaisten lasten ja huoltajien tukena toimii kieli- ja kulttuurierityisopettaja.

Kymenlaakson kuntien, eri toimijoiden ja hyvinvointialueen LAPE-yhteistyö lasten ja perheiden hyväksi jatkuu aktiivisena. Käytännön yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä edesauttaa Haminassa toimiva perhekeskus, jossa toimijoina mukana ovat kaupungin osalta erityisesti lasten tuen palveluita järjestävät tahot.

Hyvinvointikertomuksen indikaattorit antavat tietoa Haminan lapsiperheiden sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnista, jonka edistämiseksi tavoite on positiivisen pedagogiikan keinoin kiinnittää lapset ja nuoret osaksi yhteisöä ja näin ehkäistä kiusaamista ja syrjäytymistä sekä tukea lasten, nuorten ja huoltajien osallisuutta ja yhteistyötä Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimijoiden kanssa.

Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt valtakunnallisesti, ja se näkyy käyttäytymisen pulmien sekä väkivallan ja poissaolojen lisääntymisenä myös Haminan kouluissa. Varhaiskasvatuksen yksiköissä pahoinvointi näkyy lisääntyneenä haasteellisena käyttäytymisenä ja huoltajien uupumisena. Haminassa on alettu vahvistaa yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapoja, otettu käyttöön päivitetty poissaoloihin puuttumisen malli ja käynnistetty kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamallin päivittäminen. Myös toimintayksiköiden turvallisuussuunnitelma päivitetään vuoden 2025 aikana.

Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö sekä väkivallan ennaltaehkäisy nostetaan yhä keskeisemmäksi osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

SITOVAT TAVOITTEET

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden keskeinen strateginen tavoite on mahdollistaa laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen haminalaisille lapsille ja nuorille.

Haminan kaupunki tavoittelee Unicefin Lapsiystävällinen kunta -statusta, jonka seurauksena kasvatus- ja koulutuspalveluissa päätöksenteossa huomioidaan entistä paremmin lapsivaikutukset ja tehdään lapsivaikutusten arviointia.

Sitovana tavoitteena on edelleen oikeanlaisen ja oikea-aikaisen tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, jotta kasvatus- ja opetustyössä asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa.

Vuoden 2025 tavoitteena on ottaa haltuun tuleva perusopetuslain muutos sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden muutokset. Vuoden 2025 aikana laaditaan tuen järjestämisen osalta uudet paikalliset opetussuunnitelmat ja otetaan ne käyttöön 1.8.2025 alkaen. Henkilöstöä perehdytetään kevään 2025 aikana sekä muuttuvaan lakiin että opetussuunnitelmaan, jotta muutos tapahtuisi mahdollisimman sujuvasti.

Positiivista pedagogiikkaa sovelletaan Haminan kaupungin kasvatus- ja koulutuspalveluissa pedagogisena linjauksena. Sitovana tavoitteena säilyy positiivisen pedagogiikan avulla välittävien ihmissuhteiden vahvistaminen ja kiinnittyminen yhteisöön. Tämä antaa keinoja ehkäistä kiusaamista, poissaoloja ja syrjäytymistä. Kiusaamisen vähentämisen painopiste pidetään ennaltaehkäisevässä toiminassa. Kiusaamista ei hyväksytä ja kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan yhteisesti rakennetun mallin mukaisesti.

Nuorisopalveluiden toiminnoissa on otettu käyttöön periaatteet, joiden avulla tehdään niin kohtaamisista kuin fyysisistä tiloista jokaiselle mieluisia avoimuuden, kunnioituksen, kannustuksen ja kuuntelun kautta. Periaatteita laajennetaan myös muihin kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimintoihin.

Erasmus+ toimintaa toteutetaan varhaiskasvatuksessa saksalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Nuorisopalvelut kehittää kansainvälistä nuorisotyötä Erasmus+ ohjelman ja nuorisotyön alueellisen koordinaatiohankkeen kautta. Myös lukio on mukana Erasmus-toiminnassa.

Nuorten osallisuutta vahvistetaan ottamalla nuoret vahvemmin mukaan toimintojen suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen nuorisovaltuuston toiminnan rinnalle opetus- ja kulttuuriministeriön linjaamien nuorten osallisuuskriteerien mukaisesti. Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö sekä väkivallan ennaltaehkäisy nostetaan yhä keskeisemmäksi osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Konkreettisina toimina lisätään muun muassa koulunuorisotyöhön päihde- ja laillisuus oppitunteja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Haminan harrastamisen mallin avulla rakennetaan harrastustoimintaa niin, että mahdollisimman monilla haminalaisilla lapsilla ja nuorilla olisi mieleistä tekemistä vapaa-ajalla ja mahdollisuus kokeilla erilaisia harrastuksia omien kiinnostusten mukaisesti.

Strategisista tavoitteista ekologinen Hamina liittyy kaikkien kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimipaikkojen käytännön toimintaan. Sitovana tavoitteena kestävä elämäntapaa ja kehitystä edistetään joko Vihreä lippu-toimintasuunnitelman tai jonkin muun kestävä kehityksen suunnitelman pohjalta.

Lukiossa tavoitellaan opiskelijamäärän pysymistä vuoden 2024 tasolla. Kaksoistutkinto-yhteistyötä alueen toisen asteen oppilaitosten kanssa jatketaan.

Palveluverkkoselvitys huomioidaan eri yksiköiden toiminnan järjestelyissä, rekrytoinneissa sekä kehittämisessä. Koulukuljetusjärjestelyissä huomioidaan Haminan koulukuljetuksen kesällä 2024 päivitetyt periaatteet, käytössä olevat resurssit sekä palveluiden laatu ja kaikille yhdenvertaiset palvelut.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Palveluiden kysyntään vaikuttavat syntyvyys, perheiden muuttosuunta sekä valtakunnalliset linjaukset. Perheiden valinnat vaikuttavat yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen osuuteen sekä kotihoidon tuen käyttöön. Alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatuspaikkojen lisääntyneeseen kysyntään vaatii lisäresursseja niin tilojen kuin henkilöstön osalta.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja tuen toteutumisen varmistavat riittävä, sitoutunut, ammattitaitoinen, huoltajien kanssa hyvässä yhteistyössä toimiva henkilöstö, joka ottaa huomioon lasten ja perheiden muuttuvat tarpeet.

Esteettömän viestinnän eri menetelmät hyödynnetään toiminnassa ja digiosaamista vahvistetaan. Varhaiskasvatuksessa käyttöön otettu uusi ohjelma Daisy on tuonut sujuvuutta varhaiskasvatuksen arkeen ja yhteistyöhön huoltajien kanssa.

Painopistealueina varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Opetus- ja nuorisopalvelut

Perusopetuksen koulujen määrään vaikuttaa eniten oppilasmäärät ja niiden kehitys. Kouluverkon tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti. Palveluverkkoselvityksessä sekä kaupunkistrategiassa määritellyt toimintamallit ja painotukset huomioidaan koulutuksen järjestämisessä.

Perusopetuksessa toteutetaan opetussuunnitelman mukaista toimintaa huomioiden kaupungin strategiset tavoitteet, positiivinen pedagogiikka, kestävä kehitys ja digitaalinen oppimisen polku. Perusopetuksessa pyritään järjestämään lasten ja nuorten oppimisen tuki huomioiden erilaiset tuen muodot. Osana tuen järjestämistä koulunkäynninohjaajien työpanosta eri kouluille ja ryhmiin, ohjataan suunnitelmallisesti ottamalla huomioon sekä ohjaajien vahvuudet että oppilaiden erityistarpeet.

Hyvinvointialue järjestää esi- ja perusopetuksen sekä lukion opiskeluhoitopalvelut. Hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja kaupungin yhteisiä yhteisöllisen opiskeluhoitopalvelun periaatteita toteutetaan.

Haminan lukio jatkaa vakiintunutta toimintaa tärkeänä osana Haminan kaupungin palveluita. Lukion menestystekijänä on osaava ja pysyvä henkilöstö. Haminan lukion toiminnassa jatketaan hyvää kaksoistutkintoyhteistyötä Ekamin ja Harjun oppimiskeskuksen kanssa.

Nuorisopalveluissa toimintojen painopisteet ovat nuorisotilatyössä, liikkuvassa nuorisotyössä, koulunuorisotyössä ja harrastustoiminnoissa. Koulunuorisotyötä keskitetään yläkoululaisiin ja nivelvaiheisiin (5.-6. luokkalaiset ja siirtyminen toiselle asteelle). Liikkuvaa nuorisotyötä tehdään yhdessä seurakunnan ja vapaaehtoisten kanssa. Työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä toteuttaa Ekamin Rannikkopajat.

Haminan harrastamisen mallia toteutetaan valtionavustuksen avulla, joka on pienentynyt vuosittain ja hankkeen omarahoitusosuus on kasvanut. Toiminnan kehittämisessä huomioidaan lasten ja nuorten toiveet ja käytettävissä olevat resurssit sekä mahdollistetaan harrastamisen mallin tarjoaminen jokaiselle peruskoululle.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan tavoitteena on saada lisää eri-ikäisiä harrastajia ja opiskelijoita kansalaisopiston toimintaan mukaan. Toimintaa laajennetaan mm. verkkopedagogiikkaa kehittämällä ja tarjontaa lisäämällä. Sen ansiosta kansalaisopisto tavoittaa yhä laajemmin osallistujia ympäri Suomea. Kurssitarjontaa suunniteltaessa opiskelijoiden sekä kansalaisopiston opettajien palaute otetaan huomioon. Kansalaisopiston monipuolista kurssitarjontaa tehdään näkyväksi aktiivisella some- ja verkkoviestinnällä.

Vuoden 2025 aikana tehdään yhteistyötä erityisesti toisen asteen oppilaitosten kanssa tarjoamalla vaihtoehtoisia vapaavalintaisia valinnaisaineita.

Taloutta tasapainotetaan mm. yhdistämällä mahdollisuuksien mukaan pieniä ryhmiä, kuitenkin niin että myös taajamien ulkopuolella olevilla seuduilla edelleen voidaan toteuttaa aktiviteetteja ja tarjota mahdollisuuksia yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Taloudessa haetaan tasapainoa suunnitelmavuosina niin, että toimintakulut voitaisiin kattaa toimintatuotoilla ja valtionosuuksilla.

Haminan kansalaisopiston tavoite on toimia vahvana osaamisen ja sivistystyön edistäjänä omalla toimialueellaan.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostetaan edelleen ja hyödynnetään Eduhousen koulutustarjontaa sekä Opetushallituksen rahoittamia koulutussisältöjä. Opetushenkilöstön opetussuunnitelmaosaamista vahvistetaan vuoden 2025 aikana sekä sisäisillä että ulkoisilla koulutuksilla.

Varhaiskasvatuksen opettajille järjestetään mentorointi-toimintaa, joka vahvistaa opettajien pedagogista osaamista

Positiivisen pedagogiikan toimintatapojen vahvistamista jatketaan vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten yhteishenkeä, ryhmäytymistä, yhteisöön kiinnittymistä ja positiivisen minäkuvan kehittymistä. Samalla ehkäistään kiusaamista, poissaoloja ja syrjäytymistä.

Kasvatus- ja koulutuspalvelut kehittää viestintää osana kaupungin viestintäverkostoa ja Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia.

Hankerahoituksia haetaan tukemaan olemassa olevaa toimintaa ja hankerahoituksen suunnittelussa huomioidaan omarahoitusosuuden suuruus. Vuosille 2024-2027 on saatu hankeavustus tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi 199.000 euroa. Hankeavustuksen omarahoitusosuus on 20 % ja avustus tulee kohdentaa opetus- ja ohjaushenkilöstön palkkaamiseen.

Harrastamisen mallin hanke jatkuu edelleen valtionavustuksen avulla. Hankerahoituksen suuruus on 60.000 euroa ja omarahoitusosuus on 30%. Hankkeella rahoitetaan koulupäivän jälkeistä harrastustoimintaa koulujen yhteydessä tai välittömässä läheisyydessä. Toiminta on oppilaille maksutonta.

Koulun kerhotoiminnan tukemisen hanke jatkuu edelleen valtionavustuksen avulla. Hankerahoituksen suuruus 8.800 euroa ja omarahoitusosuus on 4.200 euroa. Hankkeella rahoitetaan koulujen järjestämiä kerhoja. Kerhot ovat oppilaille maksuttomia.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Varhaiskasvatuksen ja koulujen palveluverkkoa peilataan oppilasmääriin, palveluverkkoselvitykseen ja kaupunkistrategiaan. Samalla arvioidaan, miten palveluverkon laajuus vaikuttaa kasvatus- ja opetushenkilöstön sekä muiden, tarvittavien asiantuntijoiden määrään.

Palveluverkon ja sen yksiköiden joustavuuteen palvelujen järjestämisessä tulisi kiinnittää huomiota tulevien lakimuutosten, syntyvyyden laskuun, lasten ja oppilaiden kasvavien tuen tarpeiden ja kelpoisen henkilökunnan saatavuuspulmien vuoksi. Esimerkiksi kouluissa, joissa on kaksi rinnakkaista opetusryhmää samalle ikäluokalle opetus pystytään järjestämään joustavammin, ja suuremmissa yksiköissä erityisopetuksen saavutettavuus on pienempää parempi. Varsinkin yhdysluokkarakenteiset yksiköt muodostavat suuren riskin kustannusten kasvulle.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Vakituiset

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Kasvatus- ja koulutusjohtaja	0	1	1	1
Kansalaisopiston opettaja	2	2	2	1
Kansalaisopiston suunnittelijaopettaja	1	1	1	1
Perusopetuksen suunnittelija	0,5	0,5	0,5	0,5
Kansalaisopiston rehtori	0,5	0,5	0,5	0,5
Opetuspäällikkö	1	0	0	0
Hyvinvointitutor	1	1	1	1
Hallinnon koordinaattori	1	1	1	1
Kasvun ja oppimisen tuen koordinaattori	1	1	1	1
Rehtori	3	3	3	3
Virka-apulaisrehtori	2	2	2	2
Kouluisäntä	0,5	0	0	0
Erityisopettaja, perusopetus	10	10	10	10
Erityisluokanopettaja	14	20	20	20
Luokanopettaja	53	53	53	51
Tuntiopettaja, päätoiminen	7	7	7	7
Perus- ja lukio-opetuksen yhteinen lehtori	6	6	6	6
Perusopetuksen lehtori	26	27	27	27
Perusopetuksen oppilaanohjaaja	3	4	4	4
Valmistavan opetuksen luokanopettaja	0	0	1	1
Lukio- ja perusopetuksen yhteinen lehtori	7	7	7	7
Lukio-opetuksen lehtori	6	6	6	6
Lukio-opetuksen rehtori	1	1	1	1
Toimistos sihteeri	6	6	6	6
Koulunkäynninohjaaja	41	41	41	41
Iltapäivätoiminnan ohjaaja	0,5	0,5	0,5	0
Nuorisokoordinaattori	1	1	1	1

Nuorisotyöntekijä	4	5	5	5
Varhaiskasvatuspäällikkö	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuurierityisopettaja	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ryhmäohjaaja	23	20	20	19
Perhepäivähoitaja	9	7	6	6
Puheterapeutti	0,5	0	0	0
Päivähoidon avustaja	1	1	0	0
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	4	4	4	4
Varhaiskasvatussyksikön apulaisjohtaja	1	2	2	2
Varhaiskasvatussyksikön johtaja	8	7	7	7
Varhaiserityiskasvatuksen kuraattori	1	0	0	0
Varhaiserityiskasvatuksen suunnittelija	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	55	51	51	51
Varhaiskasvatuksen opettaja	47	47	47	47
Varhaiskasvatuksen sosionomi	1	4	5	6
Varhaiskasvatuksen pedagoginen kehittäjä	1	1	1	1
Varhaiskasvatuspsykologi	1	0	0	0
HTV Yhteensä	354,5	354,5	354,5	351

Määräaikaiset

Tehtävä ja henkilötövuodet	2024	2025	2026	2027
Erityisluokanopettaja	6	0	0	0
Perusopetuksen lehtori	1	0	0	0
Perusopetuksen oppilaanohjaaja	1	0	0	0
Sivutoiminen tuntiopettaja	2	1	1	1
Päätoiminen tuntiopettaja	10	9	9	8
Päätoiminen tuntiopettaja, hanke	3	0	0	0
Valmistavan opetuksen luokanopettaja	1	1	0	0
Luokanopettaja	7	7	6	5
Hyvinvointitutor	1	1	1	1
Koulunkäynninohjaaja	7	0	0	0
Koulunkäynninohjaaja, hanke	6	7	7	7
Kansalaisopiston opettaja	10	10	10	10
Iltapäivätoiminnan ohjaaja	1,5	1,5	1,5	1,5
Varhaiskasvatuksen ryhmäohjaaja, hanke	3	1	1	1
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	10,5	9	8	7
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, hanke	2	2	2	2
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kulttuuritulkki	1	0	0	0
Nuorisotyöntekijä	2	0	0	0
HTV Yhteensä	75	49,5	46,5	43,5

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa lasten ja nuorten tuen tarpeet ovat lisääntyneet ja monimuotoistuneet, mikä edellyttää tarpeisiin ja lapsimääriin perustuvaa henkilöstösuunnittelua. Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi ja henkilöstösuunnittelu lisäävät palveluiden laatua ja kustannustehokkuutta. Rekrytoinnissa pyritään vakinaistamaan toiminnan kannalta keskeisiä henkilöitä.

Opetustoimen henkilöstömitoitukseen vaikuttaa keskeisesti lukuvuosittain tehtävä tuntikehys ja oppilaskohtaiset tuen tarpeet. Henkilöstösuunnitelma on tehty vastaamaan tämän hetkistä tarvetta, mutta yksittäiset oppilaskohtaiset tarpeet sekä tulevat lakimuutokset voivat vaikuttaa merkittävästi henkilöstömäärään kasvuun huolimatta lapsimäärän vähenemisestä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstösuunnittelussa huomioidaan vuonna 2030 voimaan tuleva henkilöstömitoitus, jossa varhaiskasvatuksen sosionomeja rekrytoidaan. Vastaavasti lastenhoitajien määrä vähenee, mutta lastenhoitajia tarvitaan varahoitajina ja ryhmäohjaajina. Tuen tarpeiden lisääntyminen ja tuen uudistus velvoittavat varhaiskasvatuksen erityisopettajien riittävään määrään. Vakituisten varahoitajien rekrytointiin panostetaan jatkossakin, jotta voidaan vastata varhaiskasvatuslain mukaiseen mitoitukseen ryhmissä.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelma vuosien 2026-2027 merkittävimpiä riskejä kasvatus- ja koulutuspalveluiden osalta ovat lakimuutosten kautta tulevat tuen järjestämisen periaatteiden muutokset, rakenteiden kykenemättömyys vastata laskevaan oppilasmäärään ja kelpoisen henkilökunnan saatavuuden haasteet.

Hallituksen eduskunnalle syyskuussa 2024 antama lakiesitys perusopetuslain muutoksesta aiheuttaa sekä taloudellisiin resursseihin että aikaresursseihin liittyviä paineita. Lakiesityksen mukaan opetuksen järjestäjän olisi perusopetuksessa varattava lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia/koulun oppilas yleiseen tukiopetukseen, erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä sekä opetuskielen tukiopetukseen. Esimerkiksi 20 oppilasta kohden on varattava ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin vähintään 2,44 tuntia viikossa, 50 oppilasta kohden 6,1 tuntia viikossa ja 100 oppilasta kohden 12,2 tuntia viikossa. Lakiesityksen mukaan yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena saavaa oppilasta.

Nämä muutokset tulevat näkymään todennäköisesti opetuskustannusten nousuna: esimerkiksi erityisopettajille tulisi mahdollistaa koulun koosta huolimatta sekä ryhmäkohtaisen että oppilaskohtaisen tuen antaminen. Lisäksi rajaus viidestä erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta saavasta oppilaasta opetusryhmää kohden aiheuttaa paineita lisäryhmien muodostamiselle jopa kesken lukuvuoden. Tämä linjaus voi johtaa myös siihen, että oppilas joudutaan ohjaamaan muuhun kuin lähikouluun, mikäli olemassa oleviin ryhmiin ei enää tukea tarvitsevia oppilaita mahdu.

Muutos kolmiportaisesta tuesta oppilaskohtaisiin tukitoimiin aiheuttaa muutoksia myös päätöksenteossa. Todennäköisesti hallintopäätösten määrä lisääntyy, kun myös valtaosalle nykyisistä tehostetun tuen oppilaita tehdään hallintopäätös lapsi- ja oppilaskohtaisista tukitoimista.

Hallitus on antanut eduskunnalle syyskuussa 2024 myös lakiesityksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta. Tämän lakimuutoksen myötä esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat tulevat muuttumaan varhennetun oppivelvollisuuden oppilaiden osalta sekä muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten vuosiluokkien 1–9 oppilaiden osalta.

Perusopetuslain muutos hyväksyttäneen eduskunnassa joulukuussa 2024, minkä jälkeen Opetushallitus antaa uudet, lainmukaiset esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Paikallinen opetussuunnitelmatyö voidaan aloittaa vasta keväällä 2025, ja uusien paikallisten opetussuunnitelmien tulisi olla käytössä 1.8.2025 alkaen. Opetussuunnitelmatyö edellyttää sekä rahallista että ajallista resurssia.

Koska kaupungin talousarvio laaditaan ennen perusopetuslain muutosta, talousarviossa ei voida ennakoida kaikkia perusopetuslain muutokseen liittyviä kustannusten lisäyksiä.

Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön rekrytointi on vaikeutunut, sillä kasvatus- ja koulutusala koetaan haastavana toimialana. Kasvatus- ja koulutuspalvelut kehittävät sekä rekrytointin prosessia että kasvatus- ja koulutuspalveluiden näkyvyyttä ammatillisissa foorumeissa.

Kansainvälinen epävarmuus ja ennakoimaton maahanmuutto lisäävät haastetta palveluiden mitoituksessa. Erityinen riski muodostuu Ukrainan sodan heijastevaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa palveluiden järjestämiseen sekä kustannuskehitykseen. Ennakoimattomat tilanteet ja arjen haasteet kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminnassa muodostavat riskin liittyen henkilöstön jaksamiseen ja työkykyyn. Epävarmuuden lisääntyminen luo myös turvattomuuden tunnetta, joka vaikuttaa henkilöstön jaksamiseen. Riskiä pienennetään valmiussuunnittelua, turvallisuuskäytäntöjä, koulutusta ja työhyvinvointia kehittämällä.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	1 497 451	1 198 900	982 600	982 600	982 600	982 100
MYYNTITUOTOT	482 559	453 900	463 600	463 600	463 600	463 600
MAKSUTUOTOT	261 699	255 000	226 000	226 000	226 000	226 000
TUET JA AVUSTUKSET	704 232	420 300	279 000	279 000	279 000	279 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	48 960	69 700	14 000	14 000	14 000	13 500
TOIMINTAKULUT	-25 788 102	-26 168 400	-25 123 300	-25 123 300	-25 107 400	-25 094 800
HENKILÖSTÖKULUT	-14 795 946	-15 040 900	-14 358 500	-14 358 500	-14 421 100	-14 474 500
PALVELUJEN OSTOT	-4 449 808	-4 282 700	-4 204 700	-4 204 700	-4 213 300	-4 219 600
AINEET, TARV. JA TAV.	-654 776	-816 200	-611 700	-611 700	-611 500	-603 600
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 887 572	-6 028 600	-5 948 400	-5 948 400	-5 861 500	-5 797 100
TOIMINTAKATE	-24 290 652	-24 969 500	-24 140 700	-24 140 700	-24 124 800	-24 112 700
SUUNNITELMAPOISTOT	-61 510	-94 700	-181 300	-181 300	-181 300	-181 300
VYÖRYTYSERÄT	-1 581 359	-1 559 276	-1 953 000	-1 953 000		
YHTEENSÄ	-25 933 521	-26 623 476	-26 275 000	-26 275 000	-24 306 100	-24 294 000

TALOUS

Opetus- ja nuorisopalveluiden tulosityksikkö tuottaa Haminan kaupungin perusopetuksen, lukio-opetuksen, nuorisopalveluiden ja kansalaisopiston palvelut.

Myyntituotot ja maksutuotot pitävät sisällään kunnille maksettavat kotikuntakorvaukset ja asiakkailta perittävistä asiakasmaksuista. Asiakasmaksuja peritään esimerkiksi kansalaisopistojen kurssimaksuina ja iltapäivätoiminnan maksuina. Tuet ja avustukset pitävät sisällään erilliset hanketuotot esimerkiksi Haminan harrastamisen mallin hankeavustuksen ja koulutuksellisen tasa-arvon hankeavustuksen. Kotikuntakorvausta maksetaan kunnalle lastensuojelulain 16 b §:n I momentissa tarkoitettulla tavalla sijoitetun lapsen opetuksen järjestämistä varten.

Toimintakuluista henkilöstökulut koostuvat palkoista ja palkkioista ja näihin liittyvistä sivukuluista. Palvelujen ostot pitävät sisällään asiakaspalvelujen ostot valtiolta ja kunnilta. Kyseiset asiakaspalvelujen ostot muodostuvat muille kunnille ja valtiolle maksettavista kotikuntakorvauksista tilanteissa, joissa haminalainen lapsi tai nuori on sijoitettu toiseen kuntaan tai lapsen tai nuoren opetus järjestetään valtion erityisoppilaitoksessa.

Palveluiden ostot pitävät lisäksi sisällään sisäiset ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut, sisäiset rakentamis- ja kunnossapitopalvelut ja muut sisäiset palvelut. Palvelujen ostot pitävät sisällään myös matkustus- ja kuljetuspalvelut, kuten taksikuljetuksilla järjestettävät koulukuljetukset, perusopetuksen oppilaiden Walti-korttien kustannukset, ja erilliset kuljetustilaukset, kuten koulujen retkiä varten tilattavat linja-autokuljetukset.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat-tiliryhmä pitää sisällään yksiköiden toimisto- ja koulutarvike, kirjallisuus, elintarvike, kalusto ja oppilastöiden työaineiden hankintoihin varatut määrärahat.

Muut toimintakulut koostuvat pääosin sisäisistä rakennusten vuokrasta ja kone- ja laitevuokrasta.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	982 419	835 300	687 000	687 000	687 000	686 500
MYYNITUOTOT	368 705	361 300	348 000	348 000	348 000	348 000
MAKSUTUOTOT	98 658	94 000	72 000	72 000	72 000	72 000
TUET JA AVUSTUKSET	466 907	340 300	253 000	253 000	253 000	253 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	48 149	39 700	14 000	14 000	14 000	13 500
TOIMINTAKULUT	-22 120 523	-22 368 700	-21 531 400	-21 531 400	-21 481 600	-21 435 200
HENKILÖSTÖKULUT	-12 428 768	-12 705 700	-12 040 600	-12 040 600	-12 080 100	-12 110 400
PALVELUJEN OSTOT	-3 885 113	-3 599 400	-3 611 300	-3 611 300	-3 609 100	-3 604 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-534 356	-667 800	-501 800	-501 800	-501 600	-493 700
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 272 287	-5 395 800	-5 377 700	-5 377 700	-5 290 800	-5 226 400
TOIMINTAKATE	-21 138 104	-21 533 400	-20 844 400	-20 844 400	-20 794 600	-20 748 700
SUUNNITELMAPOISTOT	-37 054	-77 700	-175 300	-175 300	-175 300	-175 300
VYÖRYTYSERÄT	-1 203 322	-1 193 956	-1 366 700	-1 366 700		
YHTEENSÄ	-22 378 480	-22 805 056	-22 386 400	-22 386 400	-20 969 900	-20 924 000

TALOUS

Perusopetuksen kustannukset muodostuvat yksittäisten koulujen, perusopetuksen hallinnon, ohjaajapalveluiden, iltapäivätoiminnan ja koulukuljetusten kustannuksista.

Perusopetuksen vuoden 2025 talousarvion toimintatuotot ovat 687.000 euroa, toimintakulut -21.531.400 euroa ja toimintakate -20.844.400 euroa. Henkilöstökulut muodostavat toimintakulujen merkittävimmän noin 58 % kuluosien -12.040.600 euroa.

Perusopetuksen henkilöstökuluja on karsittu vuodelle 2025 palveluverkkoa supistamalla, tuntikehysuunnittelulla, määräaikaisten koulunkäynninohjaajien määrän vähentämisellä ja iltapäivätoiminnan supistamisella.

Tulevina suunnitelmavuosina 2026-2027 henkilöstökuluihin voidaan vaikuttaa palveluverkkoa supistamalla lapsimäärän vähentyessä. Perusopetuslain muutokset ja kasvavat tuen tarpeet lisäävät kuitenkin painetta henkilöstökustannusten nousulle. Jos palveluverkossa ei tehdä muutoksia uuden perusopetuslain voimaan astumisen jälkeen, kasvavat henkilöstökulut merkittävästi nykyisestä.

Perusopetuksen palvelujen ostot ovat noin -2.800.000 euroa ja palvelujen ostot koostuvat pääosin sisäisistä toiminnan järjestämiseen liittyvistä kuluista ja asiakaspalvelujen ostoista.

Asiakaspalvelujen ostot ovat kasvaneet viime vuosina ja palvelujen tarpeen jatkumiseen varaudutaan myös vuodelle 2025. Vuonna 2023 asiakaspalvelujen ostot olivat noin 400.000 euroa, vuonna 2024 noin 500.000 euroa ja vuoden 2025 talousarvioon on varattu myös noin 500.000 euroa. Asiakaspalvelujen ostoihin vaikuttavat hyvinvointialueen tekemät oppilaskohtaiset sijoittamisen ratkaisut ja oppilaskohtaiset tuen tarpeet, eikä asiakaspalvelujen ostoihin pystytä vaikuttamaan. Palvelujen ostoista tehdyt vähennykset ovatkin kohdistuneet pääasiassa koulutus- ja matkustusmäärärahoihin.

Tulevina suunnitelmavuosina 2026-2027 palveluiden ostoihin vaikuttaa perusopetuksen palveluverkon laajuus. Palveluverkon jokainen yksikkö tuottaa ravitsemus- ja puhtaanapitokustannuksia ja palveluverkkoa karsimalla pystytään vähentämään esimerkiksi näiden kustannusten muodostumista.

Perusopetuksen aineet, tarvikkeet ja tavarat -määrärahat vuodelle 2025 ovat noin -500.000 euroa. Määrärahat kohdistuvat koulujen tarvike- ja kalustehankintoihin ja määrärahoja vuodelle 2025 on vähennetty noin 20 % verrattuna vuoteen 2024. Määrärahojen vähenemisessä on huomioitu myös oppilasmäärien väheneminen. Tulevina talousvuosina määrärahoja voidaan vähentää suhteessa oppilasmäärän vähenemiseen.

Iltapäivätoiminta

Osana perusopetuksen koulujen toimintaa tarjotaan 1. -2. luokkalaisille ja erityisen tuen oppilaille iltapäivätoimintaa koulupäivän jälkeen. Iltapäivätoiminta toteutetaan pääosin koulujen ohjaajaresursseilla. Iltapäivätoiminnan toimintakate vuodelle 2025 on noin -224.000 euroa. Vuonna 2024 toimintakate oli noin -390.000 euroa. Toimintakatteen positiiviseen muutokseen vuodelle 2025 on vaikutettu supistamalla toimintaa ja tarkistamalla asiakasmaksuja. Iltapäivätoiminnan järjestämiseen vuodelle 2024 annettavat valtionosuudet olivat noin 114.000 euroa. Jos valtionosuudet vuodelle 2025 pysyvät samalla tasolla, jää Haminan kaupungille katettavaa iltapäivätoiminnan osalta noin 100.000 euroa.

Tulevina suunnitelmavuosina 2026-2027 tulee iltapäivätoiminnan laajuutta suhteuttaa lapsimääriin.

Koulukuljetukset

Perusopetuksen oppilaan oikeudesta koulumatkaetuuteen säädetään perusopetuslaissa (perusopetuslaki 628/1998, 32 §). Haminassa perusopetuksen oppilaiden koulukuljetukset järjestetään pääosin osana joukkoliikennettä. Lisäksi koulukuljetuksia toteutetaan taksikuljetuksina.

Koulukuljetukset joukkoliikenteen ja taksikuljetusten osalta toteutetaan Kotkan seudun henkilöliikenneyksikön toimesta. Haminan kaupungin opetuspäällikkö tekee päätökset koulukuljetusedun myöntämisestä. Opetus- ja nuorisopalveluiden talousarviossa varataan rahat taksikuljetusten, Waltti-korttien ja asiantuntijapalvelujen kustannuksiin. Koulukuljetusten toimintakate koostuu pelkästään palvelujen ostoista. Koulukuljetusten talousarviossa palvelujen ostoihin vuodelle 2025 varataan -630.000 euroa. Summasta noin -60.000 euroa on asiantuntijapalveluita, noin -80.000 euroa Waltti-korttikustannuksia ja noin -490.000 euroa taksikuljetuskustannuksia.

Tulevina suunnitelmavuosina 2026-2027 koulukuljetukset tulee huomioida osana palveluverkkosuunnittelua.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	158 094	124 000	90 000	90 000	90 000	90 000
MYYNTITUOTOT	79 084	72 000	90 000	90 000	90 000	90 000
TUET JA AVUSTUKSET	79 010	22 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT		30 000				
TOIMINTAKULUT	-2 082 041	-2 204 200	-2 111 400	-2 111 400	-2 128 600	-2 146 000
HENKILÖSTÖKULUT	-1 374 631	-1 414 600	-1 400 800	-1 400 800	-1 414 700	-1 428 900
PALVELUJEN OSTOT	-203 767	-243 800	-197 300	-197 300	-200 600	-203 800
AINEET, TARV. JA TAV.	-101 151	-129 000	-96 500	-96 500	-96 500	-96 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-402 491	-416 800	-416 800	-416 800	-416 800	-416 800
TOIMINTAKATE	-1 923 947	-2 080 200	-2 021 400	-2 021 400	-2 038 600	-2 056 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-7 754	-7 000				
VYÖRYTYSERÄT	-276 511	-263 621	-487 600	-487 600		
YHTEENSÄ	-2 208 212	-2 350 821	-2 509 000	-2 509 000	-2 038 600	-2 056 000

TALOUS

Palvelujen ostot koostuvat pääasiassa ravitsemuspalveluista ja ict-maksuista. Maksuton toisen asteen koulutus vaikuttaa myös tarvikemäärärahoihin. Lukion kirjat ja tietokoneet ovat opiskelijoille maksuttomia ja määrärahat näihin varataan opiskelijamäärän suhteessa. Toinen aste tulee tulevaisuudessakin olemaan maksuton siihen asti, että opiskelija saa opintonsa valmiiksi ja opetuksen järjestäjän tulee varautua tähän talousarviossa jatkossakin.

Lukion toimintaa katetaan valtionosuuksilla ja kaksoistutkinto-opiskelijoista saatavilla tuotoilla. Vuonna 2024 Haminan kaupunki sai valtionosuuksia lukiokoulutuksen järjestämistä varten noin 1.720.000 euroa. Kaksoistutkinto-opiskelijoiden lukio-opintojen järjestetämistä varten lukio saa toimintatuottoja 90.000 euroa. Valtionosuuksien ja toimintatuottojen jälkeen Haminan kaupungille jää katettavaa lukio-opetuksesta noin 200.000 euroa.

Tulevina suunnitteluvuosina tulee lukion toimintaa järjestettäessä huomioida miten valtionosuudet tulevat kehittämään ja mikä on Haminan kaupungin osuus kustannuksista.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	206 362	193 000	184 000	184 000	184 000	184 000
MYYNITUOTOT	34 759	20 000	25 000	25 000	25 000	25 000
MAKSUTUOTOT	161 332	160 000	153 000	153 000	153 000	153 000
TUET JA AVUSTUKSET	10 272	13 000	6 000	6 000	6 000	6 000
TOIMINTAKULUT	-748 955	-746 000	-677 100	-677 100	-683 400	-689 700
HENKILÖSTÖKULUT	-581 463	-587 100	-587 300	-587 300	-593 100	-598 900
PALVELUJEN OSTOT	-54 553	-46 200	-33 200	-33 200	-33 700	-34 200
AINEET, TARV. JA TAV.	-9 890	-7 800	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900
MUUT TOIMINTAKULUT	-103 050	-104 900	-52 700	-52 700	-52 700	-52 700
TOIMINTAKATE	-542 593	-553 000	-493 100	-493 100	-499 400	-505 700
SUUNNITELMAPOISTOT	-249	-100	-100	-100	-100	-100
VYÖRYTYSERÄT	-59 900	-58 125	-52 900	-52 900		
YHTEENSÄ	-602 742	-611 225	-546 100	-546 100	-499 500	-505 800

TALOUS

Henkilöstökuluista suurin osa koostuu osa-aikaisten tuntiopettajien palkoista. Muihin toimintakuluihin vaikuttavat esimerkiksi vuokratulot. Kansalaisopiston toimintakuluja onkin karsittu kurssisuunnittelulla ja karsimalla kalliita ulkoisia vuokria.

Kansalaisopiston toiminnan järjestämiseksi saatiin vuodelle 2024 valtionosuuksia noin 380.000 euroa. Jos valtionosuudet vuodelle 2025 pysyvät samalla tasolla, jää Haminan kaupungille katettavaa kansalaisopiston osalta noin 100.000 euroa.

Tulevina suunnitteluvuosina 2026-2027 kansalaisopiston toimintaa suunnitellaan niin, että toimintatuotot ja valtionosuudet kattaisivat toiminnasta muodostuvat kulut.

Nuorisopalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	150 576	46 600	21 600	21 600	21 600	21 600
MYYNTITUOTOT	12	600	600	600	600	600
MAKSUTUOTOT	1 709	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
TUET JA AVUSTUKSET	148 044	45 000	20 000	20 000	20 000	20 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	811					
TOIMINTAKULUT	-836 583	-849 500	-803 400	-803 400	-813 800	-823 900
HENKILÖSTÖKULUT	-411 084	-333 500	-329 800	-329 800	-333 200	-336 300
PALVELUJEN OSTOT	-306 375	-393 300	-362 900	-362 900	-369 900	-376 900
AINEET, TARV. JA TAV.	-9 379	-11 600	-9 500	-9 500	-9 500	-9 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-109 745	-111 100	-101 200	-101 200	-101 200	-101 200
TOIMINTAKATE	-686 008	-802 900	-781 800	-781 800	-792 200	-802 300
SUUNNITELMAPOISTOT	-16 452	-9 900	-5 900	-5 900	-5 900	-5 900
VYÖRYTYSERÄT	-41 627	-43 574	-45 800	-45 800		
YHTEENSÄ	-744 087	-856 374	-833 500	-833 500	-798 100	-808 200

TALOUS

Nuorisopalveluiden tuloslaskelma pitää sisällään nuorisopalveluiden toiminnan järjestämisestä muodostuvat kulut sekä nuorten työpajatoiminnasta muodostuvat ostopalvelukulut. Lisäksi Haminan nuorisopalvelut järjestää Haminan harrastamisen mallin toimintaa ja nuorisopalveluiden kustannuspaikalle muodostuvat tästä toiminnasta tuottoja ja kuluja.

Nuorisopalvelut

Toimintakuluista henkilöstökuluja on -329.800 euroa, jotka kattavat nuorisopalveluiden vakituisten ja määräaikaisen henkilökunnan työntekijäkulut. Palvelujen ostoja on -362.900 euroa, jotka koostuvat mm. ostopalveluista, sisäisistä puhtaanapidon kuluista ja matkustuskuluista. Tarvikekuluja on -9.500 euroa ja muita toimintakuluja -101.200 euroa, joihin sisältyvät mm. rakennusten ja tilojen sisäiset ja ulkoiset vuokrat, toimintaan hankittavat materiaalit ja tarvikkeet sekä liikkuvan nuorisotyön matkailuauton kustannukset.

Säästötoimenpiteenä nuorisopalveluiden yksi nuorisotyöntekijöistä tekee 80 % työaika, osto- ja kumppanuuspalveluista on vähennetty 50 % ja kokouspalkkiot on poistettu. Lisäksi on saatu ulkoista vuokran alennusta mopo- ja pyörätuvan tilasta, koulutus- ja kulttuuripalveluiden kuluja on pienennetty ja kalustohankintoihin varattua summaa pienennetty.

Nuorten työpaja

Haminan kaupunki ostaa nuorten työpaja -toiminnan Hamina-Kotka koulutuskuntayhtymältä osana Etelä-Kymenlaakson kuntien kanssa yhteistyössä tehtyä sopimusta, jonka Haminan osuus on osa opetus- ja nuorisopalveluiden palvelujen ostoja yhteensä -314.900 euroa. Palvelu pitää sisällään tehostetun syrjäytymisen ehkäisyn/etsivän nuorisotyön -31.000 euroa, nuorten työpajatoiminnan noin -163.900 euroa, oppivelvollisuusian nousun palvelut -20.000 euroa ja nuorten työllistämisen palkkatuen -100.000 euroa.

Varhaiskasvatuksen hallinto ja kasvatuksen tuki

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	796 185	291 000	120 000	120 000	120 000	120 000
MYYNSTITUOTOT	122 866	112 000	120 000	120 000	120 000	120 000
TUET JA AVUSTUKSET	673 319	179 000				
TOIMINTAKULUT	-3 620 148	-3 774 600	-3 028 700	-3 028 700	-3 015 100	-3 051 800
HENKILÖSTÖKULUT	-1 846 978	-1 851 000	-1 331 600	-1 331 600	-1 344 800	-1 358 100
PALVELUJEN OSTOT	-1 116 427	-1 242 000	-1 172 100	-1 172 100	-1 195 300	-1 218 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-6 606	-6 900	-4 400	-4 400	-4 400	-4 400
AVUSTUKSET	-611 812	-635 000	-470 000	-470 000	-420 000	-420 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-38 325	-39 700	-50 600	-50 600	-50 600	-50 600
TOIMINTAKATE	-2 823 963	-3 483 600	-2 908 700	-2 908 700	-2 895 100	-2 931 800
VYÖRYTYSERÄT	-186 016	-210 918	-167 200	-167 200		
YHTEENSÄ	-3 009 979	-3 694 518	-3 075 900	-3 075 900	-2 895 100	-2 931 800

TALOUS

Varhaiskasvatuksen hallinnon ja kasvatuksen tuen alla ovat kustannuspaikat varhaiskasvatuksen hallinto/päivähoito, varhaiskasvatuksen hallinto/esiopetus ja vastaavasti jaoteltuna varhaiserityiskasvatus. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu kotihoidon tuki, kotihoidon kuntalisä ja yksityisten päiväkotien kuntaosuus, palveluseteli. Kotikuntakorvausten, lähinnä sijoitettujen lasten osuus näkyy tulona Haminaan sijoitettujen lasten osalta, menona, kun haminalaisia on sijoitettu muiden kuntien varhaiskasvatukseen.

Toimintakate vuodelle 2025 on -2.908.700 euroa, mikä alittaa vuoden 2024 talousarvion -574.900 euroa.

Toimintakatetta heikentää hankeavustusten puuttuminen, mutta tämän johdosta henkilöstökulut ovat 531.400 euroa vuoden 2024 kuluja pienemmät. Hankkeiden avulla on viime vuosina voitu lisätä resurssia tukea tarvitsevien lasten avuksi, menot ovat kuitenkin kasvaneet, sillä omavastuuosuus on useimmissa avustuksissa 20 %. Henkilöstökuluja alentaa myös ryhmäohjaajien vähentäminen, osa on siirtynyt muuhun tehtävään varhaiskasvatuksessa, eläköityvien ja irtisanoutuneiden tilalle ei ole rekrytoitu uusia työntekijöitä.

Hallinnon osalta positiiviseen tulokseen on vaikuttanut varhaiskasvatuksen ohjelman vaihdos, joka on myös toiminnallisempi ja käyttöturvallisempi. Erillisestä työvuorosuunnitteluohjelmasta on voitu luopua. Neuropsykiatrista valmennusta ei anneta enää erikseen korvattavana toimintana, sillä se kuuluu hyvinvointialueen vastuulle, mutta osaamista hyödynnetään perustyössä. Yhteisiä koulutusmäärärahoja on vähennetty, mutta sovittuja osaamisen kannalta merkittäviä koulutuksia järjestetään.

Varhaiskasvatuksen vaihtoehtona oleva kotihoidon tuen käyttö on vähentynyt, koska syntyvyys on laskenut ja perheet hakevat varhaiskasvatuspaikkaa aiemmin. Tukea on voitu leikata -140.000 euroa. Kotihoidon kuntalisään varataan 50.000 euroa vuodelle 2025. Lisää on myönnetty syksyllä 2024 keskimäärin 15 huoltajalle.

Yksityisten päiväkotien kuntaosuuteen, palveluseteliin, varattu määräraha ei ole vuonna 2024 ollut riittävä ja siihen on varattu OSV I:ssä lisärahoitusta. Palvelusetelin arvo on noussut 1.8.2024 alkaen lähes 9 % indeksikorotuksen vuoksi. Määrärahaa on varattu 359.900 euroa yli raamin, mutta on mahdollista, että tulevaisuudessa osavuosikatsauksissa

määrärahaa joudutaan edelleen esittämään korotettavaksi, mikäli palveluseteliä käyttävien lasten määrä nousee syksyn -24 tasosta.

Kotikuntakorvausten, lähinnä sijoitettujen lasten suunta on viime vuosina ollut Haminalle myönteinen, arvio on, että tuloksi jää 103.400 euroa.

Varhaiskasvatus ja esiopetusyksiköt

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	425 751	443 600	464 700	464 700	464 700	464 700
MYYNITUOTOT	4 680	1 200	200	200	200	200
MAKSUTUOTOT	353 314	291 700	281 500	281 500	281 500	281 500
TUET JA AVUSTUKSET	65 454	148 000	182 000	182 000	182 000	182 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 303	2 700	1 000	1 000	1 000	1 000
TOIMINTAKULUT	-8 811 903	-8 853 300	-8 788 900	-8 788 900	-8 851 800	-8 915 300
HENKILÖSTÖKULUT	-6 060 229	-6 022 000	-6 007 500	-6 007 500	-6 067 200	-6 127 000
PALVELUJEN OSTOT	-1 323 927	-1 320 300	-1 290 700	-1 290 700	-1 293 900	-1 297 600
AINEET, TARV. JA TAV.	-65 427	-64 900	-48 800	-48 800	-48 800	-48 800
AVUSTUKSET	-645					
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 361 674	-1 446 100	-1 441 900	-1 441 900	-1 441 900	-1 441 900
TOIMINTAKATE	-8 386 152	-8 409 700	-8 324 200	-8 324 200	-8 387 100	-8 450 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-5 956	-2 000	-40 100	-40 100	-40 100	-40 100
VYÖRYTYSERÄT	-592 901	-584 983	-582 200	-582 200		
YHTEENSÄ	-8 985 009	-8 996 683	-8 946 500	-8 946 500	-8 427 200	-8 490 700

TALOUS

Kokonaisuus sisältää päiväkotien, esikoulujen, avoimen varhaiskasvatuksen, perhepäivähoidon ja varahoitajien kustannuspaikat.

Toimintakate vuonna 2025 on 8.324.200 euroa ja alittaa vuoden 2024 talousarvion -108.500 euroa. Pääasiassa alitus toteutuu kaikissa yksiköissä, poikkeuksena Linnoituksen ja Uuden-Summan päiväkodit, joissa määräaikaisille työntekijöille ei oltu vuoden 2024 talousarviossa varattu riittävästi henkilöstökuluja. Uuden-Summan uuteen päiväkotiin on lisätty myös alle 3-vuotiaiden ryhmä. Neuvottoman uuden päiväkodin ja esikoulun vuokratulot tulevat olemaan nykyistä suuremmat. Pyhällön päiväkodissa on alle 10 lasta, mutta työajan riittävyyden ja lasten iän vuoksi on henkilöstöresurssia jouduttu lisäämään. Henkilöstökulut alittavat kuitenkin vuoden 2024 tason -14.500 euroa, ollen kaikkiaan -6.007.500 euroa.

Esikoulujen oppilasmäärät vaihtelevat toimintakausittain, määrärahat on pyritty jakamaan yksiköiden välillä kevät- ja syyskausi huomioiden.

Henkilöstösäästöjä saadaan esikouluryhmiä yhdistämällä, yksikkökohtaisten lapsimäärien vähentymisestä johtuen sekä eläköitymisten kautta, silloin kun ei ole tarve rekrytoida uutta työntekijää.

Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa on supistettu, mutta kerhojen ja eri ryhmien toiminta sekä kumppaneiden kanssa toteutettava kohtaamispaikkatoiminta mahdollistuu edelleen.

Kuukausipalkkaisten varahoitajien määrää on lisätty, koska se mahdollistaa sijaistamisen useammassa yksikössä tai ryhmässä päivän aikana eikä erillisiä sijaisia tarvita kaikkialla. Lyhytaikaisten sijaisten löytyminen on myös haastavaa ja aikaavievää. Pidemmät palkalliset työlomat voivat kuitenkin aiheuttaa sijaiskulujen ylityksiä.

Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin kohdentuu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta kahden pienryhmän perustamiseen, joista toinen on päiväkotikäisille, toinen esikoululaisille. Esikouluun on toimintakaudeksi 2024-2025 sijoitettu pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat, jotka aiemmin ovat olleet perusopetuksen pienluokalla. Pienryhmä vaatii varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkaamisen. Mikäli toiminta jatkuu nykyisellä toimintamallilla syksyllä 2025, kevään osavuositarkastuksessa on haettava henkilöstökuluihin mahdollisesti lisämäärärahaa.

Palvelujen ostoista sekä aineista, tarvikkeista ja tavaroista on karsittu yhteensä -45.700 euroa, ICT-palveluiden kasvu on huomattavaa, 43.300 euroa, johtuen kaupungin päätöksestä hankkia henkilökohtaiset puhelimet koko henkilöstölle.

Lähivuosien tarkastelua:

Syksyllä 2026 esikouluun siirtyy tilastojen mukaan 127 lasta ja tilalle tulee vuonna 2024 syntyneiden ikäluokka, joka on 34 lasta pienempi. Tämä tarkoittaa laskennallisesti noin kahdeksan htv:tä vähemmän, henkilöstökuluissa lähes -300.000 euroa. Arvion toteutumiseen vaikuttaa kuitenkin se millaisia valintoja huoltajat tekevät ja minkä ikäiselle lapselle hakevat varhaiskasvatuspaikkaa. Kotihoidon tuella on edelleen kolmisenkymmentä lasta, jotka siirtyvät yleensä viimeistään 3-vuotta täytettyään varhaiskasvatukseen. Kotihoidon tuen kulut pienenevät, mutta henkilöstökulut tai palvelusetelin käyttö kasvaa sen myötä mitä nuorempina lapset aloittavat varhaiskasvatuksen. Mikäli esikoulujen toimintaa pystytään yhdistämään, saadaan sillä suunnitteluvuosina vähintään 150.000 euron säästöt.

Vuoteen 2029 mennessä lapsia voi olla varhaiskasvatuksessa noin 120 lasta vähemmän, mikäli syntyvyys jatkuu nykyisellä tasolla eikä Haminaan muuta tuntuvasti alle kouluikäisten perheitä. Tämän vaikutus on keskimäärin -20 htv/730.00-855.000 euroa. Tilanne vaatii palveluverkon muutoksia mahdollisesti jo taloussuunnitteluvuosien aikana.

Riskinä on nähtävissä pätevän henkilöstön ja sijaisten saatavuus. Asiakasmaksujen aleneminen ja mahdollinen poistuminen tulevat vähentämään tulokertymää ja lisäämään varhaiskasvatuksen kysyntää. Yksityisten päiväkotien tilanne ja niissä olevien varhaiskasvatuspaikkojen määrän muutokset voivat vaikuttaa kunnallisen varhaiskasvatuksen laajuuteen ennalta arvaamattomasti.

Toimielin	HYVINVOINTIVALIOKUNTA
Tulosalue	Hyvinvoinnin edistäminen
Tulosyksiköt	Hyvinvoinnin edistäminen, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Osallisuus- ja hyvinvointipäällikkö

Tehtävä

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut, järjestöyhteistyö/kumppanuus, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan vapaata kansalaistoimintaa ja lisäävät yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten aktiivisuutta. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnin edistämässä sekä kotouttamisen edistämässä.

Hyvinvointia edistävien palveluiden tehtävänä on tuottaa kaikenikäisten kuntalaisten tarpeiden mukaisia lakisääteisiä, laadukkaita ja monipuolisia kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluja ja tukea laajasti kaikenikäisten hyvinvointia sekä seurojen ja yhdistysten toimintaa. Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä keskeisinä periaatteina ovat hyvän elämän rakentaminen ja tukeminen ihmisen koko elinkaaren ajan.

Hyvinvoinnin edistämisen palveluiden toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista, ja toiminnan vaikutuksia arvioidaan muun muassa hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelmien, TEAviisarin, hyte-kertoimen, asukaskyselyiden ja tilastoinnin avulla.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	568 879	846 600	656 800	656 800	656 800	656 800
MYYNITUOTOT	330 003	602 600	497 400	497 400	497 400	497 400
TUET JA AVUSTUKSET	143 695	136 000	60 000	60 000	60 000	60 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	95 181	108 000	99 400	99 400	99 400	99 400
TOIMINTAKULUT	-3 680 694	-3 530 300	-3 126 200	-3 126 200	-3 145 800	-3 167 100
HENKILÖSTÖKULUT	-1 391 608	-1 452 000	-1 065 200	-1 065 200	-1 075 500	-1 086 500
PALVELUJEN OSTOT	-738 528	-613 500	-588 400	-588 400	-597 700	-608 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-200 923	-202 100	-162 100	-162 100	-162 100	-162 100
AVUSTUKSET	-301 476	-206 000	-248 000	-248 000	-248 000	-248 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 048 159	-1 056 700	-1 062 500	-1 062 500	-1 062 500	-1 062 500
TOIMINTAKATE	-3 111 815	-2 683 700	-2 469 400	-2 469 400	-2 489 000	-2 510 300
SUUNNITELMAPOISTOT	-139 555	-104 800	-66 100	-66 100	-66 100	-66 100
VYÖRYTYSERÄT	-217 152	-227 456	-160 400	-160 400		
YHTEENSÄ	-3 468 523	-3 015 956	-2 695 900	-2 695 900	-2 555 100	-2 576 400

TALOUS

Hyvinvoinnin edistämisen tulosalueen palveluilla on merkityksellinen rooli kaupungin toiminnassa, sen tarjotessa laadukkaita liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalveluita, tukiessa laajasti kaikenikäisten hyvinvointia sekä seurojen ja yhdistysten toimintaa. Osaava ja riittävä henkilöstö on keskeisessä roolissa laadukkaiden, lakisääteisten palveluiden tarjonnassa, samoin asianmukaiset tilat, joissa toimintoja on mahdollista järjestää. Tämän vuoksi tuloslaskelman suurimmat menoerät ovat sisäiset tilavuokrat ja henkilöstömenot, joita arvioidaan säännöllisesti.

Kansainvälinen taloustilanne, Ukrainan sota ja valtion kulttuurilta leikkaamat tuet ja avustukset tulevat heikentämään ennakoitavuutta, voivat aiheuttaa painetta kustannuskehitykseen ja aiheuttaa haasteita palveluiden toteuttamiselle.

Valtionavustuksia haetaan vuoden 2025 aikana tarkoituksenmukaisesti tukemaan olemassa olevaa toimintaa ja parantamaan toiminnan kehittämismahdollisuuksia. Osa vuoden 2024 hankkeista jatkuu ja avustuksia siirtyy vuodelle 2025.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Vuonna 2025 hyvinvoinnin edistämisen tulosalueella painottuvat entistäkin tärkeämpinä yhteistyö kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa, kuten myös toimialarajat ylittävä yhteistyö. Yhteistyö parantaa edellytyksiä tuottaa hyvinvointia edistävää toimintaa ja matalan kynnyksen kulttuuri- ja muita tapahtumia haastavasta taloustilanteesta huolimatta.

Suunnitelmavuosina karsitaan palveluiden ja aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden ostoja niiltä osin kuin kustannuksiin voidaan vaikuttaa. Kulttuuripalveluissa toimintaa muiden tulosityksiköiden kanssa tiivistetään, ja suurten tapahtumakokonaisuuksien sijaan toimitaan alustana ja yhteistyökumppanina matalan kynnyksen tapahtumille.

Kirjasto- ja tietopalveluiden, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kehittämiseksi ja hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi selvitetään vuoden 2025 hankerahoitusten mahdollisuudet mm. opetus- ja kulttuuriministeriöltä ja aluehallintovirastolta. Hankerahoitushakemuksissa huomioidaan yhteistyö eri tulosalueiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen tulosalueella henkilöstö nähdään investointina osaamiseen. Panostetaan henkilöstön kouluttautumiseen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen. Kirjastopalveluista poistuu osaavaa henkilökuntaa eläkkeelle suunnitteluvuosien 2025-2027 aikana. Tämä tilanne osaltaan edellyttää huolellista henkilöstösuunnittelua huomioiden lakisääteisten tehtävien toteuttamistarve.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Keskeisimmät elinvoima- ja hyvinvointityöhön vaikuttavat voimat ovat digitalisaatio, demokratian monimuotoistuminen, työn tekemisen tapojen muuttuminen, työllisyys ja työvoiman saatavuus sekä väestön polarisoituminen. Hyvinvointierot kasvavat, jonka vuoksi syrjäytymisen ehkäisy ja eriarvoisuuden vähentäminen nousevat keskiöön. Päihteet, väkivalta ja liikkumattomuus aiheuttavat suuria työ- ja toimintakyvyn alenemiseen liittyviä menetyksiä yksilö- ja yhteisötasolla. Kulttuurin ja taiteen rahoituksen leikkaaminen sekä jatkuvasti heikkenevä lukutaito lisäävät osaltaan riskiä syrjäytymiselle, ja lukutaidon osalta heikentävät opinto- ja työmenestyksen mahdollisuuksia.

Kustannusten nousu heijastuu kaikkeen tulosalueen toimintaan. Palveluiden ostoista ja aine-, tavara- ja tarvikeostoista on saatu karsittua, mutta karsinta heijastuu toimintaan muun muassa kulttuuritapahtumien määrän vähenemisenä, tapahtumien muuttumisena nykyistä pienimuotoisemmiksi, kirjaston kokoelman laadun heikkenemisenä ja yhdistysten ja seurojen avustuspäärahojen pienenemisenä. Avustussummien pieneneminen vaikuttaa suuresti yhdistysten ja seurojen toimintamahdollisuuksiin.

Yhteistyötä kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa pyritään vahvistamaan. Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa painottuvat yhä enemmän seurojen, yhdistysten ja yksittäisten kuntalaisten osallistaminen ja kannustaminen tuottamaan itse matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Kirjastopalvelut toimivat alustana

monipuolisten kulttuuri- ja muiden tapahtumien järjestämiselle. Haasteen ja ristiriidan tähän tuo kiristynyt taloustilanne, mikä vaikeuttaa mahdollisuuksia yhdistysten ja seurojen taloudelliseen tukemiseen avustusten muodossa. Samanaikaisesti seurojen ja yhdistysten tukeminen on entistä tärkeämpää, jotta heillä on mahdollisuus jatkaa toimintaansa ja tuoda tärkeä panoksensa kaupungin tapahtumatarjontaan ja erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin.

Ukrainan sota vaikuttaa edelleen ihmisten elämään. Elinkustannukset ovat nousseet ja turvallisuuden tunne on heikentynyt. Väliaikaista suojaa tarvitsevat ukrainalaiset liikehtivät, ja osa heistä sijoittuu kuntiin ja kaupunkeihin pysyvästi. Myös työperäinen maahanmuutto lisääntyy ja haastaa kaupungin kehittämään vetovoimaisia palveluja ja kotoutumista (ukrainalaisten osallistaminen). Haasteena kotoutuminen.

Epämuodollisesti organisoitunut kansalaistoiminta kasvaa ja kansalaisaktivismi eri muodoissaan lisääntyy lisäten yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja sitä kautta toimeliaisuutta ja hyvinvointia.

Elinkustannusten nousu tekee kuntalaisille maksuttomista, matalan kynnyksen tiloista (kirjastot ja kohtaamispaikat) sekä kaupungin liikunta- ja kulttuuritarjonnasta entistä tärkeämpiä osallisuuden kokemuksen edistäjiä kaikenikäisille kuntalaisille. Samalla ne osaltaan pienentävät riskiä syrjäytyä.

Avoimen ja laajan osallisuuden yhdistäminen strategisessa päätöksenteossa haastaa Haminaa. Onnistuessaan se luo luottamusta hallintoon ja kunnan toimintaan. Yhdistysten, yhteisöjen ja kuntalaisten rooli kaupungin ja palvelujen kehittämisessä korostuu entisestään. Tuloksellinen hyvinvointityö edellyttää monitoimijuutta, aktiivisia verkostoja ja kunnan roolin uudistumista mahdollistajaksi. Kolmannen ja neljännen sektorin toimijat tarvitsevat erilaisia tiloja edistääkseen monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointia.

Luonnon merkitys tulee ihmisille yhä tärkeämmäksi. Luonto- ja elämysliikunnan mahdollisuuksien edelleen kehittäminen on keskeistä ennakoivassa hyvinvointityössä ja kaupungin houkuttelevuuden lisäämisessä.

Monipuolinen matalan kynnyksen kulttuuritarjonta ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen lisäävät osaltaan kaupungin elin-, pito- ja vetovoimaa. Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuri- ja kirjastopalvelut, kulttuurin harrastusmahdollisuudet sekä Kino Hamina ovat tärkeitä elinvoimatekijöitä.

Kuntien ja hyvinvointialueen välinen strateginen kumppanuus vahvistaa hyvinvointia edistävää työtä maakunnassa.

Työllisyyspalvelut siirtyvät maakunnasta kuntiin vuoden 2025 alussa, ja se luo mahdollisuuden entistä yksilölähtöisempään, oikea-aikaiseen kotouttamistyöhön, työllistymispolun suunnitteluun ja toteutumisen varmistamiseen.

SITOVAT TAVOITTEET

Haminan kaupungin vuonna 2022 päivitetyn kaupunkistrategian yhtenä painopisteenä on "Hyvinvoiva Hamina". Ennakoiva hyvinvointityö perustuu kuntalaisten toimijuudelle ja osallisuuden sekä yhteisöllisyyden mahdollistamiselle. Hyvinvointityötä tehdään poikkihallinnollisesti yhdessä yhdistysten, yhteisöjen ja hyvinvointialueen kanssa. Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä keskeisinä periaatteina ovat hyvän elämän rakentaminen ja tukeminen koko elinkaaren ajan. Sitovia tavoitteita toteutetaan myös valtionavusteisten hankkeiden avulla.

Haminassa jatketaan ennakoivaa arjen turvallisuuden parantamista yhteistyössä kuntalaisten ja kylien kanssa. Lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ikääntyneiden toimintakyvyn säilymistä edistetään suunnitelmien mukaisesti (on osa hyvinvointikertomusta) ja huono-osaisten osallistumismahdollisuuksia tuetaan. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään liikkumisen edistämiseen ja kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen. Kaikenikäisten osallisuutta pyritään

aktiivisesti lisäämään. Onnistuminen vaatii koko kaupungin yhteistyötä ja hyvinvointikertomuksen hyödyntämistä arvioinnissa ja seurannassa.

Kulttuurin rooli hyvinvoinnin kokemuksen lisääjänä on merkittävä. Tämän vuoksi osallistavan kulttuurityön osuutta vahvistetaan ja kulttuurin roolia osana kaupungin toimintaa kehitetään.

Kirjaston roolia monipuolisten tapahtumien alustana, kaikenikäisten kuntalaisten matalan kynnyksen kohtaamispaikkana, demokratian vahvistajana ja monilukutaidon edistäjänä vahvistetaan entisestään. Monilukutaidon merkitys korostuu erityisesti aikana, jolloin tietotulvaa ja valeutisia on kyettävä arvioimaan kriittisesti.

Liikkumisohjelma tulee valmistuttuaan tukemaan päätöksentekoa liikkumisen ja liikkumisolosuhteiden kehittämiseksi.

Ikääntyneiden asumisen osalta jatketaan hyvinvointialueen kanssa käytyä keskustelua yhteistyömahdollisuuksista. Veteraanikodin palveluasumisen mallia jatketaan Haminassa.

Asiakaskokemusta kerätään ja hyödynnetään palvelujen kehittämisessä. Osallisuutta ja yhteistoimintaa edistetään lisäämällä vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston ja erilaisten kuntalaisryhmien kuulemista.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Hyvinvointivaliokunnan alaiseen Aktiivisena ja osallisena -prosessiin kuuluvat hyvinvoinnin edistämisen palvelut, kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston toiminta, kohtaamispaikat, Veteraanikoti, kotoutumisen edistäminen sekä kumppanuus- ja järjestötoiminta. Kumppanuuksia ja osallisuutta vahvistavia toimintamalleja rakennetaan ja vahvistetaan osaksi koko kaupungin toimintaa.

Summan kylä- ja kulttuurikeskuksen toimintaa vahvistetaan luomalla talosta alusta monipuoliselle toiminnalle. Kuntosalin yli sata viikoittaista kävijää ja Teinisirkus ovat tilojen suurimmat käyttäjäryhmät.

Poikkihallinnollisesti hyvinvointityön vaikuttavuutta edistetään hyvinvointikertomuksen-, osallisuus-, lasten ja nuorten sekä ikäihmisten hyvinvointia edistävien suunnitelmien avulla sekä yhdistysten ja järjestöjen säännöllisillä tapaamisilla ja kuntalaisten kuulemisella.

Tulosalue koordinoi poikkihallinnollisesti kerran vuodessa tehtävää hyvinvointiin liittyvän kyselyn laadintaa, toteutusta ja vastausten kokoamista. Kyselystä nousseiden kehittämistoimenpiteiden suunnitteluun osallistuvat johtoryhmä, valiokunnat ja hyvinvointityöryhmä.

Alueellinen kotoutumista edistävä suunnitelma ohjaa ja tukee maahanmuuttajien integroitumista. Hamina ostaa maahanmuuttokoordinaatioon liittyvät palvelut Kotkasta.

Osana kumppanuus- ja järjestötoimintaa hyvinvoinnin edistämisen tulosalue jakaa vuosittain avustuksia hyvinvointia edistävän toiminnan toteuttamiseen. Avustusten jakoperiaatteita kehitetään ja avustusprosessit tehdään läpinäkyviksi. Jaettavien avustusten painopisteet voivat vaihdella vuosittain.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Kirjaston toiminta-ajatuksena on lukutaidon edistäminen ja tiedon hankinnan ja käytön monipuolistaminen. Kirjasto- ja tietopalvelujen avulla tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen, sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto tarjoaa myös tiloja työskentelyyn ja aktiiviseen kansalaistoimintaan. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Haminan kirjastopalvelut muodostuu Haminan pääkirjastosta, Ruissalon kirjastosta ja kirjasto-monipalveluautosta.

Kirjasto tarjoaa asiakkaiden käyttöön ja lainattavaksi kirja-aineistoja, sanoma- ja aikakauslehtiä ja muita aineistoja, kuten musiikkia, elokuvia, pelejä ja liikuntavälineitä. Kirjastolla on velvollisuus tallettaa ja säilyttää oman alueensa kotiseutuaineisto. Aineistoja on monipuolisesti saatavilla sekä painettuna että e-aineistoina.

Kirjasto toimii yhteisenä olohuoneena tarjoten tiloja ja toimintamahdollisuuksia erilaisille käyttäjäryhmille oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Varattavissa on yksilö- ja ryhmätyöskentelytiloja, kokoustiloja, sali- ja kerhotiloja sekä hyvin varusteltu soiton harjoitteluhuone.

Kirjastopalveluiden toimintaa vahvistetaan ja monipuolistetaan entisestään vuoden 2025 aikana. Kirjaston lakisääteistä tehtävää kaikenikäisten lukutaidon edistäjänä toteutetaan monin tavoin osana kirjaston vakiintunutta toimintaa. Lukutaidon edistämistyössä pyritään huomioimaan kansallisen lukutaitostrategian ja Lukeva kunta 2030 -ohjelman tavoitteet: lukeminen ja lukutaitotyön edistäminen tehdään kunnassa entistä näkyvämmäksi ja lukutaidon edistämistyössä huomioidaan kaiken ikäiset ja -taustaiset kuntalaiset, myös maahanmuuttajat. Erityisesti lapsiperheiden, lasten ja nuorten lukutaitoa ja -intoa pyritään vahvistamaan. Yhteistyötä koulujen, varhaiskasvatuksen ja neuvolapalveluiden kanssa kehitetään. Kirjastopalveluiden vuonna 2024 alkanut Lukuintoa Kirjastopolulta -hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun. Myös Haminan ja Kouvolan kirjastojen yhteistyössä toteuttama Pikkuvarpaat Sananjalkapolulla -hanke jatkuu vuoden 2025 loppuun.

Kirjasto tukee elinikäistä oppimista, johon kuuluvat keskeisesti kriittinen lukutaito ja digiopastus. Kirjasto opastaa laadukkaiden ja luotettavien sisältöjen tunnistamisessa, ja tarjoaa pääsyn niihin. Kirjaston roolia digiopastuksen tarjoajana ja yhteistyökumppanina sekä mediakasvatuksen tarjoajana vahvistetaan. Mediakasvatuksessa ja digiopastuksessa huomioidaan erityisesti ikäihmiset, joiden tarve digiosaamiselle ja kriittiselle lukutaidolle on kasvanut palveluiden sähköistymisen ja lisääntyneiden internethuijausten myötä. Kirjasto tarjoaa ajanmukaiset ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavat digitaaliset palvelut ja opastaa niiden käytössä.

Kirjasto toimii demokratian ja aktiivisen kansalaistoiminnan edistäjänä ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun alustana. Vuonna 2023 käynnistynyt kirjaston demokratiahanke jatkuu toukokuuhun 2025 asti. Kirjasto tuottaa monipuolisia kirjallisuus- ja muita kulttuuritapahtumia sekä toimii alustana ja yhteistyökumppanina muiden toimijoiden järjestämälle hyvinvointia ja osallisuutta edistävälle toiminnalle.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää taiteen ja kulttuurin omaehtoisen harrastamisen mahdollisuuksia, taide- ja kulttuurikentän ammatillista toimintaa sekä toteuttaa kunnan taide- ja kulttuurikasvatusta. Kulttuuripalvelut luovat alustoja ja verkostoja sekä toimintakonsepteja kuntalaisten osallisuuden edistämiseksi kulttuurin tekemiseen, tuottamiseen ja käyttämiseen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Monipuolisilla

kulttuuripalveluilla edistetään kunnan elinvoimaisuutta ja vahvistetaan ihmisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyden kokemusta.

Kulttuuripalveluiden jo vakiintuneita tapahtumia toteutetaan ja uudistetaan eri toimijoiden kanssa vuoden 2025 aikana huomioiden toimintojen tarkoituksenmukaisuus ja talous hyvinvoinnin edistämisen näkökulmista. Palvelutarjontaan kuuluvat pientapahtumat ja niistä rakentuvat suuremmat kokonaisuudet omana sekä eri kulttuuriyhteistyökumppaneiden toteuttamana. Kulttuuripalveluiden tärkeinä yhteistyökumppaneina toimivat mm. kuntalaiset, järjestö- ja yhdistystoimijat sekä paikalliset, seudulliset ja kansalliset kulttuuriyhteistyöverkostot. Vuonna 2025 toiminnan pääpaino on paikallisessa ja maakunnallisessa yhteistyössä. Toiminnassa painottuvat yhä vahvemmin seurojen, yhdistysten ja yksittäisten kuntalaisten osallistaminen ja kannustaminen tuottamaan itse matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa.

Kulttuuripalvelut seuraa aktiivisesti erilaisia kulttuurin rahoituksen ohjelmia ja hakuja ympäri vuoden. Toiminnan kehittämiseen soveltuvia rahoituksia haetaan erilaisten yhteistyöverkostojen kanssa yhteistyössä.

Kulttuuripalveluilla on keskeinen hyvinvoinnin edistämisen rooli kulttuurihyvinvoinnin sisältöjen toteuttamisen kautta. Kulttuurin roolia hyvinvoinnin edistämässä vahvistetaan yhä edelleen huomioiden erilaiset kohderyhmät ja kuntalaisten vaihtelevat tarpeet. Vuonna 2024 valmistuneen Haminan kulttuuriohjelman tarkoitus on myös hallinnon ja kaupungin eri sektorien sitouttaminen pitkäjänteiseen kulttuurihyvinvoinnin kehittämiseen.

Kulttuuripolun eli Kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöjä toteutetaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ja toimintaa vahvistetaan yhä edelleen. Elokuvateatteri Kino Haminan toimintaa kehitetään. Kino Hamina hallinnoi myös elokuvateatterin yhteydessä olevaa kioskia, joka vahvistaa osaltaan elokuvatoiminnan kokonaisuutta. Kulttuuripalvelut hallinnoi kahta galleriatilaa ja niihin keskitetyn avoimen haun prosessia. Kuvataidetta tuodaan koettavaksi näyttelyiden muodossa. Samalla edistetään osallisuutta tarjoamalla kuntalaisille mahdollisuus osallistua näyttelytoimintaan myös taiteen tekijänä tai näyttelyn järjestäjänä.

Kulttuurikeskusverkostoa kehitetään ja rakennetaan huomioiden laajat toimijajoukot ja tarkoituksenmukaiset ja mahdollisuuksia antavat toimitilat. Summan kylä- ja kulttuurikeskus toimii keskeisenä sijaintina kulttuuritoiminnalle. Yhteistyössä Haminan kaupungin museoiden kanssa kehitetään Vehkalahden kylämuseota kulttuurikeskusverkoston osana. Työhön sisältyy muun muassa tilaresidenssitoiminnan koordinointi ja erilaiset pientapahtumat. Haminan kehittäminen kulttuurikaupunkina vahvistaa kulttuuri- ja tapahtumamatkailun rakenteita.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten liikkumista hyvinvoinnin ja elinvoiman lisäämiseksi. Liikuntapalvelut tuottavat elintapa- ja liikuntaneuvontaa, ryhmäliikuntaa sekä liikuttavia tapahtumia ja kampanjoita kaikenikäisille. Liikuntapalvelut tukevat seuroja asiantuntemuksen, avustusten sekä hankkeiden avulla ja ovat mukana liikuntapaikkojen kehittämisessä. Liikuntapalvelujen asiantuntemusta hyödynnetään osallisuus- ja hyvinvointityössä kaupungin sisällä ja kuntayhtymän verkostoissa.

Seurojen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä lisätään edelleen, tavoitteena aktivoida kaikenikäisiä kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan tapahtumien ja kampanjoiden avulla. Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään yhteistyössä muiden sektorien sekä yhdistysten ja kylätoimijoiden kanssa.

AVI:n rahoittama neljäkymppisten hanke jatkuu 1984-syntyneiden ikäluokassa. Hankerahoitukseen haetaan jatkoa, tavoitteena edelleen tutustuttaa neljäkymppisiä perheineen kaupungin liikkumisympäristöihin ja -tarjontaan, ohjaten omaehtoiseen liikuntaan. Vuonna 2025 toimintaa laajennetaan ottamalla ohjelmaan mukaan viisikymppiset. Vuoden 2025 aikana valmistuu liikkumishjelma, jonka tavoitteena on haminalaisten fyysisen aktiivisuuden lisääminen ja paikallaan olon vähentäminen. Ohjelma kokoaa yksilöihin, yhteisöihin, järjestelmään sekä olosuhteisiin ja

ympäristöön liittyviä toimenpiteitä päämäärän saavuttamiseksi.

Liikkumisohjelman tarkoitus on myös hallinnon ja kaupungin eri sektorien sitouttaminen pitkäjänteiseen liikkumisen kehittämiseen aina kaavoituksesta liikkumisympäristöihin ja vauvasta vaariin. Strateginen liikkumisohjelma selkeyttää liikuntaolosuhteiden kehittämisen painopistevalintoja ja tukee vuoropuhelua kuntalaisten ja paikallisten toimijoiden kanssa. Strateginen suunnitelma myös edesauttaa liikuntaolosuhteiden kehittämisen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä ennustettavuutta ja linjakkuutta liikuntapaikkahankkeista päätettäessä.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Hyvinvointityön suunnitelmallisen työn etenemiseksi perustettu hyvinvointityöryhmä jatkaa työtään ja ottaa yhä vahvemman roolin hyvinvointityön suunnannäyttäjänä. Hyvinvointityön onnistumista arvioidaan säännöllisesti TEAviisarin ja Hyte-kertoimen avulla. Näiden tulokset vaikuttavat kaupungin saamaan hyte-kerroin-rahoitukseen.

Arjen turvallisuuden merkitys korostuu. Kuntalaisten ja valiokuntien yhteistyönä on syntynyt jatkuvasti päivittyvä arjen turvallisuussuunnitelma. Suunnitelman mukaista toimenpiteiden toteutumista jatketaan ja uusia suunnitelmia laaditaan.

Sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi on käytössä kokeiluna Kaikukortti. Kaikukortilla voi esimerkiksi osallistua maksutta kulttuurielämään, harrastaa tai opiskella kansalaisopistossa.

Kirjasto otetaan yhä vahvemmin mukaan osaksi kehittyvää kaupunkikuvaa ja hyvinvointia edistävää toimintaa Kirjaston demokratiahanke jatkuu vuonna 2025. Hankkeella halutaan edistää demokratiaa ja vuoropuhelua kuntalaisten, hallinnon ja päätöstentekijöiden välillä. Kirjasto edistää aktiivisesti yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa lasten ja nuorten lukutaitoa. Kirjaston Lukuintoa Kirjastopolulta -hanke ja Haminan kirjastopalveluiden, Kouvolan kaupunginkirjaston ja Kymenlaakson hyvinvointialueen yhteistyössä toteuttama Pikkuvarpaat Sananjalkapolulla -hanke jatkuvat vuoden 2025 loppuun.

Kulttuuripalveluiden vuonna 2024 toteuttaman Väen voima -hankkeen kylille jalkautuvaa monipuolista kulttuuritoimintaa jatketaan. Tavoitteena on kuntalaisten ja eri puolilla Haminaa toimivien yhdistysten, seurojen ja yksittäisten kuntalaisten kannustaminen olemaan aktiivisina toimijoina toteuttamassa matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa.

Vuonna 2024 valmistuneen Haminan kulttuuriohjelman tavoitteita ja toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti

Luontoliikunnan mahdollisuuksia ja olosuhteita kehitetään yhteistyössä kaupungin eri sektorien ja kolmannen sektorin kanssa. Myös liikunta- ja tapahtumamatkailun kehittämiseen panostetaan.

Vuonna 2023 alkanut ja edelleen jatkuva neljäkymppisten liikuntaan aktivoiminen lisää perheiden hyvinvointia sekä työ- ja toimintakykyä. Vuonna 2025 toimintaa laajennetaan ottamalla ohjelmaan mukaan viisikymppiset.

Vuoden 2025 aikana valmistuva liikkumisohjelma sitouttaa hallinnon pitkäjänteiseen ja suunnitelmalliseen liikunnan edistämiseen.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan talousarvio- ja suunnitelmavuosien aikana arvioimalla henkilöstön nykyistä ja tulevaa osaamista. Hanketyötä kehitetään, jotta maksimoidaan mahdollisuudet lisäresursseihin ja hanketyön vaikuttavuuteen. Resurssien käyttöä tulosyksiköissä ja tulosyksiköiden välillä edistetään, samoin tulosalueiden välistä yhteistyötä. Kirjastopalveluissa yksiköiden välistä yhteistyötä lisätään, itsepalvelulaitteisto ei vähennä kirjaston henkilöstön työtä, ainoastaan muuttaa sitä. Kulttuuripalveluissa toimintaa muiden tulosyksiköiden kanssa tiivistetään ja suurten tapahtumakokonaisuuksien sijaan toimitaan alustana ja yhteistyökumppanina matalan kynnyksen tapahtumille. Tämä mahdollistaa säästöjä palveluostoissa.

Vakanssien täyttöjen yhteydessä puntaroidaan työn sisältöä ja resursseja sekä mahdollisesti muuttunutta osaamistarvetta.

Onnistumisen arviointia lisätään osallistaen henkilöstöä, ja tiedolla johtamisen toimintamallia vahvistetaan. Henkilöstö osallistetaan jatkuvaan asiakaslähtöiseen kehittämiseen.

Asiakaskokemusta kerätään ja analysoidaan sekä hyödynnetään kehittämistyössä.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Osallisuusjohtaja	0,6	0	0	0
Osallisuus- ja hyvinvointipäällikkö	1	1	1	1
Kirjastoautonkuljettaja-virkailija	2,5	2	2	2
Kirjastonhoitaja	3	3	3	3
Kirjastovirkailija	5	4,5	4	4
Erikoiskirjastovirkailija	0	1	1	1
Kirjastopalveluiden esihenkilö	1	1	1	1
Elokuvatoiminnan ohjaaja	1	1	1	1
Vahtimestari	0,25	0,25	0,25	0,25
Kulttuurituottaja	3	1	1	1
Liikunnanohjaaja	1	1	1	1
Liikuntaneuvoja	1	1	1	1
Osallisuus- ja liikuntakoordinaattori	1	1	1	1
Hyvinvointikoordinaattori	1	1	1	1
HTV Yhteensä	21,35	18,75	18,25	18,25

Hyvinvoinnin edistämisen tulosalueen henkilöstömäärä vuonna 2025 vähenee 2,7 htv:tä vuoteen 2024 verrattuna.

Vuoden 2025 henkilöstösuunnitelma sisältää kulttuuripalveluiden kahden htv:n vähentämisen. Henkilöstöresurssia lisää työkykyjohtamisesta uudelleensijoituksena johtuvan 0,8 htv:n resurssi kirjastopalveluissa. Osallisuusjohtajan virka lakkaa.

Organisaatiouudistuksen ja eläköitymisten myötä työnkuvia järjestellään uudelleen. Työnkuvien uudelleenjärjestelyissä pyritään yli toimialarajojen tapahtuvaan ja mahdollisuuksien mukaan myös eri tulosalueiden väliseen yhteistyöhön ja siten palvelujen kannalta tarkoituksenmukaisten tehtäväkokonaisuuksien muodostamiseen.

Kirjastopalveluista eläköityy kaksi työntekijää suunnitteluvuosien 2025-2027 aikana. Yksi kirjastovirkailija siirtyy 50-prosenttiseen työaikaan vuonna 2025 ennen eläköitymistään vuoden 2026 alussa. Vakanssien mahdollisten vähentämisten riskinä on palveluiden tuottamisen haavoittuvuus ja haasteet tuottaa kirjastojen jatkuvasti lisääntyviä, pitkälti lakisääteisiä tehtäviä.

Asukaskokemusta hyödynnetään palvelujen parantamisessa. Palveluosaamiseen ja kehittämiseen kiinnitetään vuonna 2025 edelleen huomiota. Koulutussisällöissä keskeisiä ovat digitaaliset taidot, asiakasosaaminen/palvelumuotoilu osaaminen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, verkostoitumistaidot, ja monilukutaidon kehittämisosaaminen sekä tapahtumatuotannollinen osaaminen.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 aikana hyvinvointityötä tehdään Haminassa poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueen heikko taloudellinen tilanne voi heikentää ennakoivaan työhön kohdennettuja resursseja heijastuen näin myös palveluihin kaupungissa.

Muutokset hyvinvoinnissa tapahtuvat hitaasti. Hyvinvointityön onnistumisen seurantaan vasta harjaannutetaan. Ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus valmistui vuonna 2022. Tiedolla johtaminen tulisi ottaa yhä vahvemmin haltuun kaupungissa.

Kaupungin taloudellinen tilanne pakottaa tarkastelemaan palveluja myös tulevana vuosina, ja säästötoimet voivat heikentää esimerkiksi liikkumiseen liittyen hankkeiden ja kehittämisen edistämistä. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden osalta tarpeet karsia tapahtumia ja tapahtumasisältöjä sekä kirjaston aineistomäärärahoja taloudellisista syistä voivat aiheuttaa asukas- ja asiakaskokemuksen heikentymistä, muutoksia kaupunkikuvassa ja heikentää kulttuurihyvinvointia. Riskinä kaikissa tulosyksiköissä on henkilöstön riittämättömyys ja hintojen nousu, joka vaikuttaa mahdollisuuksiin ostaa ja tuottaa palveluita.

Haasteen kolmannen ja neljännen sektorin aktivoimiseen palveluiden tuottajana ja yhteistyökumppanina tuo kiristynyt taloustilanne, mikä vaikeuttaa mahdollisuuksia yhdistysten ja seurojen taloudelliseen tukemiseen avustusten muodossa. Ilman riittäviä avustuksia seuroilla ja yhdistyksillä on haasteita jatkaa toimintaansa, jolloin menetetään näiden tuoma merkityksellinen panos kaupungin liikunta- ja kulttuuritarjontaan ja erityisesti lasten ja nuorten harrastustarjontaan ja -mahdollisuuksiin.

Elinvoiman ja hyvinvoinnin johtamisen uudistaminen ja henkilöstöorganisaatiouudistukset voivat hetkellisesti heikentää nyt rakennettua systemaattista hyvinvoinnin ja osallisuuden johtamista. Muutokset voivat kuitenkin pidemmällä aikavälillä parantaa toimialojen välistä yhteistyötä, saada aikaan uusia yhteistyömuotoja ja parantaa tuottavuutta.

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	568 879	846 600	656 800	656 800	656 800	656 800
MYYNITUOTOT	330 003	602 600	497 400	497 400	497 400	497 400
TUET JA AVUSTUKSET	143 695	136 000	60 000	60 000	60 000	60 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	95 181	108 000	99 400	99 400	99 400	99 400
TOIMINTAKULUT	-3 680 694	-3 530 300	-3 126 200	-3 126 200	-3 145 800	-3 167 100
HENKILÖSTÖKULUT	-1 391 608	-1 452 000	-1 065 200	-1 065 200	-1 075 500	-1 086 500
PALVELUJEN OSTOT	-738 528	-613 500	-588 400	-588 400	-597 700	-608 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-200 923	-202 100	-162 100	-162 100	-162 100	-162 100
AVUSTUKSET	-301 476	-206 000	-248 000	-248 000	-248 000	-248 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 048 159	-1 056 700	-1 062 500	-1 062 500	-1 062 500	-1 062 500
TOIMINTAKATE	-3 111 815	-2 683 700	-2 469 400	-2 469 400	-2 489 000	-2 510 300
SUUNNITELMAPOISTOT	-139 555	-104 800	-66 100	-66 100	-66 100	-66 100
VYÖRYTYSERÄT	-217 152	-227 456	-160 400	-160 400		
YHTEENSÄ	-3 468 523	-3 015 956	-2 695 900	-2 695 900	-2 555 100	-2 576 400

TALOUS

Hyvinvoinnin edistämisen tulosalue sisältää tulosityksiköt Aktiivisena ja osallisena, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut ja Liikuntapalvelut.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	274 004	519 200	373 300	373 300	373 300	373 300
MYYNITUOTOT	195 861	447 400	365 300	365 300	365 300	365 300
TUET JA AVUSTUKSET	69 353	53 000	3 000	3 000	3 000	3 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 791	18 800	5 000	5 000	5 000	5 000
TOIMINTAKULUT	-947 154	-857 100	-712 400	-712 400	-716 200	-720 400
HENKILÖSTÖKULUT	-304 003	-320 300	-131 400	-131 400	-132 600	-134 000
PALVELUJEN OSTOT	-143 188	-138 900	-148 000	-148 000	-150 600	-153 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-12 309	-3 800	-2 100	-2 100	-2 100	-2 100
AVUSTUKSET	-301 476	-206 000	-248 000	-248 000	-248 000	-248 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-186 177	-188 100	-182 900	-182 900	-182 900	-182 900
TOIMINTAKATE	-673 150	-337 900	-339 100	-339 100	-342 900	-347 100
VYÖRYTYSERÄT	-39 964	-42 624	-20 900	-20 900		
YHTEENSÄ	-713 114	-380 524	-360 000	-360 000	-342 900	-347 100

TALOUS

Aktiivisena ja osallisena -palveluprosessiin sisältyvät vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston toiminta, kohtaamispaikat, Veteraanikoti, kotoutumisen edistäminen sekä kumppanuus- ja järjestötoiminta.

Hyvinvoinnin edistämisen menoerinä ovat kahden htv:n palkkakulut (osallisuus- ja hyvinvointipäällikkö ja hyvinvointikoordinaattori). Kustannuspaikalta maksetaan sähköinen hyvinvointikertomus ja sen käyttäjäkoulutukset, Kaiku-kortin kustannukset sekä hyvinvointialueelta valuvia toimintoja ja kuntien yhteisiä palveluostoja.

Järjestöyhteistyö/kumppanuus toimintatuotot muodostuvat Summan kylä- ja kulttuurikeskuksen tilavuokrista. Suurimpina toimintakuluina ovat sisäiset vuokrat ja Hyvinvoiva haminalainen -avustukset. Vuonna 2025 avustuksiin käytetään 248.000 euroa, josta osa on tila-avustuksia. Avustukset ovat kulttuuri-, liikunta- ja nuorisovastuksia sekä hyvinvointia edistäviä avustuksia ja pop up -avustuksia. Avustushaku on avoinna vuosittain loppuvuodesta, ja hyvinvointivaliokunta päättää avustusten saajat ja avustussummat alkukeväästä.

Vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston kustannuspaikoilla toimintakulut muodostuvat pääosin kokouspalkkioista ja matkakorvauksista. Nuorisovaltuuston kustannuspaikalle on budjetoitu vuosittainen Normipäivä-tapahtuma.

Toimintatuotot muodostuu pakolaisten toimeentulokorvauksista, jotka on tiliöity kustannuspaikalle Kohtaamispaikat. Vuonna 2025 toimeentulokorvauksia on arvioitu saatavan 300.000 euroa. Toimintakuluja kustannuspaikalla ovat Kotkan kaupungilta ostettavat maahanmuuttokoordinaattorin palvelut 30.000 euroa ja Monetralta ostettavat tulkkauspalvelut 10.000 euroa.

Raamin mukaiset säästötavoitteet saavutetaan vuonna 2025. Tähän vaikuttavat ennen kaikkea pakolaisten toimeentulokorvauksista saatavat tulot. Säästöjä on saatu karsimalla palveluiden ostoja. Henkilöstökuluista on vähennetty osallisuusjohtajan palkkakuluja ja kokouspalkkioita (hyvinvointivaliokunnan toiminta lakkaa 31.5.2025).

Kirjasto- ja tietopalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	41 242	74 300	59 400	59 400	59 400	59 400
MYYNITUOTOT	16 873	20 200	14 100	14 100	14 100	14 100
TUET JA AVUSTUKSET	4 481	31 000	17 000	17 000	17 000	17 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 888	23 100	28 300	28 300	28 300	28 300
TOIMINTAKULUT	-1 320 452	-1 391 400	-1 288 400	-1 288 400	-1 295 700	-1 303 400
HENKILÖSTÖKULUT	-573 546	-609 700	-550 800	-550 800	-556 300	-561 800
PALVELUJEN OSTOT	-156 983	-162 800	-172 200	-172 200	-174 000	-176 200
AINEET, TARV. JA TAV.	-164 728	-189 000	-142 700	-142 700	-142 700	-142 700
MUUT TOIMINTAKULUT	-425 195	-429 900	-422 700	-422 700	-422 700	-422 700
TOIMINTAKATE	-1 279 210	-1 317 100	-1 229 000	-1 229 000	-1 236 300	-1 244 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-125 885	-93 300	-61 200	-61 200	-61 200	-61 200
VYÖRYTYSERÄT	-122 762	-118 196	-93 200	-93 200		
YHTEENSÄ	-1 527 857	-1 528 596	-1 383 400	-1 383 400	-1 297 500	-1 305 200

TALOUS

Toimintamenoja on säästetty kaikilta kirjastopalveluiden kustannuspaikoilta, eli Haminan kirjasto, Ruissalon kirjasto ja kirjastoauto suhteessa vuoden 2024 talousarvioraamiin.

Toimintatuottoja kirjastopalveluille tuovat myöhästymismaksuista, kirjastoauton ostopalvelusopimuksesta (Virolahden kunta) ja pääkirjaston varattavien tilojen tilavuokrasta saatavat tulot. Aluehallintoviraston rahoittamista hankkeista kaksi, demokratiahanke ja lasten ja nuorten Kirjastopolku-hanke jatkuvat vuodelle 2025, ja näistä hankeavustuksista on budjetoitu vuoden 2025 tuloihin yhteensä 17.000 euroa. Hankeavustuksia haetaan myös tulevina vuosina.

Kirjastopalveluista eläköityy kaksi työntekijää suunnitteluvuosien 2025-2027 aikana. Vakanssien mahdollisten vähentämisten riskinä on palveluiden tuottamisen haavoittuvuus, ja haasteita tuottaa kirjastojen jatkuvasti lisääntyvien, pitkälti lakisääteisten tehtävien toteuttaminen, mikäli henkilöstöä edelleen vähennetään. Henkilöstöresurssia lisää työkykyjohtamisesta uudelleensijoituksena johtuvan 0,8 htv:n resurssin kirjastopalveluissa kirjastoapulaisena. Kirjastoapulaisen tehtävää ei täytetä henkilön eläköityessä vuonna 2026.

Muut palkat ja palkkiot ja muut palvelut sisältävät Lukukeskuksen kautta tilattavien kirjailijavieraiden palkkioita ja Lasten kulttuuriviikkojen, Satuviikon ja muiden pienimuotoisten tapahtumien järjestämiskuluja

Palveluiden ostoista ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoista on karsittu kaikilta osin kuin se on mahdollista. Aineistomäärärahaa on kaikilla kolmella kustannuspaikalla vähennetty yhteensä 27.000 euroa. Tapahtumia ja tapahtumasisältöjä karsitaan 9.200 euroa. Kaluste- ja pienkalustohankinnoista on vähennetty 9.100 euroa verrattuna vuoteen 2024. Vähennyksiä palveluiden ostoon ja aineisiin, tavaroihin ja tarvikkeisiin ei ole mahdollista enää tehdä, sillä budjetoitu raha kuluu kustannuksiin, joihin kirjastopalvelut ei voi vaikuttaa: sisäiset vuokrat, sisäiset puhtaanapitopalvelut ja ict-kulut, joista enemmistö koostuu KOHA-kirjastojärjestelmän ja e-aineistojen maksuista. Lisäksi kustannuksia tuovat kirjastoauton polttoainekustannukset ja huollot sekä vakuutukset ja kirjastoaineistokuljetukset Kymenlaakson Kyyti-kirjastojen välillä. Kirjastoaineistojen hankintakustannuksista ei ole mahdollista karsia juurikaan enempää, sillä kirjaston kokoelman on lakisääteisesti oltava uudistuva ja monipuolinen.

Suurimmat menoerät ovat sisäiset tilavuokrat ja henkilöstömenot sekä sisäiset puhtaanapitopalvelut. Osaava ja riittävä henkilöstö on kuitenkin keskeisessä roolissa laadukkaiden, lakisääteisten palveluiden tarjonnassa, samoin asianmukaiset tilat, joissa toimintoja on mahdollista järjestää. Sisäisten tilavuokrien ja sisäisten puhtaanapitopalveluiden kustannukset ovat nousseet, mikä vaikeuttaa kulujen karsintaa.

Raamin mukaiset säästötavoitteet saavutetaan vuonna 2025.

Taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 osalta jatketaan säästöjen etsimistä kaikista mahdollisista palveluiden ostoista ja aine-, tavara- ja tarvikehankinnoista, ja mietitään Kymenlaakson kirjastokimpan johtoryhmän kesken mahdollisia lisäsäästökohteita. Lisätuloja pyritään saamaan valtionavustuksista ja kehittämällä monipalveluautoon tuloja tuottavaa toimintaa kirjastoautoiminnan rinnalle.

Kulttuuripalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	158 309	163 100	176 100	176 100	176 100	176 100
MYYNITUOTOT	78 549	97 000	110 000	110 000	110 000	110 000
TUET JA AVUSTUKSET	14 076					
MUUT TOIMINTATUOTOT	65 683	66 100	66 100	66 100	66 100	66 100
TOIMINTAKULUT	-1 085 733	-953 600	-842 100	-842 100	-848 100	-854 600
HENKILÖSTÖKULUT	-271 300	-261 000	-164 100	-164 100	-165 600	-167 400
PALVELUJEN OSTOT	-391 805	-268 200	-242 800	-242 800	-247 300	-252 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-15 879	-3 600	-12 900	-12 900	-12 900	-12 900
MUUT TOIMINTAKULUT	-406 750	-420 800	-422 300	-422 300	-422 300	-422 300
TOIMINTAKATE	-927 424	-790 500	-666 000	-666 000	-672 000	-678 500
SUUNNITELMAPOISTOT	-13 670	-11 500	-4 900	-4 900	-4 900	-4 900
VYÖRYTYSERÄT	-29 442	-34 171	-21 900	-21 900		
YHTEENSÄ	-970 536	-836 171	-692 800	-692 800	-676 900	-683 400

TALOUS

Kulttuuripalveluista on vuodelle 2025 vähennetty kaksi htv:ta verrattuna vuoteen 2024. Kulttuurituottajan lisäksi kulttuuripalveluissa työskentelevät Kino Haminan elokuvatoiminnan ohjaaja ja vahtimestari (0,25 htv).

Toimintamenoja on henkilöstökulujen lisäksi karsittu pääosin palveluiden ostoista. Tapahtumia ja tapahtumasisältöjä karsitaan. Toimintaa muiden tulosityksiköiden kanssa tiivistetään, ja suurten tapahtumakokonaisuuksien sijaan kulttuuripalvelut toimii alustana ja yhteistyökumppanina matalan kynnyksen tapahtumille. Tärkeässä roolissa on seurojen, yhdistysten, paikallisten yritysten ja yksittäisten kuntalaisten osallistaminen ja kannustaminen tuottamaan itse matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa. Kulttuuripalveluiden kustannuspaikalta on karsittu 15.000 euroa muista palveluista. Tili sisältää kulttuuripalveluiden tapahtumabudjetit ja Kino Haminan elokuvien esityskustannukset.

Markkinoinnista ja viestinnästä on karsittu 7.800 euroa. Markkinointimateriaalia tuotetaan jatkossa enemmän itse hyödyntäen kaupungin viestinnän osaamista ja käytetään vähemmän ostopalveluja.

Kulttuuripalveluiden toimintatuotot muodostuvat pääosin Kino Haminan lipunmyyntituloista ja Kino Haminan kioskin myyntituloista.

Kulttuuripalveluiden tulosityksikköön kuuluu myös Kotkan seudun musiikkiopisto. Kustannukset muodostuvat kuntasopimuksen mukaisesti oppilaspaikkojen hinnasta. Vuoden 2025 hinnaksi on arvioitu 152.000 euroa. Hintaan vaikuttaa oppilaiden määrä, joka selviää lopullisesti vuoden aikana.

Raamin mukaiset säästötavoitteet saavutetaan vuonna 2025.

Taloussuunnitelma vuosien 2026-2027 osalta jatketaan säästöjen etsimistä pitämällä tapahtumat ja tapahtumasisällöt maltillisina, lisäämällä entisestään yhteistyötä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa ja pyrkimällä lisäämään Kino Haminan toimintatuottoja.

Liikuntapalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	95 324	90 000	48 000	48 000	48 000	48 000
MYYNSTITUOTOT	38 719	38 000	8 000	8 000	8 000	8 000
TUET JA AVUSTUKSET	55 786	52 000	40 000	40 000	40 000	40 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	818					
TOIMINTAKULUT	-327 355	-328 200	-283 300	-283 300	-285 800	-288 700
HENKILÖSTÖKULUT	-242 758	-261 000	-218 900	-218 900	-221 000	-223 300
PALVELUJEN OSTOT	-46 552	-43 600	-25 400	-25 400	-25 800	-26 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-8 008	-5 700	-4 400	-4 400	-4 400	-4 400
MUUT TOIMINTAKULUT	-30 038	-17 900	-34 600	-34 600	-34 600	-34 600
TOIMINTAKATE	-232 031	-238 200	-235 300	-235 300	-237 800	-240 700
VYÖRYTYSERÄT	-24 984	-32 466	-24 400	-24 400		
YHTEENSÄ	-257 016	-270 666	-259 700	-259 700	-237 800	-240 700

TALOUS

Toimintatuotot muodostuvat hankeavustuksista (Aluehallintoviraston rahoittama Neljäkymppiset kuntoon -hanke jatkuu toukokuun 2025 loppuun). Toimintatuottoja tulee myös liikuntapalveluiden ryhmämaksuista ja Summan kuntosalin käyttömaksuista.

Liikuntapalveluiden kustannukset muodostuvat pääosin henkilöstökuluista. Liikuntapalveluissa työskentelee vakituisesti kolme henkilöä: osallisuus- ja liikuntakoordinaattori, liikunnanohjaaja ja liikuntaneuvoja. Lisäksi liikuntapalveluissa työskentelee määräaikaisena hanketyöntekijä, jonka työsuhde jatkuu toukokuun 2025 loppuun.

Henkilöstökulujen jälkeen suurin kustannus on palloiluhallin ostopalvelusopimus, josta liikuntapalvelut maksaa 30.000 euroa vuodessa. Liikuntapalvelut jakaa palloiluhallin syys- ja talviloman ohjelmat, avoimet kuntalaisten vuorot, seurojen korvaavat vuorot Haminan liikuntahallilta ylioppilaskirjoitusten aikaan ja HaPK:n junnujen subventointivuorot (kun eivät mahdu alle 18-vuotiaille ilmaisiin kaupungin saleihin). Palloiluhallin kustannukset ovat jääneet aiempina vuosina pois budjetista.

Palvelujen ostot (10.000 euroa) pitää sisällään aluehallintoviraston rahoittaman Neljäkymppiset kuntoon -hankkeen omarahoitusosuuden, eli ostopalvelut paikallisilta urheiluseuroilta ja yhdistyksiltä.

Taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 osalta säästetään edelleen palveluiden ostoista ja aine-, tavara- ja tarvikkehankinnoista. Lisätuloja pyritään saamaan valtionavustuksista.

6.5 Vetovoimainen Hamina

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Tulosyksiköt	Elinkeinopalvelut, Maaseutupalvelut ja Vetovoimapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Elinvoimajohtaja

Tehtävä

Elinkeinopalveluiden tehtävänä on luoda menestymisen edellytyksiä Haminan kaupungissa jo toimiville ja sinne aikoville yrityksille sekä luoda työpaikkoja kuntalaisille. Uusien työpaikkojen luomiseksi panostetaan mm. kehityshankkeiden tukemiseen ja markkinointiin. Kumppanuuksia ja seutuyhteistyötä etsitään aktiivisesti. Luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset ja valmiudet monipuolisen tonttitarjonnan aikaansaamiseksi onnistuneen maanhankinnan ja ajantasaisen kaavoituksen avulla. Elinvoimaisen maaseudun kehittäminen sekä kaupungin elin- ja vetovoimasta huolehtiminen ovat myös keskeisiä tehtäviä.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	643 613	1 615 000	407 200	407 200	1 497 200	397 200
MYYNSTITUOTOT	577 863	1 235 000	342 700	342 700	1 187 700	342 700
TUET JA AVUSTUKSET	44 266	314 000	35 000	35 000	265 000	25 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	21 485	66 000	29 500	29 500	44 500	29 500
TOIMINTAKULUT	-7 267 826	-8 039 700	-9 305 400	-9 305 400	-10 379 000	-9 494 300
HENKILÖSTÖKULUT	-1 582 997	-1 652 400	-1 325 600	-1 325 600	-1 468 500	-1 351 800
PALVELUJEN OSTOT	-2 508 729	-3 272 600	-4 189 200	-4 189 200	-5 029 000	-4 352 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-160 276	-130 300	-63 300	-63 300	-105 300	-63 300
AVUSTUKSET	-1 919 729	-1 956 500	-2 719 000	-2 719 000	-2 719 000	-2 719 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 096 096	-1 027 900	-1 008 300	-1 008 300	-1 057 200	-1 007 800
TOIMINTAKATE	-6 624 213	-6 424 700	-8 898 200	-8 898 200	-8 881 800	-9 097 100
SUUNNITELMAPOISTOT	-158 710	-247 100	-195 800	-195 800	-195 800	-195 800
VYÖRYTYSERÄT	-244 836	-279 101	-259 600	-259 600		
YHTEENSÄ	-7 027 759	-6 950 901	-9 353 600	-9 353 600	-9 077 600	-9 292 900

TALOUS

Elinkeinopalvelujen kokonaisuuden osalta on nähtävissä kustannusten nousua. Se johtuu pitkälle työvoimapalveluissa tapahtuvasta muutoksesta. Vuoden 2025 alusta lukien TE-palvelut siirtyvät valtiolta kuntien vastuulle ja näin työvoimapalveluista tulee osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Työvoimapalvelut Etelä-Kymenlaaksossa tuottaa Kotkan kaupunki, jolle Haminan kaupunki maksaa järjestämisestä 2,16 milj. euroa vuonna 2025. Valtionosuuksien lisäksi yhteistoimintakuntien tulee varautua mahdollisten investointien rahoitukseen. Myös kaupungin osuus työttömyysturvan perusosan kustannuksista kasvaa arvion mukaisesti 2,5 milj. euroon, mutta summa voi olla mahdollisesti suurempikin. Kustannusten nousuun vaikuttaa maksuveloitteen aikaistuminen sekä työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välisen kytköksen poistuminen. Joukkoliikenteen osalta löydettiin pieniä säästöjä (noin 5%) verrattuna vuoteen 2024, mutta suuremmat säästöt löytynevät vasta vuodesta 2026 eteenpäin, jolloin sillä tietysti on vaikutusta palvelutasoonkin.

Maaseutupalveluista on ollut yksi henkilö määräaikaisessa maaseutuasiantuntijan virkasuhteessa vuodesta 2022 alkaen, määräaikaisuutta ei jatketa. Talousarviossa on jäljellä ainoastaan henkilöstökustannuksia ja pakolliset menot sekä Sepra ry:n kuntarahaosuus, josta ei voida kesken ohjelmakautta neuvotella.

Vuosi 2025 on Tatoon väli vuosi ja se näkyy tapahtumatuotannon pääsymaksutuotoissa. Tapahtumatuotanto keskittyy kasvattamaan toimintatuottoja tila- ja kalustovuokratoiminnan kautta. Vuonna 2025 vetovoimaiset tapahtumat ovat yhteistyökumppanien kanssa toteutettavia tapahtumia. Niitä on tavoitteena saada kesäkaudelle yhdeksän kappaletta. Tapahtumia järjestävät tahot vuokraavat tapahtumatilaa Haminan kaupungin tapahtumatuotannolta ja vastaavat itse tapahtuman toimintatuloista ja toimintamenoista. Haminan kaupungin tapahtumatuotanto tarjoaa vuokraa vastaan toimivat puitteet sekä henkilöstön tukea vuokrattua tapahtumatilaa koskien. Talousarviossa toimintamenojen osalta vuodelle 2025 on huomioitu tapahtumatilan toimivuuden kannalta vähimmäistarpeet. Yhteistyötapahtumien lisäksi talousarviossa on huomioitu yksi Haminan kaupungin tapahtumatuotannon itsenäisesti tuottama tapahtuma, Vanhan Holviston Joul.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Elinkeinopalvelut yksikössä vuosille 2025-2027 pääpaino on yhteistyön kehittäminen sidosryhmien kanssa, joka toteutuu avoimen elinvoimaverkoston avulla ja yhteistyönä alueen yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa. Hankeyhteistyön lisääminen voisi tuoda lisätuloja, joten siihen tulee aktiivisesti hakeutua eri hanketoimijoiden kanssa. Matkailun kehittämis- sekä markkinointitoimenpiteet toteutuvat Cursorin sopimukseen pohjautuen. Cursorin sopimukseen pohjautuen myös satamasidonnaisen teollisuuden panostaminen jatkuu ja tavoitteena on löytää uusia investointeja ja sen myötä työpaikkoja kaupunkiin. Ainoastaan yritysten työllistämistä lisäämällä voidaan pienentää työmarkkinatuen maksamisen kaatumista kunnan niskaan. Samalla luonnollisestikin verotulot kasvaisivat.

Vuosien 2025-2027 tavoitteena tapahtumatuotannossa on keskittyä kasvattamaan toimintatuottoja suhteessa toimintamenoihin. Tapahtumatuotannon henkilöstö keskittyy tapahtumatilojen vuokraamiseen toisen osapuolen tapahtumajärjestäjille vuonna 2025. Kaupungin säästötavoitteiden mitattavuuden vuoksi, on massatapahtumia kaupungin rahoittamana mahdotonta järjestää, sillä niiden toimintamenot ovat suhteessa liian suuret toimintatuloihin. Haminan kaupungin tuottamia tapahtumia järjestetään vuosina 2025-2027 yksi tai kaksi per vuosi. Hamina Tattoo suunnitellaan järjestettävän seuraavan kerran vuonna 2026 ja Vanhan Holviston Joul vuosittain. Toisen osapuolen järjestämiä vetovoimaisia yleisötapahtumia tavoitellaan Hamina Bastionin korkeasesonkiin yhdeksän kappaletta vuonna 2025 sekä erityisesti yksityistilaisuuksia Hamina Bastionin holvistotiloihin matalasesongin aikana. Vuokraustoiminnan kehittyessä vuonna 2025, vuosien 2026 ja 2027 tavoitteet määrien ja niiden toimintatuottojen osalta on mahdollista arvioida tarkemmin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Haminan kaupungissa on paljon potentiaalia ja mahdollisuuksia muuttaa ilmapiiri ja kehittämisen suunta positiiviseksi, vaikka väestökehitys onkin ollut viime vuosina laskeva. On tärkeää luoda edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle ja jo toimivien yritysten toimintaedellytysten parantamiselle. Satamasidonnaisen teollisuuden ja muiden suurten teollisuus- ja työpaikka-alueiden kysyntä korostuu jatkossa edelleen. Kaupungin on varmistettava, että jalostettavaa maata ja riittävän suuria teollisuustontteja löytyy riittävästi kiinnostavilta alueilta. Huomattavaa on myös, miten kaupunki vastaa asukkaiden tarpeisiin ja että kaupungissa on oikeanlaisia tontteja, oikea määrä ja oikealla hinnalla saatavilla. Kilpailukyyn kannalta on tärkeää, että myös houkuttelevia asuntoja on tarjolla. Kaupungin brändiä ja imagoa on vahvistettava myös tulevaisuudessa niin kuluttajien kuin investoreidenkin silmissä.

Yrittäjien ja yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä on tiivistettävä vielä entisestään tulevaisuudessa sekä panostettava joustavaan toimintaan. Yhtenä toimena on vuonna 2024 perustettu avoin elinvoimaverkosto, jonka avulla kehitetään yhteistyötä eri osa-alueilla eri sidosryhmien kanssa.

Matkailun merkitys on korostunut ja kasvanut Haminassa etenkin tapahtumien, kotimaanmatkailun sekä kansainvälisen risteilytoiminnan kasvun myötä. Haminan matkailutulo Visitoryn tutkimuksen mukaan vuonna 2023 oli noin 18 milj. euroa. Välitön matkailutulo Haminassa jakautuu majoitus- ja ravitsemistoiminnan (6 milj.euroa), polttoaineen myynti ja vähittäiskauppa (8 milj.euroa), liikennepalvelut (1 milj. euroa) ja virkistys- ja muut palvelut (3 milj.euroa). Seudun tunnettavuutta etenkin saaristomatkailun kasvun suhteen on kuitenkin kehitettävä ja markkinointiin, tuotteistamiseen sekä palveluiden kehittämiseen panostettava, jotta Haminan ympärivuotista matkailua saadaan kasvatettua.

Haminan kaupungin tuottamalla maaseutupalveluilla on tärkeä merkitys, sillä maaseutuhallinnon viranomaistehtävät kytkeytyvät kiinteästi elintarviketuotantoon ja huoltovarmuuteen. Lisäksi ne linkittyvät maaseutuluonnon monimuotoisuuden ja yritystoiminnan kannattavuuteen.

Haminan linnoituksen ja erityisesti Hamina Bastionin alue erottaa Haminan kaupungin positiivisesti muista saman suuruusluokan kaupungeista antaen kaupungille oman merkittävän identiteetin. Tässä tapahtumatuotannolla, matkailulla ja museoilla on merkittävä rooli.

Tapahtumatuotannon toiminta mahdollistaa Hamina Bastionin tapahtuma-areenan vuokrauksen ulkoilmatapahtumiin sekä Holvisto-tilojen sisätilojen vuokrauksen ympärivuotisesti toisen osapuolen tapahtumiin. Tapahtumatuotannon henkilöstö keskittyy tuottamaan tapahtumia, jotka houkuttelevat ihmisiä Haminaan kaupungin rajojen ulkopuolelta, niin läheltä ja kaukaa.

Tapahtumaviestinnässä tullaan vuonna 2025 nostamaan erityisesti Hamina Bastionin areenaa ja Holvisto-tiloja monipuolisina yleisö- sekä yksityistilaisuuksien tapahtumapaikkoina. Tapahtumatuotannon henkilöstö keskittyy paranneltujen yhteistyömallien rakentamiseen ja lisää proaktiivisuutta tapahtumia järjestävien tahojen suuntaan monipuolisen yhteistyötapahtuma kattauksen saavuttamiseksi.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOYKSIKÖISTÄ

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen kokonaisuus muodostuu elinkeinopalveluista, markkinoinnista ja matkailusta, joukkoliikenteestä, työllisyyden edistämisestä, ohjaamosta ja työmarkkinatuen kuntaosuudesta sekä kehittämishankkeista. Satamasidonnainen teollisuus, Power Coast yhteistyö sekä Haminan profiloituminen datakeskuksien houkuttelevana sijaintipaikkana muodostaa kaupungin elinkeinopalveluiden merkittävimpiä kokonaisuuksia. Nämä luovat vankan pohjan myös tulevaisuuden laajamittaiselle kehittämiselle. Tätä tukee yhdessä Cursorin kanssa tuotettavat yrityspalvelut, kaupungin ja yrittäjien välinen yhteistyö ja sen kehittäminen eri sidosryhmien kanssa sekä kaupungin tuottamat työelämäpalvelut.

Matkailun osalta Haminalla on vahvuuksia ja erityispiirteitä erityisesti linnoituksen ja historian osalta sekä kehittämismahdollisuuksia erityisesti saariston ja saavutettavuuden osalta. Vuonna 2025 pääpaino markkinoinnissa on tuoda esille Haminaa ympärivuotisesti sekä Haminan Linnoituspolkua jonka avulla voi kokea historillisen linnoituskaupungin sekä Haminan museokatua, joka kokoaa yhteen museot sekä muut merkittävät historialliset rakennukset. Saariston markkinointiin sekä saavutettavuuteen myös panostetaan. Yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa kehitetään erityisesti avoimen elinvoimaverkoston avulla. Elinvoimaverkoston tavoitteena on yhteistyön kehittäminen, tiedon jakaminen ja vuoropuhelu sekä alueen vetovoimaisuuden kehittäminen yhteistyössä,

esimerkiksi tapahtumien yhteistuottamisen avulla. Elinkeinopalveluiden myöntämiä avustuksia on vähennetty vuonna 2024, mutta voimassa olevia avustussopimuksia on olemassa vuosille 2025-2027.

Elinkeinopalveluiden ulkoiset asiantuntijapalvelukulut koostuvat sopimuksista kehittämissyhtiö Cursorin kanssa. Sopimukseen sisältyy yrityspalveluiden toteuttamista, investointien hankkimisesta seudulle sekä muista konsultointipalveluista. Matkailun osalta Cursorin sopimuksessa on mukana hanke- ja kehitystyö, yrittäjien koulutukset, seudullinen kehittämistyö, matkailumarkkinointi niin kotimaisille kuin ulkomaisille kohderyhmille sekä tilastointi. Vuoropuhelua kehittämissyhtiön kanssa käydään säännöllisesti.

Muihin matkailun yhteistyötoiminnan sopimukseen kuuluu sopimus HaminaKotka sataman kanssa, jossa osana esimerkiksi kansainvälisen risteilijätoiminnan kehittäminen Haminassa ja Kotkassa. Vuodelle 2025 odotetaan Haminaan ja Kotkaan useita kansainvälisiä risteilijöitä, jolloin myös Haminaan tehdään retkiä ja risteilijävieraat käyttävät paikallisia palveluita.

Muihin matkailun ostopalveluihin kuuluvat esimerkiksi jäsenyydet matkailun kotimaan matkailualan verkostoissa sekä kansainvälisessä verkostoissa, kuten linnoitus- sekä risteilytoimintaa kehittämissä verkostoissa sekä Kaakon elokuvakomissiossa.

Etelä-Kymenlaaksossa aloittaa vuoden 2025 alusta lukien toimintansa Etelä-Kymenlaakson työelämäpalvelut, vastuukuntana toimii Kotka. Työvoimaviranomaisen tehtäviä hoitaa Kotkan hyvinvointilautakunnan alainen työvoimapalveluiden jaosto, joka koostuu toimivalta-alueen kuntien edustajista. Toimivalta-alueeseen kuuluvat Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää ja Virolahti. Työvoimapalveluiden jaoston toimintaa ohjaa Kotkan kaupungin hallintosääntö ja muut Kotkan kaupungin hallinnolliset säännöt ja määräykset.

Etelä-Kymenlaakson työllisyysalueen palvelusuunnitelman käyttöönotolle luo haasteita vähentyneet valtion rahoitusosuudet. Haminassa tulevat työelämäpalvelut sijoittuvat jatkossakin Sataman Porttitalolle. Nuorten palvelupiste Ohjaamon toiminta jatkuu Luovien alojen talossa keskustassa ja samassa yhteydessä on kuntalaisten käytössä Kelan etäpiste sekä kaupungin omat työllisyys- ja urapalvelut. Haminan kaupungin omien työllisyyspalveluiden rooli nuorten, osatyökykyisten ja pitkään palvelussa olevien ohjauksessa lisääntyy. Ohjausta tehdään yhteistyössä Kotkan kaupungin viranhaltijoiden kanssa.

Työttömyyden vähentäminen ja työttömyysjaksojen lyhentäminen vaatii eri toimijoiden yhteistyötä niin asiakasohjauksessa kuin palvelutarjonnan kehittämisessä. Palveluista tulee kehittää entistä kohdennetumpia, paikallisten työmarkkinoiden erityispiirteet ja yritysten osaja tarpeet huomioiva kokonaisuus. Työmarkkinatilanteen muutoksissa työkykyä ylläpitävien työmahdollisuuksien tarjoaminen turvataan myös kaupungin omassa organisaatiossa.

Kaupungin mahdollisuuksiin käyttää palkkatukea tulee muutoksia, nämä lakimuutokset tuovat haasteita kaupungin tuettuun työllistämiseen. Tärkeää on kehittää korvaavia tukimahdollisuuksia ja ottaa niitä käyttöön asteittain. Uusien työpaikkojen syntyminen tulee mahdollistaa ja työllistämistä tukea kaikin käytettävissä olevin keinoin. Myös kotoutumisen roolia tulee edistää osana työllisyyden hoitoa.

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut on vakiinnuttanut roolinsa ja toimintatapansa osaksi kaupungin ja alueen toimintaa. Maaseutupalveluiden ydintehtävän eli viljelijätukien toimeenpanon osalta toiminta on lainsäädännöllisellä tasolla hyvin tarkkaan määritelty. Henkilöstömäärä on jatkossa neljä vakituista viranhaltijaa.

EU:n uusi ohjelmakausi on muuttanut sekä viljelijöiden, että hallinnon toimintakykyä ja lisännyt osaamisen haasteita. Tukihallinnon sähköisyyden, satelliittiseurannan, yhteistyön lisääntymisen ja hallinnollisen valvonnan uusien menetelmien myötä viranomaistyöstä on tullut entistä vaativampaa ja kuntahallinnolle siirtyy monia uusia hallinnollisen valvonnan tehtäviä.

Maaseutupalveluissa hoidetaan jatkossa vain lakisääteiset ydintehtävät. Viljelijätuet ja viljelijäkoulutukset sekä maastotarkastukset ovat pakollisia viranomaistehtäviä. Maaseudun asukaslähtöisestä kehittämisestä alueellamme vastaa Kehittämisyhdistys Sepra Ry.

Haminan kaupungilla on Maksajavirastosopimus maaseutuhallinnon tehtävistä Ruokaviraston kanssa sekä kuntakohtaiset sopimukset alueen kuntien kanssa viljelijätukihallinnon hoidosta.

Tapahtumatuotanto

Tapahtumatuotanto luo edellytykset kaupungissa toteutettaville vetovoimaisille tapahtumille. Tapahtumatuotannon ydintehtäviin kuuluu Haminan kiinnostavuutta ja matkailua edistävien tapahtumakokonaisuuksien tuottaminen kaupungin talouden raamien puitteissa. Kokoaikaisen henkilöstön määrä on talousarvioon vuonna 2025 laskettu olevan seitsemän henkilöä sekä yksi teknisesti painottunut määräraikainen työntekijä Hamina Bastionin sesonkiin.

Hamina Bastioni areenan kesäkaudelle 2025 lähdetään tavoittelemaan yhdeksää yleisötilaisuutta/tapahtumaa, jonka lisäksi pyritään aktivoimaan Holvisto-tilojen käyttöä. Yhteistyötapahtumien lisäksi Haminan kaupungin tapahtumatuotanto tuottaa Wanhan Holviston Joulu -tapahtuman, joka on osa Haminan Linnoituksen Joulu tapahtumaa. Tapahtumatuotannon talousarvioon on laskettu toimintamenot, joilla mahdollistetaan niin yhteistyötapahtumien tuotanto sekä Wanhan Holviston Joulu -tapahtuma. Toimintatuloja vuodelle 2025 saadaan tilavuokrasta ja onnistuneista sponsorointisopimuksista. Pääsymaksutuottoja ei yhteistyötapahtumista kaupungille tule. Vuosi 2025 on Tattoon osalta väli vuosi.

Tapahtumatuotanto tuottaa tapahtumia myös muualle Haminaan kuin Hamina Bastioniin, mutta Hamina Bastioni on merkittävä kohde, jonka upeisiin puitteisiin panostamalla saavutetaan vetovoimaa koko kaupunkiin. Tapahtumaturvallisuutta koskevan lainsäädännön päivittymisen ja viranomaisvaatimusten myötä, tulee henkilöstöä kouluttaa ja turvallisuusvarusteita päivittää.

Palveluiden hintojen nousun myötä yleinen toimintamenojen taso on myös noussut. Samalla rahalla emme siis saa tuotettua tapahtumia kuin aikaisemmin. Toimintatuloja voimme saavuttaa muutenkin kuin lipunmyyntituloilla, mutta se vaatii tapahtumatuotannon henkilöstön proaktiivista työtettä uusien, paranneltujen yhteistyömallien löytämiseksi. Pitkäjänteinen aktiivisuus tuottaa tulosta, osittain jo vuodelle 2025, mutta erityisesti tuleville vuosille.

Haminan seudun yrittäjien ja muiden sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö nousee entistä tärkeämpään rooliin tapahtumarikkaan vuoden 2025 kannalta. Viestinnällisiä toimenpiteitä tehostetaan Hamina Bastionin suhteen ja neuvotteluja tullaan käymään kattavasti yhteistyö rajapintojen löytämiseksi.

Tapahtuma-alan yritysten lisäksi tapahtumia tukevat toiminnot kuten ravintola- ja majoituspalvelut sekä liikennöintipalvelut hyötyvät yhteistyöstä ja kohdennetusta tapahtumaviestinnästä. Tasokkaiden vetovoimaisten tapahtumien niukkuuden seuraukset tuntuvat myös paikallisten yrittäjien ja palveluiden toiminnassa.

Museot

Museot ovat määritelleet keskeisiksi pitkäaikaisiksi tavoitteikseen museopedagogisen toiminnan kehittämisen (mm. koulujen kulttuuripolkutoiminta), ammattimaisuuden ja asiantuntijuuden kehittämisen ja esiintuomisen, museoiden saavutettavuuden parantamisen sekä kokoelmien käytön kehittämisen. Museot tuottavat ajankohtaisia näyttelyitä ja tapahtumia kaupunkilaisille ja matkailijoille sekä tekevät yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden ja ulkopuolisten tahojen kanssa mm. tapahtumien, matkailun, näyttelyiden ja kulttuurihyvinvoinnin saralla.

Museoiden toiminnan tärkein tavoite vuodelle 2025 on vuonna 2024 valmistuneen kaupunginmuseon holvikellarin peruskorjatun tilan ottaminen näyttelykäyttöön, mikä edellyttää satsauksia näyttelykalustukseen. Tarkoitukseen on haettu erillistä investointirahaa. Tavoitteena on ensimmäisen vaihtuvan näyttelyn avautuminen holvikellarissa kesäkuussa 2025. Lisäksi tavoitteena on 100% hankerahoitetun digilainnoitusnäyttelyn valmistuminen. Museot jatkaa myös vuonna 2024 aloitettua Ekokompassi-työtä yhtenä kaupungin pilottikohteista sekä tähtää Visit Finlandin STF-sertifikaatin saamiseen.

Museokohteiden profiloitumista jatketaan. Samoin jatketaan Museokatu-yhteistyötä RUK-museon ja Perinnekeskus Wanhan Veteraanin kanssa. Keskeisiä toimintoja ovat edelleen Haminan viidensille luokille suunnattu kulttuuripolkuopastus Kotipaikkana Hamina sekä muut kouluille, päiväkodeille ja esiopetukselle tarjottavat sisällöt. Sisällöntuotannossa museot keskittyy tuottamaan aiempaa vähemmän omia tapahtumia, mutta tietyistä vakiintuneista tapahtumista pidetään kiinni. Yhteistyö kaupungin muiden toimijoiden ja kolmannen sektorin sekä vapaaehtoisten kanssa ja toiminta-alustana toimiminen on keskeisellä sijalla tapahtumien ja muiden sisältöjen tuottamisessa ja toteuttamisessa.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Vuonna 2024 kaupungilla aloitti hankekoordinaattori, jonka tehtävänä on löytää soveltuvia hankerahoituksia tarpeista nouseville hankeideoille ja yhdistää tekijät ja rahoittajat keskenään. Hän myös kehittää ja neuvoo koko organisaatiota hankeasioissa. Kehittämishankkeet on hyvä tapa vivuttaa lisärahoitusta omarahoitusosuuden avulla. Hankerahoitus koostuu rahoitusosuudesta, joka vaatii hakijan omarahoitusta.

Kaupungin kehittämisen painopisteitä vuonna 2025 on selvittää rahoitusmahdollisuuksia linnoitusalueen Master Plan- kehittämissuunnitelman toteuttamiseksi sekä kansainvälisen linnoitusyhteistyön kasvattamiseksi. Lisäksi painopisteinä kehittämistyössä on Tervasaaren alueen tapahtuma- ja virkistysalueen käyttömahdollisuudet sekä kolmantena painopisteenä Itäisen Suomenlahden saariston saavutettavuuden sekä tunnettavuuden kasvattaminen.

EU hankkeissa (kuten EAKR tai JTF) on hyvä tukeutua osaaviin hanketoteuttajiin (esim. Cursor, XAMK, EKAMI), jolloin myös päästään mukaan vaikuttavampiin ja suurempiin seudullisiin hankkeisiin. Kaupungilla on meneillään useita kehittämishankkeita eri kumppaneiden kanssa. Merkittävimpiä näistä ovat satamasidonlaiseen teollisuuteen ja Kotka-Haminan akkuklusteriteollisuuden kehittämiseen liittyvät hankkeet (mm. Business Mooring, Power Coast United) sekä Kymenlaakson liiton Pathways2Resilience horisonttihanke maakunnan ilmastonmuutoksen sopeutumisen kokonaisvaltaiseksi suunnitelmaksi.

Kansallisia maakuntaliiton rahoittamia AKKE (alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen) -hankkeita tehdään Haminassa myös itsenäisesti. Vuonna 2024 vuoteen 2026 jatkuvan oman AKKE-hankkeen HAKKI (Haminan akkuteollisuuden edellyttämät infrajärjestelyt) tavoitteena on Hiltzin väylän nimisen tien rakentaminen Haminan teollisuusalueen kiinteistölle. Uusi katu tulee olemaan yleinen katu sataman alueelle sekä huoltotie alueen yhdyskuntateknistä huoltoa palveleville rakennuksille.

Kaupungin henkilökunnan sisäinen kehittämistyö on myös merkittävässä asemassa, koska he toimivat koko ajan kaupunkilaisten sekä muiden sidosryhmien kanssa yhteistyössä. Kaupungissa on toiminut esimerkiksi Sisäinen

Kehittäjä- verkosto syksystä 2017 alkaen, joka tarjoaa työntekijälle ammatillisen koulutuksen tutkinnon sekä kehittää käytännössä oman työntekijän toimialueen palveluita ja toimintoja.

Maaseudun asukaslähtöisestä kehittämisestä vastaa alueellamme Leader Sepra Ry.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Elinkeinoelämän sekä matkailun osalta yhteistyötä Cursorin kanssa tiivistetään edelleen. Näin pystytään tehostamaan nykyisten yritysten toiminnan ja uusien yritysideoiden tukemista sekä matkailijoiden, yritystoiminnan sekä uusien investointien houkuttelemista Haminan kaupunkiin. Luodun elinvoimaverkoston kanssa pyritään tekemään yhteistyötä, joka tehostaa yhteistyötä yrittäjien kanssa ja luo uusia tapoja tuottaa esim. kuntalaisille suunnattuja tapahtumia.

Maaseutupalveluissa talousarviosuunnitelman 2025 lukujen valossa on välttämätöntä käynnistää neuvottelut ja päättää miten ja mikä taho (käytännössä Kouvolan maaseutupalvelut) jatkossa hoitaa maaseutuhallinnon tehtävät tai osan niistä.. Suunnitelmakauden (2021-2027) aikana tulee myös keskustella Sepra Ry:n kuntarahaosuuden suuruudesta tulevalla ohjelmakaudella. Hamina on suurin kuntarahoittaja Sepra Ry:n toiminta-alueella.

Tapahtumatuotannossa keskitytään toisten osapuolten kanssa yhteistyössä tehtävien tapahtumien tuottamiseen, jolloin taloudelliset riskit jäävät pienemmiksi. Hamina Bastionin tapahtuma-areenan ja holvistotilojen vuokraustoiminta mahdollistaa toimintatuloja.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötövuodet	2024	2025	2026	2027
Amanuenssi	1	1	1	1
Elinvoimajohtaja	1	1	1	1
Konservaattori	1	1	1	1
Konservaattori, määräaikainen	0	0	0	0,5
Maaseutupäällikkö	1	1	1	1
Maaseutuasiantuntija	3	3	3	3
Maaseutuasiantuntija,määräaikainen	1	0	0	0
Matkailu- ja yhteyspäällikkö	1	1	1	1
Hanke-, hankinta- ja avustuskoordinaattori, määräaikainen	1	1	1	1
Museonjohtaja	1	1	1	1
Ohjaamokoordinaattori, määräaikainen	1	0	0	0
Ohjaamotyöntekijä, määräaikainen	1	0	0	0
Tapahtuma-assistentti, määräaikainen	1	1	1	1
Tapahtumakoordinaattori	1	1	1	1
Tapahtumajohtaja, määräaikainen	1	0	0	0
Tekninen tuottaja	1	1	1	1
Tekninen tuotantoassistentti	0,5	0,5	0,5	0,5
Museoassistentti	1	1	1	1
Asiakaspalveluvastaava (museot)	1	1	1	1
Tuottaja	1	1	1	1
Työllisyysasiansihteeri	1	1	1	1
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1	1

Toiminnanjohtaja	1	1	1	1
Toimistosihteri	1	1	1	1
Taiteellinen johtaja, määräaikainen	1	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	25,5	21,5	21,5	22

Henkilöstömäärän vähentämisellä tavoitellaan suunnitelmakauden aikana talouden tasapainottamista. Vuoden 2024 aikana päättäneitä määräaikaisia palvelusuhteiden jatkoa on arvioitu erittäin kriittisesti, eikä kaikkia palvelusuhteita tulla jatkamaan.

Elinkeinopalveluissa vuoden 2025 vahvuudessa on uusi palvelussuhde; hanke-, hankinta- ja avustuskoordinaattori. Työnkuvaan kuuluu hankinta, -avustus ja hankerahoituksen prosessin varmistaminen sisäisesti. Lisäksi toimenkuvaan kuuluu EU- pohjaisen hankerahoituksen saaminen Haminan kaupungille eri toimialojen kehittämiseen yhdessä sidosryhmien kanssa.

Määräaikaiset työsuhteet ohjaamossa päättyvät. Jatkossa vakituudessa työsuhteessa olevat vastaavat Ohjaamon toiminnasta.

Maaseutuhallinnon henkilöstömäärän muutokset edellyttävät tehtävien tai osan siirtämistä toiselle yhteistoiminta alueelle eriyttämisvaatimusten takia (Laki maaseutuhallinnon hoitamisesta 2010). On huomioitava, että palvelujen osto toiselta yhteistoiminta alueelta aiheuttaa myös kustannuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa neuvottelujen aloittamista Kouvolan maaseutupalvelujen kanssa. Maaseutupalveluissa on erittäin vaikeaa löytää sijaisia, koska lakisäätteiset tehtävämme edellyttävät pitkällistä osaamista.

Kokoaikaisen henkilöstön määrä tapahtumatuotannossa vähenee yhdellä henkilöllä vuonna 2025. Hamina Bastionin kesäsesonkiin palkataan tekninen tuotantoassistentti teknisen tuottajan työpariksi. Henkilöstömäärässä ei ole mukana lyhytaikaisia sesonkityöntekijöitä.

Museossa arvioidaan kylämuseolla ja kauppiasantalolla olevan lisatarve suunnitelmalliseen kokoelmien luettelointiin, esinehuoltoon ja kokoelmapoistoihin vuonna 2027.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Elinkeinopalveluissa elinvoiman kehittymisen kannalta esimerkiksi työvoiman saanti, yritysten määrän kehittyminen sekä yleinen taloudellinen tilanne sekä toisaalta myös mielikuva Haminasta luo haasteita ja riskejä Haminan elinvoiman kasvulle.

Lisäksi matkailun osalta riskeinä ovat erityisesti yleinen poliittinen tilanne, mahdolliset pandemiat sekä esimerkiksi muuttuvat sääolosuhteet sekä saavutettavuus. Lisäksi kaupungin taloudelliset resurssit omaan kehitystoimintaan ovat haaste Haminan elinvoiman kasvulle.

Maaseutupalveluissa riskit liittyvät maksajavirasto toimintaan (viljelijätukien hallinnointi ja oikea aikainen maksatus) ja erityisesti henkilöstön osaamiseen ja saatavuuteen. Henkilöstön osaaminen ja riittävyys sekä eriyttämisvaatimus maksajavirasto toiminnassa ovat tarkkaan säädely vaatimus. EU:n ohjelmakauden CAP 27-muutokset ovat moninaiset. Toiminnallisena riskinä on, ettei Haminan kaupunki pysty hoitamaan Maksajavirastosopimuksen mukaisia veloitteita. Haminan kaupungin vastuulla on noin 13 miljoonan euron vuosittaiset maataloustuet.

Tapahtumatuotannossa riskeinä ovat henkilöstön riittämättömyys, pandemiat, sääolosuhteet, tapahtumien päällekkäisyys lähikaupunkien kanssa, ostettujen palveluiden hintojen nousu sekä se, että markkinointiviestinnän toimenpiteet eivät tavoita tai vetoa oikeaan kohderyhmään. Riskejä ovat myös majoitustilojen rajallisuus suurien tapahtumien aikana sekä Hamina Bastionin kunnossapitotarpeiden kasvaminen.

Elinkeinopalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	93 358	68 000	100 000	100 000	100 000	100 000
MYYNITUOTOT	93 358	60 000	100 000	100 000	100 000	100 000
TUET JA AVUSTUKSET		8 000				
TOIMINTAKULUT	-4 103 100	-4 581 400	-7 141 000	-7 141 000	-7 223 700	-7 306 200
HENKILÖSTÖKULUT	-341 545	-472 900	-365 200	-365 200	-368 800	-372 300
PALVELUJEN OSTOT	-1 744 172	-2 089 900	-3 965 800	-3 965 800	-4 044 900	-4 123 900
AINEET, TARV. JA TAV.	-12 231	-3 900	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
AVUSTUKSET	-1 867 729	-1 904 500	-2 667 000	-2 667 000	-2 667 000	-2 667 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-137 422	-110 200	-139 000	-139 000	-139 000	-139 000
TOIMINTAKATE	-4 009 742	-4 513 400	-7 041 000	-7 041 000	-7 123 700	-7 206 200
SUUNNITELMAPOISTOT	-18 776	-93 800	-69 800	-69 800	-69 800	-69 800
VYÖRYTYSERÄT	-93 927	-98 931	-137 200	-137 200		
YHTEENSÄ	-4 122 445	-4 706 131	-7 248 000	-7 248 000	-7 193 500	-7 276 000

TALOUS

Elinkeinopalvelujen tulosityksikön kokonaisuus muodostuu elinkeinopalveluista, markkinoinnista ja matkailusta, joukkoliikenteestä, työllisyyden edistämisestä, ohjaamosta ja työmarkkinatuen kuntaosuudesta sekä kehittämishankkeista.

Talousarviossa toimintakulut tulevat nousemaan, sillä vuoden 2025 alusta maksettava korvaus Kotkan kaupungille työllisyyden hoitamisesta on pelkästään 2,16 milj. euroa ja ennakoitujen työmarkkinatuen ns. sakkomaksut nousevat 2,5 milj. euroon. Toimintatuotot muodostuvat joukkoliikenteen myydyistä lipputuotoista.

Cursorin palvelumaksu noin 800.000 euroa näkyy palvelujen ostoissa, samoin kuin siellä näkyvät edellä mainittu Kotkan kaupungilta ostettavat työllisyyspalvelut 2,16 milj. euroa sekä joukkoliikenteen palvelut 845.000 euroa. Työmarkkinatuki näkyy puolestaan avustuksissa.

Kaikista muista palvelujen ostoista, aineista ja tarvikkeista, matkakuluista yms. on karsittu niin paljon kuin mahdollista.

Maaseutupalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	234 503	235 000	205 000	205 000	205 000	205 000
MYYNITUOTOT	234 503	235 000	205 000	205 000	205 000	205 000
TOIMINTAKULUT	-347 444	-355 600	-341 300	-341 300	-343 900	-346 700
HENKILÖSTÖKULUT	-259 841	-265 300	-264 700	-264 700	-267 300	-269 900
PALVELUJEN OSTOT	-13 800	-18 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 200
AINEET, TARV. JA TAV.	-3 450	-1 100	-500	-500	-500	-500
AVUSTUKSET	-52 000	-52 000	-52 000	-52 000	-52 000	-52 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-18 354	-19 200	-18 100	-18 100	-18 100	-18 100
TOIMINTAKATE	-112 941	-120 600	-136 300	-136 300	-138 900	-141 700
VYÖRYTYSERÄT	-35 321	-34 854	-29 400	-29 400		
YHTEENSÄ	-148 262	-155 454	-165 700	-165 700	-138 900	-141 700

TALOUS

Maaseutupalveluiden toimintakate on negatiivinen, koska se sisältää Haminan osuuden maaseutuhallinnon kustannuksista sekä avustukset.

Tulot muodostuvat yhteistoiminta-alueen kuntien yhteistoimintakorvauksista (Pyhtää, Kotka, Miehikkälä ja Virolahti). Yhteistoiminta-alueen hallinto hoidetaan Haminassa. Palvelujen hinta määräytyy vuosittaisen viljelytukupinta-alan perusteella kunnittain. Talousarvio vuoden tulot eli ennakoitavat perustuvat edellisen vuoden tilinpäätökseen. Huomioitavaa on, että hallinnon kulujen pienentyessä myös toiminnan tuotot vähenevät.

Henkilöstömenoissa on yhden henkilötyövuoden vähennys. Palvelujen ostot sisältävät ICT-tukimaksut, puhtaanapidon ja matkakustannukset. Muissa kuluissa on vuokrat. Avustukset kohdassa on Haminan Sepra Ry:n kuntaraha, jonka sopimus voimassa ohjelmakausittain.

Koska viljelijätukihallinnon kustannukset jakautuvat kuntien kesken vuosittaisen tukipinta-alan perusteella, aiheuttaa toimintamenojen vähentyminen automaattisesti myös tulojen vähentymisen. Vuosina 2015–2023 Haminan osuus hallinnon kustannuksista on ollut noin 95.000 euroa vuodessa.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	315 753	1 312 000	102 200	102 200	1 192 200	92 200
MYYNNTITUOTOT	250 002	940 000	37 700	37 700	882 700	37 700
TUET JA AVUSTUKSET	44 266	306 000	35 000	35 000	265 000	25 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	21 485	66 000	29 500	29 500	44 500	29 500
TOIMINTAKULUT	-2 817 283	-3 102 700	-1 823 100	-1 823 100	-2 811 400	-1 841 400
HENKILÖSTÖKULUT	-981 611	-914 200	-695 700	-695 700	-832 400	-709 600
PALVELUJEN OSTOT	-750 756	-1 164 700	-217 400	-217 400	-978 100	-222 300
AINEET, TARV. JA TAV.	-144 595	-125 300	-58 800	-58 800	-100 800	-58 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-940 320	-898 500	-851 200	-851 200	-900 100	-850 700
TOIMINTAKATE	-2 501 530	-1 790 700	-1 720 900	-1 720 900	-1 619 200	-1 749 200
SUUNNITELMAPOISTOT	-139 934	-153 300	-126 000	-126 000	-126 000	-126 000
VYÖRYTYSERÄT	-115 588	-145 316	-93 000	-93 000		
YHTEENSÄ	-2 757 052	-2 089 316	-1 939 900	-1 939 900	-1 745 200	-1 875 200

TALOUS

Tapahtumatuotannon ja Tatoon kustannuspaikoilla on talousarvioissa säästetty toimintamenoja seuraavasti suhteessa vuoden 2023 toteumaan.

Palvelujen ostoista on vähennetty Tatoon talousarviosta 85.500 eurosta 24.900 euroon. Huomattavia vähennyksiä verrattuna vuoden 2023 toteumaan on saatu tehtyä, koska emme tuota Tatoon väli vuosi konsertteja vuonna 2025.

Tapahtumatuotannon talousarviossa palveluiden ostot on vähennetty 504.000 eurosta 114.200 euroon. Huomattavat vähennykset ovat mahdollisia, koska emme tuota omatuotantotapahtumia, kuten Hevoset Bastionissa tapahtumaa tai suuria vetovoimaisia näyttelyitä vuonna 2025.

Rakennusten vuokrat ovat puolestaan nousseet eikä säästöjä vuodelle 2025 saavuteta vuokrien osalta.

Tapahtumatuotannon ja Tatoon henkilöstöllä on vankka kokemuksen kautta kertynyt osaaminen Hamina Bastionin tuotantoihin sekä Hamina Tattoo tapahtumasta. Osaavaa henkilöstöä tarvitaan toimivien tulevaisuuden tapahtuma kokonaisuuksien rakentamiseksi. Henkilöstön määrän on talousarviossa laskettu vähenevän yhdellä henkilöllä vuonna 2025 verrattuna vuosiin 2023- 2024.

Toimintamenoiltaan kalliiden omatuotantotapahtumien poistaminen vuosikalenterista aiheuttaa automaattisesti myös toimintatulojen vähenemisen. Toimintamenojen säästöt ovat kuitenkin suhteessa toimintatulojen vähenemiseen suuremmat, jolloin saavutetaan raamin mukaiset säästötavoitteet vuodelle 2025.

Museoiden talousarviossa toimintakustannukset vuodelle 2025 ovat 13.700 euroa vähemmän kuin vuodelle 2024. Säästöt syntyvät henkilöstökuluista, palveluiden ostoista sekä materiaalihankinnoista. Toisaalta lisäkustannuksia syntyy etenkin nousevista tilavuokra kustannuksista, mikä syö muilta osa-alueilta syntyvää säästöä.

Näyttely- ja yleisötyön kustannuksiin on varattu museoiden budjetissa 27.850 euroa joka jakautuu useille talousarviotileille. Museoiden kokoelmatyön suoriin kustannuksiin on varattu 13.350 euroa, joka niin ikään jakautuu useille talousarviotileille. Kokoelmatyö muodostaa perustan museoiden kaikelle muulle toiminnalle ja kuuluu näyttely- ja yleisötyön tavoin valtionosuus museoiden lakisääteisiin tehtäviin.

Museoiden toiminta nojaa asiantuntijatyöhön. Henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen varataan yhteensä 4.500 euroa koulutus-, matka- ja majoituskuluja. Museoiden vakinainen henkilöstö säilyy vuonna 2025 ennallaan. Museon 285.700 euroa henkilöstökustannuksista valtaosan muodostavat vakinaisen henkilökunnan palkat sivukuluineen. Tarvetta tulee kuitenkin edelleen olemaan myös kausityöntekijöille, joita tarvitaan kolmen museokohteen avoinna pitämiseen sesonkiaikoina (kesäkausi, joulukuu, pääsiäinen). Kesäaukioloaikoja ja päivittäisaukioloaikoja lyhennetään henkilöstötarpeen pienentämiseksi. Kalliin sunnuntaityön osuutta pyritään vähentämään lyhyemmällä sunnuntiaukioloilla. Museot ovat vuonna 2025 avoinna sunnuntaisin vain kesä-heinäkuussa sekä Kauppiaantalomuseo kausinäyttelyiden aikana

Toisen merkittävän kustannuserän muodostavat museoiden tilojen (kolme museokohdetta, kokoelmakeskus ja ulkopuoliselta vuokratut väistötilat sekä toimistotilat) sisäiset ja ulkoiset vuokrat. Toimisto sijaitsee tällä hetkellä ulkopuoliselta vuokratuissa tiloissa. Mahdollisuutta siirtyä kaupungin omistamiin tiloihin vuoden 2025 aikana selvitetään yhteistyössä kiinteistöpalveluiden kanssa. ICT-laitteiden, koneiden ja laitteiden vuokrat sekä muut vuokrat muodostavat museoiden 290.000 euroa vuokrakustannuksista vain noin 1,5%.

Museokohteiden pääsymaksuja nostetaan hieman, mikä parantaa etenkin museokorttikäyntien tuottoa. Museokorttikäynnit muodostavat nykyisellään lähes puolet maksetuista museokäynneistä, ja niillä suoritetuista sisäänpääsymaksuista museoille tuloutetaan vuoden 2024 käytännön mukaan museokorttijärjestelmästä takaisin puolet aikuisten normaalihintaisen pääsylipun hinnasta. Lisäksi jatketaan museokauppojen kehittämistä. Museokaupat ovat ensisijaisesti museokävijöiden toivomaa palvelua, mutta ne tuottavat jopa enemmän kassavirtaa museoihin kuin pääsymaksutulot. Molempien tuotot ovat kehittyneet myönteisesti vuoden 2024 aikana ja tavoitteena on tämän kehityksen jatkuminen. Museoiden pääsymaksuja ja aukioloaikoja myös yhtenäistetään. Käyttöön otetaan kesäisin myös kaikki kolme museokohdetta kattava yhteislippu. Keskiviikon ilmaispäivästä ei kuitenkaan luovuta, koska kaupungin museoiden tehtävänä on myös tarjota kaikille kuntalaisille mahdollisuus osallisuuteen oman kotiseutunsa kulttuuriperinnöstä varallisuuteen katsomatta. Alle 18-vuotiaat ja eräät muut ryhmät pääsevät edelleen museoihin ilmaiseksi.

Museot tuottaa edelleen myös sisäisiä neuvonta- ja konsultointipalveluita kaupungin muille yksiköille lähinnä arkeologian ja konservoinnin alalla henkilöstöressurssiensa mahdollistamissa puitteissa. Ulkopuolista hankerahoitusta pyritään edelleen hakemaan mm. museoiden digitaalisten palveluiden kehittämiseen, fokuksena museon kokoelmien digitaalisen saavutettavuuden parantaminen. Kaikkiaan oman toiminnan tuotoiksi 2025 on arvioitu 41.200 euroa, mikä on 7.000 euroa enemmän kuin vuonna 2024.

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkisuunnittelu
Tulosyksiköt	Kaavoitus ja maankäyttö
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Elinvoimajohtaja

Tehtävä

Kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, viihtyisäksi ja ekotaloudellisesti kestäväksi. Huolehditaan kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	8 248 794	8 269 000	8 527 500	8 527 500	8 577 500	8 627 500
MYYNITUOTOT	369 537	385 000	436 700	436 700	486 700	536 700
MAKSUTUOTOT	37 073	42 000	80 000	80 000	80 000	80 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 842 184	7 842 000	8 010 800	8 010 800	8 010 800	8 010 800
VALM.OMAANK.	12 553	31 500	30 500	30 500	30 500	30 500
TOIMINTAKULUT	-1 253 566	-1 297 200	-1 209 500	-1 209 500	-1 223 300	-1 238 100
HENKILÖSTÖKULUT	-645 426	-626 600	-719 700	-719 700	-726 700	-733 900
PALVELUJEN OSTOT	-510 424	-556 900	-376 500	-376 500	-383 300	-390 900
AINEET, TARV. JA TAV.	-10 695	-35 800	-25 600	-25 600	-25 600	-25 600
MUUT TOIMINTAKULUT	-87 022	-77 900	-87 700	-87 700	-87 700	-87 700
TOIMINTAKATE	7 007 781	7 003 300	7 348 500	7 348 500	7 384 700	7 419 900
SUUNNITELMAPOISTOT	-468 267	-437 600	-392 300	-392 300	-392 300	-392 300
VYÖRYTYSERÄT	-85 589	-89 729	-97 500	-97 500		
YHTEENSÄ	6 453 926	6 475 971	6 858 700	6 858 700	6 992 400	7 027 600

TALOUS

Pääosa kaupunkisuunnittelun tulosalueen toimintatuotoista koostuu maanvuokratuloista (muut toimintatuotot). Myyntituotoissa mukana ovat maan ja puun myyntituotot sekä mm. palvelujen ja aineistojen myyntitulot.

Toimintakulut koostuu pääosin henkilöstökuluista sekä palvelujen ostoista, joka sisältää mm. toiminnan edellyttämät, ulkoa tilattavat selvitykset, investoinnit ja arvioinnit sekä myyntiin tai vuokrattavaksi maankäytölle tulevien kaupungin kiinteistöjen rakennusten purkukustannukset ja muut tonttien valmistelukustannukset.

Tuloslaskelman mukainen kaupunkisuunnittelun toimintakate nousee reiluun 7,3 miljoonaan euroon. Tulosalueen toimintatulot ovat yli seitsemän kertaiset verrattuna tulosalueen toimintamenoihin.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Maankäyttö ja kaavoitus -tulosyksikkö sisältää viisi kustannuspaikkaa: Asemakaavoitus, Yleiskaavoitus, Tonttipalvelut, Paikkatietopalvelut ja Metsätilat.

Suurimmat toimintatuotot saadaan maanvuokratuloista, joihin ei arvioida kohdistuvan suuria muutoksia lähivuosina. Toki vuokratuottoja pyritään jatkuvasti kasvattamaan ja näin itse vaikuttamaan tulokseen.

Taloussuunnitelmaan asetetun raamin mukainen toimintakate saavutetaan ja ylitetään kaupunkisuunnittelun tulosalueella pääosin tuloja lisäämällä. Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan vuonna 2025 noin neljännesmiljoonalla.

Kaupunkirantojen yleissuunnitelman selvitysalueiden asemakaavamuutokset, tonttijaon muutokset, kiinteistöjen muodostus ja maakaupat arvioidaan tuovan vuonna 2025 merkittäviä lisätuloja. Lopullinen toteuma ja aikataulu riippuu toteutuvan kaavamuutoksen sisällöstä ja mahdollisten kauppojen toteutumisaikataulusta. Tulot jakautuvat yksikön kustannuspaikkojen kesken seuraavasti: Kaavoitusmaksutulot Asemakaavoitukselle, kun taas tonttijaonmuutoksista, maakaupoista ja lohkomisista saatavat tuotot tuloutuvat tonttipalveluille.

Muille toimialoille tarjottavaa omaa suunnittelutyötä pyritään lisäämään. Aluepalveluiden aiemmin ulkoa tilatun suunnittelutyön sijaan hyödynnetään omaa maastomittaustiimin osaamista ja tarjotaan suunnittelutyötä, massalaskentaa ja koneohjaukselle omaa työtä tehtäväksi pienempiin kaupungin infrahankkeisiin.

Puunmyyntituloja pyritään kasvattamaan vuosittain noin 50.000 eurolla vuosien 2025-2027 aikana aikaistamalla metsänhoitosuunnitelman toimenpiteitä. Lisämyyntitulot kohdistuvat Metsätilat kustannuspaikan myyntituottoihin.

Toimintakulujen osalta jäädään taloussuunnitelmaan asetetusta raamista johtuen osittain siitä, ettei lakisääteisiin tehtäviin kuuluvista menoista voida karsia. Palvelujen ostoihin sisältyvät ulkoa ostettavat asiantuntijapalvelut, erilaiset selvitys-, inventointi- ja arviointityöt ovat tulosalueen toiminnan ja näin myös toiminnan kautta saatavien tulojen edellytys. Henkilöstömenojen ylitys jakautuen neljälle eri kustannuspaikalle johtuu henkilöstövaihdoista, ja näihin liittyvistä tehtäväkuva- ja palkkausmuutoksista.

Ohjelmistolisenssejä karsitaan vain välttämättömiin aktiivisessa käytössä oleviin, jonka arvioidaan tuovan säästöjä toimintakuluihin. Toisaalta myös ohjelmistotoimittajat ovat nostaneet tai nostamassa joidenkin palvelujen ja lisenssien hintoja, joka osittain johtunee valtakunnallisesta ohjauksesta ja näiden muutoksien aiheuttamista kustannuksista, ja joita ohjelmistotoimittajat ja palvelujen tarjoajat siirtävät omiin hintoihin.

Kaikilta kustannuspaikoilta säästetään palvelujen ostoissa mm. asiantuntijapalvelujen, painatuksien ja ilmoituksien, koulutuksen ja kulttuuripalvelujen, majoituspalvelujen, kaluston ja pienkaluston kuluissa. Koko tulosalueelta saatava säästö palvelujen ostoista arvioidaan olevan noin 180.000 euroa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kaupungin kiinteistöjen purkukustannuksiin ei jatkossa varauduta kuten aiemmissa taloussuunnitelmissa. Tämä tulee viivästyttämään mm. joidenkin suunniteltujen purkuhankkeiden toteutumista, joiden kustannukset kohdistuisi maankäytön tonttipalveluille.

Kaiken kaikkiaan suhteessa pienempiä löydettävissä olevia säästöjä kompensoidaan säästöjä kaksi kertaa suuremmilla lisätuloilla, jolloin tavoiteltava tulos verrattuna vuoden 2024 taloussuunnitelmaan nousee reilusti plussan puolelle. Osa vuodelle 2025 arvioiduista lisätuloista on kertaluonteisia, joten seuraavina vuosina 2026-2027 osa lisätuloista tulisi löytää muualta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Maanhankintaa on jatkettava aktiivisesti ja suunnattava sitä myös uusille alueille. Oikea-aikaisella maanhankinnalla ja kaavoituksella varmistetaan, että eri käyttötarkoitukseen löytyy valmiita luovutuskelpoisia tontteja. Vahvistaaksemme alueemme vetovoimaa, on tontti kysyntään pystyttävä vastaamaan, jotta yritysten on mahdollista sijoittua ja synnyttää työpaikkoja Haminaan. Maankäytön ja kaavoituksen toiminnalla on erittäin suuri merkitys koko kaupungin elinvoimaan ja talouteen.

Maanhankintaan ja rakennusten purkukustannuksiin on varattava riittävät resurssit toiminnan turvaamiseksi. Pääsääntöisesti kaupunki hankkii maat ensin ja valmistelee ne sen jälkeen joko myytäväksi tai vuokrattavaksi sille sijoittuvaa toimijaa varten. Toiminnan edellytyksenä on erilaiset ulkoa asiantuntijapalveluna hankitut selvitykset ja inventoinnit, jotta alueet voidaan toimintamme kautta hankkia, jalostaa ja luovuttaa yrityksille, uusille ja nykyisille asukkaille sekä muille toimijoille. Tarjoamme palveluja myös muille, niin kaupungin sisällä muille toimialueille, kuin ulkoisille asiakkaille.

Kaavoituksella ja tonttitarjonnalla varaudutaan erilaisiin yritysten tarpeisiin ja sekä asuinrakentamisen tarpeisiin. Tonttien osalta merkittävää on Haminan kokoisessa ja kaltaisessa kaupungissa tonttien sijainnilla. Muun muassa saavutettava, houkutteleva sijainti ja edullinen hintataso ovat Haminalle vetovoimatekijöitä. Kaupungin on jalostettava ja varmistettava, että tontteja löytyy sellaisilta alueilta, joihin ihmisten ja yritysten kiinnostus kohdistuu. Tämä tarkoittaa sekä uusien alueiden käyttöönottoa, että myös vanhojen tiivistämistä. Toimintaympäristö voi muuttua nopeastikin. Ennakoimalla pystytään varautumaan myös asuintontti kysynnän vilkastumiseen. Tonttimarkkinointia kehitetään ja varmistetaan, että oikeanlaisia tontteja on tarjolla oikeasta paikasta. Kysyntää ja sen kehittymistä seurataan, sekä vastataan kysyntään aktiivisesti kaavavarantoa kehittämällä.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Kaupunkisuunnittelun tulosalue koostuu Maankäyttö ja kaavoitus -tulosityksiköstä, joka sisältää viisi kustannuspaikkaa: Asemakaavoitus, Yleiskaavoitus, Tonttipalvelut, Paikkatietopalvelut ja Metsätilat.

Kaavoitus ja maankäyttö

Kaupunkisuunnittelun tulosalueen maankäyttö ja kaavoitus -tulosityksikkö huolehtii kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista. Kaupunkisuunnittelun tulosalue hoitaa kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvät erilaiset tehtävät yhdessä ja yhteistyössä kaupungin muun organisaation kanssa.

Maankäytön ja kaavoituksen tehtäviin kuuluvat:

- asema- ja yleiskaavoitus
- kaupunkikuvaan liittyvät hankkeet
- kaupunkiseutu suunnittelyyhteistyö
- maapolitiikan valmistelu
- tonttitarjonta; tonttimarkkinointi, varaussopimukset, tonttien valmistelu
- maanhankinta ja -hallinta; maanvuokrasopimukset ja -laskutus, maakaupat, rakennusten purkukustannukset
- paikkatietopalvelut; kaava-otteet, -määräykset, sijaintikartat, ohjelmistot
- kiinteistörekisterin ylläpito ja kiinteistönmuodostus; tonttijaot, lohkomiset
- maastomittauspalvelut; drone-kuvaukset, suunnittelu, laskenta, 3D maastomallit, koneohjausmallit
- kartastopalvelut; teemakartat, pohjakartan ylläpito
- metsätilojen hallinnointi; metsänhoito- ja puukaupat
- tulostuspalvelut; tulostus-, kopiointi, taitto- ja kuvankäsittely palvelut

Kaavoitusprosessista vastaa kaupunginarkkitehti.

Maankäytön eri tehtävistä (maapolitiikan valmistelu, tonttitarjonta, paikkatietopalvelut, kiinteistönmuodostus, mittaus- ja kartastopalvelut sekä metsätilojen hallinnoimisesta) vastaa kaupungingeodeetti.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Maankäytön ja kaavoituksen toimintaa ja henkilöstön osaamista kehitetään osallistumalla oman alan ajankohtaisiin koulutustilaisuuksiin ja lainsäädäntö muutoksiin liittyviin koulutustilaisuuksiin. Näistä saatua tietoa jaetaan työyksikössä ja sovelletaan käytäntöön. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja kouluttautumiseen kannustetaan.

Digitaalisuus on vahva elementti erityisesti mittausprosesseissa ja karttatuotannossa. Näitä osa-alueita on lähdetty kehittämään laitteisto- ja ohjelmistohankintojen sekä osaamisen kehittämisen kautta. Nämä osa-alueet tulevat olemaan jatkossakin vahvasti kehittämisen keskiössä.

Osallistutaan aktiivisesti kaupunkikuvaan ja maankäytön suunnitteluun liittyviin kehittämishankkeisiin. Seurataan hankehakuja ja etsitään mahdollisia rahoituskanavia, mikäli jokin hanke- tai suunnitelmatarve nousee esiin, jolle rahoitusta olisi saatavissa. Tai osallistutaan ja tarjotaan asiantuntijuutta ja osaamista näihin hankehakuihin.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Kaavoitusinsinööri	1	1	1	1
Kaavoitusarkkitehti	0,25	1	1	1
Kaupunginarkkitehti	1	1	1	1
Kaupungingeodeetti	1	1	1	1
Maanmittausinsinööri	1	1	1	1
Asiantuntija	0,5	0,5	1	1
Mittamies	1	1	1	1
Paikkatietokäsittelijä	3,75	2,5	2	2
Paikkatietoteknikko	1	0,5	0	0
Kaavasunnittelija	0	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	10,5	10,5	10	10

Kaikki työntekijät ovat vakinaisia, poislukien kaupungingeodeetti, joka akuutista tarpeesta ja käynnissä olleista yt-neuvotteluista johtuen palkattiin syyskuun 2024 alusta vuoden määräajalle.

Alan harjoittelijoita palkataan tilanteen ja tarpeen mukaan. Tuleviin eläköitymisiin varaudutaan ennakoivilla rekrytoinneilla. Uusien rekrytointien myötä tehtävänkuviiin ja tehtävänimikkeisiin tehdään tarvittaessa muutoksia. Näin tehtiin, kun rekrytoitiin uutta kaavasunnittelijaa eläköityvän paikkatietokäsittelijän tilalle. Tehtävänimike muutettiin kaavoitusarkkitehdiksi, tehtävässä aloittaneen työntekijän koulutusta ja laajempaa tehtävänkuvaa paremmin vastaamaan.

Uuden kaavoitusarkkitehdin lisäksi tällä hetkellä kaavoituksessa on ainoastaan tulosityksikköä johtava kaupunginarkkitehti sekä osittaista ja lyhennettyä työaikaa tekevä paikkatietokäsittelijä, joka on eläköitymässä vuoden 2025 aikana. Kaavoitusinsinöörin virkavapaan jatkuessa, ja tuleva eläköityminen huomioiden, kaavoituksen resurssivaje jatkuu, ja näkyy kaavoituksen toiminnassa. Kaavasunnittelijan rekrytointiin on varauduttava viimeistään vuoden 2025 alussa.

Asiantuntijan työpanos on kasvanut 25%:sta 50%:iin maankäytölle, ja toinen puolikas (50%) menee edelleen aluepalveluille hulevesiin. Haminan Veden tehtävät (25%) ovat poistuneet asiantuntijalta vuoden 2024 aikana. Asiantuntijalle on suunniteltu kokonaan siirtyvän vuoden 2025 aikana eläkkeelle jäävän paikkatietoteknikon tehtävät.

Henkilöstötaulukossa on kuukausipalkkainen henkilöstö. Lisäksi maankäytön ja kaavoituksen henkilöstöön kuuluu kaksi vakinaista tuntipalkkaista mittausetumiestä.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Kaupunkisuunnittelun suurimmat tulot saadaan maanvuokramaksuista. Isojen yritysten konkurssit tai muut syyt vuokranmaksujen keskeytymiselle aiheuttavat riskin tulokertymälle. Siksi sopimusten vuokranmaksua seurataan tiiviisti ja ongelmatilanteissa saatavien valvonta käynnistetään välittömästi.

Liian suuret leikkaukset palvelujen ostoihin, jotka sisältävät mm. toiminnan edellyttämät selvitystyö- ja inventointihankinnat, ovat riski toiminnalle, sillä se vaikeuttaa ja voi jopa estää hankkeiden etenemistä ja lakisääteisten tehtävien hoitamista.

Maanhankinnan inventointimäärärahan mahdollinen leikkaaminen johtaa toiminnallisiin riskeihin.

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen tulevien muutosten edessä tulee turvata. Riittämätön henkilöstöresurssi kuormittaa alimitoitettua henkilöstöä, lisää sairauspoissaoloja ja pahimmassa tapauksessa lamaannuttaa toiminnan. Työyksikön tehtävät ovat kaikki erityisosaamista ja kokemusta vaativia asiantuntijatehtäviä, joihin on vaikea löytää tekijää. Uutta työntekijää rekrytoitaessa on huomioitava, että työhön perehtyminen vie aikaa. Jokaisessa tehtävässä tulisi olla työhön perehtynyt työpari, jotta poissaolot ja sijaistukset pystytään hoitamaan. Pitkät sairauspoissaolot ovat riski työyksikön toiminnalle.

Toimielin	KAUPUNKIKEHITYSVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkikehityspalvelut
Tulosyksiköt	Kiinteistöpalvelut, Aluepalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Ympäristöpäällikkö ja kiinteistöpäällikkö

Tehtävä

Kaupungin toimitiloista ja yleisistä alueista huolehtiminen asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden myös kaupunkiympäristön turvallisuus, viihtyisyyden ylläpito ja kehittäminen.

Kaupungin palvelualueilla on käyttötarpeen ja taloudellisten resurssien mukaiset toimitilat. Infrastruktuurin ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen.

Tuottaa kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennetään tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Aktiivisen toiminnan sekä ammattitaitoisten ja kehityshaluisten moniosaajien avulla huomioidaan asiakastytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	18 039 410	18 720 200	18 542 800	18 542 800	18 542 800	18 542 800
MYYNTITUOTOT	5 656 791	5 505 100	5 396 600	5 396 600	5 396 600	5 396 600
TUET JA AVUSTUKSET	256 937	185 000	23 000	23 000	23 000	23 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 125 682	13 030 100	13 123 200	13 123 200	13 123 200	13 123 200
VALM.OMAANK.	297 575	350 000	105 000	105 000	105 000	105 000
TOIMINTAKULUT	-21 207 573	-20 589 900	-18 508 500	-18 508 500	-18 619 800	-18 732 900
HENKILÖSTÖKULUT	-6 994 023	-6 980 000	-5 914 900	-5 914 900	-5 973 600	-6 033 000
PALVELUJEN OSTOT	-5 104 012	-4 839 900	-3 694 000	-3 694 000	-3 746 600	-3 800 300
AINEET, TARV. JA TAV.	-4 531 004	-4 366 800	-4 080 100	-4 080 100	-4 080 100	-4 080 100
AVUSTUKSET	-200 071	-202 000	-151 500	-151 500	-151 500	-151 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 378 463	-4 201 200	-4 668 000	-4 668 000	-4 668 000	-4 668 000
TOIMINTAKATE	-2 870 589	-1 519 700	139 300	139 300	28 000	-85 100
SUUNNITELMAPOISTOT	-6 726 964	-8 028 500	-7 795 200	-7 795 200	-7 533 200	-7 603 800
VYÖRYTYSERÄT	-907 747	-910 630	-848 500	-848 500		
YHTEENSÄ	-10 505 300	-10 458 830	-8 504 400	-8 504 400	-7 505 200	-7 688 900

TALOUS

Yhteistyötä kumppaneiden kanssa hyödynnetään myös jatkossa. Tämä tarkoittaa samalla myös toimintojen ja resurssien kohdentamista vaikuttaviin kokonaisuuksiin.

Kaupunkikehitysvaliokunnan vastuulla on pääosa kaupungin kiinteästä omaisuudesta. Kiinteistöjen sekä infrastruktuurin kasvanut korjausvelka asettaa vaatimuksia investointitasolle. Investointien osalta panostetaan siihen, etteivät urakoitsijat joudu laskemaan tarjouksiin mukaan turhia riskejä. Korjaukset priorisoidaan terveellisyiden ja turvallisuuden edellyttämiin tiloihin.

Kaupunginhallituksen asettamia säästöjä on löydetty jokaiselta toimialalta. Säästötoimenpiteet ovat merkittäviä, ja tulevat vaikuttamaan palvelutasoon. Kiinteistöpalveluissa tavoitellaan kiinteistökannan supistamista kiinteistö- ja toimitilastrategian mukaisesti, jonka lisäksi ostopalveluita karsitaan. Korjausvelkaa vähennetään uusien investointien sekä pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisin toimenpitein. Tilojen käyttöastetta pyritään kasvattamaan, jolloin luovuttavia tiloja voidaan jalostaa strategian mukaisesti.

Aluepalveluilla säästöjä haetaan pääosin järjestelmien automatisoinnilla sekä sähköistämällä, jolloin henkilöstöresurssit voidaan kohdentaa entistä tuottavampaan työhön. Määräaikaisten ja kausityöläisten käyttöä vähennetään, ja oman työn osuutta lisätään. Talvikunnossapidon lähtötasoa ja käytänteitä uudistetaan talvikauden 2024-2025 aikana.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Asiakastarpeet sekä palveluverkkoselvitys määrittelevät tarkemmin tarpeet kiinteistöjen osalta. Kiinteistöpalvelut on täten tukipalvelu kaupungin toiminnoille.

Kumppanuuksia jalostetaan eteenpäin ja kiinteistö- ja toimitilastrategian toimeenpanoa jatketaan aktiivisesti ja korjausvelkaa pyritään vähentämään strategian mukaisesti.

Suunnitelmavuosina toimintojen kustannuksia karsitaan ja hankerahoitusta pyritään lisäämään. Energiatehokkuudella voidaan löytää ylläpitokustannuksia vielä kohtuullisia säästöjä, varsinkin uimahalli kiinteistön osalta. Henkilösuunnittelu hankaloituu avainhenkilöiden eläköitymisten myötä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaupunkikehityspalveluiden osalta tulevaisuutta leimaa asukkaiden vaatimukset kaupungin infraan ja viihtyisyyteen. Näissä toiminnoissa asukkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden mukaanotto on enemmän kuin tärkeää. Yhteistyötä ei voida tehdä vain investointien kohdalla, vaan yhteistyö on ulotettu myös palvelutuotantoon. Tämä tarkoittaa kumppanuuksien laajentamista jokapäiväisiin tehtäviin ja kokonaisuuksiin. Kaupungin viihtyvyys sekä erityisesti yleisten alueiden houkuttelevuus tulee olemaan merkittävässä roolissa erityisesti silloin kun puhutaan pitovoimasta.

Kaupungin toiminnot tiivistyvät, joka asettaa entistä merkittävämmän roolin kiinteistökehitykselle ja sen hyödyntämiselle. Myös korjausvelan hallinta, pitkän tähtäimen suunnitelmat sekä kiinteistöjen jalostusmahdollisuuksien tunnistaminen asemoivat kaupungin tehtävät uuteen rooliin.

Kaupungin viihtyisyyttä voidaan edistää monilla tavoilla. Tässä yhteydessä on huomioitava myös turvallisuus sekä se, miten turvalliseksi kaupunkilaiset kokevat ympäristön.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOYKSIKÖISTÄ

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelut huolehtivat tarvittavien tilojen rakennuttamisesta, kunnossapidossa ja huollosta. Pitkän tähtäimen suunnitelmat luovat vankan pohjan tehdä rakennusten suhteen oikeita ratkaisuja. Kiinteistöjen jalostaminen omaa käyttöä palveleviksi sekä kiinteistösijoittajien kanssa tehtävä yhteistyö tulevat korostumaan tulevan vuoden toiminnassa. Tämä tarkoittaa myös turhista kiinteistöistä eroon pääsemistä, mutta myös strategisesti merkittävien kiinteistöjen kehittämistä.

Aluepalvelut

Aluepalvelut huolehtivat kaupungin tie-, katu- ja aluetekniikan suunnittelusta, rakennuttamisesta, huollosta, viheralueista, puistoista, kaupunkimetsistä sekä liikuntapaikoista. Toimintaan on otettu tiiviisti kaupunkilaiset mukaan osallistavan budjetoinnin avulla ja tätä jatketaan eri investointihankkeiden kohdalla. Kaupunkilaisille luodaan mahdollisuus osallistua oman elinympäristön kehittämiseen ja oman osaamisen ja mielenkiinnon mukaan kytkemiseen kaupungin palvelutuotantoon.

Aluepalveluiden osalta huomiota tullaan kiinnittämään tulevina vuosina olemassa olevan infran kunnossapitämiseen sekä laadukkaaseen palvelutuotantoon.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut tarjoavat palveluita Haminan kaupungin kouluille, päiväkodeille ja liikuntapaikoille.

Kehitämme palvelujamme ruokailusuositusten ja palvelumuotoilun periaatteiden mukaisesti ja koulutamme koko henkilökuntaamme, jotta voisimme palvella asiakkaitamme mahdollisimman hyvin. Ruokapalveluissa pyritään lisäämään ruokalistalle enemmän kasvisruokavaihtoehtoja sekä ottamaan asiakasraateja käyttöön.

Puhtauspalveluissa kehitetään edelleen työn laatua sekä työnohjausta siivouksen laadun varmistamiseksi.

Pyrimme ottamaan entistä enemmän huomioon ekologian siivouksessa.

Palveluverkkoratkaisu otetaan huomioon siivousmitoituksen päivittämisessä.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Kehittämisessä aluepalvelut ovat tiiviisti mukana Haminan Veden kanssa tehtävässä yhteistyössä, investoinneissa sekä toimintojen kehittämisessä.

Jo aiemmin todettu kaupunkilaisten mukaanotto koetaan tärkeäksi ja sitä tullaan jatkamaan myös tulevaisuudessa.

Varautuminen on yksi kiinteistö- ja aluepalveluiden merkittävimpiä osa-alueita. Nämä toiminnot ovat kriittisiä toimintojen ylläpidon kannalta.

Myös liikuntapaikkojen puolelta löytyy osaamista, jota kriisitilanteessa esim. kiinteistöpalvelut voivat hyödyntää. Mm. tästä syystä tulevaisuudessa tehdään työtä entistä vahvemmin yli organisaatiorajojen.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Turhasta kiinteistömässasta eroon pääseminen on yksi merkittävimpiä tuottavuuden parantamiseen liittyviä tekijöitä.

Myös uudenlainen tekeminen yli organisaatorajojen mahdollistaa resurssien optimaalisen käytön. Uusissa rekrytoinneissa painotetaan koko organisaation tarpeita.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävät ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Elinvoimajohtaja	0,5	0	0	0
Emäntä	2	2	2	2
Etumies	2	2	2	2
Hallimestari	1	1	1	1
Kadunhoidon ammattimies	4	4	4	4
Kaupungininsinööri	1	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	0	3,6	3,6	3,6
Kiinteistöpäällikkö	1	1	1	1
Kiinteistöyönjohtaja	1	1	1	1
Kirvesmies	4	4	4	4
Korjaamoasentaja	4	2	2	2
Korjaamovastaava	0	1	1	1
Kunnossapitopäällikkö	1	1	1	1
Laitoshuoltaja	25,79	25,79	25,79	25,79
Laitoshuoltaja, määräaikainen	6	6	6	6
Laitosmies	10	0	0	0
Liikennealueiden hoitaja	2	2	2	2
Liikuntapaikkojen hoitaja	12	12	12	12
Liikuntapaikkakoordinaattori	1	0	0	0
Liikuntapaikkavastaava	1	1	1	1
Uinninvalvoja	3	5	5	5
Puistotyöntekijä, määräaikainen	3	3	3	3
Putkiasentaja	2	1,8	1,8	1,8
Rakennustyöntekijä	1	1	1	1
Rakennuttajainsinööri	1	1	1	1
Ruokapalveluesimies	1	1	1	1
Ruokapalvelupisteenhoitaja	11,5	11,5	11,5	11,5
Ruokapalvelutyönohjaaja	3	3	3	3
Ruokapalvelutyöntekijä	7,78	7,78	7,78	7,78
Siivoustyönjohtaja	2	2	2	2
Suurtaloukokki	6	5	4	4
Sähköasentaja	4	3	3	3
Sähkötekniikan päällikkö	1	1	1	1
Talotekniikan päällikkö	1	1	1	1

Tekninen avustaja	1	0	0	0
Tekninen isännöitsijä	1	1	1	1
Tekninen johtaja	0	1	1	1
Tiemestari	1	1	1	1
Työnjohtaja	2	2	2	2
Varikkovastaava	1	0	0	0
Viheralue-etumies	1	1	1	1
Viheraluehoitaja	8	8	8	8
Vihertyönjohtaja	2	1	1	1
Projekti-insinööri	1	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	144,57	133,47	132,47	132,47

Henkilöstösuunnitelmassa on esitetty tämän hetkisen palvelutason tarve. Mikäli palvelun laajuus muuttuu, tulee henkilöstömäärä muuttumaan.

Syksyllä päättyneiden YT-neuvotteluiden lopputulokset näkyvät henkilöstöresurssoinnissa.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Kaupungintalo on käyttöikänsä päässä ja väistötilat on otettu hallinnon käyttöön. Kiinteistöjen myynti tai jalostus on täyttänyt tavoitteet.

Henkilöstön ikääntyessä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat lisääntyneet ja aiheuttaneet pitkiä sairauslomia ja ennenaikaista eläköitymistä.

Syntyvyyden alentuessa tulevien vuosien päiväkotien ja koulujen asiakasmäärät pienenevät. Palveluverkko ratkaisut vaikuttavat ruoka- ja puhtauspalveluiden toimintaan.

Kiinteistöpalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	11 659 038	12 434 000	12 544 200	12 544 200	12 544 200	12 544 200
MYYNITUOTOT	128 520	107 900	69 600	69 600	69 600	69 600
TUET JA AVUSTUKSET	73 492	75 000	23 000	23 000	23 000	23 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	11 457 026	12 251 100	12 451 600	12 451 600	12 451 600	12 451 600
VALM.OMAANK.	173 572	170 000				
TOIMINTAKULUT	-8 141 183	-7 410 400	-7 509 600	-7 509 600	-7 547 500	-7 586 000
HENKILÖSTÖKULUT	-1 361 958	-1 434 600	-1 261 200	-1 261 200	-1 273 800	-1 286 700
PALVELUJEN OSTOT	-2 499 841	-2 168 100	-1 649 900	-1 649 900	-1 675 200	-1 700 800
AINEET, TARV. JA TAV.	-2 807 632	-2 140 200	-2 488 600	-2 488 600	-2 488 600	-2 488 600
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 471 753	-1 667 500	-2 109 900	-2 109 900	-2 109 900	-2 109 900
TOIMINTAKATE	3 691 427	5 193 600	5 034 600	5 034 600	4 996 700	4 958 200
SUUNNITELMAPOISTOT	-2 822 958	-3 193 200	-3 416 100	-3 416 100	-3 154 100	-3 224 700
VYÖRYTYSERÄT	-278 230	-267 511	-279 300	-279 300		
YHTEENSÄ	590 239	1 732 889	1 339 200	1 339 200	1 842 600	1 733 500

TALOUS

Kiinteistöpalvelut vastaa kaupungin omistamista tiloista, niiden ylläpidosta sekä rakennuttamisesta.

Kiinteistöpalveluiden toimintatuotot koostuvat pääosin kaupungin omistamien rakennusten sisäisistä- ja ulkoisista vuokrista, sekä muusta sisäisestä laskutuksesta muille toimialoille.

Toimintakulut koostuvat pääosin palkoista ja niiden sivukuluista, sekä kohteiden ylläpitoon vaaditun energian hankinnasta sekä ulkoisista palveluiden ostoista.

Ostopalveluiden osuus sisältää niin ulkoisilta urakoitsijoilta tilatut työt (mm. talvikunnossapito, pienet korjaustyöt, asiantuntijapalvelut, tarkastukset yms.) kuin sisäisiltä toimijoilta sisäisen laskutuksen kautta toteutettavat työt (mm. talvikunnossapitotyöt). Myös purkukustannukset joita ei voida käsitellä investointeina (vuonna 2025 toteutetaan Uuden-Summan entisen koulurakennuksen purkutyöt) lukeutuvat ostopalveluiden kokonaisuuteen.

Aineet ja tarvikkeet pitävät sisällään pääosin kustannukset lämmityksen-, sähkön- ja vedenhankinnan osalta. Kuluihin luetaan myös omana työnä tehtyjen korjaustöiden materiaalihankinnat, työkalut, ilmanvaihtokoneiden suodattimet yms.

Muiden palvelujen ostot ovat pääosin ulkopuolelta vuokrattujen tilojen kustannuksia sekä ICT-laitevuokria.

Aluepalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
		OSV II				
TOIMINTATUOTOT	2 319 991	2 237 400	2 137 700	2 137 700	2 137 700	2 137 700
MYYNITUOTOT	1 508 860	1 372 400	1 466 100	1 466 100	1 466 100	1 466 100
TUET JA AVUSTUKSET	142 535	86 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT	668 595	779 000	671 600	671 600	671 600	671 600
VALM.OMAANK.	123 278	180 000	105 000	105 000	105 000	105 000
TOIMINTAKULUT	-9 002 968	-9 150 300	-7 347 300	-7 347 300	-7 393 400	-7 440 600
HENKILÖSTÖKULUT	-2 875 931	-2 727 700	-2 142 100	-2 142 100	-2 163 200	-2 184 600
PALVELUJEN OSTOT	-2 418 808	-2 522 400	-1 917 700	-1 917 700	-1 942 700	-1 968 500
AINEET, TARV. JA TAV.	-887 237	-1 388 700	-787 200	-787 200	-787 200	-787 200
AVUSTUKSET	-200 071	-202 000	-151 500	-151 500	-151 500	-151 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 620 922	-2 309 500	-2 348 800	-2 348 800	-2 348 800	-2 348 800
TOIMINTAKATE	-6 559 699	-6 732 900	-5 104 600	-5 104 600	-5 150 700	-5 197 900
SUUNNITELMAPOISTOT	-3 902 137	-4 804 500	-4 315 700	-4 315 700	-4 315 700	-4 315 700
VYÖRYTYSERÄT	-373 321	-381 392	-325 000	-325 000		
YHTEENSÄ	-10 835 157	-11 918 792	-9 745 300	-9 745 300	-9 466 400	-9 513 600

TALOUS

Aluepalveluiden tulosityksikkö sisältää liikennealueet, haja-asutusalueet, viheralueet ja liikuntapaikat.

Liikennealueet

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	972 624	943 700	979 100	979 100	979 100	979 100
MYYNTITUOTOT	537 253	470 000	560 500	560 500	560 500	560 500
TUET JA AVUSTUKSET	21 033					
MUUT TOIMINTATUOTOT	414 339	473 700	418 600	418 600	418 600	418 600
VALM.OMAANK.	67 551	125 000	50 000	50 000	50 000	50 000
TOIMINTAKULUT	-2 833 940	-3 114 200	-2 420 000	-2 420 000	-2 442 300	-2 465 200
HENKILÖSTÖKULUT	-974 253	-981 300	-763 900	-763 900	-771 400	-779 100
PALVELUJEN OSTOT	-1 003 179	-1 175 400	-872 900	-872 900	-887 700	-902 900
AINEET, TARV. JA TAV.	-507 247	-584 700	-461 800	-461 800	-461 800	-461 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-349 262	-372 800	-321 400	-321 400	-321 400	-321 400
TOIMINTAKATE	-1 793 765	-2 045 500	-1 390 900	-1 390 900	-1 413 200	-1 436 100
SUUNNITELMAPOISTOT	-2 386 383	-2 924 800	-3 152 900	-3 152 900	-3 152 900	-3 152 900
VYÖRYTYSERÄT	-144 413	-163 150	-149 200	-149 200		
YHTEENSÄ	-4 324 561	-5 133 450	-4 693 000	-4 693 000	-4 566 100	-4 589 000

TALOUS

Liikennealueiden päätehtävä on vastata katujen kunnossapidosta sekä kaluston hallinnasta, korjaamisesta ja ylläpidosta. Liikennealueet (sisältää varikon) tuottavat palveluita muille yksiköille ajoneuvokaluston osalta.

Myyntituotot koostuvat sisäisestä laskutuksesta ajoneuvojen ja muille toimialoille tehtyjen töiden osalta.

Toimintakulut koostuvat pääosin henkilöstö- ja sivukuluista, ostopalveluista sekä aineista, tarvikkeista ja tavaroista.

Suurin kustannus ostopalveluiden osalta on katujen kunnossapidosta johtuvaa, urakoitsijoille maksettavaa korvausta. Lisäksi kaikkien ajoneuvojen vakuutusmaksut sisältyvät liikennealueiden budjettiin.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat pitävät sisällään pääosin kaikkien ajoneuvojen polttoaineet, ajoneuvojen huoltoon tarvittavien tarvikkeiden hankinnan sekä auruskaluston ylläpitotarpeet.

Muut toimintakulut koostuvat pääosin sisäisistä laskutuseristä, joita liikennealueet käyttää (siivouskustannukset, talvikunnossapito, pienet korjaustyöt yms.).

Haja-asutusalueet

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTAKULUT	-198 100	-262 000	-153 000	-153 000	-153 100	-153 100
PALVELUJEN OSTOT	-1 094	-20 800	-3 000	-3 000	-3 100	-3 100
AINEET, TARV. JA TAV.	-427	-41 200				
AVUSTUKSET	-198 571	-200 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
MUUT TOIMINTAKULUT	1 992					
TOIMINTAKATE	-198 100	-262 000	-153 000	-153 000	-153 100	-153 100
VYÖRYTYSERÄT	-3 200	-3 801	-2 200	-2 200		
YHTEENSÄ	-201 300	-265 801	-155 200	-155 200	-153 100	-153 100

TALOUS

Kustannuspaikan kustannukset koostuvat pääosin yksityisteiden kunnossapito avustuksista.

Viheralueet

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	664 578	548 400	501 100	501 100	501 100	501 100
MYYNTITUOTOT	473 502	389 400	379 400	379 400	379 400	379 400
TUET JA AVUSTUKSET	56 023	24 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT	135 053	135 000	121 700	121 700	121 700	121 700
VALM.OMAANK.	55 727	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
TOIMINTAKULUT	-1 656 340	-1 535 800	-1 213 500	-1 213 500	-1 224 300	-1 234 900
HENKILÖSTÖKULUT	-715 462	-667 700	-496 400	-496 400	-501 400	-506 200
PALVELUJEN OSTOT	-611 828	-516 700	-392 500	-392 500	-398 300	-404 100
AINEET, TARV. JA TAV.	-174 734	-179 900	-154 000	-154 000	-154 000	-154 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-154 315	-171 500	-170 600	-170 600	-170 600	-170 600
TOIMINTAKATE	-936 035	-952 400	-677 400	-677 400	-688 200	-698 800
SUUNNITELMAPOISTOT	-1 119 627	-1 128 100	-759 300	-759 300	-759 300	-759 300
VYÖRYTYSERÄT	-83 476	-87 488	-70 000	-70 000		
YHTEENSÄ	-2 139 138	-2 167 988	-1 506 700	-1 506 700	-1 447 500	-1 458 100

TALOUS

Viheralueet vastaavat mm. kaupungin viheralueista, venelaitureista sekä keskustan torialueesta. Myyntituottoina viheralueilla on mm. kiinteistöpalveluiden omistamien rakennusten pihojen kesä- ja talvikunnossapito. Toimintatuottoja viheralueille tuottavat pääosin kauppatorin toripaikkavuokrat.

Henkilöstökulut sisältävät henkilöstön palkkakulut palkkioineen ja sivukuluineen.

Palvelujen ostot koostuvat pääosin viheralueiden hoitoon liittyvistä ostopalveluista (mm. niittotyöt sekä vallien hoidot).

Aineet, tarvikkeet ja tavarat pitävät sisällään kesäukat, rakennusmateriaalit omana työnä toteutettuihin rakennus- ja perusparannustöihin sekä torin ja puistojen valaistuksen energiakustannukset.

Muut toimintakulut pitävät sisällään pääosin sisäiset vuokrat, ajoneuvojen sisäiset vuokrat sekä kone- ja ICT-kustannukset.

Liikuntapaikat

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	682 788	745 300	657 500	657 500	657 500	657 500
MYYNITUOTOT	498 105	513 000	526 200	526 200	526 200	526 200
TUET JA AVUSTUKSET	65 479	62 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT	119 204	170 300	131 300	131 300	131 300	131 300
VALM.OMAANK.		20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT	-4 314 588	-4 238 300	-3 560 800	-3 560 800	-3 573 700	-3 587 400
HENKILÖSTÖKULUT	-1 186 215	-1 078 700	-881 800	-881 800	-890 400	-899 300
PALVELUJEN OSTOT	-802 706	-809 500	-649 300	-649 300	-653 600	-658 400
AINEET, TARV. JA TAV.	-204 828	-582 900	-171 400	-171 400	-171 400	-171 400
AVUSTUKSET	-1 500	-2 000	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 119 337	-1 765 200	-1 856 800	-1 856 800	-1 856 800	-1 856 800
TOIMINTAKATE	-3 631 799	-3 473 000	-2 883 300	-2 883 300	-2 896 200	-2 909 900
SUUNNITELMAPOISTOT	-396 126	-751 600	-403 500	-403 500	-403 500	-403 500
VYÖRYTYSERÄT	-142 232	-126 953	-103 600	-103 600		
YHTEENSÄ	-4 170 158	-4 351 553	-3 390 400	-3 390 400	-3 299 700	-3 313 400

TALOUS

Liikuntapaikat pitää sisällään kaupungin omistamat sisä- ja ulkoliikuntapaikat.

Myyntituotot koostuvat pääosin uimahallin, jäähallin sekä muiden liikuntapaikkojen lipputuloista sekä vuoromaksuista.

Henkilöstökustannukset pitävät sisällään palkkakustannukset, palkkiot ja niihin liittyvät sivukulut.

Palvelujen ostot koostuvat mm. uimahallin info- ja kahviopisteestä, ostopalveluina osittain toteutettavasta uinninvalvonnasta sekä ulkoisista kunnossapitotöistä. Palvelujen oston merkittävä osuus on myös puhtauspalveluiden osto sekä ICT- ja järjestelmäkustannukset.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat sisältävät omana työnä tehtyjen töiden materiaalikustannukset, kalustohankinnat sekä kemikaalihankinnat.

Muut toimintakulut koostuvat pääosin sisäisistä vuokrista kiinteistöpalveluille.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	4 060 381	4 048 800	3 860 900	3 860 900	3 860 900	3 860 900
MYYNTITUOTOT	4 019 410	4 024 800	3 860 900	3 860 900	3 860 900	3 860 900
TUET JA AVUSTUKSET	40 910	24 000				
MUUT TOIMINTATUOTOT	60					
VALM.OMAANK.	725					
TOIMINTAKULUT	-4 063 423	-4 029 200	-3 651 600	-3 651 600	-3 678 900	-3 706 300
HENKILÖSTÖKULUT	-2 756 135	-2 817 700	-2 511 600	-2 511 600	-2 536 600	-2 561 700
PALVELUJEN OSTOT	-185 364	-149 400	-126 400	-126 400	-128 700	-131 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-836 136	-837 900	-804 300	-804 300	-804 300	-804 300
MUUT TOIMINTAKULUT	-285 788	-224 200	-209 300	-209 300	-209 300	-209 300
TOIMINTAKATE	-2 317	19 600	209 300	209 300	182 000	154 600
SUUNNITELMAPOISTOT	-1 870	-30 800	-63 400	-63 400	-63 400	-63 400
VYÖRYTYSERÄT	-256 195	-261 726	-244 200	-244 200		
YHTEENSÄ	-260 382	-272 926	-98 300	-98 300	118 600	91 200

TALOUS

Ruokapalvelujen talous toteutui ylijäämäisenä vuonna 2023. Vuoden 2024 osalta odotetaan toteutuvan vähintään +/-0. Aterian hinta on edelleen sama. Kalliimpia raaka-aineita ja aterioita on lopetettu tai harvennettu. Näin kulut pyritään pitämään entisellään huolimatta elintarvikkeiden hintojen noususta. Henkilöstökulujen jälkeen suurin menoerä on elintarvikkeet.

Puhtauspalvelujen menot ovat hyvin työvoimavaltaiset. Menoja on karsittu vuoden 2024 aikana päivittämällä siivousmitoitusta palveluverkon muutosten mukaan. Samoin säästöjä on saatu työaikoja muuttamalla ja eläköitymisiä hyödyntämällä.

Myyntituotot ovat kokonaan sisäisellä laskutuksella.

Palvelujen ostot ovat esimerkiksi ruokakuljetuksia valmistuskeittiöltä palvelukeittiöille sekä ruoanvalmistus- ja siivouslaitteiden huoltoa ja korjausta.

Aineiden ja tavaroiden suurin erä on elintarvikkeet. Lisäksi hankitaan pesuaineita sekä keittiö- ja siivousvälineitä kuluneiden tai rikkoutuneiden tilalle.

Muut toimintakulut ovat huoneisto- ja laitevuokria sekä ict-kuluja.

Toimielin	LUPAVALIOKUNTA
Tulosalue	Ympäristön ja rakentamisen valvonta
Tulosyksiköt	Rakennusvalvonta, Ympäristönsuojelu ja Terveydensuojelu
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Ympäristöpäällikkö

Tehtävä

Seudullisen ympäristön- ja terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä ympäristöön sopeutuvan, laadukkaan rakentamisen edistäminen Haminassa.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	507 645	777 000	660 500	660 500	660 500	660 500
MYYNTITUOTOT	359 757	547 000	530 100	530 100	530 100	530 100
MAKSUTUOTOT	90 347	230 000	130 000	130 000	130 000	130 000
TUET JA AVUSTUKSET	43 787					
MUUT TOIMINTATUOTOT	13 754		400	400	400	400
TOIMINTAKULUT	-1 616 181	-1 787 500	-1 608 300	-1 608 300	-1 623 700	-1 640 500
HENKILÖSTÖKULUT	-1 170 701	-1 383 800	-1 226 400	-1 226 400	-1 238 400	-1 251 000
PALVELUJEN OSTOT	-322 841	-270 700	-213 100	-213 100	-216 500	-220 700
AINEET, TARV. JA TAV.	-35 651	-30 300	-37 900	-37 900	-37 900	-37 900
AVUSTUKSET	-2 145					
MUUT TOIMINTAKULUT	-84 843	-102 700	-130 900	-130 900	-130 900	-130 900
TOIMINTAKATE	-1 108 536	-1 010 500	-947 800	-947 800	-963 200	-980 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-465		-200	-200	-200	-200
VYÖRYTYSERÄT	-136 948	-136 375	-152 400	-152 400		
YHTEENSÄ	-1 245 949	-1 146 875	-1 100 400	-1 100 400	-963 400	-980 200

TALOUS

Lupavaliokunnan alaiset tulot riippuvat lupahakemusten määrästä. Valvontamaksujen osalta ennakointi on helpompaa, mutta ne ovat pieni osa kaikista tuloista. Talousarviossa pysyminen edellyttää menojen pysymistä suunnitellussa.

Selvästi suurin tuloerä on yhteistoimintakorvaukset, jotka peritään sopimusperäisesti naapurikunnilta. Vastaava summa on menopuolella lähinnä henkilöstökuluina.

TALOUSSUUNNITELMA 2025 - 2027

Toiminnan volyyymi pysyy entisellään. Epävarmuutta aiheuttaa lakimuutoksista mahdollisesti johtuvat lisätyöt tai muut vastaavat muutokset. Rakennusvalvonnan osalta muutos tulee olemaan merkittävin I.I.2025 alkaen. Eläinlääkintään odotetaan muutoksia EU:n kilpailulainsäädännön soveltamisen alkaessa vuonna 2026 tai myöhemmin. Eläinlääkintähuollon keskittäminen on lisännyt merkittävästi tuloja sekä menoja I.I.2024 alkaen.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Lupa- ja valvontapalveluiden kysyntä pysynee nykyisellä tasolla. Rakennusvalvonta painottuu uuden lain myötä ennakkovalvonnan sijaan jälkivalvontaan. Eläinlääkintäpalvelujen kysyntä on edelleen suurta. Eläinlääkäripalveluiden työvoimapula on helpottunut.

Yhteistyö Virolahden ja Miehikkälän kanssa jatkuu. Eläinlääkintähuollon ja eläinsuojeluvalvonnan yhteistyötä Kotkan kaupungin kanssa jatketaan. Terveysvalvonnan yhteistyö Kotkan kanssa otetaan tarkasteluun. Elintarvikevalvonnassa jatketaan yhteistyötä myös Kouvolan kanssa.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOYKSIKÖISTÄ

Rakennusvalvonta

Rakentamisen lupamäärä vähenee uuden lainsäädännön myötä. Vastaavasti henkilöresurssia joudutaan kohdentamaan jälkivalvontaan, mikä ei välttämättä vähennä työmäärää. Sähköinen lupakäsittely kattaa koko rakennusvalvonnan lupakäsittelyn.

Sähköinen arkistointi on käytössä uusien hakemusten osalta.

Vanhoiden lupa-asiakirjojen digitointi on aloitettu. Kiinteistöveroselvitys on aloitettu ja jatkuu edelleen. Työ hidastuu määräaikaisen lisätyövoiman karsimisen takia.

Ympäristönsuojelu

Palvelujen kysyntä on edelleen edellisvuosien tasolla, vaikka lupahakemusten määrä on laskenut. Resurssia pystytään kohdentamaan enemmän suunnitelmalliseen valvontaan. Vaikeisiin oikeudellista apua vaativiin valvontakohteisiin joudutaan mahdollisesti käyttämään ulkopuolista oikeusapua.

Terveydensuojelu

Terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto säilyvät kuntien järjestämisvastuulla ainakin meneillään olevan hallituskauden ajan. Seudullinen yhteistyö saattaa edelleen muuttaa muotoaan järjestämisvastuun osalta. Eläinlääkinnän yhteistyö Kotkan kanssa laajeni 1.1.2024 ja terveysvalvonnan yhteistyö otetaan selvitetäväksi.

KEHITTÄMINEN JA HANKETOIMINTA

Lupavaliokunnan alaista viranomaistoimintaa sääntelee erityislainsäädäntö hyvin tiukasti. Tämä heijastuu myös kehittämistoimintaan. Lainsäädännön mahdollistamia delegointeja hyödynnetään. Elintarvikevalvonnan yhteistyötä on tehostettu koko maakunnan yhteisen hygieenikkoeläinlääkärin myötä. Terveysvalvonnan yhteisiä resursseja Kotkan kanssa selvitetään.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Taloudellisen tuottavuuden lisääminen on haasteellista, koska lupa- ja valvontatyössä painottuvat voimakkaasti henkilöstökustannukset, eikä tuloja pysty ennakoimaan tarkasti. Eläinlääkäripalvelujen toiminnallisia hyötyjä lisätään keskittämällä palveluja asiakaskunnan mukaisesti. Elintarvikevalvonta tehostuu maakunnan yhteisen henkilöresurssin lisäyksellä.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Ympäristöpäällikkö	1	1	1	1
Ympäristötarkastaja	3	3	3	3
Kestävän kehityksen koordinaattori	1	1	0	0
Terveysinsinööri	1	1	1	1
Terveystarkastaja	3	3	3	3
Terveystarkastaja, määräaikainen	0,5	0,5	0,5	0,5
Kaupungineläinlääkäri (Kotkasta siirtyneet)	0	2,1	2,1	2,1
Kaupungineläinlääkäri (Hamina)	3,2	3,2	3,2	3,2
Valvontaeläinlääkäri	1	1	1	1
Eläinlääkärin avustaja	1	1	1	1
Johtava rakennustarkastaja	1	1	1	1
Rakennustarkastaja	1	1	1	1
Rakennusvalvontasihteeri	2	2	2	2
Henkilötyövuodet yhteensä	18,7	20,8	19,8	19,8

Ympäristönsuojelussa on 1 htv muuta kuin lakisääteistä viranomaistehtävää.

Terveysvalvonnassa on sopimuksen mukaisesti 0,5 htv:n lisäresurssi Miehikkälän ja Virolahden käytössä.

Rakennusvalvonnassa digitointiprojektissa oleva 0,5 htv:n määräaikainen lisäresurssi loppuu. Mahdollisen yhteistyön alkamisesta Virolahden ja Miehikkälän kanssa johtuva resurssitarve ei ole vielä selvillä.

Eläinlääkärin määräaikainen apulainen ei jatku. Eläinlääkintähuollon yhteistyö Kotkan kanssa on merkitty erikseen.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Merkittävimmät riskit liittyvät työturvallisuuteen ja erityisesti eläinlääkintähuoltoon.

Rakennusvalvonta

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	65 594	202 000	102 000	102 000	102 000	102 000
MYYNTITUOTOT	8 478	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
MAKSUTUOTOT	56 623	200 000	100 000	100 000	100 000	100 000
TUET JA AVUSTUKSET	493					
TOIMINTAKULUT	-366 168	-405 800	-367 300	-367 300	-371 700	-376 300
HENKILÖSTÖKULUT	-250 917	-256 000	-239 400	-239 400	-241 700	-244 200
PALVELUJEN OSTOT	-96 595	-129 700	-105 800	-105 800	-107 900	-110 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-1 035	-1 600	-600	-600	-600	-600
MUUT TOIMINTAKULUT	-17 620	-18 500	-21 500	-21 500	-21 500	-21 500
TOIMINTAKATE	-300 574	-203 800	-265 300	-265 300	-269 700	-274 300
VYÖRYTYSERÄT	-32 015	-31 651	-28 600	-28 600		
YHTEENSÄ	-332 589	-235 451	-293 900	-293 900	-269 700	-274 300

TALOUS

Rakennusvalvonnan tulot riippuvat rakentamisen volyymistä. Sen mukaan on jouduttu joko lisäämään tai vähentämään tuloarviota kesken vuoden. Toteutuessaan suunnitteilla ja valmisteilla oleva yhteistyö rakennusvalvontapalvelujen järjestämisestä Virolahdelle ja Miehikkälälle muuttaa sekä tulo- että menoarviota osavuositarkastuksen yhteydessä vuonna 2025.

Myyntituotot tarkoittaa sisäistä laskutusta rakennusvalvonnan palveluista.

Maksutuotot ovat rakennuslupamaksuja.

Palvelujen ostot ovat suurimmaksi osaksi ict-tukimaksuja.

Ympäristönsuojelu

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	197 011	111 000	130 400	130 400	130 400	130 400
MYYNITUOTOT	108 955	81 000	100 000	100 000	100 000	100 000
MAKSUTUOTOT	33 724	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
TUET JA AVUSTUKSET	43 294					
MUUT TOIMINTATUOTOT	11 038		400	400	400	400
TOIMINTAKULUT	-415 823	-269 900	-311 900	-311 900	-315 000	-318 100
HENKILÖSTÖKULUT	-238 287	-202 400	-271 800	-271 800	-274 500	-277 200
PALVELUJEN OSTOT	-148 076	-46 600	-24 700	-24 700	-25 100	-25 500
AINEET, TARV. JA TAV.	-2 594	-300	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
AVUSTUKSET	-2 145					
MUUT TOIMINTAKULUT	-24 721	-20 600	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000
TOIMINTAKATE	-218 812	-158 900	-181 500	-181 500	-184 600	-187 700
VYÖRYTYSERÄT	-25 432	-25 751	-33 100	-33 100		
YHTEENSÄ	-244 244	-184 651	-214 600	-214 600	-184 600	-187 700

TALOUS

Ympäristönsuojelun tulot kertyvät suurimmalta osin yhteistyökorvauksista muilta kunnilta. Tuloarvion toteutuminen riippuu silti myös lupamaksuista, joita on vaikea ennakoida.

Myyntituotot ovat palvelujen järjestämisestä Virolahdelle ja Miehikkälälle.

Maksutuotot ovat ympäristölupa- ja maa-aineslupamaksuja.

Palvelujen ostot ovat mm. asiantuntijapalveluja kuten ympäristötutkimuksia.

Muut toimintakulut ovat mm. ict-kuluja.

Terveydensuojelu

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	245 040	464 000	428 100	428 100	428 100	428 100
MYYNTITUOTOT	242 324	464 000	428 100	428 100	428 100	428 100
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 716					
TOIMINTAKULUT	-834 191	-1 111 800	-929 100	-929 100	-937 000	-946 100
HENKILÖSTÖKULUT	-681 498	-925 400	-715 200	-715 200	-722 200	-729 600
PALVELUJEN OSTOT	-78 170	-94 400	-82 600	-82 600	-83 500	-85 200
AINEET, TARV. JA TAV.	-32 021	-28 400	-35 900	-35 900	-35 900	-35 900
MUUT TOIMINTAKULUT	-42 501	-63 600	-95 400	-95 400	-95 400	-95 400
TOIMINTAKATE	-589 151	-647 800	-501 000	-501 000	-508 900	-518 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-465		-200	-200	-200	-200
VYÖRYTYSERÄT	-79 501	-78 973	-90 700	-90 700		
YHTEENSÄ	-669 117	-726 773	-591 900	-591 900	-509 100	-518 200

TALOUS

Terveydensuojelussa on kaksi kustannuspaikkaa. Terveysvalvonnassa on yhteistyötä Virolahden, Miehikkälän ja Kouvolan kanssa. Eläinlääkintähuollossa palveluja tuotetaan Virolahdelle, Miehikkälälle sekä Kotkalle. Eläinsuojeluvuontaan osoitetaan henkilöresursseja valtiolle.

Myyntituotot ovat yhteistoimintatuloja naapurikunnilta ja aluehallintovirastolta.

Palvelujen ostoja ovat mm. kilometrikorvaukset, ict-palvelut, eläinlääkintätilojen puhtaanapito, löytöeläinpalvelut ja hygieenikon palveluiden osto.

Tavaroiden ostot ovat suurimmaksi osaksi eläinlääkäreiden hoitotarvikkeita ja -välineitä.

Muiden toimintakulujen suurin erä on eläinlääkintätilojen vuokra.

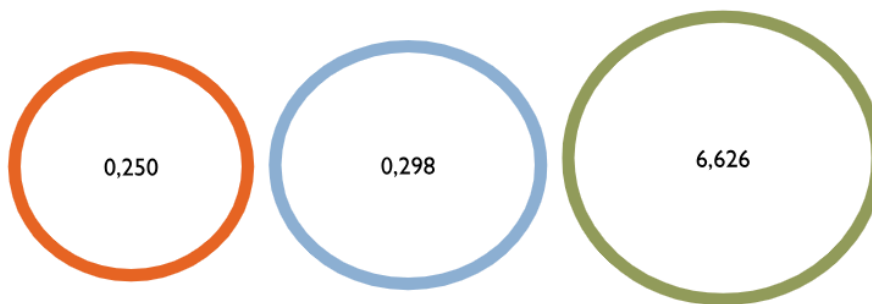
7 INVESTOINTIOSA

Strategisen johtamisen investoinnit, milj. €

Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit, milj. €

Vetovoimaisen Haminan investoinnit, milj. €

Nettoinvestoinnit, milj. €

7.1 Strategisen johtamisen investoinnit

Tulosalue **Strateginen johtaminen**
 Toimielin Kaupunginhallitus
 Vastuuhenkilö Kaupunginjohtaja

	Tp 2023	Ta 2024	Kj:n esitys 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Strategisen johtamisen investoinnit						
Menot	-1 383	0	0	0	0	0
Myynnit	569 275					
Rahoitusosuudet						
Netto	567 892	0	0	0	0	0

	Tp 2023	Ta 2024	Kj:n esitys 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Merivesilaitoksen osakehankinta						
Menot	-810 000	-300 000	-250 000	-250 000	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-810 000	-300 000	-250 000	-250 000	0	0

YHTEENSÄ	Tp 2023	Ta 2024	Kj:n esitys 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-811 383	-300 000	-250 000	-250 000	0	0
Myynnit	569 275					
Rahoitusosuudet						
Netto	-242 108	-300 000	-250 000	-250 000	0	0

7.2 Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Tulosalue **Kasvatus- ja koulutuspalvelut**
 Toimielin Kasvatus ja koulutus -valiokunta
 Vastuuhenkilö Kasvatus- ja koulutusjohtaja

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit						
Menot	0	-365 000	-297 700	-297 700	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	0	-365 000	-297 700	-297 700	0	0

YHTEENSÄ	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	0	-365 000	-297 700	-297 700	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	0	-365 000	-297 700	-297 700	0	0

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden tietotekniikka- ja kalustohankintoja.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Hyvinvoinnin edistäminen
Hyvinvointivaliokunta
Osallisuus- ja hyvinvointipäällikkö

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit						
Menot	-32 464	0	0	0	0	0
Myyntit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-32 464	0	0	0	0	0

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
YHTEENSÄ						
Menot	-32 464	0	0	0	0	0
Myyntit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-32 464	0	0	0	0	0

Hyvinvoinnin edistämisellä ei ole investointihankintoja vuonna 2025.

7.3 Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Tulosalue Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Toimielin Kilpailukykyvaliokunta
Vastuuhenkilö Elinvoimajohtaja

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit						
Menot	-164 863	-150 000	-10 000	-10 000	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-164 863	-150 000	-10 000	-10 000	0	0

YHTEENSÄ	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-164 863	-150 000	-10 000	-10 000	0	0
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0					
Netto	-164 863	-150 000	-10 000	-10 000	0	0

Museon kalustohankintoja.

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kaupunkisuunnittelu
Kilpailukykyvaliokunta
Elinvoimajohtaja

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Kaupunkisuunnittelun investoinnit						
Menot	-427 064	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Myyntit	8 622	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Rahoitusosuudet						
Netto	-418 442	-465 000	-465 000	-465 000	-465 000	-465 000

YHTEENSÄ	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-427 064	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Myyntit	8 622	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Rahoitusosuudet						
Netto	-418 442	-465 000	-465 000	-465 000	-465 000	-465 000

Kaupunkisuunnittelun investoinneissa on varauduttu teollisuusalueen ja muuhun maanhankintaan.

Tuloyksikkö
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kaupunkikehityspalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Ympäristöpäällikkö ja kiinteistöpäällikkö

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Kiinteistöpalvelujen peruskorjaus ja muutostyökohteet						
Menot	-11 550 353	-2 245 000	-1 255 000	-1 255 000	-1 202 000	-800 000
Myyntit	0	110 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Rahoitusosuudet	124 468	67 000	67 000	67 000	66 000	0
Netto	-11 425 885	-2 068 000	-1 178 000	-1 178 000	-1 126 000	-790 000

	Kustannusarvio	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Uuden-Summan koulun liikuntahalli							
Menot	-2 580 000	0	-80 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 500 000	0
Myyntit							
Rahoitusosuudet							
Netto	-2 580 000	0	-80 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 500 000	0

	Kustannusarvio	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Pesäpallokentän katsomo ja oheistilat							
Menot	-800 000	0	0	0	0	-400 000	-400 000
Myyntit							
Rahoitusosuudet							
Netto	-800 000	0	0	0	0	-400 000	-400 000

	Kustannusarvio	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Ruissalon liikuntahalli							
Menot	-1 700 000	0	0	0	0	0	-700 000
Myyntit							
Rahoitusosuudet							
Netto	-1 700 000	0	0	0	0	0	-700 000

YHTEENSÄ	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta			
			2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-11 550 353	-2 325 000	-2 255 000	-2 255 000	-3 102 000	-1 900 000
Myyntit	0	110 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Rahoitusosuudet	124 468	67 000	67 000	67 000	66 000	0
Netto	-11 425 885	-2 148 000	-2 178 000	-2 178 000	-3 026 000	-1 890 000

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta			
			2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Ruoka- ja puhtauspalveluiden investoinnit						
Menot	0	0	-18 000	-18 000	0	0
Myyntit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	0	0	-18 000	-18 000	0	0

Kiinteistöpalveluiden pieninvestoinnit tarkennetaan vuoden 2025 työohjelman hyväksynnässä. Investointiohjelma pitää sisällään mm. Pyhällön koulun liikuntasalin korjaustyöt, Raatihuoneen vesikatkon uusimisen sekä valaistuksen uusintaa.

Uuden-Summan koulun liikuntahallin hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.8.2024 § 42. Toteutusaikataulu 6/2025 - 8/2026.

Pesäpallokentän katsomon ja oheistilojen hankesuunnitelman mukaisen kokonaisuuden kustannusarvio on 2,66 M€. Hankkeen kokonaisrahoitus tulee hoitaa yhdessä Haminan Palloilijoiden, ulkopuolisten rahoittajien ja kaupungin kanssa. Haminan Palloilijoiden tulee tehdä realistinen ja kattava liiketoimintasuunnitelma- ja malli hankkeen toteuttamiseksi, huomioiden alueen toimijat. Kaupungin lopullinen investointipäätös ja panostusosuus tehdään liiketoimintasuunnitelman pohjalta, kaupunginvaltuuston päätöksellä vuoden 2026 talousarviossa. Tässä talousarviossa on taloussuunnitelmavuosille varattu kaupungin panostusosuudeksi vuonna 2026 400.000 euroa ja vuonna 2027 400.000 euroa.

Ruissalon liikuntahallin LVIS-peruskorjauksen alustava kustannusarvio on 1.700.000 euroa. Taloussuunnitteluvuodelle 2028 on varattu 1.000.000 euroa.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden investoinneissa on varaus Vehkalahden koulun keittiön tiskikoneen uusintaan.

Tulosyksikkö
Toimielin
Vastuuhenkilö

Aluepalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Ympäristöpäällikkö ja kiinteistöpäällikkö

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Aluepalvelujen investoinnit						
Menot	-6 772 597	-4 775 000	-3 990 000	-3 990 000	-4 780 000	-4 180 000
Myyntit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	35 000	35 000	420 000	0
Netto	-6 772 597	-4 775 000	-3 955 000	-3 955 000	-4 360 000	-4 180 000

YHTEENSÄ	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-6 772 597	-4 775 000	-3 990 000	-3 990 000	-4 780 000	-4 180 000
Myyntit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	35 000	35 000	420 000	0
Netto	-6 772 597	-4 775 000	-3 955 000	-3 955 000	-4 360 000	-4 180 000

Aluepalveluiden merkittävimpiä investointeja vuonna 2025 ovat Aarnenkadun ja Vuorisenkadun katusaneerausurakka, Kinttukujan ja Ahvenruohontien katusaneerausurakka sekä Uuden-Summan aluesaneerauksen 3. vaihe. Myös Muurinmäen alikulkukäytävän peruskorjaus on budjetoitu vuoden 2025 investointeihin.

Rahoitusosuuksissa on Kymenlaakson Liiton avustus.

Investoinnit esitellään tarkemmin aluepalveluiden työohjelmassa.

VETOVOIMAINEN HAMINA INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-18 914 877	-7 850 000	-6 873 000	-6 873 000	-8 482 000	-6 680 000
Myynnit	8 622	110 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Rahoitusosuudet	124 468	67 000	102 000	102 000	486 000	0
Netto	-18 781 787	-7 673 000	-6 626 000	-6 626 000	-7 851 000	-6 535 000

KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2023	Ta 2024	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Menot	-19 758 721	-8 515 000	-7 420 700	-7 420 700	-8 482 000	-6 680 000
Myynnit	577 897	245 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Rahoitusosuudet	124 468	67 000	102 000	102 000	486 000	0
Netto	-19 056 358	-8 203 000	-7 173 700	-7 173 700	-7 851 000	-6 535 000

Kiinteistöpalvelut	Hinta-arvio	Tot.vuosi	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031	TS 2032	TS 2033	TS 2034
Toimitilojen pienet peruskorjaukset (alle 1 M€)		2025-2034	1.30	1.20	0.80	1.30	1.20	1.20	1.20	1.20	1.80	0.90
Uuden-Summan liikuntahalli (uudisrakennus)	2.5	2025-2026	1	1.5								
Vallikentän pesäpallokatsomo	0.8	2026-2027		0.4	0.4							
Ruissalon liikuntahallin LVIS-saneeraus	1.7	2027-2028			0.7	1						
Kaupungintalo (uudisrakennus)	7	2029-2030					3	4				
Keskustan liikuntahallin peruskorjaus	4	2031-2032							2	2		
Vehkalahden alakoulun peruskorjaus	3	2034-2035									2	1
YHTEENSÄ (KIINTEISTÖPALVELUT)			2.3	3.1	1.9	2.3	4.2	5.2	3.2	3.2	3.8	1.9
Aluepalvelut												
Pienemmät infrahankkeet (alle 1 M€)			1.1	1.8	1.7	1.7	2	2	1.9	2	2	2
Katujen saneerauskohteet (yhteishankinnat vesilaitoksen kanssa)			2.8	2.7	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	3	3	3
Venesatamanranta (Lepikönranta)						1	1	0.5				
Hiltzin väylä			0.35	0.7								
Hiltzin väylä (Kymenlaakson Liiton ÄRM-avustus)			-0.25	-0.5								
YHTEENSÄ (ALUEPALVELUT)			4	4.7	4.2	5.3	5.7	5.3	4.8	5	5	5

YHTEENSÄ (KIINTEISTÖ- JA ALUEPALVELUT)

6.3 7.8 6.1 7.6 9.9 10.5 8 8.2 8.8 6.9

Värien selitykset

Punainen = Kriittinen uudis-/peruskorjauskohde, joka tukee voimassa olevaa palveluverkkoselvitystä sekä kiinteistöstrategiaa. Infrakohteiden osalta kriittinen investointi.

Oranssi = Kriittinen uudis-/peruskorjauskohde, joka tukee voimassa olevaa palveluverkkoselvitystä sekä kiinteistöstrategiaa. Voidaan poikkeustilanteissa aikatauluttaa uudelleen, mutta säilytettävä investointiohjelmassa.

Aluepalveluiden investoinneissa kyse kriittisistä investoinneista, joita voidaan poikkeustilanteissa uudelleen aikatauluttaa.

Keltainen = Ei tue voimassa olevaa palveluverkkoselvitystä eikä kiinteistöstrategiaa. Voidaan tarvittaessa uudelleen aikatauluttaa, mutta säilytettävä investointiohjelmassa. Aluepalveluiden investoinnit tukevat kaupunkistrategiaa ja Tervasaaren kehittämistä.

Vihreä = Ei tue voimassa olevaa palveluverkkoselvitystä eikä kiinteistöstrategiaa. Voidaan tarvittaessa uudelleen aikatauluttaa, sekä poistaa investointiohjelmasta.

8 TULOSLASKELMA

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma, sisäiset erät mukana, keskinäisiä eriä ei ole eliminoitu.

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	37 337 266	39 425 800	37 459 000	37 459 000	38 848 500	37 762 300
MYYNITUOTOT	14 289 427	15 834 800	14 723 200	14 723 200	15 867 700	15 037 000
MAKSUTUOTOT	742 433	818 700	717 500	717 500	717 500	717 500
TUET JA AVUSTUKSET	2 125 926	1 652 300	739 000	739 000	969 000	729 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	20 179 481	21 120 000	21 279 300	21 279 300	21 294 300	21 278 800
VALM.OMAAAN KÄYTTÖÖN	310 128	416 500	135 500	135 500	135 500	135 500
TOIMINTAKULUT	-84 195 463	-84 694 000	-80 923 800	-80 923 800	-82 027 000	-81 442 300
HENKILÖSTÖKULUT	-38 706 414	-39 326 700	-35 946 900	-35 946 900	-36 395 100	-36 535 400
PALKAT JA PALKKIOT	-30 976 737	-31 326 200	-29 145 500	-29 145 500	-29 501 000	-29 621 500
HENKILÖSIVUKULUT	-7 729 678	-8 000 500	-6 801 400	-6 801 400	-6 894 100	-6 913 900
ELÄKEKULUT	-6 658 186	-6 809 000	-5 952 800	-5 952 800	-6 038 800	-6 053 900
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 071 492	-1 191 500	-848 600	-848 600	-855 300	-860 000
PALVELUJEN OSTOT	-20 825 317	-20 825 400	-20 233 800	-20 233 800	-20 932 800	-20 345 800
AINEET, TARV. JA TAV.	-6 890 824	-6 931 500	-6 269 300	-6 269 300	-6 311 500	-6 285 500
AVUSTUKSET	-3 112 328	-3 051 500	-3 598 500	-3 598 500	-3 548 600	-3 548 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 660 581	-14 558 900	-14 875 300	-14 875 300	-14 839 000	-14 726 800
TOIMINTAKATE	-46 548 070	-44 851 700	-43 329 300	-43 329 300	-43 043 000	-43 544 500
VEROTULOT	57 304 719	52 489 000	54 482 000	54 482 000	56 041 000	57 219 000
VALTIONOSUUDET	2 513 806	-3 267 100	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400
RAHOITUST. -JA -KULUT	649 954	1 052 000	341 000	341 000	293 000	56 000
KORKOTUOTOT	463 617	461 000	324 000	324 000	324 000	324 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 567 818	2 766 000	2 103 000	2 103 000	2 100 000	2 100 000
KORKOKULUT	-872 161	-1 368 000	-1 279 000	-1 279 000	-1 325 000	-1 562 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-509 320	-807 000	-807 000	-807 000	-806 000	-806 000
VUOSIKATE	13 920 409	5 422 200	10 206 300	10 206 300	12 003 600	12 443 100
POISTOT JA ARVONAL.	-10 150 758	-11 502 400	-11 271 000	-11 271 000	-10 959 000	-10 979 600
VAR. JA RAH. MUUT.	4 379		150 000	150 000		
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	3 774 030	-6 080 200	-914 700	-914 700	1 044 600	1 463 500

KAUPUNGIN ULKOINEN TUOSLASKELMA

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma, missä sisäiset ja keskinäiset erät on eliminoitu.

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTATUOTOT	21 462 321	22 552 000	20 821 500	20 821 500	22 200 500	21 115 800
MYYNTITUOTOT	9 350 984	10 833 900	9 916 800	9 916 800	11 050 800	10 221 600
MAKSUTUOTOT	742 433	818 700	714 500	714 500	714 500	714 500
TUET JA AVUSTUKSET	2 125 926	1 652 300	739 000	739 000	969 000	729 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 242 979	9 247 100	9 451 200	9 451 200	9 466 200	9 450 700
VALM.OMAAN KÄYTTÖÖN	310 128	416 500	135 500	135 500	135 500	135 500
TOIMINTAKULUT	-68 494 086	-67 820 200	-64 286 300	-64 286 300	-65 505 900	-65 007 600
HENKILÖSTÖKULUT	-38 706 414	-39 326 700	-35 946 900	-35 946 900	-36 395 100	-36 535 400
PALKAT JA PALKKIOT	-30 976 737	-31 326 200	-29 145 500	-29 145 500	-29 501 000	-29 621 500
ELÄKEKULUT	-6 658 186	-6 809 000	-5 952 800	-5 952 800	-6 038 800	-6 053 900
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 071 492	-1 191 500	-848 600	-848 600	-855 300	-860 000
PALVELUJEN OSTOT	-16 003 902	-15 987 200	-15 629 500	-15 629 500	-16 358 500	-15 796 300
AINEET, TARV. JA TAV.	-6 855 049	-6 725 500	-6 047 900	-6 047 900	-6 090 100	-6 064 100
AVUSTUKSET	-3 112 328	-3 051 500	-3 598 500	-3 598 500	-3 548 600	-3 548 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 816 394	-2 729 300	-3 063 500	-3 063 500	-3 113 600	-3 063 000
TOIMINTAKATE	-46 721 638	-44 851 700	-43 329 300	-43 329 300	-43 043 000	-43 544 500
VEROTULOT	57 304 719	52 489 000	54 482 000	54 482 000	56 041 000	57 219 000
VALTIONOSUUDET	2 513 806	-3 267 100	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400
RAHOITUST. -JA -KULUT	649 954	1 052 000	341 000	341 000	293 000	56 000
KORKOTUOTOT	463 617	461 000	324 000	324 000	324 000	324 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 567 818	1 966 000	1 303 000	1 303 000	1 300 000	1 300 000
KORKOKULUT	-872 161	-1 368 000	-1 279 000	-1 279 000	-1 325 000	-1 562 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-509 320	-7 000	-7 000	-7 000	-6 000	-6 000
VUOSIKATE	13 746 841	5 422 200	10 206 300	10 206 300	12 003 600	12 443 100
POISTOT JA ARVONAL.	-10 150 758	-11 502 400	-11 271 000	-11 271 000	-10 959 000	-10 979 600
VAR. JA RAH. MUUT.	4 379		150 000	150 000		
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	3 600 462	-6 080 200	-914 700	-914 700	1 044 600	1 463 500

KAUPUNGIN JA VESILIIKELAITOKSEN YHDISTETTY RAHOITUSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS 2023	TA 2024 OSV II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	13 676 159	5 302 200	10 236 300	11 883 600	12 323 100
Vuosikate	13 922 257	5 422 200	10 206 300	12 003 600	12 443 100
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-246 098	-120 000	30 000	-120 000	-120 000
Investointien rahavirta	-21 330 639	-10 853 000	-9 773 700	-10 401 000	-9 035 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 323 295	-11 165 000	-10 020 700	-11 032 000	-9 180 000
Rahoitusosuudet investointeihin	166 076	67 000	102 000	486 000	0
Pysyvien vast.hyödykk. luovutustulot	826 580	245 000	145 000	145 000	145 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 654 480	-5 550 800	462 600	1 482 600	3 288 100
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	640 874	414 000	606 000	585 000	596 000
Antolainasaamisten lisäykset	-175 834	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Antolainasaamisten vähennykset	816 708	564 000	756 000	735 000	746 000
Lainakannan muutokset	14 869 793	6 283 400	1 103 000	-364 000	-500 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 178 835	15 000 000	20 000 000	12 000 000	13 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 813 332	-8 716 600	-18 897 000	-12 364 000	-13 500 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 504 290				
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 840 948	-2 104 600	750 000	550 000	550 000
Rahoituksen rahavirta	7 669 718	4 592 800	2 459 000	771 000	646 000
Rahavarojen muutos	15 238	-958 000	2 921 600	2 259 100	3 841 200

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta, sisäiset erät mukana

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTATUOTOT	30 985 475	32 471 000	30 569 800	30 569 800	31 709 800	30 659 300
MYYNITUOTOT	7 940 745	8 880 000	7 834 000	7 834 000	8 729 000	7 934 000
MAKSUTUOTOT	742 433	818 700	717 500	717 500	717 500	717 500
TUET JA AVUSTUKSET	2 125 926	1 652 300	739 000	739 000	969 000	729 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	20 176 372	21 120 000	21 279 300	21 279 300	21 294 300	21 278 800
VALM.OMAAN KÄYTTÖÖN	310 128	381 500	135 500	135 500	135 500	135 500
TOIMINTAKULUT	-80 504 249	-80 993 400	-77 255 100	-77 255 100	-78 347 400	-77 698 200
HENKILÖSTÖKULUT	-37 810 101	-38 560 800	-35 117 600	-35 117 600	-35 557 600	-35 689 700
PALKAT JA PALKKIOT	-30 261 979	-30 695 900	-28 452 000	-28 452 000	-28 800 600	-28 914 200
HENKILÖSIVUKULUT	-7 548 122	-7 864 900	-6 665 600	-6 665 600	-6 757 000	-6 775 500
ELÄKEKULUT	-6 501 466	-6 697 600	-5 837 100	-5 837 100	-5 921 900	-5 935 900
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 046 655	-1 167 300	-828 500	-828 500	-835 100	-839 600
PALVELUJEN OSTOT	-19 227 598	-19 236 300	-18 709 100	-18 709 100	-19 407 600	-18 790 000
AINEET, TARV. JA TAV.	-5 786 536	-5 716 700	-5 076 900	-5 076 900	-5 118 700	-5 068 800
AVUSTUKSET	-3 102 328	-3 042 500	-3 588 500	-3 588 500	-3 538 500	-3 538 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-14 577 686	-14 437 100	-14 763 000	-14 763 000	-14 725 000	-14 611 200
TOIMINTAKATE	-49 208 646	-48 140 900	-46 549 800	-46 549 800	-46 502 100	-46 903 400
VEROTULOT	57 304 719	52 489 000	54 482 000	54 482 000	56 041 000	57 219 000
VALTIONOSUUDET	2 513 806	-3 267 100	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400
RAHOITUST. -JA -KULUT	1 090 415	1 870 000	1 159 000	1 159 000	1 093 000	856 000
KORKOTUOTOT	463 617	461 000	324 000	324 000	324 000	324 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 565 561	2 763 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
KORKOKULUT	-879 520	-1 348 000	-1 259 000	-1 259 000	-1 325 000	-1 562 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-59 243	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
VUOSIKATE	11 700 294	2 951 000	7 803 800	7 803 800	9 344 500	9 884 200
POISTOT JA ARVONAL.	-7 594 014	-8 935 900	-8 671 000	-8 671 000	-8 409 000	-8 479 600
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	4 106 280	-5 984 900	-867 200	-867 200	935 500	1 404 600

KAUPUNGIN ULKOINEN TUOSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta

	TP 2023	TA 2024 OSV II	Valiokunta 2025	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
TOIMINTATUOTOT	15 284 098	16 007 600	14 308 000	14 308 000	15 448 000	14 397 500
MYYNTITUOTOT	3 175 870	4 256 800	3 370 500	3 370 500	4 265 500	3 470 500
MAKSUTUOTOT	742 433	818 700	714 500	714 500	714 500	714 500
TUET JA AVUSTUKSET	2 125 926	1 652 300	739 000	739 000	969 000	729 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 239 870	9 279 800	9 484 000	9 484 000	9 499 000	9 483 500
VALM.OMAANK.	310 128	381 500	135 500	135 500	135 500	135 500
TOIMINTAKULUT	-64 802 872	-64 530 000	-60 993 300	-60 993 300	-62 202 500	-61 641 300
HENKILÖSTÖKULUT	-37 810 101	-38 560 800	-35 117 600	-35 117 600	-35 557 600	-35 689 700
PALKAT JA PALKKIOT	-30 261 979	-30 695 900	-28 452 000	-28 452 000	-28 800 600	-28 914 200
HENKILÖSIVUKULUT	-7 548 122	-7 864 900	-6 665 600	-6 665 600	-6 757 000	-6 775 500
ELÄKEKULUT	-6 501 466	-6 697 600	-5 837 100	-5 837 100	-5 921 900	-5 935 900
MUUT HLÖSIVUKULUT	-1 046 655	-1 167 300	-828 500	-828 500	-835 100	-839 600
PALVELUJEN OSTOT	-14 406 183	-14 600 600	-14 260 800	-14 260 800	-14 989 300	-14 397 600
AINEET, TARV. JA TAV.	-5 750 761	-5 685 900	-5 042 400	-5 042 400	-5 084 200	-5 034 300
AVUSTUKSET	-3 102 328	-3 042 500	-3 588 500	-3 588 500	-3 538 500	-3 538 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 733 500	-2 640 200	-2 984 000	-2 984 000	-3 032 900	-2 981 200
TOIMINTAKATE	-49 208 646	-48 140 900	-46 549 800	-46 549 800	-46 502 100	-46 903 400
VEROTULOT	57 304 719	52 489 000	54 482 000	54 482 000	56 041 000	57 219 000
VALTIONOSUUDET	2 513 806	-3 267 100	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400
RAHOITUST. -JA -KULUT	1 090 415	1 870 000	1 159 000	1 159 000	1 093 000	856 000
KORKOTUOTOT	463 617	461 000	324 000	324 000	324 000	324 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 565 561	2 763 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
KORKOKULUT	-879 520	-1 348 000	-1 259 000	-1 259 000	-1 325 000	-1 562 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-59 243	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
VUOSIKATE	11 700 294	2 951 000	7 803 800	7 803 800	9 344 500	9 884 200
POISTOT JA ARVONAL.	-7 594 014	-8 935 900	-8 671 000	-8 671 000	-8 409 000	-8 479 600
TILIK. YLI- (ALIJÄÄMÄ)	4 106 280	-5 984 900	-867 200	-867 200	935 500	1 404 600

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta

	TILINPÄÄTÖS 2023	TA 2024 OSV II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	11 456 044	2 831 000	7 683 800	9 107 600	9 559 300
Vuosikate	11 702 142	2 951 000	7 803 800	9 227 600	9 679 300
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjaukset	-246 098	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Investointien rahavirta	-19 334 844	-8 203 000	-7 173 700	-7 851 000	-6 535 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-20 264 155	-8 515 000	-7 420 700	-8 482 000	-6 680 000
Rahoitusosuudet investointeihin	124 468	67 000	102 000	486 000	0
Pysyvien vast.hyödykk. luovutustulot	804 843	245 000	145 000	145 000	145 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 878 800	-5 372 000	510 100	1 256 600	3 024 300
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	640 874	414 000	606 000	585 000	596 000
Antolainasaamisten lisäykset	-175 834	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Antolainasaamisten vähennykset	816 708	564 000	756 000	735 000	746 000
Lainakannan muutokset	15 586 457	6 000 000	1 819 600	220 000	-157 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 178 835	14 000 000	20 000 000	12 000 000	13 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 096 668	-8 000 000	-18 180 400	-11 780 000	-13 157 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 504 290	0			
Oman pääoman muutokset	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-8 333 292	-2 000 000	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	7 894 039	4 414 000	2 425 600	805 000	439 000
Rahavarojen muutos	15 238	-958 000	2 921 600	2 259 100	3 841 200

9 RAHOITUS

Tulosalue

Toimielin

Vastuuhenkilö

Strateginen johtaminen

Kaupunginhallitus

Talousjohtaja

9.1 Verotulot

	Tp 2023	Ta 2024 OSV II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Verotulot					
Rahoitustuotot	57 304 719	52 489 000	54 482 000	56 041 000	57 219 000
€/asukas	2 934	2 706	2 823	2 919	2 996

9.2 Valtionosuudet

	Tp 2023	Ta 2024 Osv II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Valtionosuudet					
Rahoitustuotot	2 513 806	-2 970 100	-1 287 400	-1 287 400	-1 287 400
€/asukas	129	-153	-67	-67	-67

9.3 Rahoitustuotot ja -kulut

	Tp 2023	Ta 2024 Osv II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Rahoitustuotot ja -kulut					
Rahoitustuotot	1 579 781	2 424 000	1 624 000	1 624 000	1 624 000
Rahoituskulut	-938 763	-1 354 000	-1 265 000	-1 331 000	-1 568 000
Netto	641 018	1 070 000	359 000	293 000	56 000
€/asukas	33	55	19	15	3

Rahoitustuotot muodostuvat pääasiassa Kymenlaakson Sähkö Oy:n osingonmaksusta.

	Tp 2023	Ta 2024 Osv II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Korvaus vesiliikelaitoksen peruspääomasta					
Rahoitustuotot	450 000	800 000	800 000	800 000	800 000
€/asukas	23	41	41	42	42

Haminan Vesi-liikelaitoksen peruspääomasta peritään euromääräinen korvaus, joka on noin 3,4 % laitoksen peruspääomasta.

9.4 Antolainojen muutokset

	Tp 2023	Ta 2024 Osv II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Antolainojen muutokset					
Lisäykset	-175 834	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Vähennykset	816 708	564 000	756 000	735 000	746 000
Nettomuutos	640 874	414 000	606 000	585 000	596 000

9.5 Pitkääikaisten lainojen muutokset

Ilman vesiliikelaitosta

	Tp 2023	Ta 2024 Osv II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Lisäykset	11 178 835	14 000 000	20 000 000	12 000 000	13 000 000
Vähennykset	-9 096 668	-8 000 000	-18 180 400	-11 780 000	-13 157 000
Nettomuutos	2 082 167	6 000 000	1 819 600	220 000	-157 000

RAHOITUS YHTEENSÄ

	Tp 2023	Ta 2024 Osv II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Rahoitus					
Rahoitustuotot	73 843 246	67 306 900	76 374 600	69 912 600	72 101 600
Rahoituskulut	-10 211 265	-9 504 000	-19 595 400	-13 261 000	-14 875 000
Netto	63 631 981	57 802 900	56 779 200	56 651 600	57 226 600

HAMINAN VESI - LIIKELAITOS

Käyttötalous

Tulosalue

Tulosyksiköt

Toimielin

Vastuhenkilö

Haminan Vesi -liikelaitos

Hallinto ja asiakaspalvelu, Verkot ja laitokset

Vesiliikelaitoksen johtokunta

Toimitusjohtaja

Tehtävä

Tuottaa toimintavarma, kustannustehokas ja kestävä vesihuoltopalvelu Haminan Veden asiakkaille.

Haminan Veden tavoitteena on täyttää hyvän vesihuollon kriteeristön (2021, VVY) vähintään luokan 3 mukaiset kriteerit. Tavoitteena on lisäksi varautua ylläpitämään vesihuoltopalvelu kaikissa toimintaympäristön muutoksissa.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Sitova tavoite	Mittari	Lähtötaso 2024	Toteutuma
Toimintavarma	Laadukas vedenkäsittelyprosessi	Laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävä vedenlaatu (% näytteistä)	97 % tavoite 100 %	
	Saneerausvelan hallinta vesihuoltoverkoston saneerauksin	Saneerattu vesijohtoverkoston pituus (km)	2,8 km tavoite >2,8 km	
		Saneerattu jätevesiverkoston pituus (km)	2,8 km tavoite >2,4 km	
Kestävä ja kehittyvä	Asiakastyytyväisyys	Asiakasreklamaatiot (%/v)	0,2 % tavoite < 0,5 %	

Vedenlaatu ylläpidetään vaatimusten mukaisella tasolla kaikissa tilanteissa. Vedenottamoihin tehdään tarvittavat saneeraukset ennakoivasti ja verkoston vedenlaatua ylläpidetään mm. runko- ja jakeluvesijohtojen huuhteluilla. Vedenlaadun häiriösietoisuutta voidaan lisätä mm. vesitorneihin asennettavilla UV-laitteilla.

Toimintavarmuuden ylläpidossa olennaista on lisäksi vesihuoltoverkoston kunto, joka varmistetaan saneerauksin. Verkostojen saneerausta jatketaan siten, että verkoston uusiutumisaika on enintään 100 vuotta.

Kestävyyttä edistetään selvittämällä vesilaitoksen hiilijalanjälki, jotta sitä voidaan jatkossa seurata. Kehityksessä seurataan alan tehokkaita käytäntöjä sekä asiakastarpeita, joiden selvittämiseksi teetetään asiakastytyväisyyskysely joka toinen vuosi (edellinen 2024). Verkoston toimintaa ja veden laatua koskevien reklamaatioiden määrää mitataan, vastataan niihin viipymättä ja tavoitetasona pidetään alle 0,5 % liittymien määrästä.

Strateginen tavoite	Sitova tavoite	Mittari	Lähtötaso 2024	Toteutuma
Kustannustehokas	Tehokas vesihuoltoverkosto	Vesijohtoverkoston vuotovesiprosentti (%)	14 % tavoite < 15 %	
		Jätevesiverkoston vuotovesiprosentti (%)	45 % tavoite < 30 %	
	Organisoitu vesihuoltopalvelu	Eriytymättömät vesiosuuskunnat (%)	72 % tavoite 0 %	

Kustannustehokkuus varmistetaan pitämällä laskuttamattoman veden osuus alhaisena ja vähentämällä laskuttamattoman jäteveden osuutta pumppaamokohtaisella seurannalla, vuotovesitutkimuksilla, kaivosaneerauksilla ja kiinteistökohtaisilla tutkimuksilla. Vesijohtoverkoston laskuttamattoman veden osuutta seurataan tasealueittain aluemitäusjärjestelmän avulla.

Organisoitu vesihuolto haja-asutusalueilla varmistetaan saattamalla vielä eriyttymättömät vesiosuuskunnat eriytyneiksi. Nykyinen malli ei ole kustannusvastaavuudeltaan ja verkoston tehokkaan toiminnan kannalta kestäväällä pohjalla. Eriytyneellä vesiosuuskunnalla tarkoitetaan, että sen kanssa on laadittu ja pantu täytäntöön sopimus, joka täyttää vesiliikelaitoksen johtokunnan 14.12.2017 § 17 päätöksen mukaiset periaatteet.

Osana organisoidun vesihuollon tavoitetta teetetään selvitys Haminan Veden yhtiömuodosta, jossa vaihtoehtoina ovat liikelaitoksena jatkaminen, yhtiöittäminen osakeyhtiöksi sekä myynti osaksi Kymen Vesi Oy:tä.

VESILIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LIKEVAIHTO	6 348 481	6 954 800	6 889 200	7 138 700	7 103 000
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	3 109				
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		35 000			
MATERIAALIT JA PALVELUT	-2 702 007	-2 803 900	-2 717 100	-2 718 000	-2 772 500
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 104 288	-1 214 800	-1 192 400	-1 192 800	-1 216 700
PALVELUJEN OSTOT	-1 597 719	-1 589 100	-1 524 700	-1 525 200	-1 555 800
HENKILÖSTÖKULUT	-896 313	-765 900	-829 300	-837 500	-845 700
PALKAT JA PALKKIOT	-714 758	-630 300	-693 500	-700 400	-707 300
HENKILÖSIVUKULUT	-181 556	-135 600	-135 800	-137 100	-138 400
ELÄKEKULUT	-156 719	-111 400	-115 700	-116 900	-118 000
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-24 837	-24 200	-20 100	-20 200	-20 400
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 556 744	-2 566 500	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000
SUUNNITELMAPOISTOT	-2 556 744	-2 566 500	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-92 894	-130 800	-122 300	-124 100	-125 900
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	103 632	722 700	620 500	909 100	858 900
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-440 466	-818 000	-818 000	-800 000	-800 000
KUNNALLE MAKSETUT KORKOKULUT	-13 954	-20 000	-20 000		
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-450 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
MUUT RAHOITUSKULUT	21 236	-1 000	-1 000		
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 252	3 000	3 000		
Poistoeron lis(-) tai väh.	-521 069		150 000		
Poistoeron lisäys (-)	-525 447				
Poistoeron vähennys (+)	4 379		150 000		
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) vähennys (+)	525 447				
Varausten lisäys (-)					
Varausten vähennys (+)	525 447				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-332 455	-95 300	-47 500	109 100	58 900

VESILIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS 2023	TA 2024 OSV II	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikelaitoksen varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta:					
Tulorahoitus	2 220 115	2 471 200	2 552 500	2 781 100	2 670 900
Liikeliijäämä	103 832	722 700	620 500	909 100	858 900
Poistot ja arvonalentumiset	2 556 744	2 566 500	2 600 000	2 550 000	2 500 000
Rahoitustuotot- ja kulut	-440 461	-818 000	-818 000	-818 000	-818 000
Satunnaiset erät					
Muut tulorahoituksen korjauserät			150 000	140 000	130 000
Investoinnit	-1 995 795	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000
Investointimenot	-2 059 140	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	41 608	0	0	0	0
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	21 737	0	0	0	0
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	224 320	-178 800	-47 500	231 100	170 900
Rahoitustoiminnan kassavirta:					
Liittymismaksusaamisten lisäys					
Liittymismaksujen vähennys					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys muilta	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys muilta	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	-716 664	283 400	-716 600	-584 000	-343 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 000 000	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-716 664	-716 600	-716 600	-584 000	-343 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	492 344	-104 600	750 000	550 000	550 000
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-224 320	178 800	33 400	-34 000	207 000
Rahavarojen muutos	0	0	-14 100	197 100	377 900

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2024	2025	2026	2027
Asiakassihteeri	2	2	2	2
Vesihuoltoinsinööri	1	1	1	1
Käyttöinsinööri	1	1	1	1
Putkiasentaja	7	7	7	7
Toimitusjohtaja	1	1	1	1
Verkostotyönjohtaja	1	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	13	13	13	13

Henkilöstövahvuus pidetään nykytasolla. Lisäksi Haminan Vesi tarjoaa töitä yhdelle kesätyöntekijälle tai harjoittelijalle.

TALOUS

Tulos on noin 48 000 euroa alijäämäinen. Alijäämän on arvioitu poistuvan vuonna 2026 tarvittavien taksan korotusten myötä, jotka päätetään vuoden 2025 aikana. Investointitaso pidetään riittävänä (2,6 M€), jotta omaisuuden korjausvelka ei kasva ja pystytään tekemään tarvittavat varautumisen vaatimat investoinnit.

Tunnusluvut	TA2024	TA2025	TS 2026	TS 2027
Verkostoon pumpattu vesi, m ³ /vuosi	2 120 000	2 176 000	2 164 000	2 153 000
- KLV Oy				
- Omat pohjavedenottamot				
- Virolahti				
Laskutettu vesi, m ³ /vuosi	1 900 000	1 849 600	1 839 400	1 830 050
- talousvesi				
- teollisuusvesi				
- kaupungin kiinteistöt				
Puhdistettu jätevesi, m ³ /vuosi (Mussalon puhdistamo)	1 800 000	2 107 000	2 088 000	2 070 000
Laskutettu jätevesi, m ³ /vuosi	1 320 000	1 158 850	1 252 800	1 345 500
- Haminan talousvesi				
- Haminan teollisuusvesi				
- Haminan kaupungin kiinteistöt				
- Virolahti				

Laskuttamaton vesi %	10	15	15	15
Laskuttamaton jätevesi %	36	45	40	35
Vesijohtoverkon pituus km	277	280	280	280
Jätevesiviemäriverkon pituus km	234	235	235	235
Jätevesipumppaamojen määrä kpl	90	91	91	91

TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027

Taloussuunnitelmassa varaudutaan Tilastokeskuksen asukasmääräennusteen mukaiseen kehitykseen. Teollisuuden veden käytön oletetaan pysyvän nykytasolla.

INVESTOINNIT

	Tp 2023	Ta 2024	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Laitoksen ja vedenhankinnan investoinnit					
Menot	-2 059 140	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000
Käyttöomaisuuden myynti	21 737				
Rahoitusosuudet	41 608				
Netto	-1 995 794	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000

	Tp 2023	Ta 2024	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Haminan Vesi -liikelaitos					
Menot	-2 059 140	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000
Myyntit					
Rahoitusosuudet					
Netto	-2 059 140	-2 650 000	-2 600 000	-2 550 000	-2 500 000

Investoinnit keskittyvät vuonna 2025 toimintavarmuuden turvaamisen kannalta tärkeän Salmenvirran paineviemärin saneeraamiseen, joka on alkanut jo vuonna 2024. Verkoston yhteissaneeraushankkeina investoidaan Uuden-Summan, Kinttukuja-Ahvenruohontien, Pistokujan ja Aarnenkatu-Vuorisenkadun hankkeisiin.

Taloussuunnitelmavuosien investointirahojen suuruuteen vaikuttaa mm. yhteishankkeiden toteutuminen. Investointitasoa tarvittaessa nostetaan tavoitteisiin pääsemiseksi ja välttämättömien korjausten tekemiseksi.

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvio 2025		Eliminoinnit		Ulkoinen talousarvio
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toimintatuotot	14 308 000	6 889 200	-74 500	-290 200	20 832 500
Myyntitulot	3 370 500	6 889 200	-41 700	-290 200	9 927 800
Maksutulot	714 500				714 500
Tuet ja avustukset	739 000				739 000
Muut toimintatulot	9 484 000		-32 800		9 451 200
Valmistus omaan käyttöön	135 500	0			135 500
Toimintamenot	-60 993 300	-3 668 700	290 200	74 500	-64 297 300
Henkilöstömenot	-35 117 600	-829 300			-35 946 900
Palvelujen ostot	-14 260 800	-1 524 700	103 300	41 700	-15 640 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 042 400	-1 192 400	186 900		-6 047 900
Avustukset	-3 588 500	0			-3 588 500
Muut toimintamenot	-2 984 000	-122 300		32 800	-3 073 500
Toimintakate	-46 549 800	3 220 500	215 700	-215 700	-43 329 300
Verotulot	54 482 000				54 482 000
Valtionosuudet	-1 287 400				-1 287 400
Rahoitustuotot ja -kulut	1 159 000	-818 000	-800 000	800 000	341 000
Korkotuotot	324 000				324 000
Muut rahoitustuotot	2 100 000	3 000	-800 000		1 303 000
Korkokulut	-1 259 000	-20 000			-1 279 000
Muut rahoituskulut	-6 000	-801 000		800 000	-7 000
Vuosikate	7 803 800	2 402 500	-584 300	584 300	10 206 300
Poistot ja arvonalentumiset	-8 671 000	-2 600 000			-11 271 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 671 000	-2 600 000			-11 271 000
Poistoeron vähennys		150 000			150 000
Satunnaiset erät					
Tilikauden yli-/alijäämä	-867 200	-47 500	-584 300	584 300	-914 700

Liikelaitoksen vaikutus toimintakatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Ulkoiset toimintatulot	14 233 500	6 599 000	20 832 500
Valmistus omaan käyttöön	135 500	0	135 500
Ulkoiset toimintamenot	-60 703 100	-3 594 200	-64 297 300
Vaikutus toimintakatteeseen	-46 334 100	3 004 800	-43 329 300

Liikelaitoksen vaikutus vuosikatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toimintakatteeseen	-46 334 100	3 004 800	-43 329 300
Ulkoiset rahoituserät	53 553 600	-18 000	53 535 600
Vaikutus vuosikatteeseen	7 219 500	2 986 800	10 206 300

Liikelaitoksen vaikutus poistojen määrään ja tilikauden tulokseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	7 219 500	2 986 800	10 206 300
Vaikutus poistoihin	-8 671 000	-2 600 000	-11 271 000
Poistoeron vähennys		150 000	150 000
Vaikutus tilikauden tulokseen	-1 451 500	536 800	-914 700

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous parantaa kaupungin toimintakatetta 3.004.800 euroa, parantaa vuosikatetta 2.986.800 euroa, parantaa kaupungin tulosta 536.800 euroa ja kasvattaa kaupungin poistoja 2.600.000 euroa.

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Talousarvio 2025		Eliminoinnit		Ulkoisen rahoituslaskelma
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	7 803 800	2 402 500	-584 300	584 300	10 206 300
Tulorahoituksen korjauserät	-120 000	150 000			30 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 420 700	-2 600 000			-10 020 700
Rahoitusosuudet investointimenoihin	102 000				102 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	145 000	0			145 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	510 100	-47 500	-584 300	584 300	462 600
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	606 000				606 000
Antolainasaamisten lisäys	-150 000				-150 000
Antolainasaamisten vähennys	756 000				756 000
Lainakannan muutokset	1 819 600	-716 600			1 103 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	0			20 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 180 400	-716 600			-18 897 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	750 000			750 000
Rahoituksen rahavirta	2 425 600	33 400			2 459 000
Rahavarojen muutos	2 935 700	-14 100	-584 300	584 300	2 921 600

Liikelaitoksen vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	7 219 500	2 986 800	10 206 300
Ulkoiset investointimenot	-7 420 700	-2 600 000	-10 020 700
Ulkoiset investointitulot	127 000	150 000	277 000
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-74 200	536 800	462 600

Liikelaitoksen vaikutus rahoituksen rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Antolainasaamisten muutos	606 000	0	606 000
Lainakannan muutos	1 819 600	-716 600	1 103 000
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	2 425 600	-716 600	1 709 000

Liikelaitoksen vaikutus maksuvalmiuteen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-74 200	536 800	462 600
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	2 425 600	-716 600	1 709 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 351 400	-179 800	2 171 600

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous parantaa kaupungin toiminnan ja investointien rahavirtaa 536.800 euroa ja heikentää rahoituksen rahavirtaa 716.600 euroa. Vesiliikelaitos heikentää kaupungin maksuvalmiutta 179.800 euroa.

LIITTEET

Kaupungin talous

Haminan kaupungin talousarviorakenne 2025

Kaupungin talous

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetyt ulkoiset luvut

	Tp 2020	Tp 2021	Tp 2022	Tp 2023	Ta 2024 OSV II	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
Toimintatuotot	26 024	26 331	31 987	21 278	22 552	20 821	22 200	21 116
Valmistus omaan käyttöön	433	324	314	310	416	135	135	135
Toimintakulut	-144 544	-153 901	-166 055	-68 134	-67 820	-64 286	-65 506	-65 007
Toimintakate	-118 086	-127 246	-133 754	-46 546	-44 852	-43 330	-43 170	-43 756
Toimintakatteen muutos %	-2,0 %	-7,8 %	-5,1 %	65,2 %	0	6,9 %	0,4 %	-1,4 %
Menokasvu %	2,8 %	6,5 %	7,9 %	-59,0 %	0	-5,6 %	1,9 %	-0,8 %
Verotulot	89 199	98 763	102 243	57 305	52 489	54 482	56 041	57 219
Valtionosuudet	46 900	41 394	42 809	2 514	-3 267	-1 287	-1 287	-1 287
Rahoitusnetto	1 962	1 671	590	650	1 052	341	293	56
Vuosikate	19 975	14 582	11 888	13 922	5 422	10 206	11 877	12 231
Poistot	-9 728	-9 930	-10 866	-10 150	-11 502	-11 271	-10 959	-10 980
Satunnaiset kulut	-1 500	-1 500						
Poistoeron vähennys				-521				
Vapaaehtoisten varausten lisäys				525		150		
Tilikauden yli-/alijäämä	8 746	3 152	1 022	3 776	-6 080	-915	918	1 251
Ed. tilikausien tulokseen kirjatut erät								
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	14 255	20 087	21 109	24 885	18 805	17 890	18 808	20 059
Rahoituslaskelma								
Vuosikate	19 975	14 582	11 888	13 922	5 422	10 206	11 877	12 231
Satunnaiset erät								
Tulorahoituksen korjauserät	3 487	-1 121	-8 921	-246	-120	-120	-120	-120
Toiminnan rahavirta	23 462	13 461	2 967	13 676	5 302	10 086	11 757	12 111
Investointien rahavirta	-20 714	-13 590	8 063	-21 331	-10 853	-9 774	-10 401	-9 035
Toiminnan ja invest. rahavirta	2 748	-129	11 030	-7 655	-5 551	313	1 356	3 076
Antolainojen lisäykset (-)	-1003	-158	-34	-175	-150	-150	-150	-150
Antolainojen vähennykset (+)	7622	478	483	817	564	756	735	746
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	28 530	20 000	1 116	11 179	21 000	20 000	12 000	13 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-28 505	-26 849	-15 421	-9 813	-8 717	-18 897	-12 364	-13 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos *)	-2 617	-2 311	1 867	13 504	-7 000	0	0	0
Oman pääoman muutokset		-260	0	0	0			
Lainakannan muutokset	-2 592	-9 160	-12 438	14 870	5 283	1 103	-364	-500
Muut maksuvalmiuden muutokset	-64	2 439	-2 024	-7 841	-2 105	0	0	0
Rahavarojen muutos	6 710	-6 790	-2 983	15	-1 959	2 022	1 577	3 172
	2020	2021	2022	2023	2 024	2025	2026	2027
Pitkäaikaiset lainat 31.12.	87 216	77 750	61 134	64 367	90 154	84 257	83 893	83 393
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 617	-2 311	1 867	13 504	-7 000	0	0	0
Lainat 31.12.	84 599	75 439	63 001	77 871	83 154	84 257	83 893	83 393
Asukasmäärä	19 877	19 702	19 559	19 534	19 400	19 300	19 200	19 100
Lainat euroa/asukas	4 256	3 829	3 221	3 986	4 286	4 366	4 369	4 366

*) Vuoden 2024 lyhytaikaisten lainojen muutos 7 milj. euroa käsitellään OSV III rahoituslaskelmalla

Talousarviorakenne 2025

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	
I KÄYTTÖTALOUS			
12 Strateginen johtaminen			
14	Kaupunginvaltuusto		
	120 KAUPUNGINVALTUUSTO		
	120 Kaupunginvaltuusto		
		1200 Kaupunginvaltuusto	
			1200 Kaupunginvaltuusto
15	Tarkastuslautakunta		
	121 TARKASTUSTOIMI		
	121 Tarkastustoimi		
		1210 Tarkastustoimi	
			1210 Tarkastustoimi
16	Kaupunginhallitus		
	123 STRATEGINEN JOHTAMINEN		
	122 Konsernijohto		
		1220 Konsernijohto	
			1300 Kaupunginhallitus
			1310 Kaupunginjohtaja
			1311 Viestintä ja markkinointi
			1324 Tietohallinto
			1346 Vanhat sotevastuut
			2520 Työterveyshuolto
			2591 Kohdistamattomat eläkevastuut
	124 Yleinen hallinto ja edunvalvonta		
		1230 Yleinen hallinto ja edunvalvonta	
			1313 Yhteisöjen jäsenmaksut
			1315 Verotus
	128 JOHDON ASIANTUNTIJAPALVELUT		
	249 Hallintopalvelut		
		1320 Hallintopalvelut	
			1320 Hallintopalvelut
			1321 Hallinnon tukipalvelut
	251 Henkilöstöpalvelut		
		2511 Henkilöstötoimi	
			2500 HR
		2515 Palkkahallinto	
			2505 Palkkalaskenta
		2516 Henkilöstöpalvelut	
			2510 Työpaikkaruokailu
			2530 Työkykyä ylläpitävä toiminta
			2540 Virkistystoiminta
		2550 Yhteistoiminta	
			2550 Työpaikkademokratia
			2560 Työsuojelu
		2570 Työyhteisön kehittäminen	
			2570 Työyhteisön kehittäminen
	260 Talouspalvelut		
		2601 Talouspalvelut	
			2610 Talouspalvelut
	265 Vaalit		
		2650 Vaalit	
			2660 Vaalit

Rakenneos	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

32 Hyvinvoiva haminalainen

32 Kasvatus ja koulutus -valiokunta

421 KASVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT

410 Opetus- ja nuorisopalvelut

4100 Perusopetus ja nuorisotyö

- 4099 Koulukuljetukset
- 4100 Perusopetuksen hallinto
- 4101 Husulan koulu
- 4104 Kirkkojärven koulu
- 4107 Neuvottoman koulu
- 4109 Pyhällön koulu
- 4113 Uuden-Summan koulu
- 4115 Aseman koulu
- 4120 Pappilansalmen koulu
- 4121 Vehkalahden koulu
- 4210 Perusopetuksen ohjaajapalvelut
- 4214 Aamu- ja iltapäivätoiminta

4130 Lukio-opetus

- 4130 Lukion opetustoimi
- 4131 Lukion hallinto

4140 Kansalaisopisto

- 4140 Kansalaisopiston hallinto
- 4141 Kansalaisopiston opetustoimi

4145 Nuorisopalvelut

- 4128 Nuorisotyö
- 4129 Nuorten työpaja

420 Varhaiskasvatuksen hallinto ja kasvatuksen tuki

4060 Varhaiskasvatuksen hallinto ja kasvatuksen tuki

- 4215 Varhaiseryityiskasvatus, esiopetus
- 4216 Varhaiseryityiskasvatus, päivähoito
- 4217 Varhaiskasvatuksen hallinto, päivähoito
- 4218 Varhaiskasvatuksen hallinto, esiopetus
- 4270 Lakisääteiset tuet
- 4272 Kunnallinen tuki (Hamina-lisä)
- 4274 Yksityisten päiväkotien kuntaosuus
- 4276 Muu päivähoitotoiminta

425 Varhaiskasvatus ja esiopetusyksiköt

4240 Varhaiskasvatus ja esiopetusyksiköt

- 4212 Avoin varhaiskasvatustoiminta
- 4230 Linnoituksen päiväkot
- 4237 Pappilansalmen esikoulu
- 4240 Uuden-Summan päiväkot
- 4241 Uuden-Summan esikoulu
- 4242 Ruissalon päiväkot
- 4243 Ruissalon esikoulu
- 4250 Husulan esikoulu
- 4251 Pyhällön päiväkot
- 4254 Aseman esikoulu
- 4255 Neuvottoman päiväkot
- 4256 Neuvottoman esikoulu
- 4258 Pyhällön esikoulu
- 4260 Perhepäivähoito
- 4262 Keski kaupungin vuoropäiväkot
- 4264 Varahoitajat

Rakenneosa Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
---------------------------	------------------------	----------------------------	-----------------

34 Hyvinvointivaliokunta

430 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

431 Aktiivisena ja osallisena

4310 Aktiivisena ja osallisena

- 4310 Hyvinvoinnin edistäminen
- 4320 Järjestöyhteistyö/Kumppanuus
- 4321 Vanhusneuvosto
- 4322 Vammaisneuvosto
- 4323 Nuorisovaltuusto
- 4324 Kohtaamispaikat
- 4325 Veteraanikoti
- 4326 Kotouttamisen edistäminen

440 Kirjasto- ja tietopalvelut

4315 Kirjasto- ja tietopalvelut

- 4410 Haminan kirjasto
- 4420 Ruissalon kirjasto
- 4440 Kirjastoauto

450 Kulttuuripalvelut

4320 Kulttuuripalvelut

- 4500 Kulttuuripalvelut
- 4501 Musiikkiopisto

460 Liikuntapalvelut

4325 Liikuntapalvelut

- 4600 Liikuntapalvelut

52 Vetovoimainen Hamina

47 Kilpailukykyvaliokunta

511 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALVELUT

490 Elinkeinopalvelut

4900 Elinkeinopalvelut

- 5010 Elinvoimapalvelut
- 5011 Markkinointi ja matkailu
- 5012 Joukkoliikenne ja muut liikkuksen palvelut
- 5013 Työllisyyspalvelut
- 5014 Kehittämishankkeet
- 5015 Ohjaamo Hamina
- 5016 Työllisyyden edistäminen

492 Maaseutupalvelut

4920 Maaseutupalvelut

- 5020 Maaseutuhallinto
- 5025 Maaseudun kehittäminen

494 Vetovoimapalvelut

4930 Vetovoimapalvelut

- 5030 Tattoo
- 5035 Tapahtumatuotanto- ja yhteistyö
- 5036 Lippumaailma
- 5045 Museot

515 KAUPUNKISUUNNITTELU

510 Kaavoitus ja maankäyttö

5150 Kaavoitus ja maankäyttö

- 5100 Asemakaavoitus
- 5101 Yleiskaavoitus
- 5110 Tonttipalvelut
- 5120 Paikkatietopalvelut
- 5125 Metsätilat

Rakenneosa Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
---------------------------	------------------------	----------------------------	-----------------

49 Kaupunkikehitysvaliokunta

520 KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

521 Kiinteistöpalvelut

5210 Kiinteistöpalvelut

5201 Kiinteistöpalvelut

5202 Asuntojen vuokrauspalvelut

536 Aluepalvelut

5320 Liikennealueet

5310 Liikennealueet

5311 Varikko

5312 Hulevesijärjestelmä

5330 Haja-asutusalueet

5315 Haja-as. alueiden vesihuolto

5316 Yksitystiehankkeet

5361 Viheralueet

5320 Viheralueet

5330 Venesatamat

5365 Liikuntapaikat

5361 Haminan liikuntahalli

5362 Ruissalon liikuntahalli

5363 Linnoituksen uimahalli

5364 jäähalli

5365 Ulkoliikuntapaikat

539 Ruoka- ja puhtauspalvelut

5340 Ruoka- ja puhtauspalvelut

5372 Palvelukeittiöt (sis. valmistuskeittiön)

5374 Liikuntahallien siivous

5375 Siivouspalvelut

5376 Linnoituksen uimahallin siivous

51 Lupavaliokunta

540 YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN VALVONTA

560 Rakennusvalvonta

5600 Rakennusvalvonta

5590 Rakennusvalvonta

565 Ympäristönsuojelu

5650 Ympäristönsuojelu

5595 Ympäristönsuojelu

567 Terveysterveysuojelu

5655 Terveysterveysuojelu

5597 Terveysterveysvalvonta

5599 Eläinlääkintähuolto

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

2 TULOSLASKELMA

60	Tuloslaskelma		
60	Kaupunginhallitus		
	600 RAHOITUS		
	600	Rahoitus	
		6000	Rahoitus
			6000 Rahoitus

3 RAHOITUS

61	Rahoitus		
61	Rahoitusosa		
	610 LAINAT		
	610	Lainat	
		6100	Lainat
			6100 Lainat

4 INVESTOINNIT

80	Investoinnit		
90	Kaupunginhallitus		
	830 STRATEGISEN JOHTAMISEN INVESTOINNIT		
	811	Strategisen johtamisen investoinnit	
		8110	Strategisen johtamisen invest
			8115 Strategisen johtamisen investoinnit
91	Kasvatus- ja koulutus -valiok		
	840 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN INVESTOINNIT		
	841	Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit	
		8400	Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit
			8165 Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit
92	Hyvinvointivaliokunta		
	850 HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN INVESTOINNIT		
	850	Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit	
		8500	Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit
			8170 Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit
93	Kilpailukykyvaliokunta		
	860 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALV INVESTOINNIT		
	860	Elinkeino- ja vetovoimap investoinnit	
		8600	Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit
			8180 Elinkeino- ja vetovoimapalv investoinnit
	870 KAUPUNKISUUNNITTELUN INVESTOINNIT		
	870	Kaupunkisuunnittelun investoinnit	
		8700	Kaupunkisuunnittelun investoinnit
			8190 Kaupunkisuunnittelun investoinnit
94	Kaupunkikehitysvaliokunta		
	872 KIINTEISTÖPALVELUJEN INVESTOINNIT		
	872	Kiinteistöpalvelujen investoinnit	
		8720	Kiinteistöpalvelujen investoinnit
			8200 Kiinteistöpalvelujen investoinnit
			8205 Ruoka- ja puhtauspalveluiden investoinnit
	874 ALUEPALVELUJEN INVESTOINNIT		
	874	Aluepalvelujen investoinnit	
		8740	Aluepalvelujen investoinnit
			8210 Aluepalvelujen investoinnit
95	Lupavaliokunta		
	880 YMPÄRISTÖN JA RAKENTVALV INVESTOINNIT		
	881	Ympäristön- ja rak valv investoinnit	
		8900	Ympäristön- ja rak valv investoinnit
			8230 Ympäristön- ja rakennusvalvonnan investoinnit

HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

Rakenneosa Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
---------------------------	------------------------	----------------------------	-----------------

I KÄYTTÖTALOUS

59 Liikelaitokset

59 Vesiliikelaitoksen johtokunta

590 HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

590 Hallinto ja asiakaspalvelu

5900 Hallinto ja asiakaspalvelu

5900 Hallinto ja asiakaspalvelu

591 Verkotot ja laitokset

5910 Verkotot

5910 Verkotot kunnossapito

5920 Veden hankinta

5921 Jäteveden käsittely

2 TULOSLASKELMA

60 Rahoitus

60 Vesiliikelaitoksen johtokunta

600 RAHOITUS

600 Rahoitus

6000 Rahoitus

6000 Rahoitus

3 RAHOITUS

85 Lainat

85 Vesiliikelaitoksen johtokunta

850 LAINAT

850 Lainat

8500 Lainat

8000 Lainat

4 INVESTOINNIT

79 Vesiliikelaitoksen investoinnit

79 Vesiliikelaitoksen investoinnit

790 VESILIIKELAITOKSEN INVESTOINNIT

790 Laitoksen ja vedenhankinnan investoinnit

7880 Vesiliikelaitoksen investoinnit

7880 Vesiliikelaitoksen investoinnit